מיספר 2440
ד' סיוון תשמ"ד, 5.6.1984

העולם הזה

השיבית: מכשיר בחירות

רשימה של הכוונת

מועמדים
פלד
ומיעארי

86

וימו יעקבסון טמיר

מכתבים

(המשך מעמוד 3)

נאשמים לא רק ברצח „סתם" ערבים אלא גם בחבלה ביודעין בחבלה־משטרה דרוזי, מקבל המושג „ברית דמים" — שרוברי ממשלה רישמיים מרבים להשתמש בו בנסיבות טראגיות — משמעות מדהימה.

אם אווירת הפסטיבל — בכל הדרגים: הפוליטיים, הרבניים, המישטרתיים — סביב קבוצת טרור יהודית רצחנית זו לא תפסק, אפשר יהיה להניח, בדרגה גבוהה של סבירות, שבקרוב תתארגן מחתרת נוספת, שלא תירתע מפגיעה ב„גורמים מסויימים בחברה הישראלית" — אותם הגורמים שעליהם מטיל גוש־אמונים את האחריות למעשי קבוצת הטרור המועדפת.

כמובן שפיגועים אלה ייעשו בשם „אהבת ישראל", שעליה אמון גוש אמונים.

האם בכוחנולעצור את הבערה?

נעמי ברשם, תל־אביב

● ● ●

זה רק הומור

דפנה ברק דיווחה מן הכנסת (עלי דפנה, העולם הזה 23.5.84), **שהקורא שליטא פנה בקריאה לח"כ רוני מילוא ושאל אותו על מקומו ב־כנסת.**

רצוי לציין, שקריאתי היתה בהומור ובאירוניה. עובדה שעשיתי זאת בקול רם, כדי שכולם ישמעו.

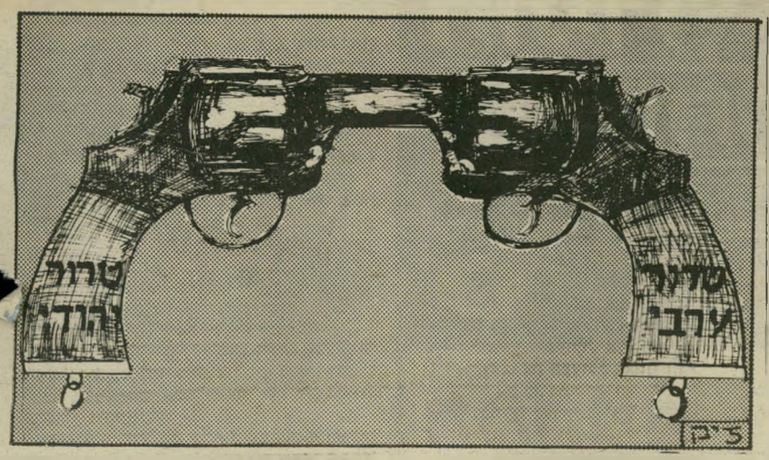
שלטא

הנוסח לח"כ מילוא היה כדלקמן: אני מאושר מאוד שאותי אתם מש־אירים בפנים! הגב' ברק שמעה ממני מייד לאחר מכן שמקומי שלי מע־יין אותי כשלג דאש־תקד, מאחר שכל פעי־לותי במוסדות הליבר־לים ובשיחות שקיימתי עם אנשים מחרות היה בכיוון הפוך מהסיכום הליברלי.

תבעתי איחוד הלי־כוד לאלתר, ושמירת הרשימה כמות שהיא. במוסדות מיפלגתי אף טבעתי את המטבע הלשונית, שאין משאירים פצועים בשטח — כשהכוונה למקומות מ־13 עד 20.

ב־1973 הפסדתי מקום בטוח בכנסת, רק משום שהחזקתי ברעות נון־קונפורמיסטיות של ליכוד הליכוד. הייתי מוכן לשלם על כך גם בכנסת הנוכחית. את דעתי התומכת באיחוד הליכוד לא אשנה בגלל כנסת זו או אחרת. אאבק עבור איחוד זה מייד אחרי הבחירות הקרובות.

אגב, איש לא כפה עליי או דרש ממני שלא לדבר עבור ליכוד הליכוד. במיפלגה הליברלית מדבר כל אחד כרצונו. גם הסיפור על הוצאתי מדיוני השרים מצוץ מן האצבע. פשוט — מעולם לא נכנסתי לשם. **בני שליטא**, ח"כ, ירושלים

מצע אלטרנטיבי

להקים חלופה של ממש לשילטון הליכוד והמערך גם יחד.

עדיין לא מאוחר להכין מצע מיפלגתי, שעיקרו:

טיאנו

● נסיגה מיידית מלבנון.

● שיתרור המדינה מהשטחים הכבושים וח־תירה לשלום כולל.

● פיתרון הבעיה ה־פלסטינית, על־ידי הק־מת מדינה פלסטינית עצמאית לצד ישראל.

● הפסקת הכפיה הדתית והפרדה בין הדת למדינה.

● תוכנית כלכלית, שתפתח את הדרך לשיקום המשק ותייצב את רמת־החיים בהתאם ליכולת היצירה שלנו, בלי תמיכה מחו"ל.

● שוויון בפועל של כל אזרחי המדינה, יהודים כערבים.

מדוע אנשים כמו לובה אליאב, מתי פלד, אורי אבנרי, מאיר פעיל ועוד רבים וטובים לא מסוגלים או לא רוצים להתאחד תחת מצע מסוג זה, ולהקים במשותף גוף פוליטי שיציע אלטרנטיבה של ממש לשילטון הליכוד ו/או המערך?

ורד טיאנו, תל־אביב

● ● ●

גילגולו של ספר

במדור נמר של נייר (העולם הזה 23.5.84) **נאמר: „כמה עצוב לראות שסיפריית סופר עברי מפוזרת בידי ילדיו (ושניים מהם עוסקים בביכול. בספרות) לכל רוח."**

אנו, ארבעת ילדיו של יהודה בורלא ז"ל, רשומים במדריך־הטלפון של תל־אביב. ומה היה יותר קל, פשוט, הוגן ויאה מאשר להתקשר עם אחד מאיתנו ולנסות לברר כיצד אירע, שספר מסיפריית המישפחה התגלגל לאן שהתגלגל? אילו היה דן עומר מעוניין בעובדות ולא בסנסציה זולה, שאינה מוסיפה כבוד לא לו ולא לאכסנייתו, היה יכול לשמוע מפינו, כי לפי רצונו של אבא חילקנו את רוב ספרי הסיפריה בינינו, והם לא „פוזרו לכל רוח" — אלא מפארים את סיפריותינו והם יקרים לנו גם כנכס תרבותי וגם כזיכרון מימי ילדות בבית אבא־אמא.

חלק קטן מהסיפריה (בעיקר ספרים שכבר היו לנו אישי־איש בספרייתו) נתנו כתרומה — גם זאת לפי רצונו של אבא — לסיפריה ציבורית.

לא ברור לנו כיצד הגיע הספר, שמצא כתבכם, לחנות ספרים ישנים, אך בתוך עמנו אנו יושבים ואנו יודעים (כפי שיודע אל נכון גם כתבכם), שלא כל שואלי ספרים בסיפריות מדקדקים ברכוש ציבורי, ולא אחת קרה שספרים מסיפריה ציבורית מצאו דרכם לדוכני ספרים ישנים, תמורת שקלים אחדים.

יאיר בורלא — (עוסק, כביכול, בספרות). בשם ארבעת ילדי יהודה בורלא ז"ל – תל־אביב

● ● ●

עניין לא חד"ש

בהעולם הזה (16.5.84) **דווח על מגעים להקמת הרשימה הערבית־יהודית.**

התפלאתי לקרוא ש„את היא הרשימה הערבית־יהודית האמיתית מאז קום המדינה." וגם, ש„את הרשימה היחידה שבה אין הערבים ,וזנבות' למיפלגה יהודית והיהודים אינם קישוט לרשימה ערבית."

תותרי

כל ה„תגלית" הזאת היא זיוף גס לאמת. האמת היא, שהגוף הער־בי־יהודי היחידי שקם וגייס (ועודנו מגייס) את האוכלוסיה הערבית וה־יהודית, יחד ובאופן עיקבי, למאבק נגד האפליה, נגד הפקעת קרקעות הערבים, נגד המילחמה בלבנון היא החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון.

חזית זו קיימת, לידיעתכם, כבר שבע שנים.

הנרי תותרי, חיפה

● *תודה לקורא תותרי, שהזכיר לנו את דבר קיומה של חד"ש.*

● ● ●

לא בגלל הכסף...

במדור מה הם אומרים (העולם הזה 30.5.84) **התפרסם ראיון עם יוחנן גולדברג, ממנהלי סוכנות גיתם, בעניין הסיבות לאי־השתתפותו בתחרות שעורך כתב־העת לפירסום** אותות.

מיספר דברים בראיון זה אינם מדוייקים, בלשון המעטה:

קודם כל, אין שחר לטענה שגבינו שני תשלומים — דמי־הרשמה ודמי־השתתפות. מר גולדברג יודע היטב, מנסיונו בכל שמונה השנים שבהן השתתף בתחרות עד עתה, כי יש תשלום אחד בלבד, דמי־השתתפות, כפי שזה נהוג בכל תחרות מסוג זה בעולם.

התשלום השנה היה שבע מאות שקל לפריט (שיבעה דולר לפי שערי חודש ינואר, שבו הוגשו העבודות).

אילו מר גולדברג היה מגיש עשר עבודות, כדבריו, היה מחוייב בסכום האריר של... שיבעת אלפי שקלים!

ובאשר לעיקרון — איגוד־המפרסמים אינו מרוויח מהתשלומים הללו; הם אמורים לכסות את ההוצאות הרבות הכרוכות באירגון התחרות: הכנת מדליות, הדפסת תעודות, שימוש באולפנים לצורך הצגת העבודות לפני השופטים ועוד.

סיבותיהם של המישרדים שלא השתתפו שמורות עימם, אך ברור לכל שהנימוק הכספי הוא תירוץ בלבד.

רעיה נבו, תל־אביב

● *הקוראה נבו היא עורכת־מישנה של כתב־העת* **אותות**.

לידיעת הקוראים

מיבתבי קוראים מתפרסמים בקיצורים המתחייבים מתוכנם ומשיקולי מקום. עדיפות תינתן למיכתבים קצרים. מודגשים במכונת־כתיבה, שצורפה אליהם תמונת הכותב. מיכתבים בעילום־שם לא יפורסמו. אין המערכת מחזירה את המיכתבים שנתקבלו בה.

המדינה נגד ציורים

צייר מעזה נדון למאסר בעוון... ציוריו.

בית־דין הצבאי בעיר עזה דן באחרונה את האמן, הצייר פתחי איסמאעיל ע'בן לשנת מאסר אחת — **מחציתה בפועל ומחציתה על־תנאי וקנס בסכום של 37,000 שקל, בשל ציוריו. הוא נדון באשמת „הפצת חומר מסית". האיש, כבן ארבעים, מפרנס מישפחה בת תשע נפשות. אם, רעיה ושישה ילדים. הוא מורה לאמנות.**

הליגה לזכויות האדם והאזרח בישראל קוראת לדעת־הקהל בישראל ובעולם לתבוע משרד־הביטחון, משה ארנס, לשחרר מייד את האמן, פתחי איסמאעיל ע'בן, איש עזה.

הליגה לזכויות האדם והאזרח,
ת"ד 14192. תל־אביב

● *מצורף אחד מציוריו של הצייר העזתי.*

מכתבים

משב־רוח ביום שרב

הקוראה דרורה שלם הזכירה את סיבלותיהם של הגברים הגרושים שנהוג משום־מה להתעלם מהצד שלהם (העולם הזה 23.5.84) **קוראה אחרת מגיבה על כך:**

כמשב־רוח רענן ביום של שרב היו דבריה של דרורה שלם. כמה נדיר לשמוע אצלנו דעה — מחוץ לכותלי בית־המישפט — ששיפוטה אובייקטיבי וענייני. כל הכבוד!

הדה ששה־סולצין, רמת־גן

● ● ●

אוי לשיניים ואוי לעיתון

בהעולם הזה (26.10.83) **פורסמה כתבה על ד"ר שלמה ברק, רופא־שיניים. עובדת מישרד־הבריאות מתרה:**

הפירסום נוגד את פקודת רופאי השיניים (נוסח חדש) תשל"ט – 1979, הקובעת בסעיף 40: "לא יפרסם אדם ולא יניח לפרסם בעיתון או בכתב־עת... הודעה... בדבר... כשירותו של עוסק ברפואת־שיניים."

הנכם מתבקשים להתייחס לעניין ולהתחייב בכתב שלא לחזור ולפרסם בניגוד לפקודה.

יוספה־חוה קאוסמן,
עוזרת לענייני בריאות השן,
מישרד־הבריאות, ירושלים

● ● ●

עונש אזרחי

לקורא סמי יעקב היה סיכסוך עם הרשויות, והוא מצא דרך מקורית להעניש אותן. להלן מיברקו לשר־הפנים:

בהמשך למיברקיי לשר־הפנים־והמישטרה, מהתאריכים 22.4.1984 ו־15.5.1984, הריני מבקש מהשר בכל צורה של בקשה למחוק את שמי כליל, כליל, כליל, מפינקס־הבוחרים לכנסת (על כל מיקרה שאני נכלל בו), מאחר שאני אזרח מצרי לכל דבר, מתאריך 28.10.1979.

סמי יעקב, יבנה

● ● ●

דוגמנית רק פעמיים

לכתבה על שימחה דיניץ (העולם הזה 23.5.84), **צורפה תמונה של הקוראה עם דיניץ (יחד עם דוגמנית בשם ריקי). בדיברי־ההסבר נאמר שגם היא דוגמנית.**

חיים

נראה שמי שכתב את הכותרת לתמונה זו אולי מבין היטב בפוליטיקה, אבל לא כל־כך בבידור. כי אני זמרת ושחקנית (ההצגות ילדי הכרך ובין הצילצולים, והופ־עות־יחיד במועדון תל־אביבי).

הייתי דוגמנית רק פעמיים בלבד בחיי, וגם אז זה נעשה כטובה לחברה, בעלת בוטיק, שאירגנה תצוגת אופנה.

רחלי חיים, תל־אביב

● ● ●

המנצח: יוסף בורג

שרשת גילויה של המחתרת בגדה מעורר שאלה: מי היה מעוניין בעיתוי הגילוי?

עובדה היא, שניתן היה לסכל את הפיגוע באוטובוסים ללא גילוי פרשת המחתרת כולה, שהיתה ידועה זה מכבר לשירות־הביטחון. למה נחשפה הפרשה כולה ערב הבחירות?

כדי לענות על השאלה מי היה מעוניין, יש להתייחס לשאלה: מי נהנה מהגילוי?

לדעתי, לא הליכוד הוא שנהנה. הקיצונים הדתיים לא היוו עבורו גורם מתחרה מבחינה אלקטוראלית. היחיד שנהנה הוא שר־הפנים־והמישטרה, הד"ר יוסף בורג, שהאירועים עירערו באורח חמור את מעמד יריביו הקיצוניים במחנה הדתי ומקנים סיכוי חדש למפד"ל.

אלי שטייבר, פתח־תיקווה

● ● ●

האם תיעצר הבערה?

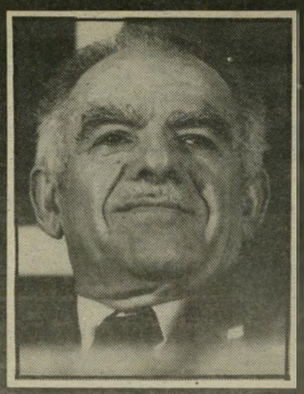
על הטרוריסטים של המחר.

עתה, כשמתברר ש"האנשים היקרים"

(המשך בעמוד 4)

כתבת השער הקידמי:

התירוץ הביטחוני

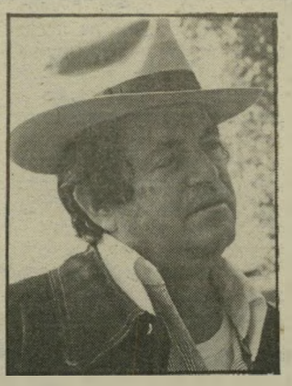

לראשונה מזה 20 שנה מנסה הממשלה לפסול רשימה המתמודדת בבחירות. יועציו של **יצחק שמיר** חיברו מיסמך גזעני מחפיר, הרצוף נימוקים ביטחוניים כוזבים, כדי לפגוע ברשימה היהודית־ערבית לשלום, שהליכוד רואה בה את היריב האמיתי שלו בבחירות.

8

כתבת השער האחורי:

המהמר מטבריה

החודש קיבלו מנחם גולן ויורם גלובוס אזרחות אמריקאית. השניים, המתגוררים בהוליווד, הפכו שם דבר בעולם הסרטים הבינלאומי. השבוע הקדיש להם השבועון הבריטי "סאנדיי טיימס" כתבה ענקית שבעיקבותיה מתאר מנחם גולן ב"העולם הזה" את דרכו הארוכה מטבריה עד הוליווד.

46

דוח בסימן שאלה

הממשלה סעלה השבוע כדי לקבור בשקט את פרשת הרצח של שני חוטפי האוטובוס בקו 300 – בדיוק כמו שנקברו החוטפים עצמם. אך העולם הזה אינו משלים עם טישטוש הפרשה ומציג 71 שאלות לאחראים הבכירים.

12

בין שתי מילחמות

אחרי ח"5 ביוני – של 1967 – בא ח"6 ביוני – של 1982: שני תאריכים המסמלים את ההתפתחות שעברה ישראל. אילו קם לתחיה חייל מהללי ששת־הימים, לא היה מאמין למראה עיניו: ישראל הקטנה הפכה להיות כובשת. עושקת ו־מתעשטת. על החוט המקשר בין שתי המילחמות כותב אורי אבנרי במדורו הנדון.

7

המיוחסין

על אף ההאשמות החמורות – אירגון טרור, רצח, החזקת נשק שלא כחוק, פגיעה בזדון ברכוש צבאי – נהנים עצורי המחתרת מיחס מועדף, המעורר את קינאתם של אסירים פליליים, שהואשמו בעבירות קלות בהרבה.

10

תחילת המירוץ

מיפלגות ותיקות ומיפלגות חדשות, רודפי השלום ו־מחרחרי המילחמה – כולם הגישו ליו"ר ועדת־הבחירות השופט גבריאל בך (בתמונה), את רשימות מועמדיהם לכנסת.

15

ציוני גמר

לקראת תום שירותה של ממשלת שמיר, מצייר חיים ברעם פרופיל אישי של 19 חבריה. הוא מעניק לשרים ציונים בהשכלה, באינטלי־גנציה, בהומאניות, בתיפקוד ובשפיות מדינית.

24

האלמוני בחבורה

11 יונים, 14 מתונים, 12 יונצים ו־16 ניצים כלולים במקומות הריאליים ברשי־מת המערך. ויש גם מועמד אחד, אפרים שלום שמו, שהוא אלמוני לחלוטין. השמועה מצרפת גם אותו למניין היונצים.

23

ירוח מאהבה

המשולש גבר־אשה־גבר יצר בליבו של **אריה** משולש אחר: אהבה־קינאה־אלימות. בשל אהבתו ל**אורנה** וקינאתו לחברו הטוב **אילן**, ירה בשניהם. האם התכוון לירות כדי להרוג אותם?

42

הטייסים המבריחים

מ־1980 עד סוף 1983 הובריחו לישראל יותר מ־4000 מבשירי ויזיאו ב־240 טיסות. שניים מן הטייסים נדונו בשבוע שעבר למאסר. עתה נותרה לבירור נקודה אחת במישפטו של יוסף סוריה — האם היה ראש רשת־ההברחה או רק שו־תף. כפי שטוען סניגורו?

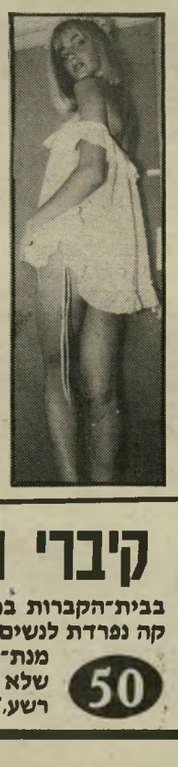
68

אורי בעקבות אודי אדיב

ביום בהיר רואים את דמשק הוא שמו של סרט, שצילומיו ארכו שלוש שנים. הגיבור, אורי שמו, נקלע לסיטואציה המזכירה את פרשת **אודי אדיב**.

62

מסיבה של תחתונים

בגדים תחתונים אכ־סקלוסיביים הציגה **ג'אנין ג'ונסון** ב־מועדון אכסקלוסי־בי, לפני גברות אכסקלוסיביות. גם המחירים, כמובן, היו אכסקלוסיביים.

55

קיברי המנודות

בבית־הקברות בחולון הוקצתה חל־קה נפרדת לנשים שמתו כתוצאה מ־מנת־יתר של סמים. "כדי שלא ייקבר צדיק עם רשע," כדברי הרבנים.

50

המדורים הקבועים:

מיכתבים	3
קורא יקר	5
תשקיף	6
במדינה	8
חנדון	7
עלי דסנה	14
עולם קטן – ברית־תמועצות, רומניה, ארצות־הברית, ניקארגואה	23
יומן אישי	29
מה הם אומרים – אסף יגורי, משה רונן, נילי טל, יהורם גאון, מיכה קירשנר, רבקה משולח	30
קולנוע – ראיון בלעדי עם דיוויד פטנם	32
חלון ראווה	34
תשבץ	36
הוריסקופ	41
מיכתבים לדיתי	43
אנשים בעולם – הנסיך צ'ארלס, בריז'יט ברדו, שירלי מקליין	44
שידור	52
תמליץ – שידורי הטלוויזיה בישראל ובירדן	53
לילות ישראל	54
זה הם זה	56
אנשים	59
בלונים	61
נמר של נייר – אמנון שמוש ט' כרמי, נתן זך, דרקולה	64
אתה והשקל	67
ריחל מרחלת על כל העולם	70
זה היה העולם הזה שהיה	74

דף תשקיף

רבנים בכירים אישרו את פעולות המחתרת?

קו־ההגנה של חברי אירגון־הטרור היהודי הולך ומתגבש. הוא מבוסס בעיקר על הנסיון לגרור לתוך מעגל האחראים כמה וכמה מראשי המדינה, כדי להוכיח כי היה לחברי־המחתרת מקום להאמין שהם פועלים על דעת הממשלה וכזרוע מבצעת שלה. בין השאר:

● **תישמע הטענה כי הרמטכ"ל דאז, רפאל איתן, ידע מי ביצע את ההתקפות על ראשי־הערים הערביים, ואף נתן להם להבין כי הוא מברך על פעולה זו.**

● **יתגלה כי רבנים חשובים אישרו מראש את הנסיון לפוצץ את המיסגדים על הר־הבית, ובירכו על כך.**

בין השאר תישמע הטענה, שכלל לא יתכן כי יהודים דתיים יעלו למקום בית־המיקדש ויבצעו שם פעולות, מבלי לקבל אישור לכך מסמכות רבנית בכירה ביותר.

נער־המעלית עקב אחרי מודעי

עירנותו המופרזת של נער־מעלית באחד המלונות היוקרתיים בחוף יפה של תל־אביב במעט שגרמה לסיכוץ ההסכם על רישומת מועמדי־הליכוד לכנסת, ערב הגשת הרשימות.

בשעת ערב, ביום הראשון שעבר, נבנסו לבית־המלון בכירים ממיסלגת־העבודה. בעבור זמן קצר הופיעו השרים הליברליים יצחק מודעי ומסח גרופר ואיש סיעת מודעי, סיחם גולדשטיין.

נער־המעלית, שאחד מבני־משפחתו עו־בד ב„מצודת זאב", עמד לטלפן ולדווח על מה שראו עיניו. אך בדי להיות בטוח מי ומי המדיינים, הוא עקב אחרי מודעי.

להפתעתו התברר לו שהליברלים לא באו כלל לפגישה עם אנשי העבודה. הם באו לארוחת־ערב סרטית, שערכו לבני מישפחתו של חבר־המיסלגה שנפטר לא מכבר. הנוכחים רצו בדרך זו לכבד את זיכרו של המת.

מיתקפה על ארנס

עיתונאים בכירים, שהתייחסו עד לאחרונה באמון לשר־הביטחון משה ארנס ולהודעותיו, מגלים עתה קיצר־רוח מנוסח התשובות שהם מקבלים לשאלות שונות שהם מפנים אליו.

עיירעור מעמדו של ארנס בעיניהם יתורגם בקרוב גם להתקפות נגדו בכלי־התיקשורת. בכך עשויה לבוא אל קיצה תקופה של יחד־דבש בין השר וצמרת העיתונות היומית.

מאבקי חרות ב„אל על"

בסוף החודש אמור בית־המישפט לדון בעתיד תפקיד כונס־הנכסים של „אל על", אך כבר עתה ברור שזהו מאבק בין שני גושים בחרות.

שר־התחבורה, חיים קורפו, ומנכ"ל החברה, רפי הר־לב, מעוניינים בהמשך המצב הנוכחי. מולם מתייצב יורם ארידור, התומך ביושב־ראש מועצת־המנהלים, נחמן פרל, שהפך למחוסר־סמכויות בגלל הימצאות כונס־הנכסים, עמרם בלום. פרל רוצה בשינוי המצב.

לקראת ישיבת בית־המישפט הולכות וגוברות השמועות על אי־סדרים בחברת־התעופה, כמו עסקים סרטיים של בכירי החברה, עיסקות מטבע־חוץ בלתי־חוקיות ונסיעות־ביזבוז.

גורם המקורב ל„אל על" ערך לא מכבר חקירה מקיפה בחשדות אלה. הוא טוען שבידיו עשרות עובדות, אשר בתוך זמן קצר ימצאו את דרכן לדרגים ממשלתיים בכירים.

העורך יודח, סגנו כותב מהכלא

מזכיר מועצת יש"ע, ההתנחלויות מעבר לקו־הירוק, ישראל הראל, יודח בקרוב מתפקידו.

הראל, עיתונאי לשעבר ועורך ביטאון המתנחלים נקודה, המופץ על־ידי מישרד־החוץ בחו"ל, מעורר רוגז בין אנשי גוש־אמונים, מכיוון שלא נקט בגישה חיובית ביותר לעצורי המחתרת, אלא דיבר בלשון חמקמקה.

סגנו של הראל, העצור עתה עם שאר עצורי אירגון־הטרור היהודי, ממשיך לפרסם את הגיגיו בביטאון.

מרידור מסתובב בלישכה

מזכיר־הממשלה לשעבר, דן מרידור, שהתפטר מתפקידו כדי להיכלל ברשימת הליכוד לכנסת, ממשיך לבלות שעות ארוכות בלישכת ראש־הממשלה, הן בכנסת והן בבניין לישכת יצחק שמיר בקריית־הממשלה.

מרידור משתתף בהתייעצויות פנימיות חשובות ביותר, למרות שלכאורה אין לו תפקיד רישמי בלישכה.

אלוף פיקוד הדרום רוצה לכבוש את החידקל

אלוף פיקוד הדרום, משה בר־כוכבא, השמיע בכינוס פומבי את הדיעה שיש לכבוש את כל הארץ עד הפרת והחידקל.

איש־ביטחון שנכח בכינוס, וישמחה על דיברי האלוף, סולק מן המקום בכוח, אולם כל הנוכחים מחאו בכפיים לאיש המרחה.

ספר על שרון

העיתונאי עוזי בנזימן, השוהה עתה בארצות־הברית, משלים בתיבת ספר על אריאל שרון. הספר יוסיע בירושלים ויהיו בו גילויים חדשים על השר ללא־תיק.

פירסומי הבחירות איכזבו

במטות־הבחירות של הליכוד ושל המערך שוררת אי־שביעות רצון ממודעות התעמולה שלהן לפתיחת מסע־הבחירות, שפורסמו בעיתוני ערב שבת השבוע.

בעיקבות כך צפויים „שינויי קונספציה" בשני המטות, שייערכו כבר בימים הקרובים.

העבודה נגד עיתונאים

בכירים במטה־הבחירות של המערך מספרים באחרונה בפומבי, שהם נדהמו מהצעות־מחירים שהגישו להם עיתונאים שונים, שביקשו לקחת חלק במערכת־הבחירות של המערך.

לדיברי אנשי־המטה, דובר על סכומים בסדר־גודל של עד 50 אלף דולר לחודש וחצי עבודה. בשלב זה לא ברור מי מהפונים ישולב בעבודת המטה ובאיזה סכומים, ומי יידחה.

כאב־ראש לתורגמן

ניצב אברהם תורגמן, המפקד החדש של מחוז הדרום, ייאלץ לטפל בבר בכניסתו לתפקידו בעניינים חמורים במרחב ירושלים. המדובר בטיוח חקירות שבהן מעורבים בכירים במרחב.

הר־הצופים לא מתועד

ענף היסטוריה בצה"ל לא תיעד עד היום שום חומר על 20 שנות ניתוק הר־הצופים.

בכינוס של עשרות מפקדים ובעלי־תפקידים מרכזיים בהר, שנערך באחרונה בירושלים, הביעו הנוכחים תרעמה בעיקבות חשיפת עובדה זו.

שינויים ב„איסכור"

ראשי „בור" עומדים לבצע שינוי בהנהלת „איסכור", נוכח אי־שביעות רצון מהניהול ותוצאות עיסקיות שונות.

צער זה עשוי לגרור את החלפת המנכ"ל הנוכחי יצחק רן, שהוא יוצא קיבוץ של השומר־הצעיר ומתומכי מפ"ם. איסכור משותפת לכור ולקונצרן דרום־אפריקאי.

הכנסת מחוקקת לשטח מצרי

אחד ממעשיי־החיקוק האחרונים של ה־כנסת לפני סיום כהונתה הוא הארכת תוקפן של „תקנות ההגנה (שעת־חירום) (יהודה ושומרון), חבל עזה, סיני ודרום סיני — שיפוט בעבירות ועזרה מישפטית)".

למישרד־המישפטים, לוועדת־החוקה־חוק־ומישפט של הכנסת ולאיש מן הח"בים לא הפריעה העובדה, שישראל פינתה את סיני כבר לפני שנתיים.

„בית ברל" ללא פרוטוקולים

בעיקבות גילויי העולם הזה על דיוני מועצת־המנהלים של מיכללת בית־ברל (העולם הזה 24.5.84), הוחלט שלא לרשום להבא בפרוטוקולים את הדיונים, כדרך זו מנסה הנהלת בית־ברל למנוע הדלפות מדוייקות מהישיבות.

המיסעדן נעלם

המיסעדן שי בן־סימון, שניהל את המיסעדה הצרפתית „מרתף ראשון" ברחוב אלנבי בתל־אביב, נעלם.

למישטרת מרחב־הירקון הגיעו תלונות רבות של בעלי־חוב, שהוא הותיר בידם צ'קים שלא כובדו.

הקלטות בבית־המישפט

השופט המחוזי בתל־אביב, אריה אבן־ארי, משתמש באחרונה במכשיר־הקלטה בדיונים מישפטיים הנערכים אצלו. מזכירי בית־המישפט מפענחים את ההקלטות.

אבן־ארי הוא הראשון המוציא אל הפועל סעיף אחד בתוכנית של אירגון מחדש בבתי־המישפט, שבה תומך נשיא בית־המישפט העליון, מאיר שמגר.

מלמן נגד אבו־נידאל

העיתונאי יוסי מלמן מקווה, שסיפרו על אבו־נידאל, אשר יופיע בבר בימים הקרובים, יראה אור באשר גיבור הספר יהיה עדיין בחיים. על־פי ידיעות שהגיעו למ־ערב יפורסמו בשבועון „ניוזוויק", מארשפז אבו נידאל בבנגרד והוא גוסס.

מועדי מחפש עבודה

בנו של הח"כ־לשעבר ג'אבר מועדי, דאהש, שזוכה בבית־המישפט העליון מקשר לרצח השייח' חמאד אבו־רביע, מנסה עתה את מזלו כחוקר פרטי בגדה. בעבר הוא שירת בשכם, בתפקיד בכיר בשירות בתי־הסוהר.

קו יר'

נראה כי הולך ונוסף עוד נושא לקונסנזוס הלאומי, הקיים בין הליכוד והמערך: שיש למנוע מכלי־התיקשורת את סיקורם של מאורעות.

כך נובע מדבריו של מועמד המערך לתפקיד שר־הביטחון, יצחק רבין.

בהגיבו על פרשת הרצח של שני חוטפי־האוטובוס בקו 300, אחרי לכידתם, שילם רבין מס־שפתיים בלבד לעצם הפשע של רצח שבויים. הוא לא התרגש מזה.

את עיקר זעמו וביקורתו ייחד רבין למה שנראה לו כמחדל חמור מכל: העובדה שניתן לעיתונאים ולצלמים להיות נוכחים במקום, כך שיכלו לצלם את השבויים לפני הוצאתם להורג.

רבין לא נכנס אף לאחת מן השאלות הרבות, שהתעוררו בלב כל אדם בר־דעת למיקרא המסקנות של ועדת־זורע (ראה עמודים 13-12). כמי שהיה רמטכ"ל, בוודאי מבין רבין את משמעות השאלות האלה, ויש להניח כי בליבו צפונות שאלות רבות נוספות.

מכיוון שאני מכיר את מוחו האנאליטי של רבין, אין לי ספק כי עמד מייד על הסילופים, העיוותים והכזבים השתוממותו על כך שניתן לכל מיני אנשים בלתי־מוסמכים (קרי: עיתונאים וצלמים) להיות נוכחים בשטח האירועים.

רבין חזר על תלונה זו, כנקודת־הביקורת העיקרית שלו כלפי שילטונות־הביטחון: איך זה ניתן לעיתונאים ולצלמים „להתרוצץ בין הרגליים" בשעה שקרו הדברים. ומכאן המסקנה: דבר כזה לא יקרה כאשר הוא, יצחק רבין, יהיה שר־הביטחון.

כראי לבחון טענה זו. איש לא טען כי העיתונאים והצלמים הפריעו למהלך הפעולה עצמה. הם עמדו במרחק־מה מן האוטובוס החטוף, ובשום שלב של המאורעות לא הפריעו בצורה כלשהי לאנשי־הביטחון במשימתם.

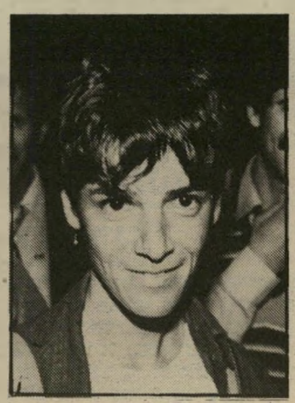
יתר על כן: הרמטכ"ל בכבודו ובעצמו ערך מסיבת־עיתונאים מאולתרת במקום, מייד עם סיום הפרשה, כשכבר שרר במקום אור מלא. לא זה בלבד שלא מתח אז ביקורת על נוכחות העיתונאים, ולא טען כי הפריעו למהלך הפעולה, אלא שניצל את נוכחותם ברצון כדי לסכם את הפעולה באוזני הציבור.

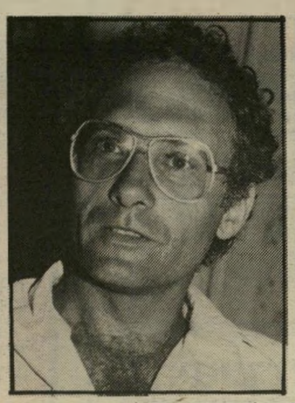
אם כן, במה הפריעו העיתונאים והצלמים ליצחק רבין וליוועדת־זורע? רק בדבר אחד: הם צילמו את החוטפים לפני הירצחם.

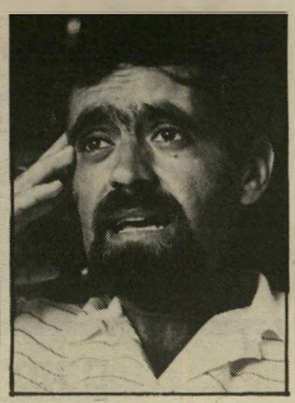
זוהי המסקנה המחרידה: רבין, זורע ושות' אינם מתרגשים מעצם מעשה־הזוועה שבוצע, אלא מן העובדה שהמעשה נחשף באמצעות הצילומים והדיווחים של העיתונאים. התרגשותם לא נבעה מאהבת מרדכי, אלא משינאת המן —העיתונות.

עיתונאים וצלמים אלה אינם פוליטיקאים. הם לא באו כדי להביע דיעות פוליטיות,לכאן או לכאן. יתכן שהיו ביניהם לאומנים קיצוניים, הדוגלים ברצח כל השבויים, ויתכן שהיו ביניהם הומאניסטים, הדוגלים בשילטון־החוק ובצו היהודי „לא תרצח!"

אין זה משנה. כי מה שאיחד את כל העיתונאים במקום היה הדבקות במשימתם העיתונאית: לתאר מה מתרחש במקום, לדווח בכתב ובצילום.

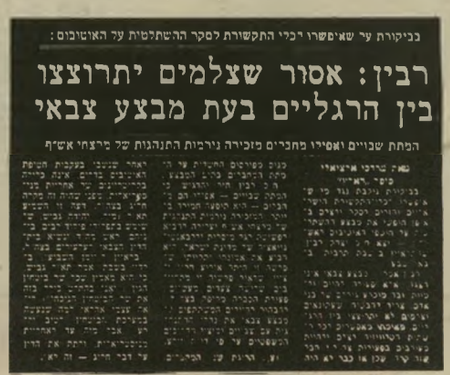

צלמים רחמני, ליבק וסרגוסטי
לא מאהבת מרדכי –

הבולטים הכלולים בדוח זה. אין צורך להיות רב־אלוף, ודי בשכל הישר של רב־טוראי, כדי להבין כי מימצאי הדוח אינם נדבקים זה לזה, שהם מפוברקים בעליל ונועדו לטשטש את האחריות לפשע מחריד.

כל זה אינו מטריד את רבין. להיפך. עם פירסום הדוח,

דברי רבין ב„הארץ"
– אלא משינאת המן

הוא היה מן הראשונים שנחלצו לברך עליו ולהעניק לו את הגושפנקה שלהם. היה זה אותו רבין שהצטלם בהנאה כה בולטת בלבנון, כשהוא לבוש בשכפ"ץ גברי, לצידו של אריאל שרון, בשיא המילחמה. נראה כי אין תועבה של הליכוד שאין רבין מוכן להעניק לה את תמיכתו ובירכתו.

יתכן כי כדרך זו מכשיר רבין את עצמו לכהונת שר־הביטחון בממשלת־אחדות־לאומית, בהנהגת יצחק שמיר או שימעון פרס.

אך חמורה מכל אלה מסקנתו של רבין לגבי העיתונות.

כבר ברוח ועדת־זורע יש התייחסות חמורה לנוכחותם של העיתונאים במקום. נדמה שזהו הקטע הרציני היחידי בדוח כולו. יש גם מקום לחשש שזוהי המסקנה היחידה של הדוח שאכן תוצא אל הפועל. הדוח הביע את

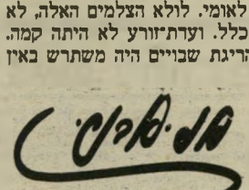
העיתונאים מילאו את חובתם נאמנה. הם צילמו את החוטפים ההרוגים והחוטפים השבויים, את הרמטכ"ל ואת בני־הערובה המשוחררים. בשעה שצילמו, לא ידעו כלל כי צילומים אלה עומדים להיות מוצגים מישפטיים חשובים ביותר, המתעדים פשע־מילחמה.

הם הבחינו בכך רק אחרי־מעשה. יתכן כי הראשונה היתה ענת סרגוסטי, אחת משלושת הצלמים שהצליחו לצלם את החוטפים החיים לפני רציחתם. כאשר שמעה ברדיו כי כל ארבעת החוטפים נהרגו, נדלקה נורה אדומה בראשה. היא תפסה מייד שמשהו כאן אינו בסדר, והזעיקה אותי. מאותו הרגע התחילו הדברים להתגלגל כפי שהתגלגלו.

לכל שלושת הצלמים שצילמו את השבויים — אלכס ליבק, שמוליק רחמני וענת סרגוסטי — מגיע עיטור כפול: עיטור עיתונאי ועיטור לאומי.

עיטור עיתונאי, על כי דבקו במשימתם והנציחו את המתרחש בשטח, למרות ההתרגשות וההמולה שליוותה את ההסתערות. זה נוסף על הצלחתם להגיע ככלל למקום. כעורך העולם הזה אני רוצה לציין במיוחד את ענת סרגוסטי, שמיהרה למקום ביוזמתה עוד לפני שקיבלה הוראה לכך, ושהסתננה עד למקום האירוע עצמו. ענת, שהצליחה במילחמת־הלבנון להגיע לכמה מן המקומות המסוכנים ביותר, ושקיבלה על עצמה עשרות פעמים סיכונים חמורים, עמדה גם במיבחן זה. (אגב: ענת פגשה במקום את תת־אלוף אביגדור קהלני, בפעם שעברה פגשה אותו כאשר הקרב על מחנה עוזיי לידבירות היה בעיצומו. קהלני מיהר אליה כשראה אותה עומדת זקופה ומצלמת, בשעת ההפגזה, וביקש ממנה להיזהר.)

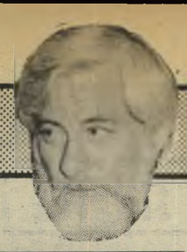
העיטור השני הוא לאומי. לולא הצלמים האלה, לא היה דבר הרצח נודע כלל. ועדת־זורע לא היתה קמה. הנוהל הפושעני של הריגת שבויים היה משתרש באין מפריע.

לצאת מהגדה הצפונית — עכשיו!
יש גבול
כבר שנתיים ליומיים!
בואו להפגין בעד נסיגה מיידית מלבנון, במוצאי חג השבועות יום ד' 6.6.84 בשעה 18:00 בקרן הרחובות דיזנגוף ובן־גוריון.
הסעות בתשלום:
מירושלים: 16:30 מבנייני האומה.
מחיפה : 16:00 מככר סולל בונה.
תנועת „יש גבול"
ת.ד. 4172

מודעות בטלפון
לכל העתונים
בכרטיסי אשראי במחירי המערכת
ישראכרט ויזה DINERS CLUB INTERNATIONAL ISRAEL LTD
שרות ת.ד. ללא תשלום - חניה חופשית במקום
פרסום אידיאל
אבן גבירול 110 ת"א, פתוח 7.30 - 20.00 רצוף
03-227117/8

חדש! חדש!
ספרי איכות חדשים
היישר ממכבש הדפוס
לקראת שבוע הספר:
● „בקצב מהיר" – מאת רן פרז (רומן מתח פוליטי בן־זמננו).
● „להט באלבמה" – מאת ריטה מיי בראון (היצירה האמריקאית הגדולה על שנות ה־10 וה־20 למאה, באלבמה הלוהטת).
● „אוה טראוט" – מאת אליזבט באון (סיפור עדין ומרגש על אם ובנה).
● „בצל הצללים" – מאת טד אלבורי (סיפור מתח מבריק על בוגדים וסוכני־חרש).
להשיג בכל חנויות הספרים המובחרות ובשבוע הספר בכל הדוכנים.
„הוצאת „כדים – מודן"

הנדון:

השטן צוחק, וצוחק, וצוחק

5 ביוני

ב יום ה־5 ביוני 1967 מכרה ישראל את נישמתה לשטן. כמו באגדה הגרמנית על הדוקטור פאוסט, מאסה המדינה בקיומה האפורוי ובחרה בתהילה, בהתפשטות, בכוח, באימפריה. **תוך כדי כך היא איבדה את נישמתה, את ייחודה, אוצר הדורות.**

היא חיפשה את הביטחון המוחלט באמצעות עוצמה צבאית, כמויות של נשק, שטחים כבושים, דיכוי עם אחר.

היא השיגה ביטחון זה — ולא הרגישה כי הסרטן הקטלני פושט באבריה ואוכל אותה מבפנים.

אם יש גיהינום, השטן יושב שם וצוחק, וצוחק, וצוחק...

■ ■ ■

א ילו אירע נס, ואחד מהרוגי ה־5 ביוני 1967 היה קם לתחיה ביום ה־5 ביוני 1984, הוא לא היה מאמין למראה עיניו.

הצבא שפרץ קדימה ב־5 ביוני 1967 היה צבא יפה. צבא קטן, שהאמין כי הוא מחזיק בידיו את גורל המדינה וסוכך עליה בגופו. צבא של הגנה. צבא שהאמין בטוהר נישקו. צבא שהעולם כולו העריץ.

איזה צבא היה מתגלה לעיניו של חייל ה־5 ביוני, אילו קם לתחיה מקץ 17 שנים?

זו התמונה המחרידה, שהיתה מתגלה לעיניו מתוך כותרות העיתונים של הימים האחרונים:

חיילי צה"ל, וביניהם קצין־בכיר, רצחו בדם קר שני צעירים בני 17, שניסו לחטוף אוטובוס ושנלכדו בלי קרב. זה קרה במרחק של כמה עשרות מטרים מן הרמטכ"ל.

קציני צה"ל היו חברי אירגון־טרור רצחני, שהרג תלמידים, ניסה להרוג נשים וילדים באוטובוסים ונבחרי־ציבור בערים הכבושות, לפוצץ את קודשי המוסלמים והנוצרים.

קצין צה"ל עמד מנגד כאשר שוטר דרוזי, משרת המדינה, נכנס לתוך מלכודת־מוות שהוטמנה בעזרת הקצין, ואיבד את מאור־עיניו. לדברי הטרוריסטים עצמם, קצינים בכירים ביותר בצה"ל, וביניהם הרמטכ"ל דאז, בירכו אותם אחרי ביצוע מעשי־הרצח.

האירגון היוקרתי ביותר בעולם המטפל בזכויות־האדם, אמנסטי, קבע כי ישראל נמנית עתה עם המדינות המעוות אסירים כעניין שבשיגרה, וכי שיטת העינויים מופעלת דרך־קבע בחקירת שבויים ועצירים פוליטיים.

חיילים העידו כי ראו במו עיניהם כיצד הוכרחו זקנים חפים־מפשע בכפר ערבי לזחול על ארבע, לנבוח ככלבים, צעירים הוכרחו לסטור בפני הוריהם ולשיר תוך כדי כך את ההימנון הלאומי:

כל עוד בלבב פנימה, נפש יהודי הומיה.
והשטן צוחק, וצוחק, וצוחק...

■ ■ ■

ה שטן הוא בימאי עילאי. הוא יודע את מלאכתו.

ה־5 ביוני 1967 נראה כיומה היפה ביותר של מדינת־ישראל. **מי מאיתנו, שהיינו שותפים ליום הזה, לא ראה אותו כך?**

במשך שלושה שבועות התייסרנו בפחדים נוראים, כאשר המועקה מכרסמת בלב והדאגה גוברת בנשמה, והנה שעט צבאנו קדימה והדביר תוך שעות מעטות את הגדולים והחזקים שבציבאות־ערב. מעשה דויד בגוליית.

היה נדמה שזהו נס מן השמיים, הצלה ברגע האחרון, גאולה על עבריי־פיחת.

כיום אנחנו יודעים שכל אלה היו אמונות־הבל. תעתועי השטן. לא היתה צפויה שום סכנה למדינה. צבאות־ערב המהוללים היו חלושים ועלובים. דיבורי־ההרס של נשיא־מצריים היו דברים בטלים.

אך חיילי ה־5 ביוני לא ידעו זאת. הם האמינו בנפש יוקדת שהם יוצאים למילחמת־מגן נואשת. הם האמינו לדברי ראש־הממשלה ושר־הביטחון, שהבטיחו שניהם ליוצאים אלי־קרב כי אין פנינו לכיבושים, אלא להצלת המדינה בלבד.

זאת היתה שעתנו היפה ביותר. קמנו, הצלנו, ניצחנו.
והשטן צחק, וצחק, וצחק...

■ ■ ■

ה אגדה היהודית מספרת כי למשה רבנו, בהיותו תינוק, הוצעו לבחירה כתר מלכות או גחלת בוערת. הילד שלח את ידו אל הגחלת, וכך שרף את לשונו.

מרינת־ישראל הועמדה, בשנה ה־19 לקיומה, לפני בחירה דומה: בצד האחד כתר השלום, החוכמה, השלווה והגדולה הרוחנית, ובצד השני הגחלת הבוערת של הכוח הגס, ההתנשאות, הביטחון הכוזב והטירוף הכוזב.

המדינה שלחה את ידה אל הגחלת, ושרפה את נישמתה.

הייתי עד־ראייה לטראגדיה נוראה זו. ראיתי מקרוב את הנפשות הפועלות.

ביום החמישי של המילחמה, ב־9 ביוני, שיגרתי לראש־הממשלה, לוי אשכול, פניה פומבית ופרטית, ובה הרעיון להציע לעם הפלסטיני לאלתר מדינה משלו לצד ישראל, במיסגרת התפייסות היסטורית, השלמה ושלום מלא.

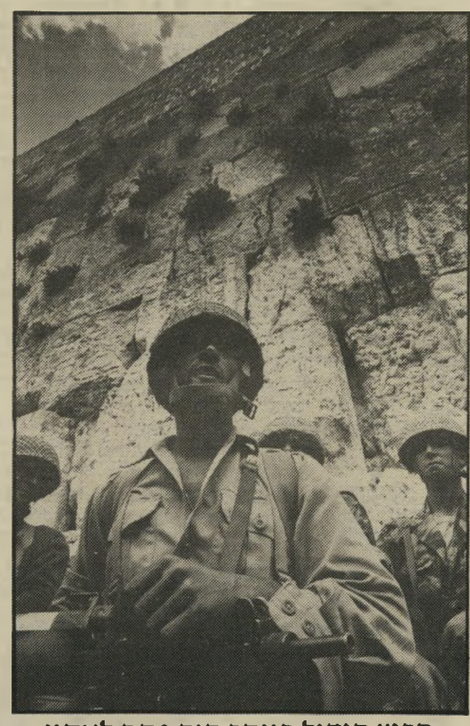
כעבור כמה ימים חזרתי על הצעה זו באוזני אשכול, בשיחת פנים־אל־פנים בבניין הכנסת.

הסברתי לו כי המרחב כולו נתון במצב של הלם, שהעם הפלסטיני הוכה בתדהמה בעיקבות ההתמוטטות של מצילי־אפוטרופסיו הערביים, שזוהי שעת־רצון חד־פעמית לשינוי פני ההיסטוריה במחווה דרמאתית גדולה.

כיום אין עוד חוקר רציני, המכחיש בדייעבד את נכונות הדברים האלה. השלום היה בהישג יד — שלום גדול, שלם, מקיף ארץ ומרחב.

אבל דבריי נפלו על אוזניים אטומות. לוי אשכול לא הבין, ולא רצה להבין.

את ידיו של התינוק משה כיוון מלאך־אלוהים, שהציל את הנער מידי פרעה.

חרגע הגדול ביותר היה פתח לאסון

את ידיו של לוי אשכול כיוון שר־משפחת, שליח־השטן, שלא רצה כי עם־ישראל יבוא אל המנוחה והנחלה.
והשטן צחק, וצחק, וצחק...

■ ■ ■

ב עומדו מול ים ההיסטוריה, שאין לו התחלה ואין לו סוף, נוטה האדם להיאחז בתאריכים "היסטוריים" ולומר: הנה, כאן בדיוק אירע המיפנה הגדול, ששינה את גורל העמים.

זה טיבעי, וזה גם נכון במידה מסויימת. יש משמעות למאורעות ולתאריכיהם.

אך מזבן שתאריכים אלה הם סימליים בלבד.

שום דבר בהיסטוריה אינו קורה, אם לא קדמו לו תהליכים אשר יצרו את המציאות המסויימת שבה הם קורים.

כאשר נפרץ סכר ונחשולי־מים אדירים מציפים ארץ, מטביעים אלפים והורסים ערים וכפרים, יש לזה מועד: יום, שעה, דקה, שניה. אך ברור כי האסון לא היה מתרחש אילמלא הצטברו המים מאחורי הסכר במשך ימים, שבועות, חודשים. הצטברות המים היא שגורמת לפריצה הבלתי־נמנעת של הסכר. ולה אין תאריך.

כאשר הר־געש מתפרץ, והלאבה הלוהטת נשפכת, מתקדמת, שורפת, הורגת והורסת — יש לזה תאריך. אך התהליכים שבבטן האדמה, התהליכים החבויים שגרמו להתפרצות, נמשכו זמן רב. גם להם אין תאריך.

הוא הדין לגבי התאריך 5 ביוני 1967.

ביום הזה קרה משהו. בעיקבות הדבר שקרה נכבשו שטחים, הוחמצה הזדמנות היסטורית להחזירם, התפתחו הדברים כפי שהתפתחו. אך כל מה שקרה ב־5 ביוני ואחריו — לא בחלל הריק נולד.

לוי אשכול הכריע כפי שהכריע מפני שהיה שייך לממשלה, למיפלגה, למימסד פוליטי, לציבור. כל אלה הכריעו באמצעותו.

לוי אשכול סעל על פי תפיסה שלא נולדה בן־לילה, יש מאין. היא עוצבה במשך שנים ודורות, מאז ראשית ההתנחלות הציונית בארץ, ואולי הרבה לפני כן.

לכן, כברנו על המיפנה ההיסטורי של ה־5 ביוני, בלשון הסמלים אנחנו מדברים. זה לא התחיל באותו יום, וגם לא ב־15 במאי 1967, כאשר התקבלו הידיעות הראשונות על התרכזות הצבא המצרי בסיני, וגם לא ב־15 במאי 1948, כאשר קמה המדינה.

ובכל זאת, ב־5 ביוני 1967 קרה משהו, שמיקד את כל התהליכים והפעילם בנחשול הרסני — כמו פריצת הסכר, כמו התפרצות הר־הגעש.

והשטן צחק, וצחק, וצחק...

■ ■ ■

ה אימרה הלאטינית אומרת: „הלאטיפונדיות הרסו את רומא!"

כלומר: רומא נהרסה מבפנים, כאשר האיכרים החופשיים נאלצו למסור את נחלותיהם לבעלי־האחוזות הגדולות, שהפכו אותן לחוות (לאטיפונדיות). האיכרים החופשיים, בעלי ארמתם, שלחו את בניהם ללגיונות, כדי להגן על המדינה ועל נחלתם, וכך נוצרה אומה בריאה, בעלת צבא בריא. ואילו האחוזות הגדולות העסיקו שכירים, ולאלה לא היה שום עניין במדינה ובנחלה. בעיר רומא הצטופף אספסוף, שכל מעייניו היו נתונים ללחם־חינם ולקירקס. על המדינה הגן צבא של שכירים זרים, שהשתלט עליה. המדינה התמוטטה מבפנים.

האימרה העברית תאמר: „השטחים הרסו את ישראל!"

כלומר: כאשר החליטה ישראל, במודע או שלא־במודע, להעדיף את השטחים הכבושים על פני השלום, היא נאלצה לרכא את בעלי השטחים האלה. עם קטן, אמיץ ואיריאליסטי, שניצול מן השואה ושהגן על נפשו, הפך עם מדכא, בעל אימפריה, העושק עם אחר והופך אותו לעם־עבדים של חוטבי־עצים ושואבי־מים.

השטחים הכבושים הכריחו את ישראל להיות למדינה עושקת, מנצלת, חומסת, גוזלת, הורגת, הורסת, כובשת, מתפשטת, מדכאת, מגרשת, לוחמת.

כמו בשעות־מצוקה בעבר, קמו גם הפעם נביאים לישראל. שבועון זה היה אחד מהם.

אך יותר מכולם בלט נביא התקופה, ישעיהו ג', ישעיהו בן־לבב, ישעיהו ליבוביץ.

הוא ניבא בראשית הכיבוש שהכיבוש יהפוך את ישראל לעם של חיילים, שיקיביתניקים ומנהלי־עבודה. הוא ניבא שהסיסמה תהיה: הטובים לשיקיבית.

ניבא — וידע את אשר הוא ניבא.

מה שנראה אז באימרה שנונה ומוגזמת, הנהו כיום תיאור פשוט של המציאות.

השב"כ מוזכר עתה כמעט מדי יום בקשר להאשמות של עינויים, וגם בפרשת הרצח של חוטפי־האוטובוס. במדינה כולה נעשית העבודה השחורה על־ידי עבדים ערביים, ועליהם עומדים מעבידי־העבדים, אנשי ההתיישבות העובדת, תיפארת ישראל מאתמול. השחיתות והריקבון המוסרי אכלו מזמן כל חלקה טובה. הנביאים שניבאו כאשר ניבאו עדיין עומדים בשער, כשהם נלעגים, שנואים, בזויים ומוצאים אל מחוץ לחוק.
והשטן צוחק, וצוחק, וצוחק...

■ ■ ■

ל שטן יש חוש מפותח לסמלים. השטן אוהב סמלים, והוא יודע לסדר אותם כראוי.

לכן דאג השטן לכך שאחרי ה־5 ביוני יבוא ה־6 ביוני.

אין סמליות משמעותית יותר: ה־5 ביוני 1967 הוביל במישרין אל ה־6 ביוני 1982, יום התן, יומו של אריאל שרון, יומו של רפאל איתן, לילם של 583 חללי צה"ל (עד יום השנה השני) ושל רבבות בלתי־ספורות של הרוגים אחרים, גברים, נשים וטף.

נוח להגיד שמילחמת־הלבנון היה חריג, מישנה פאטאלי, פרי־באושים של ראש־ממשלה מעורער בנפשו, שר־ביטחון בעל שיגעון־גדלות ורמטכ"ל פרימיטיבי, הגרוע בגנרלים של המאה ה־20.

זה נוח להגיד, אך אין בכך אמת.

מילחמת־הלבנון נבעה בהכרח ממילחמת ששת־הימים — ומההחלטה שלא להחזיר את השטחים שנכבשו בה.

מילחמת־הלבנון היתה, ביסודה, נסיון נואש לשבור את ההתנגדות הפלסטינית לכיבוש, ולחסל במכה מכרעת אחת את „תשתית המחבלים". כלומר: את האירגון הפוליטי של העם הפלסטיני, השואף להבטחת קיומו ועתידו במדינה לאומית משלו.

מכיוון שהדבר ניתן להשגה רק בדרכי־שלום, ומכיוון שהעם הפלסטיני למד מנסיונו המר לבחור בדרך השלום — מילחמת־הלבנון היתה מילחמה נגד השלום, למניעת השלום, להריסת תשתית־השלום.

מבחינת הזמן, ההבדל בין ה־5 ביוני ובין ה־6 ביוני אינו אלא יום אחד ו־15 שנים. אך זהו הבדל של מיליון שנות־אור.

על הצבא של ה־5 ביוני נכתבו שירים ובאלאדות. חיילי ה־6 ביוני כותבים שלטי־מחאה.
והשטן צוחק, וצוחק, וצוחק...

כשהוא חובש כיפה, הופיע נשיא־המדינה, חיים הרצוג, לפני קבוצה של אנשי תנועת־הנוער הדתית בני־עקיבא. הוא ניצל את ההזדמנות כדי להתריע נגד אירגון־הטרור היהודי, שכל חבריו הם דתיים.

הנשיא, בנו של מי שהיה הרב הראשי האשכנזי בארץ־ישראל, דיבר בחריפות. הוא סיכם את דבריו בקביעה כי קיום מחתרת־הטרור מוכיח כי מערכת־החינוך הדתית במדינה „נכשלה".

על כך הותקף תוך שעה בגסות ובפראות על־ידי אנשי גוש־אמונים.

מה זה כישלון? נראה כי גוש־אמונים צדק, וכי הנשיא טעה.

מערכת־החינוך הדתית לא נכשלה. היא הצליחה מעל לכל המשוער.

„כישלון" פירושו אי־הצלחתו של אדם או גוף להשיג את המטרות שהציב לעצמו. השאלה היא, איפוא: מהן מטרותיה האמיתיות של מערכת־החינוך הדתית? מהם היעדים אשר ראשיו, בעבר ובהווה, הציבו לעצמם?

זוהי אמת־המידה היחידה לקביעת ההצלחה או הכישלון של מערכת זו, כמו של כל מערכת אחרת.

שוחרי־המחתרת ואוהדי־הטרור צדקו בהחלט כאשר מחו על דברי הנשיא, שמדד את הצלחת מערכת־החינוך הדתית על פי היעדים שהוא היה רוצה לכפות עליה.

שטופי זימה. האמת הפשוטה היא כי מערכת־החינוך חינכה ברזיק ברוח שנקבעה לה. קיום מחתרת־הטרור, על מעשי־הזוועה השונים שלה, שבוצעו ושתוכננו, הוא עדות חיה להצלחה זו.

מערכת־החינוך חינכה במשך 36 שנים טיפוס של ישראלי, שיש בו התכונות הבאות:

● שיגעון־גדלות קולקטיבי, הרואה בכל דבר יהודי את כליל השלמות.

● שינאה טוטאלית לגויים שהם „שטופי זימה", והתעלמות מוחלטת מכל תרבויות העמים, הערכים האוניברסליים והנכסים הכלל־אנושיים.

● ראיית ההיסטוריה האנושית כולה מבעד לחור־המנעול של המצוקה היהודית, כך שתולדות כל העמים, מבריאת העולם ועד היום, נתפסות רק כשרשרת אחת ואינסופית של רדיפת היהודים.

● התעלמות מוחלטת מקיומו של עם אחר בארץ, בעל זכויות לאומיות או אנושיות, והתייחסות לעם זה כאל כנופייה של זרים שהיא, במיקרה הרע ביותר, נסבלת, ושבמיקרה הטוב ביותר תהיה הזדמנות לגרשה.

● לימוד בלתי־ביקורתי, עוד בגיל הרך ביותר, של ספרי־התנ"ך, ובמיוחד ספר יהושע, המטיפים לרצח־עם סיטוני כצו של הקדוש־ברוך־הוא, תוך השלכה ישירה של מוסר קדום זה על המציאות הנוכחית.

● בוז גמור למדינת־החוק הדמוקרטית, ובמיהה למדינת־ההלכה, שכל חוקיה נקבעו בסיני.

חומייניסטים. באיצטלה של רת, חונך דור שלם של תלמידים להשקפת־עולם רוויית־שינאה, מנוכרת וזרה לעולם, הדומה לחינוך הניתן בבית־הספר של האיית־אללה חומייני, עם הקמת המחתרת, נשא חינוך זה פרי שבעליו מברכים עליו.

הם הצליחו.

עיתונות

סיפורים מארץ רחוקה

המוסר חיים באר סירסם
בתב־חידה, ועתה
מנסים הכל לפענחה

בעמוד פנימי מוצנע בדבר פורסם ביום הראשון השבוע סיפור קצרצר של

משך בעמוד 14)

בפעם הראשונה מזה 20 שנה מחברים שירות־הביטחון שוב לחסל את הרשימה המתקדמת לשלום, שהליכוד רואה בה את

ש"ב: שיבוש בחירות

ב רגע הראשון חשב מוחמד מיעארי שזוהי מתיחה מפולפלת. בעל הקול המנומס בטלפון הציג את עצמו כמשה קוחנובסקי, היועץ המישפטי של מערכת־הביטחון (מיעארי התקשה לתפוס את השם) והודיע לו כי שר־הביטחון שוקל את הוצאת „הרשימה המתקדמת לשלום" מחוץ לחוק.

אבל זאת לא היתה מתיחה. כעבור כמה שעות שמעה המדינה כולה כי שר־הביטחון בפועל, יצחק שמיר, מי שהיה אחד משלושת הראשים של מחתרת לח"י, מתכוון בכל הרצינות להשתמש בתקנות־החירום של הנציב העליון הבריטי כדי למנוע מרשימה, שאחד מראשיה הוא אלוף בצה"ל, להשתתף בבחירות במדינת־ישראל הדמוקרטית.

זה נשמע כבדיחה — אבל במדינת־ישראל בשנת 1984, ככל שבדיחה היא גרועה יותר — כן גוברים סיכוייה להפוך למציאות.

● מעבר לאחוז־החסימה

עד לאותו יום שמעו רק מעטים מאוחרי ישראל על עצם קיומה של הרשימה החדשה. כלי־התיקשורת כמעט התעלמו מקיומה. כאשר הציגה את עצמה יומיים לפני כן, זכתה רק לשורות ספורות ומשועממות בעיתונים.

אולם האיום של שר־הביטחון עשה את שלו. במכה אחת הפכה הרשימה ללהיט החם ביותר בשוק התיקשורת. אם ראש־הליכוד ראה בה סכנה כה נוראה לקיום מדינת־ישראל, עד כי החליט להשתמש בחוקים הקולוניאליים העכורים של המנדט כדי למנוע את הופעתה בבחירות, מוכרח להיות לכך מניע חזק. הציבור התחיל להתעניין ברשימה.

ואכן, אין זו רשימה רגילה. אחת מיני רבות. היא הוכנה במאמץ אינטנסיבי, שנמשך חודשים רבים, ושהתנהל ברינים ענייניים בכל רחבי הארץ. בעוד שמיפלגות אחרות עסקו בתעלולי־פירסומת כדי לזכות בכותרת בעיתון או בטלוויזיה, או במריבות על מקומות, עשתה הרשימה עבודה רצינית.

המגמה: להקים בסעם הרא־שונה בתולדות המדינה רשי־מה יהודית־ערבית אמיתית, המבוססת על שיוויון מוחלט, ושהמצע שלה יבול להתקבל על דעת יהודים לאומיים וערבים לאומיים במידה שווה.

לא היתה זאת מלאכה קלה. בקרב הציבור הערבי גברה השנה הנטיה להקים רשימה ערבית מאוחדת ונפרדת. שתרכז את הכוח האלקטורלי של 700 אלף הערבים בישראל כקבוצת־לחץ יעילה. אחרים טענו כי הקמת רשימה כזאת תהווה נסיגה, ותשמש הוכחה בפי אויבי־השלום לכך שיהודים וערבים אינם יכולים לשבת ולפעול ביחד, גם במחנה־השלום.

אחרי התלבטויות קשות, ודיונים בלתי־פוסקים, ניצחה המגמה השניה. חוץ משתיים־שלוש קבוצות קטנות ברחוב הערבי, התאחדו כל הכוחות הערביים האותנטיים ברשימה החדשה — ריכזו חסר־תקדים של 35 תנועות ערביות מקומיות וארציות — החל בתנועה המתקדמת בנצרת, שזכתה שם ברבע הקולות בבחירות המקומיות, וכלה בתנועת האזרחים הערביים של נורי אל־עוקבי, בדווי שאביו הוא ראש אחד השבטים החשובים בנגב. רוב המרכיבים הם תנועות מקומיות, שהוכיחו את יכולתן בבחירות לרשויות המקומיות בעשרות כפרים ועיירות.

גם בציבור היהודי היה נטוש ויכוח. המרכיב היהודי העיקרי הוא תנועת אלטרנטיבה — גוף שקם לפני שנה כאשר התאחדו ראשי של"י, בעיקבות הפילוג בתנועה זו, עם פעילים של תנועות־המחאה, כדי להקים כוח בעל מצע ברור למען „ישראל אחרת".

היו שרצו בהופעת אלטרנטיבה כרשימה נפרדת. אחרים סברו כי אסור ללכת בדרך זו, מאחר שבוחרי 1984 לא יצביעו בעד רשימה שהצלחתה לעבור את אחוז־החסימה אינה מובטחת מראש.

הוויכוחים הסתיימו כאשר נוצר הבסיס להליכה משותפת עם המרכיבים הערביים. לכוח המאוחד לא היתה עוד כל בעיה לגבי אחוז־החסימה — הברור חרים הערביים הבטוחים לרשימה זו מרובים מ־20 אלף הקולות הדרושים לכך.

● גבולות ה־4 ביוני

כ מו בכל התאחדות פוליטית, התעוררו בעיות של מצע. אף שגישת שני הצדדים היתה כמעט זהה, היו רגישויות משני הצדדים. אחרי ויכוח ממושך התקבל מצע־מינימום, שנראה לשני הצדדים כתשובה הנכונה לצרכים הלאומיים של יהודים וערבים כאחד.

וזו לשונו:

● **הבטחת מלוא שוויון הזכויות הלאומיות והאזרחיות בין האזרחים היהודיים והאזרחים הפלסטיניים במדינת־ישראל שבגבולות ה־4 ביוני 1967.**

ניהול מאבק בלתי־נלאה נגד האפליה הלאומית והגזענות על כל גילוייהן, ועיגון שוויון־הזכויות הזה בחוקה דמוקרטית שתחוקק למדינת־ישראל.

חוקה זו תבטיח שוויון מלא בין כל אזרחי ישראל — יהודים וערבים, אשכנזים ומיזרחיים, גברים ונשים, חילוניים ודתיים.

● **הברה הדדית בזכותם של שני העמים — היהודי־ישראלי והערבי־פלסטיני — להגדרה עצמית לאומית.**

מימושו של עיקרון זה מחייב את יציאת ישראל מכל השטחים שנכבשו במילחמת 1967, לרבות ירושלים המיזרחית, וביטול הכיבוש על כל ספיחיו. השטחים הללו יוחזרו לבעליהם הלגיטימיים. העם ערבי הפלסטיני, לשם הקמת מדינתו העצמאית בהם, לצידה של מדינת־ישראל. שתי המדינות תקיימנה ביניהן יחסי שלום ושכנות טובה.

● ההכרה ההדדית בין מדינת־ישראל והמדינה הפלסטינית שתקום, נסיגת הכוחות הישראליים מן השטחים הכבושים והסכם־השלום יהיו פרי משא־ומתן בין ממשלת־ישראל ובין הנציג הלגיטימי הבלעדי של העם הפלסטיני, הלא הוא אירגון־השיחרור הפלסטיני.

● **נסיגה מיידית וללא־תנאי של צה"ל מלבנון.**

עד כאן המצע.

לגבי הרכב הרשימה, נקבע עיקרון של שוויון מוחלט. רשימת 120 המועמדים מכילה 60 יהודים ו־60 ערבים, כאשר הראשון ברשימה הוא ערבי (עורך־הדין מוחמד מיעארי

מול השופט השופט גבריאל בך (הגב למצלמה), יו"ר ועדת־הבחירות, מקבל את נציגי „הרשימה המתקדמת לשלום": מחמוד נעאמנה מכפר נראבה, נעים מחול מפקיעין, עורך־הדין יוסי ברד מתל־אביב, יעקב ארנון מירושלים, נורי אל־עוקבי מהנגב ואורי אבנרי. לפני השופט מונחות 21 חוברות שהכילו 3500 חתימות, כמחציתן של יהודים ומחציתן של ערבים. ליד השופט – מזכירי הוועדה.

מהם מואשמים בקשירת קשר לביצוע פשע, בהחזקת נשק שלא כחוק ובפגיעה בזדון ברכוש צבאי.

האישום השני מופנה נגד 15 איש שתיכננו את הפיגוע בראשי־הערים. הם מואשמים בניסיון לרצח, בהחזקת נשק שלא כחוק.

האישום השלישי מתייחס לרצח שלושת התלמידים במיכללה האיסלאמית בחברון. הוא מופנה נגד שישה נאשמים. הם נאשמים ברצח ובניסיון לרצח.

האישום הרביעי מופנה נגד 12 איש והוא מתייחס להנחת מיטעני החבלה באוטובוסים הערביים בירושלים המיזרחית. הם נאשמים בניסיון לרצח ובהחזקת נשק שלא כחוק.

. האישום החמישי מופנה נגד שלושה נאשמים והוא מתייחס להנחת רימונים בשני מיסגדים בחברון ב־29 בדצמבר 1983. שני שומרים, בשני מיסגדים שונים, הפעילו את המיטענים ושניהם נפצעו. האישום, שוב — ניסיון לרצח והחזקת נשק שלא כחוק. האישום השישי מתייחס לנאשם אחד בלבד שהניח, לפי הנאמר, ב־29 באוקטובר 1982 שני רימוני־יד ממולכדים ביציע של מיגרש־כדורגל בבית־ספר בחברון. אחד הרימונים התפוצץ ושני נערים שצפו במישחק נפצעו.

הנאשמים, כאמור, מובאים לבית־המישפט באוטובוס מישטרתי גדול, שיכול להכיל את כמות האנשים הגדולה. לעיתים, כשהאוטובוס אינו מצליח לתמרן ולהיכנס לתוך חצר

כמו בטיול שנתי, כשהם שופעים חיוכים ונהנים מהערצת אוהדיהם יוצאים 24 מחברי אירגון הטרור מבית המישפט, ללא אזיקים ולמעשה בלי שמירה

החיוכים

הדיון בעניינם של חברי אירגון הטרור נמשך כבר זמן רב בבית־המישפט המחוזי בירושלים, כאשר השופט לא הגיע עדיין להחלטה אם יש להאריך את מעצרם של הנאשמים עד לתום ההליכים הפליליים נגדם. בינתיים גם לא ביטל השופט את הצו האוסר לפרסם את שמותיהם של הנאשמים או כל פרט מזהה אחר עליהם.

כתב האישום, המונה שישה סעיפי אישום שונים, מתייחס לשישה מיקרים שונים. הראשון הוא התארגנות בי־ אירגון טרור וקשירת קשר לפוצץ את כיפת הסלע שעל הר־הבית.

11 נאשמים באישום זה נאשמים בפעילות באירגון טרור, 13 אחרים נאשמים בחברות באירגון טרור, ו־19 בניין בית־המישפט, מורידים השוטרים את הנאשמים ברחוב והם צועדים ברגל אל הבניין. הם נראים כחבורת צעירים בטיול שנתי. בחורים חובשי כיפות סרוגות, רובם עטורי זקנים, לבושים בחולצות קיץ משובצות קלות ונועלים סדלים תנ"כיים חומים. הם צועדים בשקט, בקבוצות קטנות, משוחחים ביניהם. נראה עליהם שאינם מתרגשים מכיתבי־האישום החמורים שהוגשו נגדם. הם גם אינם סובלים מתנאי־מעצר מחפירים החלים על כל העצירים הפליליים האחרים.

פתח מיגרש־הרוסים בירושלים הומה אדם כל שעות היום. מישטרת ישראל מתירה ביקורי מישפחות בתדירות גבוהה מאוד. הם מתירים

(המשך בעמוד 68)

כיפה לכיפה ישראל הראל, יו"ר מועצת יהודה ושומרון (משמאל עם הכיפה הסרוגה), מחליף דברים עם חבריו העצורים, חובשי כיפות סרוגות גם הם, המובלים באוטובוס.

בדיחת השנה נהג האוטובוס המישטרתי בודק את האוטובוס שבו מובלים נאשמי אירגון הטרור, אם לא הונחו בו מיטעני חבלה. לחלק מן הנאשמים המובלים באוטובוס, מייחס כתב־האישום את הטמנת מיטעני החבלה באוטובוסים הערביים בירושלים המיזרחית.

אוטובוס האפור עמד בצד החצר, צמוד לחומת האבן. שער הברזל היה סגור וברחוב התאסף קהל סקרנים. רובם היו ערבים. היו שם גם ילדים קטנים שסיימו זה עתה את לימודיהם. היתה שעת צהריים. נהג האוטובוס יצא מן הבניין וניגש אל כלי הרכב הגדול. הוא הסתובב סביבו כשהוא מתבונן בו בעיון ואז ניגש לקידמת האוטובוס, נשכב על הריצפה ובחן היטב אם אינו ממולכד מלמטה. רק כשהיה בטוח שאין פצצות באוטובוס, נתן את האות והשוטרים יכלו להוציא את ה"חבר'ה" מן הבניין.

זה לא היה אוטובוס ערבי, שהנהג ברק בתשומת־לב גדולה כל־כך. זה היה האוטובוס האפור של מישטרת ישראל, האוטובוס המוביל בדרך־כלל את עצורי אירגון הטרור היהודי הלוך ושוב ממיגרש־הרוסים בירושלים, מקום שבו הם עצורים, אל בית־המישפט המחוזי הנמצא בעיר המיזרחית. מדובר ב־24 עצורים, הנאשמים בין השאר בהטמנת הפצצות בשישה אוטובוסים ערביים בירושלים המיזרחית.

בבחירות — כדי אוייבתו העיקרית

מחיפה), והאחרון יהודי (אורי אבנרי). במקום השני הוצב האלוף (מיל') מתי פלד, ואחריו — ערבים כמו הכומר האנגליקני ריאח אבו־אל־עסל, איש התנועה המתקדמת מנצרת, ח"כ של"י לשעבר ואליד צדק מטייבה ונורי אל־עוקבי מהנגב, ויהודים כמו יעקב ארנון, מי שהיה מנכ"ל מישרד־האוצר בימי לוי אשכול, הפסיכיאטרית רוחמה מרטון, מי שהיתה מראשי קבוצת־המחאה „שטה משוחרר" ועודד פילבסקי, מוותיקי השמאל הישראלי, אחיו של מאיר פעיל.

כל מוסדות הרשימה הורכבו על בסיס של שוויון מוחלט: בראשה הנהלה של 14 איש, מהם שיבעה ערבים ושיבעה יהודים, ובראשם שני יושבי־ראש משותפים: אורי אבנרי וד"ר ראשיד סלים, רופא מנצרת.

● מנגנון החושך חוזר

ד יה ברור מראש כי רשימה זו, המהווה חידוש כה חותך בנוף הפוליטי הישראלי, תותקף מכל הצדדים. גם בעוצמת ההתקפה ובכיווניה לא היה משום הפתעה.

הראשונה היתה רק"ח, הרואה את עצמה כבעלת־מונופולין ברחוב הער־בי. רק"ח התאכזבה כאשר סירב מתי פלד להיענות להזמנתה להופיע ברשימתה. למחרת היום הפך פלד פסול מכל וכל. בביטאון רק"ח, אל־איתיחאד, התפרסמה „ידיעה" שבה נאמר כי באסיפה בכפר ערבי מסויים אמר אחד מראשי הרשימה כי „אש"ף נתן לנו הוראה להקים רשימה זו."

מעשה מדהים זה של מל־שינות — שאין בה אמת — היה הקרמה נאותה לפעולתו של שר־הביטחון, ששינתה ב־מכה אחת את כל מירקם מע־רכת־הבחירות.

מי יזם את פעולת שר־הביטחון? ברור כי היוזמה לא יצאה ממישרד־הביטחון עצמו. היא באה ממישרד ראש־הממשלה. בהעדרו של משה ארנס מהארץ, ממלא יצחק שמיר את מקומו גם כשר־הביטחון.

לאחריותו הישירה של ראש־הממשלה כפופים שני מוסדות־הסתר הישראליים. המוסד, ששמיר עצמו נמנה בשעתו עם ראשיו, ושרות־הביטחון הכללי.

גוף זה נטל את היוזמה לידיו.

למעשה ראה השין־בית את עצמו מאז ומעולם כשליט אמיתי של „ערביי ישראל". בימי דויד בן־גוריון רדה השין־בית בציבור זה, באמצעות „המימשל הצבאי". כל גילוי פוליטי עצמאי מצד האזרחים הערביים דוכא בכוח גס, על־ידי מעצר היזומים וגירושם. השילטון השתמש בעיקר בראשי־החמולות, שהוחזקו בפחד מתמיד, ושהוצע להם שוחד באלף ואחת צורות (מילגות, רשיונות, זכיונות, מקומות בכנסת). האזרחים הערביים הוחזקו במציאות קולוני־יאלית, בעוד שלהלכה נתנו מכל הזכויות של החברה הדמוקרטית.

לשיא הגיעו הדברים כאשר נמנעה בשנות ה־60 הופעתה של קבוצת אל־ארד („האדמה") כגוף פוליטי, באמצעות צווים של שר־הביטחון והחלטה של ועדת־הבחירות. בית־המישפט העליון אישר או צעדים אלה.

הטענה: אל־ארד אינו מכיר במדינה או בגבולותיה.

אולם מאז קרו הרבה דברים בארץ. היה תהליך כללי של ליברליזציה בחברה הישראלית. המימשל הצבאי שחל על האזרחים הערביים בישראל בוטל על־ידי הכנסת. הציבור הערבי גדל מאוד, ומהווה עתה 17% של אזרחי המדינה. בציבור זה קמה אינטליגנציה צעירה, שהתחנכה באוניברסיטות היש־ראליות, ושיש לה מודעות פוליטית גבוהה.

בית־המישפט העליון שוב אינו עומד דום ומצדיע כאשר מופיע לפניו קצין במדים. במישפט אילון־מורה הוא פסל את חוות־דעתו הצבאית של הרמטכ"ל. לא מכבר הכריז השופט העליון חיים כהן כי הוצאת אל־ארד

הרופא ד"ר ראשיד סלים, יו"ר־משותף. הרשי־מה בנוייה על עיקרון השיוויון.

אל מחוץ לחוק היתה אחד המישגים הגדולים ביותר של בית־המישפט העליון.

שרותי־הביטחון, שהטילו את מו־ראם על כל המיפלגות בימי בן־גוריון (ושהגיעו לשיאם כאשר שתלו מכ־שיר־האזנה בשולחן־העבודה של מאיר יערי, מנהיג מפ"ם) הוצאו בהדרגה מן החיים הפוליטיים.

השבוע, במכה אחת, הוחזרה המדינה אחורה, לימים השחו־רים ביותר של ימי־הראשית. השב"כ חזר והסך ל„מנגנון ה־חושך", המתערב בענייני הב־חירות. מיפלגת־השילטון מש־תמשת בזרועות־הביטחון, וב־אמצעים של עיקוב, בילוש, צי־תות ומודיעים, כדי לחבל ב־רשימה יריבה המציגה אלטר־נטיבה למדיניותה.

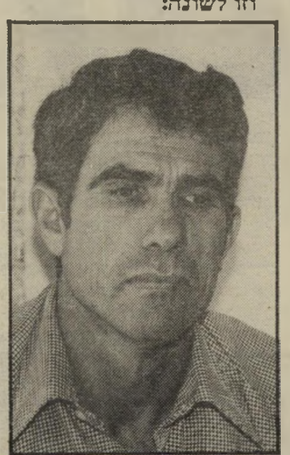
השמוש בחוק קולוניאלי — ש־נחקק על־ידי הנציב עליון כדי להילחם באצ"ל ובלח"י — כדי להתערב בהליכים הדמוקרטיים במדי־נת־ישראל החופשית, מסמל את טיבה של שיטה זו.

● הכנה לבג"ץ

ב רור לבעלי־המזימה כי העניין יגיע לבית־המישפט העליון. הם עשו את הכל כדי להכין את עצמם כראוי, וכדי לשכנע את השופטים שניתנה לרשימה כל האפשרות להביא את טענותיה לפני ההחלטה.

לכן לא ניתן הצו מייד, אלא נשלחה לרשימה הודעה בכתב, בחתימת היועץ המישפטי של מערכת־הביטחון, על הכוונה לפרסמו. היא הופנתה אל „הרשימה המתקדמת לשלום", ולא היו בה אף מילות־הנימוס „שלום" או „אדו־נים נכבדים".

וזו לשונה:

הבדואי נורי אל־עוקבי, בנו של שייח', פעיל מזה שנים למען זכויות הבדווים.

(1) הריני להודיעכם כי שר־הביטחון שוקל להכריז על איר־גונכם – הרשימה המתקדמת לשלום – כהתאחדות בלתי־מות־רת; זאת בתוקף סמכותו לפי תקנה 84(1)(ב) לתקנות־ההגנה (שעת־חירום) 1945.

(2) אלה עיקרי הטעמים, שבגינם שוקל שר־הביטחון לעשות כאמור לעיל:

(א) באפריל 1984 התכנסו נציגי תנועת „אלטרנטיבה" ונציגים ער־ביים של „התנועה המתקדמת" ודנו בהקמת רשימה משותפת ערבית־יהודית, „הרשימה המתק־דמת לשלום" (להלן – „הרשימה").

(ב) במגעים שקוימו בין הנציגים הערביים בהתארגנות להקמת הרשימה, סוכם על טיוטת־מצע שבה אין איזכור לגבולות המדינה הפלסטינית לכשתקום. מחשש כי מצע כזה לא יעמוד בביקורת „ועדת־הבחירות המרכזית", הוח־לט על דעת הנציגים הערביים לשנות הניסוחים באופן טאקטי בלבד.

(ג) השותפים הערביים העיק־ריים בהתארגנות להקמת הרשימה הינם חברי „התנועה המתקדמת", אשר הסכימו כבר בעבר עם עמדותיה הלאומיות של תנועתם, הרואה בערביי ישראל חלק בלתי־נפרד מן עם הערבי הפלסטיני, תומכת בו ובמאבקו „ההירואי' בהנהגת אש"ף ולמען זכותו ל־הגדרה עצמית והקמת מדינתו העצמאית על „אדמת המולדת".

(ד) חלק מהנציגים הערביים בהתארגנות הנזכרת רואים ב־הקמת רשימה כזו שרות לעם הפלסטיני והכרה בזכותו להגדרה

הכומר ריאח אבו־אל־עסל, איש התנועה המת־קדמת היחיד בין 25 הראשונים.

עצמית ולהקמת מדינה על אדמתו של העם הזה בראשות אש"ף.

(ה) השותפים הערביים לתנועה רואים בשותפים היהודיים כיסוי, שיאפשר להם להכניס נציג מטעם האירגונים הערביים הלאומנים, ה־רואים באירגון אש"ף כנציג הבל־עדי של ערביי פלסטין, לכנסת.

(ו) בהתארגנות האמורה מת־כוונים הנציגים הערביים לבנות תשתית לאומית פלסטינית לטווח הארוך, אשר תאגד בתוכה את מר־בית הזרמים הפוליטיים הקיצו־ניים מקרב ערביי־ישראל, השו־ללים את עצם קיומה של המדינה.

(ז) התנועה המשותפת הערבית־יהודית רואה באש"ף את נציג העם הערבי הפלסטיני.

(ח) השותפים הערביים בתנועה

מוחמד מיעארי, מס' 1 ברשימה, אורי אבנרי וד"ר ראשיד סלים מנצרת. יושבי־ראש משותפים של הנהלת הרשימה, האלוף (מיל') מתי פלד, מס' 2 ברשימה, וח"כ לשעבר ואליד צאדק מכפר־טייבה, מס' 4 ברשימה.

הערבית־יהודית שמו להם למטרה לפעול להקמתה של מדינה פלס־טינית בהנהגת אש"ף בשטח כפי שיקבע על־ידי אש"ף.

(ט) אש"ף הוכרז כאירגון טרו־ריסטי על פי הפקודה למניעת טרור, התש"ח 1948.

(3) התבקשתי על־ידי שר־הבי־טחון להביא האמור לעיל לידי־עתכם, וזאת כדי לאפשר לכם להשמיע טענותיכם ולהעיר הע־רותיכם בטרם יחליט השר באופן סופי, אם להפעיל סמכותו על־פי תקנה 84 הנ"ל.

● ציחות טלפאתי

עד כאן נוסח ההודעה. קשה להחליט מה חמור בה יותר: הזדון או ההוצפה. שהרי אין במיכתב כולו אף טענה מוחשית אחת, ברורה ומוכחת. הכל נאמר בלשון של הלשנה והכפשה, רמיזה והשמצה, תוך גיבוב דברים שתלמיד למישפטים בסמסטר הראשון היה מתבייש בהעלאתם.

חמור מכל במיסמך זה הוא הנוסח הגזעני הגלוי, המעיד על אופי המחברים. יתכן שמבחינה זו אין למיסמך רישמי זה, הכתוב על נייר־המיכתבים של ממשלת־ישראל, את ורע.

נעשה כאן ניסיון גלוי לחלק את מועמדי הרשימה על סי חלוקה גזענית־לאומנית: יהו־דים מכאן, ערבים מכאן.

הדבר נאמר בפירוש במישפט הפותח בסעיף ה', הקובע כי היהודים — וביניהם פוליטיקאים מנוסים — הם תמימים וטיפשים, המנוצלים כ„כיסוי", ואילו כל הערבים ברשימה הם חורשי־מזימות.

„מה היינו אומרים לו תובע־כללי אמריקאי היה כותב, על נייר־ה מיכתבים של ממשלת ארצות־הברית, כי ברשימת־בחירות מסויימת במדינת אוהיו היהודים משתמשים בנוצרים ככיסוי למזימותיהם?" שאל מתי פלד, „או אילו פירסמו שילטונות ברית־המועצות צו האומר כי יהודים סוב־ייטיים, הרואים בעצמם חלק בלתי־נפרד של העם היהודי, והדוגלים בזכות היהודים בישראל לחיות במדינה עצמאית, הם אוייבי המישטר ה־סובייטי?"

לגופם של הדברים כולל המיסמך כוזבים, החשדות־שווא וסילופים כמעט בכל מילה.

ראשי הרשימה מתכוונים להשיב

(המשך בעמוד 72)

השאלות שלא נשאלו ושלא ניתנה עליהן תשובה

71 שאלות

ממשלת־ישראל פעלה השבוע בזריזות וביעילות כדי לקבור בשקט את פרשת הוצאתם להורג של שני חוטפי האוטובוס בקו 300 – כמו שנקברו החוטפים עצמם.

ההתרגשות הראשונה, שפשטה בקרב ישראלים הגונים, הורדמה על־ידי מינוי ועדת־חקירה – ועדה שבראשה הועמד אלוף (מיל') הידוע בדיעותיו הימניות־הקיצוניות, ושמונתה מטעם שר־הביטחון, שהוא בעצמו אחד החשו־דים העיקריים בפרשה.

דוח הוועדה הושהה במשך חודש, ופורסם רק שישה שבועות אחרי הפרשה, אחרי שהתעניינות הציבור הישראלי והעולמי בעניין כבר שככה.

הדוח עצמו הוא מלאכת־מחשבת של טישטוש. אין הוא מנסה להכחיש את העובדה המרכזית, שאי־אפשר עוד להכחישה: ששני חוטפים נלכדו חיים ונרצחו לאחר־מכן. אך הוא המציא גירסה שנועדה לשכך את המצפון הלאומי, באשר הרצח תואר כמעשה כמעט־לגיטימי, כמעט־בלתי־נמנע, שלא היה אלא חריגה קטנה בסערת־קרב.

כתוצאה מכך לא היה צורך לאסור את האשם או האשמים ברצח, ולערוך לו/להם משפט נוסח כפר־קאסם. השטר הגדול של הרצח פורט לכמה פרוטות של „חריגות", והדבר הוטל על מוסדות־חקירה שונים, מתוך תיקווה שאלה יגלגלו את הדברים עד שהעניין יישכח. לכל היותר יסתיים בסוף בכמה מישפטים זעירים.

כמעט כל כלי־התיקשורת שיתפו פעולה עם מזימה זו – אם מפני שעורכיהם שותפים בליבם לדיעה שצריכים לרצוח את „המחבלים", אם מתוך פטריוטיזם מסולף, האומר שאסור לגויים לדעת. בראש המגמה הזאת עמדו, כמובן, כלי־התיקשורת הממלכתיים, ובמיוחד הטלוויזיה, שבראשה עומדים עכשיו אנשי גוש־אמונים וגרועים מהם (ראה יומן אישי).

האופוזיציה הרישמית שיתפה אף היא פעולה עם המגמה הזאת, אם מתוך הסכמה אילמת, אם מתוך חשש שמא כל עמדה אחרת תזיק לה בבחירות. מבחינה זו אין הבדל ניכר בין ניצים ויונים. היה ויכוח קלוש על פירסום חלקים מסויימים של הדוח – אך איש לא העז לבטא את האמת הפשוטה שהדוח עצמו פסול מעיקרו.

תנועת „שלום עכשיו" לא השמיעה אף מילה אחת בכל הפרשה – אף שיש לפרשה זו השלכות מחרידות, העלולות לשנות את צביונם של כוחות־חביטחון.

המצב הזה מטיל אור מחריד על המצב שאליו הידרדרה המדינה, עד כדי סיכון יסודות החברה הישראלית וצה"ל.

„העולם הזה" הרים את קולו כבר למחרת הרצח, ותרם תרומה מכרעת לחיסול קשר־ההשתקה. עם פירסום הדוח של ועדת־זורע, בשבוע שעבר, פירסם „העולם הזה" ניתוח ראשון, שהגיע למסקנה שפורסמה בשער, מתחת לתמונתו של משה ארנס: „הטישטוש והשקר".

„העולם הזה" תבע מן הרגע הראשון למנות ועדת־חקירה ממלכתית, על פי חוק ועדות־החקירה. חוק זה מחייב את הממשלה להחליט במיקרים כאלה על הקמת ועדת־חקירה. אחרי קבלת החלטה זו, מוטלת הרכבת הוועדה עצמה על נשיא בית־המישפט העליון. בראש הוועדה צריך לעמוד שופט בכיר.

הנסיון הוכיח כי זוהי הדרך היחידה במדינת־ישראל שבה עשויה האמת להתגלות בפרשות חמורות כאלה, כאשר יש לממשלה עניין חיוני בהעלמתה.

„העולם הזה" עומד על תביעתו זו גם עתה. אך ביודעו כי אין כל סיכוי שממשלת־שמיר תיענה לדרישה זו, החלטנו לנסח ולפרסם כמה מן השאלות, שהיה על הוועדה למצוא להן תשובות – אילו הוקמה.

רוב השאלות האלה עונות, למעשה, לעצמן.

מערכת „העולם הזה"

● שאלות לראש הממטה הכללי

● האם אתה נכחת במקום האירוע משעות הערב ועד אחרי גמר הפעולה?

● **האם אתה פיקדת על הפעולה לשיחרור בני־הערובה, וממילא היית אחראי גם לשלב הטיפול בחוטפים ובחטופים אחרי תום ההם־תערות?**

● אם מסרת את הפיקוד למישהו אחר, בשלב כלשהו — למי מסרת את הפיקוד, ומתי?

● **מי היה האחראי במקום האירוע בשעה שנרצחו שני החוטפים?**

● אילו הוראות נתת לפני ההסתערות לכוחות לגבי הטיפול בחוטפים?

■ ■ ■

● **האם הודיע לך הדרג המדיני, בסירוש או במרומז, בכתב או בעל־פה, שקיימת מעתה החלטה להרוג את כל „המחבלים", הנופלים בידי כוחות־ הביטחון כשהם חיים?**

● אם קיבלת הוראה כזאת — מה עשית כדי להעמיד את הדרג המדיני על כך שזוהי פקודה בלתי־חוקית, אשר לפי חוקי־ישראל אסור לחייל לבצע אותה?

● אם לא קיבלת הוראה עקרונית כזאת, האם הבינות בצורה אחרת שזוהי המדיניות?

● בשיחותיך עם שר־הביטחון במקום־האירוע באותו לילה, האם נתן לך להבין שזוהי המדיניות?

● מה עשית כדי לוודא, במהלך אותו לילה ולקראת ההסתערות, שברור לכוחות שיש לקחת בשבי את החוטפים אם הם נכנעים ואינם מגלים התנגדות?

■ ■ ■

● **מתי נודע לך כי שני החוטפים נהרגו, למרות שנלכדו חיים?**

● מי מסר לך על כך?

● מה עשית כדי לברר בו במקום מה בריוק קרה, ומה היו תוצאות הבירור הזה?

● **האם סביר להניח כי אישי־ביטחון כלשהו, ותהיה דרגתו בכל שתהיה, יבצע פשע־מילחמה במרחק של כמה עשרות מטרים ממך, במיסגרת אירוע שאתה פיקדת עליו אישית, מבלי שהאמין שהוא פועל על פי הוראתך ועל דעתך?**

● אם אכן קרה כדבר הזה, ובוצע בקירבתך ובתחום־אחריותך פשע־מיל־חמה שהיווה גם הפרת־מישמעת חמורה ביותר, האם סביר להניח כי לא ערכת בו במקום בירור, ולא הסקת בו במקום מסקנות?

● מכיוון שתמונות הצלמים — שפותחו תוך שעות ספורות — הוכיחו בעליל מי היו הקצינים, החיילים ואנשי־השב"כ שהובילו את החוטפים שעה קלה לפני הירצחם — מה עשית כדי לחקור את האנשים האלה בו ביום וכדי להסיק מסקנות?

● איך הגיעו כוחות־הביטחון כבר בשעה 6.00 בבוקר אל מישפחות ארבעת החוטפים ועצרו את הגברים — פחות משעה אחרי שנלכדו שני החוטפים החיים?

● **אם בוצע פשע בנוכחותך ובתחום־אחריותך, ואם היווה הדבר גם הפרת־מישמעת חמורה ביותר, ואם היה מעורב בכך אישית קצין , ואם הדבר נודע לך כמה דקות אחרי שזה קרה, ואם הדבר היה בניגוד לרצונך — האם יש הסבר כלשהו להתנהגותך, מלבד אמונתך שהמעשה בוצע על פי הוראות הממשלה ובהתאם למדי־ניותה?**

● שאלות למאיר זורע

● מדוע היתה דרושה לוועדה שבראשותך תקופה כה ארוכה — קרוב לחודש — כדי לבדוק אירועים שאירעו במשך כמה דקות, ואשר כל הנוכחים בהם היו אנשים בתפקיד, שקל לזהותם ולאתרם?

● מדוע לא הוזמנו עדי־ראייה, אשר עדותם יכלה להטיל אור על אשר התרחש?

● במיוחד — מדוע לא הוזמנה ענת סרגוסטי, שצילמה את החוטף סובחי אבו־ג'אמע ומלווי דקות מעטות לפני הירצחו?

● מדוע לא התבקשה ענת סרגוסטי לזהות את האנשים המופיעים בתצלומיה.

● **האם יש קשר בין אי־הזמנת סרגוסטי ובין העובדה שהיא חברת מערכת „העולם הזה", ושעל כן היה סביר להניח כי לא תסכים להעלים עובדות ולתמוך בגירסה כוזבת כדי לחסות על הרוצחים ושולחיהם?**

● האם אי־הזמנת ענת סרגוסטי אינה מטילה אור על כל מגמת החקירה, שיטתה ומידת מהימנותה?

■ ■ ■

● מדוע המציאה הוועדה את

תצלום „מעריב"

זהו התצלום שצילם שמואל („שמוליק") רחמני, צלם „מעריב". בתצלום מופיע אחד החוטפים, סובחי אבו־ג'מאע. רחמני סיפר: „חיכיתי במרחק מסויים מן האוטובוס. כאשר שמעתי את יריות ההשתלטות על האוטובוס התחלתי לרוץ לכיוון. כל מה שרציתי היה לצלם כיצד מוצי־אים את הניצולים מן האוטובוס. אני רצתי מכיוון דרום, על גבי פסי הרכבת. פיתאום הבחנתי בחיילים המובילים מישהו. היה לי ברור שזה אחד המחבלים. הם גררו אותו לכיוון השדה החשוך, בעוד שאר הניצולים הו־בילו לכיוון אחר לגמרי. הוא הלך על רגליו, כשמשני צידיו אוחזים בו חיילים. אני זוכר שאפילו היססתי לרגע אם לצלם אותו או לא. מכיוון שלא רציתי לבזבז זמן יקר ורציתי להגיע במהירות לאו־טובוס. בכל זאת לחצתי על ה־מצלמה והמשכתי לרוץ. הבחור נראה לי בריא לחלוטין, אך מבוהל מאוד. ברגע שהבזיק הפלש שלי, צעק עלי הקצין הבכיר, רחמני צילם את החוטף והמשיך הלאה. אחרי שנגמר האירוע, נסע רחמני למערכת לפתח את הסר־טים. מאוחר יותר באותו היום נודע לו פיתאום מן הרדיו כי כל ארבעת החוטפים נהרגו. הדבר הדליק אצלו אור אדום והוא היפנה מייד את תשומת ליבם של עורכי „מעריב" לתמונה שבר־שותו. התמונה נשלחה לצנזורה (במוצאי השבת), אך נפסלה לפירסום. במשך אותו השבוע שלח „מעריב" כתב, עם התמונה של רחמני, אל בתיהם של הני־צולים מן האוטובוס, כדי שאלה יזהו אם האיש המצולם בתמונה הוא אכן אחד החוטפים. הני־צולים, כולם כאיש אחד, טענו שאינם מכירים את האיש ואינם יודעים אם הוא אכן החוטף. רק אחרי כמה ימים נוספים זיהתה מישפחתו של אבו־ג'מאע את בנם ההרוג מעל לכל ספק.

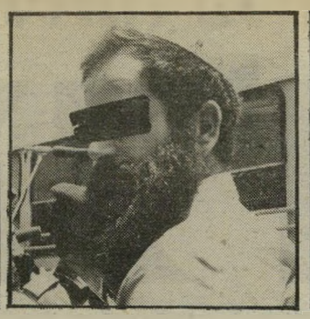

הטרוריסטים

נועם ינון

לא לפירסום

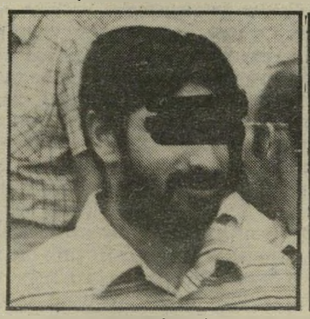

לא לפירסום

לא לפירסום

לא לפירסום

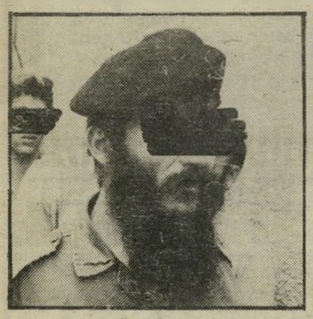

לא לפירסום

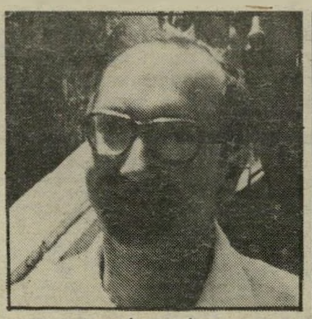

לא לפירסום

לא לפירסום

לא לפירסום

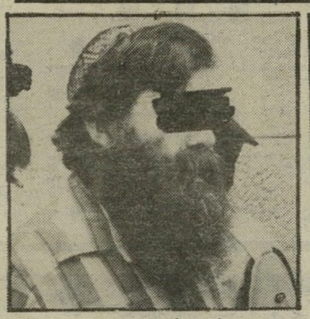

לא לפירסום

לא לפירסום

שלמה לויתן

לא לפירסום

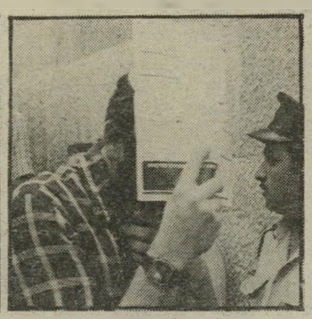

לא לפירסום

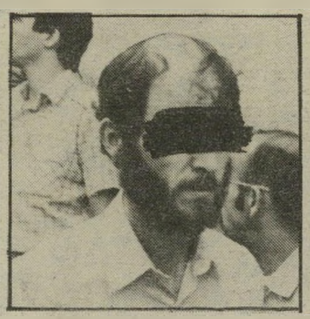

לא לפירסום

לא לפירסום

לא לפירסום

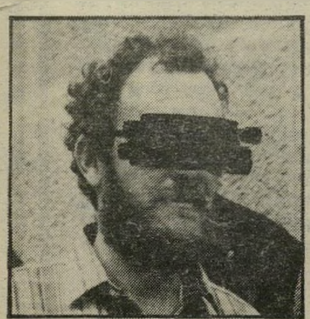

לא לפירסום

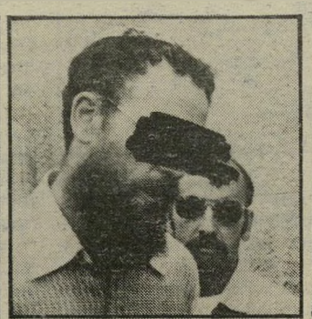

לא לפירסום

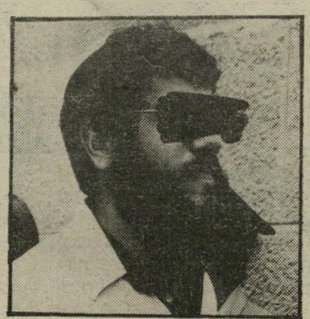

לא לפירסום

אהרון („רוני") גילה

לא לפירסום

לא לפירסום

לא לפירסום

לא לפירסום

לא לפירסום

לא לפירסום

הגירסה כאילו הוכו החוטפים בעודם באוטובוס, וזאת כדי למנוע מהם — כביכול — לפוצץ פצצות אפשריות?

● **האם לא היה ברור לוועדה כי גירסה זו היא שקר גס, מאחר שהתצלומים של שלושת הצלמים (של „חדשות", „מעריב" ו„העולם הזה") מראים בבירור, ומעל לכל ספק, כי אחרי הורדתם מן האוטובוס, היו שני החוטפים בריאים ושלמים לגמרי, עמדו על רגליהם והלכו על רגליהם?**

● האם אושרה עובדה זו על־ידי צלמי „חדשות" ו„מעריב"?

● האם הסיבה האמיתית לאי־הזמנתה של ענת סרגוסטי היתה נעוצה בעובדה שהיא עמדה להעיד כי ראתה את החוטף סובחי כשהוא חי ובריא, אחרי גמר הקרב ואחרי הורדתו מן האוטובוס?

● **האם הגירסה השיקרית הומצאה כדי לערער את הרושם הכוזב כאילו החוטפים כבר היו חצי־מתים באשר הורדו מן האוטובוס, וכי מצבם החמור נגרם בעת הקרב ובקשר עימו, ומתוך צרכים צבאיים לגמרי?**

■ ■ ■

● האם בוצעו בגוויותיהם של שני החוטפים, סובחי ובן־דודו, נתיחות־שלאחר־המוות מייד אחרי הריגתם?

● מה נאמר בדוח הנתיחות האלה, ומה צויין בהם כסיבות־המוות?

● מדוע לא הסתפקה הוועדה בנתיחות אלה, אלא הוציאה את הגופות מקבריהן וערכה בהן נתיחה שניה?

● **האם הנתיחה השניה באה כדי לקבוע מימצא שסתר את מימצאי הנתיחה הראשונה?**

● האם, למשל, באה הנתיחה השניה כדי לשנות את סיבת־המוות, כך שתתאים לגירסה שנקבעה על־ידי הוועדה מתוך שיקולים פוליטיים?

● **האם הומצאה הגירסה, באילו נהרגו החוטפים על־ידי מכות שהומטרו עליהם בידי רבים, כדי למנוע את הטלת האחריות לרצח על אדם מסויים, או על מיספר קטן של אנשים, וכדי למנוע את הצורך בעריכת מישפט־רצח סנסציוני, שבו היתה כל האמת יוצאת לאור?**

● שאלות לשר־הביטחון

● מתי הגעת למקום האירוע?

● עד מתי נשארת במקום האירוע?

● **האם היית נוכח בשעת ההסתערות על האוטובוס?**

● אם כן — האם דיווח לך הרמטכ"ל, או מישהו אחר, בו במקום, שבני־הערובה שוחררו, ששני חוטפים נהרגו וכי שניים נלכדו חיים?

● אילו הוראות נתת בו במקום?

ואם לא נתת הוראות — מה אמרת?

● **האם רמזת, בצורה מסורשת או בלתי־מסורשת, במרומז או במשתמע, כי מדיניות הממשלה היא שמעתה אין להשאיר „מחבלים" בחיים כשהם נלכדים חיים?**

● אם נתקבלה החלטה כזאת על־ידך, או על־ידך בשיתוף עם יצחק שמיר, או בחוג ממשלתי אחר, אחרי חילופי־השבויים שבמיסגרתם שוחררו רבים ממבצעי הפיגועים?

● **אם לא התקבלה החלטה כזאת — למה התכוונת כאשר אמרת, ביום השבת בבוקר, יממה אחרי סרשת האוטובוס, בהצהרה ששודרה ברדיו, כי „על המחבלים לדעת ששום מחבל לא ייצא חי מפיגוע?"**

■ ■ ■

● מתי נודע לך ששני החוטפים, שנלכדו חיים ובריאים, נהרגו?

● מי מסר לך את ההודעה הנ"ל, ובאילו נסיבות?

● אם הדבר נמסר לך בשעה שהיית עוד במקום — האם נתת הוראה כלשהי לרמטכ"ל, שנכח במקום, כדי לגלות את האמת ולתפוס את האשמים ברצח?

● **אם זה נמסר לך כשכבר לא היית במקום — אילו צעדים נקטת כדי לברר את הענין, לקבל דיווח מלא מפי הרמטכ"ל ולתבוע את האחראים לדין?**

● אם לא נקטת אף אחת מן הפעולות האלה, האם אין להסיק מכך שהפעולה בוצעה על־פי הוראתך, או בהסכמתך המפורשת או המרומזת?

● **כאשר מסרת את הודעתך המשודרת ביום השבת בבוקר, ביודעך ששני חוטפים נרצחו אחרי לכידתם, האם לא היה ברור לך כי הודעתך תתפרש על־ידי כל בר־דעת כהוראה בכך שרצח זה בוצע על פי החלטה ממשלתית עקרונית?**

● אם כן — מדוע לא דאגת להבהיר מייד שאין זו כוונתך, ומדוע לא הסברת את כוונתך האמיתית — אם אכן היתה לך כוונה אחרת?

● **האם עולה על הדעת כי רצח כזה יבוצע במרחק של כמה עשרות מטרים ממך, מבלי שנמסר לך על כך מייד?**

● האם יתכן כי מעשה כזה יבוצע במיסגרת פעולה שעליה פיקד הרמטכ"ל, בנוכחותך, מבלי שתתבע מייד ובו במקום דין־וחשבון מלא מפי הרמטכ"ל?

■ ■ ■

● מדוע לא מינית מייד ועדת־חקירה?

● **מדוע מינית ועדת־חקירה רק אחרי שהדברים פורסמו על־ידי „העולם הזה" ועל־ידי עיתונים זרים?**

● מדוע דאגת גם אז שעצם עריכת החקירה תישאר בגדר סוד, והטלת עונש יוצא־דופן על הצהרון חדשות שפירסם את הידיעה על עריכת החקירה?

● מדוע התנגדת, ומדוע אתה ממשיך להתנגד, לעריכת חקירה אובייקטיבית ובלתי־תלוייה, בהתאם לחוק ועדות־ החקירה, מטעם ועדה שתמונה על־ידי נשיא בית־המישפט העליון, ובראשה יעמוד שופט בית־המישפט העליון?

● **על מי אתה מחפה — על עצמך או על אישים בכירים אחרים?**

● מדוע טענת באוזני עורכי־העיתונים כאילו פירסום האמת עלולה להזיק לשבויינו המוחזקים בידי אירגונים פלסטיניים — זמן רב אחרי שכבר היה ידוע בעולם כי שני החוטפים נרצחו אחרי לכידתם?

● מי אחראי להפצת הגירסות השיקריות בימים הראשונים אחרי הפרשה, כגון השקר שהאיש המצולם בתמונה לא היה אחד החוטפים אלא אסיר ערבי שהובא מהכלא, הגירסה שצולם בתמונה נוסף שנחשב כחוטף, ושאר דברי כזב ושקר שנועדו להטעות את הציבור הישראלי?

● שאלות לראש־הממשלה

● **למה התכוונת כאשר**

(המשך בעמוד 68)

תצלום „חדשות"

זהו התצלום שצילם אלכס ליבק, צלם „חדשות". בתצלום מופיע התוקף השני שנלכד חי, מגדי אבו־ג'אמע. סיפר ליבק: „עמדתי במרחק קטן מן האוטובוס וצפיתי עליו. ואז התחילה פעולת ההשתלטות. אני רצתי לכיוון האוטובוס כדי לצלם את חילוץ הנמצעים. לידי עמד באותה שעה שר־הביטחון משה ארנס, שחס־תכל גם הוא בפעולת החילוץ. צילמתי כשהוציאו את הניצולים ואז ראיתי את הבחור ההוא. חשבתי שגם הוא אחד מן הניצולים ואז, אחרי שצילמתי אותו, שמתי לב שישנם אזיקים על ידיו. אנשי הביטחון שהובילו אותו נבהלו מכך שצילמתי אותו והתחילו לצעוק עלי. הם רצו שאתן להם את הסרט מייד. הבחור נראה לי בריא ושלם. הוא הלך על שתי רגליו, לא נראתה בו כל פגיעה פיסית. הוא רק היה מבוהל מאוד. ואז ראיתי שהם מובילים אותו לכיוון אחר מאשר הובילו את קבוצת הניצולים." גם תצלומו של ליבק נשלח לצנזורה באותם מוצאי השבת, אך נפסל. גם התצלום הזה מראה כי החוטף היה בריא ולא ייתכן כי נפגע בצורה חמורה במהלך ההשתלטות על האוטובוס.

סוף פסוק ורמטכ"ל, רב־אלוף משה לוי, עם תת־אלוף אביגדור קהלני. לוי כינס מסיבת־עיתונאים מאולתרת, בסמוך לאוטובוס, אחרי גמר הפעולה. זה היה בסביבות השעה 6 בבוקר, ואילו ההשתלטות על האוטובוס בוצעה ב־4.55 בבוקר. דבר המוכיח את נוכחותו של לוי במקום במשך כל זמן הפעולה. קהלני אינו הקצין הבכיר, החשוד כי השתתף ברצח שני החוטפים.

מדוע שתק אלי ארצי?

בתמ"י, שהיא "מיפלגה צעירה", כפי שמדגישים מנהיגיה שוב ושוב — אין רגילים (ואין אוהבים) שערוריות. לכן, בכינוס הנהלת התנועה, שהיה אמור להיות סגור (כך הודיע לי **אהרון אבו־חצירא** בליל הכינוס) אך שהיה פתוח פיסית בגלל פתח בקיר, הפתיע **אלי ארצי**, מנכ"ל מישרד־הקליטה. הוא התפטר מתפקידו כדי להיות במקום הרביעי ברשימת תמ"י לכנסת, ואוכזב. הוא הוצב רק במקום מס' 7.

אחרי כמה דקות בחברת "שני הגדרים", יצא ארצי כשפיו חתום, כפי שהבטיח לי אוון, כשנחיל של עיתונאים, מעריצים וסתם סקרנים אחריו.

איך משתיקים בתמ"י? לארצי, ש־התכוון (לפחות כך איים) להסיר את מועמדותו מהרשימה, נאמר לחשוב עד הבוקר. הלילה עשה את שלו, וארצי נשאר ברשימה.

העולם הזה פירסם כבר בשבוע שעבר את רשימת מועמדי תמ"י, כפי שנמסרה לידינו עוד ביום א' שעבר, בטרם החלו "ההליכים הדמוקרטיים": כינוסי המרכז, ההנהלה והוועדה המסדרת. אלי ארצי מוקם מלכתחילה במקום מס' 6 או 7. על מה, אם כן, התבססה האופטימיות שלו? ארצי, "איש אוון", סמך אולי על 50% ממניותיו בוועדה המסדרת, אולם מהוועדה דווח לי שאוון לא לחץ כלל לקידומו של ארצי ברשימה למקום הרביעי. להיפך — הוא שתק בעניין זה.

ומה עכשיו? אלי ארצי הוא חבר הנהלת־הסוכנות. חוץ מזה השר שלו נמצא אומנם במקום ה־120 המכובד ברשימת תמ"י לכנסת, אך רואה עצמו כמועמד לשר הראשון מטעם תמ"י בממשלה הבאה. ואז — או שנדע מדוע שתק אלי ארצי השבוע, או שארצי יידע שאוון שתק שוב בעניינו.

ארצי עם רובין
לחשוב עד הבוקר

"אהרון," צעק לעבר המנהיג, "לפחות תגיד את האמת! אתם." צעק לעבר שלישיית־הצמרת (אהרון אבו־חצירא, **אהרון אוזן** ו**בן־ציון רובין**), "אמרתם לי להתפטר!"

אבו־חצירא החוויר והודיע דראמ־תית: "אני, אהרון אבו־חצירא, לא אמרתי לך או לאחד משלושת ה־מנכ"לים האחרים להתפטר!" השניים האחרים שתקו באי־נוחות.

ארצי הממורמר אמר שידבר עם העיתונות אחרי פגישתו עם "הוועדה המסדרת", קרי: אהרון אבו־חצירא ואהרון אוזן.

בחדרו של אבו־חצירא הסתובב ארצי בעצבנות, תחת עינו הפקוחה של אוזן.

"אני מקווה שאתה לא מתכוון להגיד לו לשתוק!" אמרתי לאוזן.

"אני מתכוון להגיד לו לשתוק! עוד איך!" הבטיח לי אוזן.

"רוני המוחק"

בימים שקדמו ליום החמישי, יום הגשת הרשימות לכנסת ה־11, הכניסו אותי כמה לייברלים למתח: האם ישנה **רוני (מילוא)** את הרשימות או לא?

המונה "רוני ישנה את הרשימות" נכנס כל־כך ללקסיקון היומיומי בחר־גים פוליטיים מסויימים, שאולי הגיע הזמן לנפץ את המיתוס:

יצחק מודעי, שעשה לאחרונה כותרות רבות, טען בכל פורום אפשרי שכבר היו דברים מעולם: מילוא מחק שמות של כמה לייברלים מהרשימות לבחירות המוניציפליות. "אני לא יודע על מה הוא מדבר," טוען מילוא. "עובדה היא שאף אחד מאלה שמקומם שונה לא בא אלי בטענות." מכירים את הסיפור על "הקערה שמעולם לא לקחתי, אבל לא שברתי, וחוץ מזה — החזרתי?"

ל מ י באו בטענות? בדיוק לכתובת הנכונה: ליצחק מודעי. מבירור ש־ערכתי מסתבר שלא נעשתה שום הזזה של ליברל ממקומו בבחירות המוני־ציפליות ללא אישורו של יצחק מודעי הליברל **וחיים קאופמן** מחרות. אולם מה יכול היה מודעי להשיב לבוחריו? (וצריך לזכור שבמרכז הליברלי, בן 240 החברים, לכל חבר־מרכז יש כוח!) בדיוק מה שהשיב, על פי הגירסה הרווחת בחרות: "רוני מילוא מחק: כך נולד המושג "רוני המוחק", שהיווה תחמושת במילחמתו הנוכחית של מודעי בחרות. אחד ממוקדי המערכה היה פרט קטנוני, כביכול: האם יתלווה נציג ליברלי לרוני, או שרוני יגיש את הרשימות לבד? המחלוקת היתה על אות אחת בלבד: האם יירשם "בא־כוח או ממלא־מקומו" או יתוקן ל"בא־כוח וממלא מקומו"? השמטת האות א' היתה מקנה לליברלים זכות וטו בטרם הגשת הרשימות, במיקרה שנציגם היה מסרב לחתום, וזהו הסיפור האמיתי שהסתתר מאחוי דרישתם "ללוות את רוני" בדרכו להגשת רשימת הליכוד לכנסת הבאה.

סוף דבר: הרשימות הוגשו. "מחקת מישהו?" שאלתי את רוני "בטח, מחקתי קודם כל את מודעי ו..." יש לי הרושם שההלצה הזאת תעלה לו ביוקר — בבחירות הבאות.

אהבה נוסח חרות

"את מתעניינת במחתרת?" את השאלה הזאת היפנה אלי בגירסות שונות ובתדירות מראיגה חבר־הכנסת היוצא **יוסף רום**, במיזנון הח"כים. לבסוף התעניינתי, ובתגובה קיבלתי שצף־קצף של מילים: "אילו ביטויים! לנקר את העיניים! איך הוא מדבר!"

הוא — הכוונה, כמובן, לכוכב־התורן של הכנסת, סגן־היושב־ראש **מאיר כהן־אבידוב**, המתמחה לאח־רונה בענייני ערבים, בטנים ועיניים.

"גם אני בעד ענוש־מוות לערבים," מרגיע אותי הפרופסור הנאור.

"אתה מתכוון לרוצחי דני כץ," אני מתקנת אותו.

"ודאי, אבל מה שמפחיד אותי הוא שהיום הוא מדבר ככה על ערבים; ומחר הוא עלול לדבר כך גם על יהודים!"

נו, או עד שיגיע המחר, פניתי למאיר כהן־אבידוב, שהספיק להוסיף אי־אלה פנינים לשלל הברקותיו מסוג "פרות הבשן מרחוב דיזנגוף" וכיוצא באלה.

"גבירתי, תלמדי תנ"ך. תקראי את עמוס, ותראי שמופיע שם הביטוי פרות־הבשן. אז אם נביא אמר זאת..." אחרי דיין־זדברים מתמשך אני מצליחה להוציא ממנו סממני התנצלות, או לפחות הסברה: "הביטויים היו ספונ־טניים. לנקר את העיניים' זה בעצם א..."

"מטפורי?"

"כן. בדיוק! בעצם התכוונתי לפסק־דין מוות."

אם־כך, למיטב הבנתי, שני נציגי־חרות בחיפה תומכים בעונש־מוות לרוצחים, כשהם ערבים. מדוע, אם כן, נזעק הפרופסור רום למשמע דבריו של כהן־אבידוב?

התשובה אינה נעוצה כל־כך בדברים, אלא בדוברם: מאיר כהן־אבידוב, משמש כראש סניף חרות בחיפה בשנתיים האחרונות. אחרי שנכשל, מי ניסה לקחת את ראשות הסניף? מי? נכון, חבר־הכנסת יוסף רום. שנה לאחר מכן ניסתה **יעל**, אשתו הפעלתנית של הפרופסור רום, לרוץ לעיריית חיפה. תחילה ניסתה במיסגרת מיפלגתה, חרות — ונכשלה. אחר־כך הקימה רשימה עצמאית.

"אמרתי להם שאין לה סיכוי," מסכם כהן־אבידוב את כישלון רשי־מתה.

באשר לשמועות בדבר מעורבותו בכישלון הכפול הוא מזדעק: "מה פיתאום? הכל קינאה! את תשכחי שגם בבחירות האחרונות בחרות נכשל יוסף רום (מקום 31 בפנל), ואילו אני (מקום 21, בשביעיה השלישית) נבחרתי!"

בקיצור — שמח. מסר השכל: בפעם הבאה, כשמישהו רודף אחריי במיסדרונות הכנסת כשבפיו שאלה תמימה בנוסח "את מתעניינת במחתרת?" — פשוט אענה "לא!"

יוסף ויעל רום
להרוג את כולם

אפרסק־יוק!

הרחק־הרחק מהזרקורים מתנהל לו בשקט מישפט בבית־מישפט השלום בפתח־תיקווה.

בימים אלה מנהלת מועצת גני־תיקווה מאבק נגד בית בלומה, מוסד לנערות רתיות. המיבנה הפך מוסד חינוכי ב־1974, בימי שליטת המפד"ל במועצה. מסתבר שלא זה בילבד שהמיבנה ניתן ללא כל חוזה־שכירות, אלא שנעשו בו במשך הזמן שיפוצים, "בתמורה לכך שלא קיים חוזה־שכירות". על פי החוק, כל שיפוץ או תיקון הנעשה במיבנה שכור נחשב, כמובן, כרכוש בעל־הבית. בבית בלומה טוענים, שהובטחו להם 40 דונם משטח־השיפוט של מועצת גני־תיקווה.

בינתיים התחלף השילטון במועצה, וקם דור חדש שלא ידע את **יוסף (בורג)**. בראש המועצה עומד כיום **שלום חלק**, איש חרות. לפני כמה ימים השיג חלק צו־מניעה נגד בית בלומה. (הבית לא אוכלס במשך השנה האחרונה). בכך הסתיים שלב נוסף בירושה שהותיר **מרדכי וייס**, ראש המועצה הקודם ואיש המפר"ל.

למי שהשם מרדכי וייס אינו מדליק אצלו שום נורה אדומה, זה פשוט מפני שהנ"ל התרחק מאמצעי־התיקשורת לכיוון חצרו של הרבי מבלז. הוא אחד הגיבורים המרכזיים בפרשת "תיק אפרסק", המהכה למישפט מאז.

מדוע אינו מובא למישפט? "מכיוון שזה מיקרה מסובך," נאמר לכל המע להתעניין בנושא. לפני חודשיים אף הוגשה בכנסת שאילתה בעניין זה לשר־המישפטים, משה ניסים, ולשר הממונה על המישטרה, הפנים ועוד אי־אלה נושאים — יוסף בורג. אפילו התקנון (המחייב לענות על שאילתות תוך 21 יום) לא אילץ את השניים לטפל במיקרה כה מסובך.

"מרדכי וייס," סיפר לי קצין־מיש־טרה בכיר, "שתק לאורך כל חקירתו. הוא ידע שיש לו על מי לסמוך, ושאם ישתוק — לא יאונה לו רע."

"להיות מקורב בישראל לד"ר בורג — זה מעמד שיכול לגרום לדחיית תיקים, לביטולם, ועוד לניסים ול־נפלאות..." אמר לי חבר־כנסת נרגן.

זה מזכיר לי פגישה בארבע־עיניים עם הד"ר בורג שהיתה לי לפני כמה שבועות. בורג לא שפע, כהרגלו, הברקות, ונישה לברר "מדוע מתנכלים לי". במהלך הפגישה הוא היישיר מבטו ואמר לי בשיא הכנות: "אין, ומעולם לא היה תיק אפרסק!"

תסמכו עליו שאם הוא אומר — הוא יודע: אין, ומעולם לא היה תיק אפרסק! הוא רק שכח להוסיף, שכל עוד הוא בשילטון — גם לא יהיה!

במדינה

(המשך מעמוד 8)

הסופר ח ובש־הכיפה חיים באר. לא כל מי שעילעל בדפי עיתון פועלי־ישראל הבחין בו. אך חרי־העין שהתעכבו לקרוא אותו, התרגשו ממנו עד־דמעות. תחת השם גילויים חדשים על ארץ אררט תיאר באר מציאות רחוקה בארץ אחרת במאה הקודמת.

הנה סיפורו:

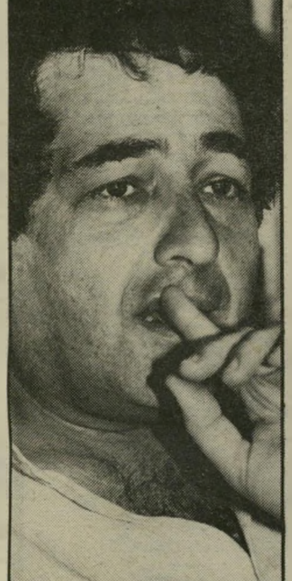
בימים אלה התגלתה תעודה לא ידועה השופכת אור על אחת התקופות הגורליות בקורותיה של "ארץ אררט" — המדינה היהודית האוטופיסטית של מרדכי מנואל נוח, שאמורה היתה לקום בראשית המאה ה־19 בגראנד־איילנד שבניו־יורק.

התעודה — ידיעה שנפסלה על־ידי הרשויות ונתגלתה בגניזה של אחד מכתבי העתים של המלכה — עוסקת בספיחי "מלחמת גשם" — מלחמה חורפית וממושכת שהתישה את יהודי אררט ואת שבטי האינדיאנים שכיתרו אותה מצפון. הדברים ידועים לכל מי שקרא על אורות "מקלט הלילה" שהגה הדרמטורג והעיתונאי היהודי האמריקאי, ולא כאן המקום להאריך.

בתעודה זו מסופר על מעלליו של שר אלף אחד בשם בורשטיין — שהיה מפקדה של יחידת שדאים ששלטה באחד מהמחוזות האינדיאניים הצפר־ניים.

באחד הימים, מספרת התעודה, נכנס כוח בפיקודו של בורשטיין לכפר באותו מחוז והבחין במוקש שהוטמן בצד הדרך. בורשטיין אסף את בני הכפר ובאיומי נשק הורה לילד כבן שמונה עד עשר לפנות את המוקש, שאם לא כן הילד יוצא להורג. הילד המבוהל מילא את הפקודה, בעוד כל בני הכפר מתבוננים במראה. כאשר נתגלה המעשה נגזף בורשטיין על־ידי שר המחוז.

בורשטיין — אחד מבניה הטובים של ארץ אררט, היה בעל למופת ואב אוהב ששנא בארנקו — כפי שידוע לנו מתוך מאמר שהתפרסם באחד הג'ורנלים של אותם ימים — את תמונות ילדיו.

סופר באר
ספיח ממלחמת גשם

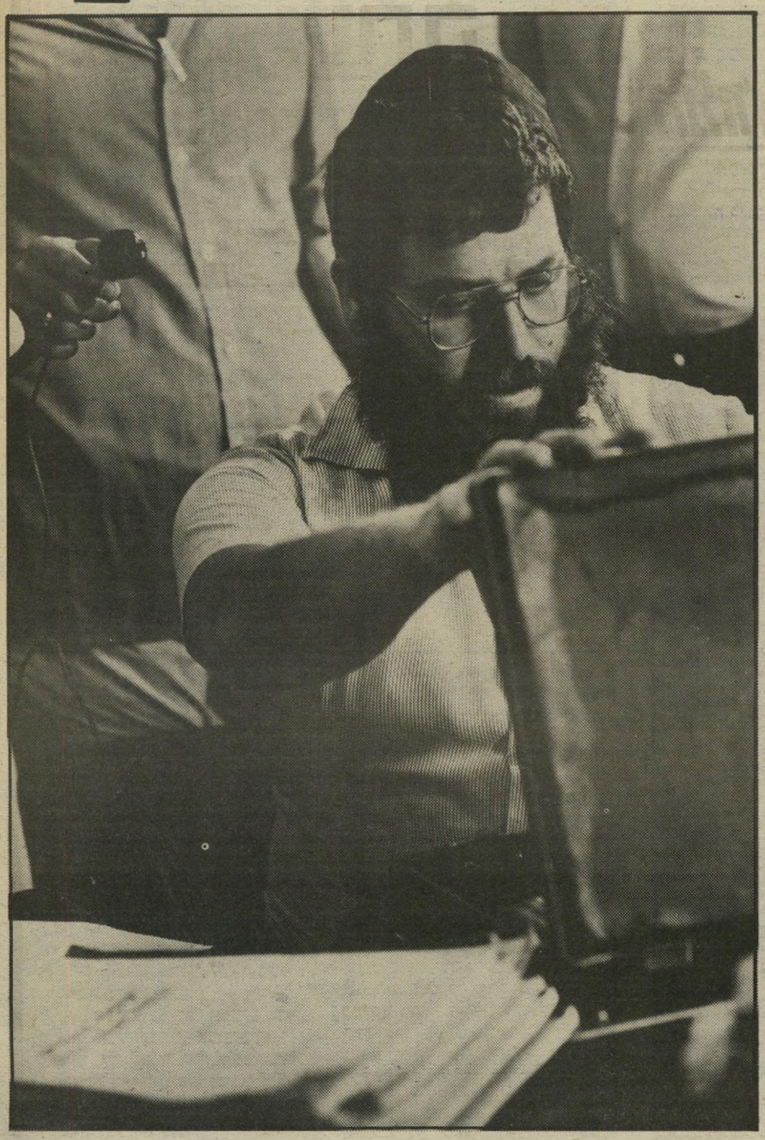
חוקריה של ארץ אררט טוענים, כי פרט זה שהגיע לידינו בזכות רברנותו ופטפטנותו של שר האלף באוזני ג'ורנאליסט חרוץ ורגיש, שופך אור נוסף על אחד הגורמים לחולשתה של ממלכת אררט.

עד באן סיפורו של באר. קוראיו מנסים לפענח את כתב־החידה, אם אכן קיים דבר כזה.

מרקיח עד כך

מחכים לערבים שלושת נציגי חד"ש ממתינים בכניסה למישכן הכנסת לשני חברים ערביים. אנשי חד"ש, (מימין לשמאל) עוזי בורשטיין, יורם גוז'נסקי וצ'רלי ביטון היו הראשונים שנכנסו לחדר הוועדה בישיבת אחר־הצהריים.

חתימות לכהנא ברוך בן־שלמה (מרזה) נציג רשימת כך של הרב מאיר כהנא, בא לבדו להגיש את הרשימה. יושב־ראש ועדת הבחירות, השופט גבריאל בך העיר לו, בצחוק, כשהוא ביקש את האותיות כך: „זה נשמע כמו בך."

דמתח גבר לקראת חצות. בשעה זו נעל קציו־הכנסת את שער־הכניסה של המישכן. כעבור דקות אחדות הוא הביא ליושב־ראש ועדת־הבחירות המרכזית, גבריאל („גבי") בך, שופט בית־המישפט העליון, את ה־מפתח הגדול והמוזהב.

מי שנשאר מחוץ למישכן לא יכול להתמודד בבחירות לכנסת ה־11, אבל בתוך המישכן עצמו, בקומת הוועדות, מחוץ לחדר שבו ישבה ועדת־הבחירות המרכזית, סערו הרוחות. במרכזן עמדו הרשימות הדתיות.

אחרי 10 בלילה באו נשות המפד"ל, בראשות שרה שטרן־קטן להגיש רשימה נפרדת לבחירות. הן מוחות על כך שהוצבו במקום ה־8, הבלתי־ריאלי, ברשימת המפד"ל לכנסת. למרות ש־אפשר היה להיכנס לחדר, הן המתינו בחוץ.

„מעניין איך יצביעו הבעלים שלהן, שהם בעצמם אנשי־המפד"ל," העירה אחת ממזכירות הוועדה, שיצאה לפואייה כדי למזוג לעצמה כוס־קפה.

בצד עמד ח"כ המפד"ל אברהם מלמד. „תהיה פה עיסקה," קבע כתב פרלמנטרי ירושלמי. מלמד מיהר לטלפון, כדי לדבר עם שר־הפנים, הד"ר יוסף בורג. נציג המפד"ל בוועדה, יהודה אליסון נמוך הקומה וקצר הצוואר, יצא החוצה כדי לראות מקרוב את המתרחש.

כעבור דקות התברר, שמלמד שוחח עם בורג על שינויים במקום ה־120, שם הוצב מבקר־המדינה לשעבר, הד"ר יצחק נבנצל. „רוצים להזיז אותו מקום," הסביר מלמד לפני שיצא את המישכן, לישר את ההדורים.

הודעת נשות המפד"ל בנפרד כבר היתה לעובדה. הן נכנסו לחדר הוועדה, ובראשן הצעירה הנאה, רינה האן, אשת מזכיר סיעת המפד"ל בכנסת, אריה האן.

כאשר הגישה נציגת הרשימה, שטרן־קטן, את הסכום שנדרשת להפקיד כל רשימה חדשה — חצי מיליון שקל — במעטפת־שי שהדפיס אחד הבנקים, היא התבדחה: „אולי מישהו נתן לנו את זה כשיך?"

בחוץ התמלאה קומת־הוועדות באברכים חובשי כובעים שחורים. היו אלה צעירי אגודת־ישראל. הם בישרו את בוא ראשי האגודה. לעיתונאים הם כבר גילו את הרכב הרשימה, אך בכל זאת הם התכנסו בכל פינה שקטה אפשרית, שוחחו ביידיש על שינויים אפשריים.

סמוך לשעה 11 יצאו מן המעלית עוד כמה חובשי כובעים שחורים. היו אלה נציגי ש"ס — ספרדים שומרי תורה — הפלג הספרדי של אגודת־ישראל, שהתמודד בבחירות המונצי־פליות האחרונות לעירייית ירושלים וזכה בשלושה מושבים במועצת־העיריה.

עד לרגע האחרון היו שחשבו כי ש"ס — שעובדיה יוסף, לשעבר הרב הראשי הספרדי והראשון לציון, עומד מאחוריהם — יצטרפו לאגודה. אך ברשימת האגודה, שעדיין לא הוגשה לוועדה, הוצב הספרדי הראשון רק במקום החמישי. זהו הרב יוסף מלמד מראש־העין, שהוצב שם גם בבחירות הקודמות.

ב־11 בלילה בדיוק נכנסו אנשי ש"ס, כדי להציג את רשימתם החדשה לפני הוועדה. הפילוג העדתי באגודה היה לעובדה. הם הגישו רשימה של 30 מועמדים לכנסת, בראשות הרב יצחק פרץ מירושלים, שלא נכח בחדר, וביניהם אנשי ח"י, נציגי הספרדים מבני־ברק. „יש לנו רק מועמדים ספרדים," העיר מגיש הרשימה, פנחס רפאל. „אבל יש לנו תומכים אשכנזים."

עניין המועמדים הדתיים המיו־רחיים התעורר גם כשבאו אנשי תמ"י לפני הוועדה, שעתיים וחצי לפני כן. העיתונאים שהקיפו את אהרון אוזן, הנועל את הרשימה, שאלו אותו מדוע אין ברשימה אשכנזים או ספרדים שאינם דתיים. תחת להשיב, התפרצה בכעס המועמדת במקום העשירי ויקי שירן, לשעבר דוברת תמ"י: „למה לא שואלים את אנשי שינוי מדוע אין להם מועמדים ספרדיים במקומות הרי־אליים?"

אוזן ענה באותו עניין: „דווקא היו אלינו פניות של אשכנזים, אבל רצו להיות בראשות הרשימה." אחר־כך, כשנכנס אוזן לחדר והגיש את הרשימה, העיר שהוא אומנם במקום ה־120, אבל הוא יסתפק גם ב־60 מנדטים לתמ"י.

הורביץ לקח את השם ממפ"ם, במרכז ירושלים החתימו עוברים ושבים על „עצומה לשיחרור עצורי המחתרת היהודית" בתוך פינקסים של ועדת הבחירות המרכזית ואדם אחד מכר את דירתו כדי להתמודד בבחירות

שלוש דקות לפני 12

מייד אחרי ש"ס נכנסו לחדש אנשי־המפד"ל. האיש החזק של המיורחי, רפאל בן־נתן, כבר לא נדאה כל־כך חזק. ברשימת המפד"ל, ברא־שות יוסף בורג וזבולון המר, ושני מיזרחיים בלתי־מוכרים במקומות ה־רביעי והחמישי, התבלט אבנר שאקי

רק שלוש דקות לפני חצות הלילה נכנסו אנשי־האגודה פנימה. במיש־לחתם התייצבו כל הח"כים, בנוסף לרב פינחס בונים אלתר — אחיו של הרבי מגור — ופירחי־אגודה נוספים. הם הגישו רשימה של 119 איש בלבד. כמה דקות לפני כן הם מחקו, על דעת כל הסיעות, את המועמד במקום השישי, נציג חסידי בלז, שימחה בונים קליין. למחיקה קדמו דיונים ארוכים ומייגעים. אנשי כל הסיעות באגודה לא ויתרו על הכניסה לחדר. כולם פחדו שברגע האחרון יימחק שם נוסף ברשימה. לכן לכל הקבוצות במיפלגה היה ייצוג מול השופט גבי בך.

נציגי 64 רשימות לקחו לפני שבועיים טפסים מוועדת־הבחירות המרכזית. המתמודדים החדשים נדרשו

הכיפה של צומת

נציג התחיה־צומת גרשון שפט מול הועדה. השופט בך במרכז. מימין מנחם טרלו, מנכ"ל הוועדה ומשמאל מאיר בקליניק, קצין־המיבצעים.

במיקרה זה, יפסיד גרוס 100 אלף שקל מחצי המיליון שהפקיד. גרוס הציע, כמוצא של פשרה, שרשימתו תקים קואליציה עם צעירה שהגיעה אף היא לבניין, סמוך לסגירת השערים. לא היו לה די חתימות וגם לא הכסף הנדרש. גרוס רצה לשלב אותה בכוח השקט, במקום מכובד, תמורת חתימות התומכים שלה. הצעירה האלמונית מירמה בבכי וביקשה שיתנו לה להסביר את בעייתה. בעוד סדרני הכנסת מבקשים ממנה להמתין עד שהכוח השקט יצא מהחדר, שב והסביר בך שגם קואליציה זו אינה עונה על דרישת המחוקק מרשימה חדשה.

לגרוס לא נותר אלא לומר: „אם כך, הכוח השקט ישאר בשקט," והוא וחבריו עזבו את החדר.

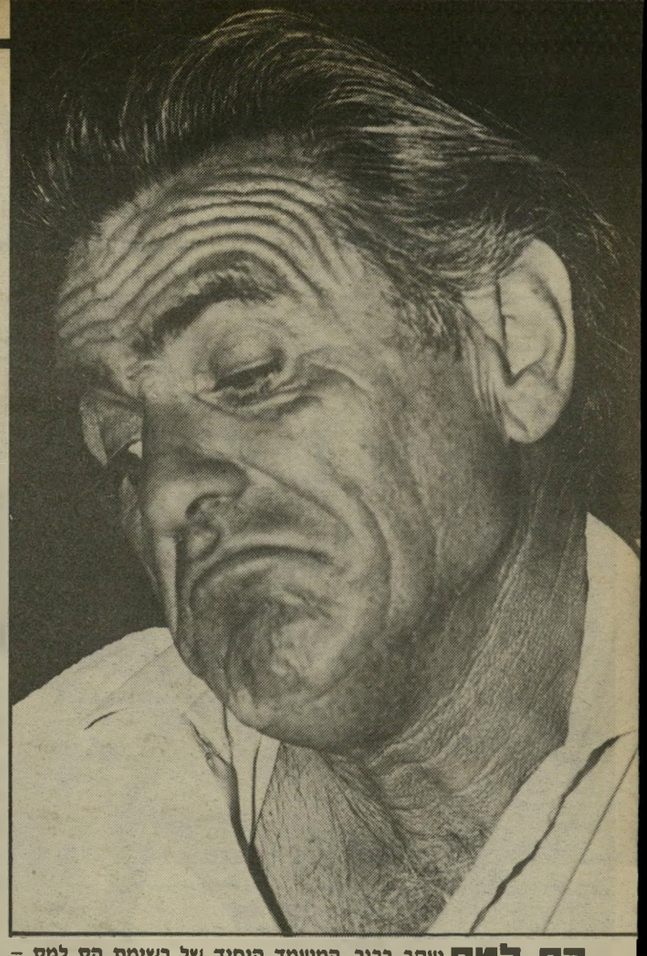
שמן בעל איתורית

דשעה היתה כבר רבע לאחת אחרי חצות. הצעירה נטשה את הבניין. אך יעקב ברגר, מרשימת הס־מס – לביטול מס ההכנסה, עדיין התלבט אם להיכנס או לא. „הוא רוצה להיות אחרון," הסבירה מזכירת הוועדה, תמי אדרי. כשהתברר לברגר שאחריו לא יהיו עוד רשימות, הוא נכנס לחדר.

בעוד ראשי הוועדה מעיינים ב־פינקסי־החתימות שהביא, העיר ברגר לאלינסון: „כשבאתי לכאן לפני שלוש שנים, שאלת אותי מה יהיה במקום מס־ההכנסה. היום אתה כבר לא שואל. כי אתה יודע — יש מע"מ." ברגר המשיך בנאומו, עד שבך קטע אותו ברמזו שזוהי תעמולת־בחירות.

ברגר רצה להיות אחרון דווקא, אך כל החדשים האחרים עמדו בתור כדי להיות ראשונים. ויקטור תייר הצליח להשיג כותרות־חינם בעיתוני יום החמישי כאשר נציגו המתין ליד שער מישכן הכנסת משעת לילה מאוחרת.

המיסעדן מיפו, ראש רשימת עמך, שנכשל פעם אחרי פעם בבחירות קודמות, נכנס ראשון אבל נאלץ לשוב לחדר הוועדה, בקומה החמישית בבניין. את הסכום הנדרש מרשימה חדשה הוא הביא במטבעות בנות מאה שקל, וסדרני הכנסת נאלצו לספור אותן זמן רב.

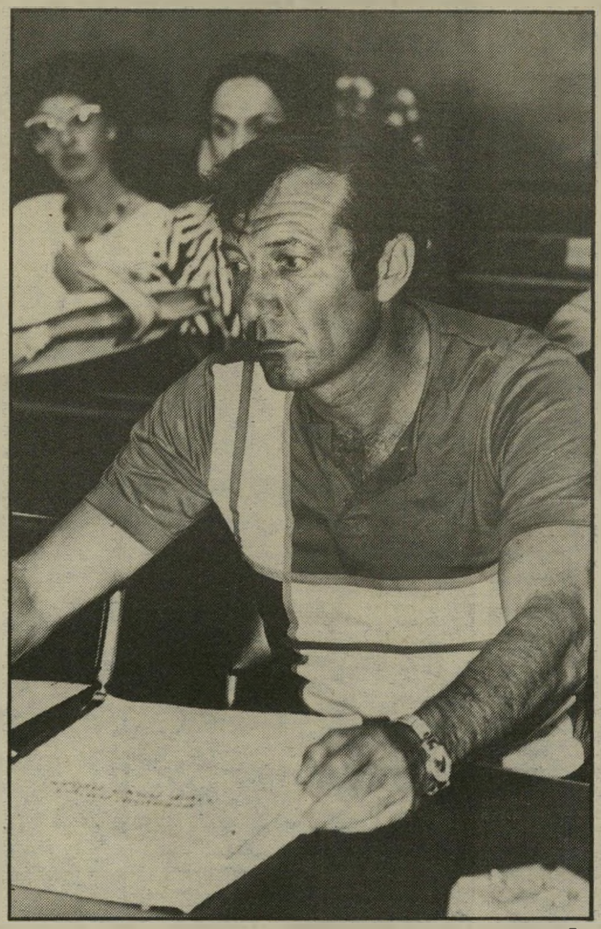
הס למס

יעקב ברגר, המועמד היחיד של רשימת הס למס – לביטול מס ההכנסה, מתמודד זו הפעם השניה בבחירות לכנסת. בפעם הקודמת שניסה, הוא קיבל רק 513 קולות.

(המשך מעמוד 15)

הפרופסור למישפט עברי, שבכנסת השביעית פרש מהמפ"ל והקים סיעת־יחיד.

בשעת בוקר מוקדמת הגיש רשימה פלג אחר של המפ"ל. תחת השם „מורשה" התלכדו אנשי מצ"ר של הרב חיים דרוקמן, שבבחירות הקודמות היה מס' 2 במפ"ל, עם אנשי פועלי־אגודת־ישראל, בראשות אברהם ורדי־גר, שאף בא להגיש את הרשימה. ורדיגר, ח"כ ותיק לשעבר, הירבה ללחוץ את ידי חברי הוועדה, שאותם הוא מכיר מהשנים שבהן כיהן בכנסת.

למען בית המיקדש

אברהם אדג'ו מעכו בא להגיש את רשימת שי!הבת. לא היה לו כסף ולא חתימות. רשימתו לא התקבלה. במצעה – בניית בית־המיקדש.

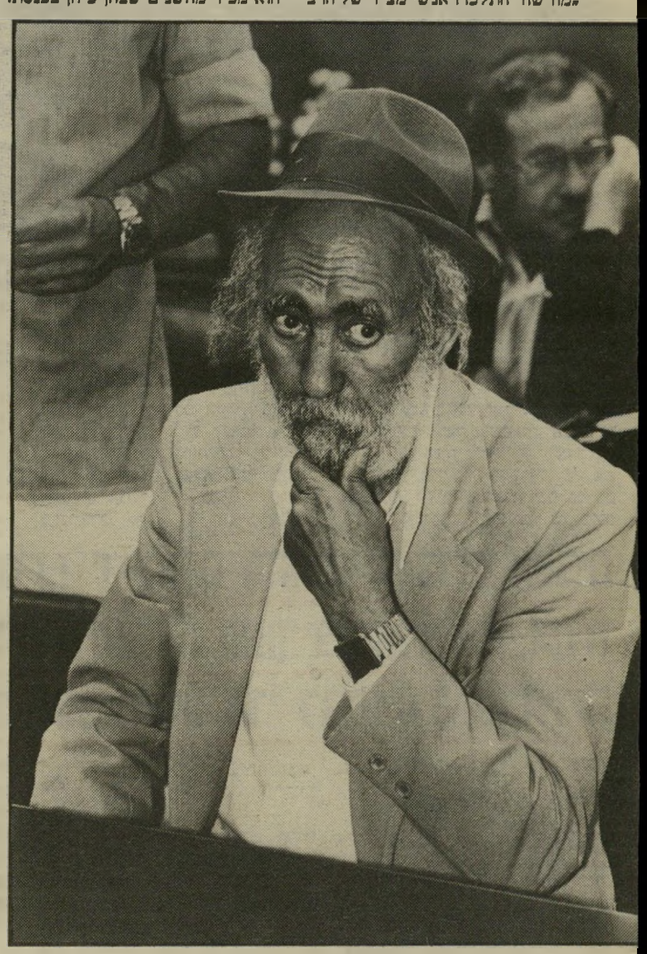
להביא צ'ק, ו־2500 חתימות, בנוסף לכיתבי־הסכמה של המועמדים. השׂ־נוע התייצבו פחות ממחציתם. לכן, מרבית הזמן שהוקצה לקבלת נציגי־הרשימות, מבוקר עד חצות, להוציא הפסקת־צהריים, נוצל לשיחות בין חברי־הוועדה, השופט העליון והעי־תונאים הרבים שבאו לסקר את האירוע.

כך נהג באדיבות בנציגי כל הרשימות, הגדולות, הקיקיוניות ואותן שלא ענו על דרישות המחוקק לגבי תנאי הגשת הרשימה לבחירות לכנסת ה־11. למרות האוויר הדחוס במישכן והעייפות של שעות־עבודה רבות, שמר בך על קור־רוח, על אדיבות וסבלנות, גם כאשר אחרי חצות הטרידה אותו רשימה שלבסוף לא אושרה — רשימת הכוח השקט מירושלים.

רשימה זו, הציבה בראשה את זקן האופים בארץ, מנשה קפולסקי שאותו רצתה להפוך לזקן הח"כים, הצהירה שכל ח"כ מטעמה יכהן בתפקידו רק שבועיים, וכך תהיה רוטאציה מלאה של כל 120 המועמדים.

כך ביקש לדעת מהי מטרת התנועה. „אנו רוצים לפתור בעיות שנסחבות במשך 30 שנה," אמר מי שהגיש את הרשימה, יעקב גרוס.

אך לרוע המזל, אנשי הרשימה לא יכלו להגיש אותה. בשניים מפינקסי רשימת־המועמדים והתומכים הנדר־שים נעדרה רשימת המועמדים. על־פי החוק, ספר כזה הוא פסול, משום שהחותמים למען הרשימה לא ידעו, למעשה, מהו הרכבה. גרוס ניסה להתפלפל, אך בך, בשקט ובשלווה, שב והסביר לו, שהרשימה תיפסל ממילא על־ידי מליאת ועדת־הבחירות.

עצבות חימנית

שלום מנצורה מראשון־לציון הגיש רשימה בשם התאחדות התימנים בישראל. הוא עקב בדאגה אחרי דיברי בך, שהסביר שחסרות לו חתימות למינימום.

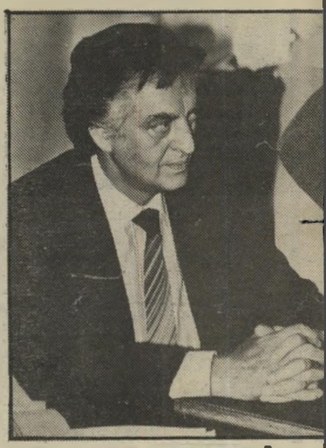

זעם נשי

נשות המפד"ל, בראשות הח"כית לשעבר טובה סנהדראי (במרכז), עומדות להיכנס לוועדה ולהגיש את רשימת אמונה – נשים דתיות לאומיות. במקום הראשון שרה שטרן־קטן.

אחרי ויקטור תייר נכנסו נציגי תנועת עצמאות, בראשות עזרא זוהר. מס' 2 ברשימה, המהנדס מוטי היינריך, הגיש אותה. לעצמאות יש 18 מועמדים. "האם זוהי רשימת ח"י?" שאל מישהו מחברי הוועדה.

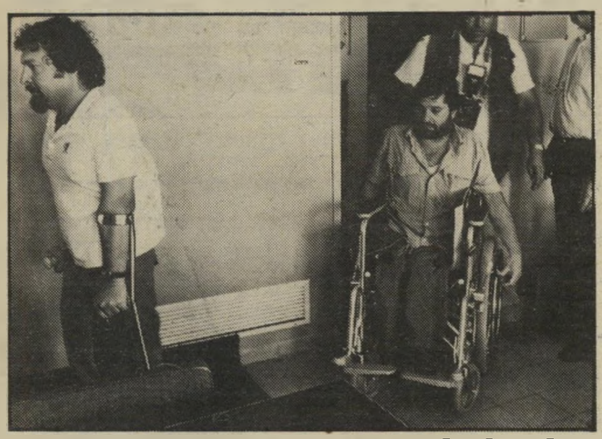

לשבת שמואל פלאטו שרון לא דיבר בעת הגשת הרשימות, אלא רק ישב והאזין.

נציגו של מאיר כהנא, ברוך בן־שלמה (מרוזה), דתי שמן שמכשיר איתורית צמוד לחגורת מיכנסיו, נכנס אחר־כך. הוא היה מהיר מאוד, ולא החליף כמעט מילים עם השופט.

הגיע תורם של נציגי רשימת אריה ("לובה") אליאב לכנסת. לובה הלבבי נענה בשימחה לבקשת בך להציג את הבאים עימו אך הוא הרחיב כל־כך בתיאור תולדות חייהם ותכונותיהם של

אוגדת האגודה עשרות אברכים וראשי אגודת־ישראל באו במוצאי יום־חמישי לכנסת והירבו להתייעץ לפני הגשת הרשימה. ארבעת ח"כי האגודה, שמואל הלפרט (שני מימין והלאה) אברהם שפירא, שלמה לורינץ, ומנחם פורוש לקחו חלק בדיונים. בין לורינץ ופורוש צועד הרב פינחס מנחם אלתר אחיו של הרבי מגור, שאליו משוייך שפירא. חלק מהאברכים היו מצויידים בביפרים.

על גלגלים נציגי תנועת אנ"י, אירגון נכי־ישראל, באו בבוקר להגיש את רשימתם. לפני כניסתם לחדר הזיזו סדרני הכנסת את הכיסאות, כדי שעגלות הנכים יוכלו להיצמד לשולחן.

יגאל י"ש לי

לחדר היו אמורים להיכנס יגאל הורביץ ואנשיו, אבל במקומם נכנסו אנשי התנועה החדשה יחד, של עזר וייצמן. מנהיגם לא היה שם, למורת רוחם של הצלמים ואנשי הטלוויזיה שהמתינו לו. רק מס' 2 של התנועה החדשה, בנימין ("פואד") בן־אליעזר, שהפסיד באחרונה את כל חסכונותיו במיסעדה היפאנית שבה היה שותף, בא בליווית אחרים להגיש את הרשימה.

הורביץ, ואחריו זלמן שובל, מס' 2 בתנועה ששינתה את שמה מרפ"י הרשימה הממלכתית לאומץ להב־ראת המשק, נכנסו פנימה. הורביץ ביקש את האותיות י"ש לרשימתו. "שלא יגידו רק 'יגאל אין לי'." הורביץ אולי שכח שאומ"ץ היה גם שם של ואחד של בנק ערבי ישראלי בנצרת.

אינפלציה בחיק מטבעות של 100 שקל, שהביא המועמד ויקטור תייר, לצד שטרות ירקרקים בני 1000 שקל, שהביאו נציגים אחרים, נערמו כבר בעשר בבוקר על השולחן.

האנשים שישבו לצידו בשולחן, עד ששומעיו עייפו. אליאב הקפיד, משום מה, לציין את עברם הצבאי המרוייך של אנשיו.

כשיצא אליאב הוסיפו סדרני הכנסת כיסא נוסף. לחדר נכנסו נציגי הרשימה המתקרמת לשלום. 60 מועמדי הרשימה לכנסת הם יהודים, 60 אחרים הם ערבים. גם מישלחת מגישי הרשימה לוועדת הבחירות הורכבה באופן שווה, שלושה ערבים ושלושה יהודים. אפילו הפיקדון שנמסר לוועדה היה בשני צ'קים בנקאיים — אחד של בנק ירושלמי

חתימות לוייצמן אנשי תנועת יחד של עזר וייצמן, ב־ראשות מס' 2 בנימין ("פואד") בן־אליעזר (משמאל), מגישים לוועדה חתימות של 5800 איש. פי שניים ויותר מהדרוש. כניסת פואד לחדר לוותה בצילומי טלוויזיה. אנשי יחד היו בין הראשונים שהגיעו.

(המשך מעמוד 17)

קבוצת אופוזיציה שהתאספה סביב סיעת מפ"ם בכנסת הנוכחית, בימים שבהם חלמו אנשיה על הופעה נפרדת בבחירות. מאז הם התפכחו, קיבלו מקומות טובים במערך, ואת שמם לקח הורביץ. הורביץ וחברו היו צריכים להגיש כיתבי־הסכמה של המועמדים, כפי שנדרש מרשימה הקיימת כבר בכנסת היוצאת.

אחריהם נכנסו נציגי הנכים, שהסבירו שבגלל מצבם ישנם נכים רבים שלא יוכלו להצביע בבחירות. "הם כבר מתרצים מדוע הם לא יעברו חובת הפקדת חצי מיליון השקלים. שיקחו את כספו ממיבטחים — קופת גמל של ההסתדרות — או שיקחו שישית מהביטוח הלאומי שלו, או שהמדינה תממן אותו. רשימתו, רשימת קהילות יהודי המיזרח, חייבת להיות מיוצגת בכנסת לפי כוחה — 65 מנדטים, לא פחות ולא יותר.

אחרי שכבר הספיק להתראיין אצל כל העיתונאים שהיו שם, ולהכחיש בתוקף כי הוא אותו דואק אשר לפני שנות־דור השליך רימונים מיציע הכנסת לאולם המליאה, הוכנס האיש לחדר הוועדה. בר הסביר לו באריכות קורן, והוא הגיש את רשימת התנועה למען המולדת. לתנועה שלושה מועמדים. הוא הסתכסך עם מס' 3 שלו, מפני שזה רצה שהרשימה תוגש בבוקר, ואילו קורן רצה שתוגש אחרי־הצהריים. מס' 2, מועמד בן 82 חלה, וכך התייצב קורן לבדו, הגיש פינקסי־תמיכה ובהם 3800 חותמים — חלקם ילדים — ושלף מתיקו חצי מיליון במזומנים.

בחוץ סיפר קורן שהוא עוסק באמנות, ושהוא מוכר את דיריתו לצורך מערכת הבחירות. "לא אצטער אם לא

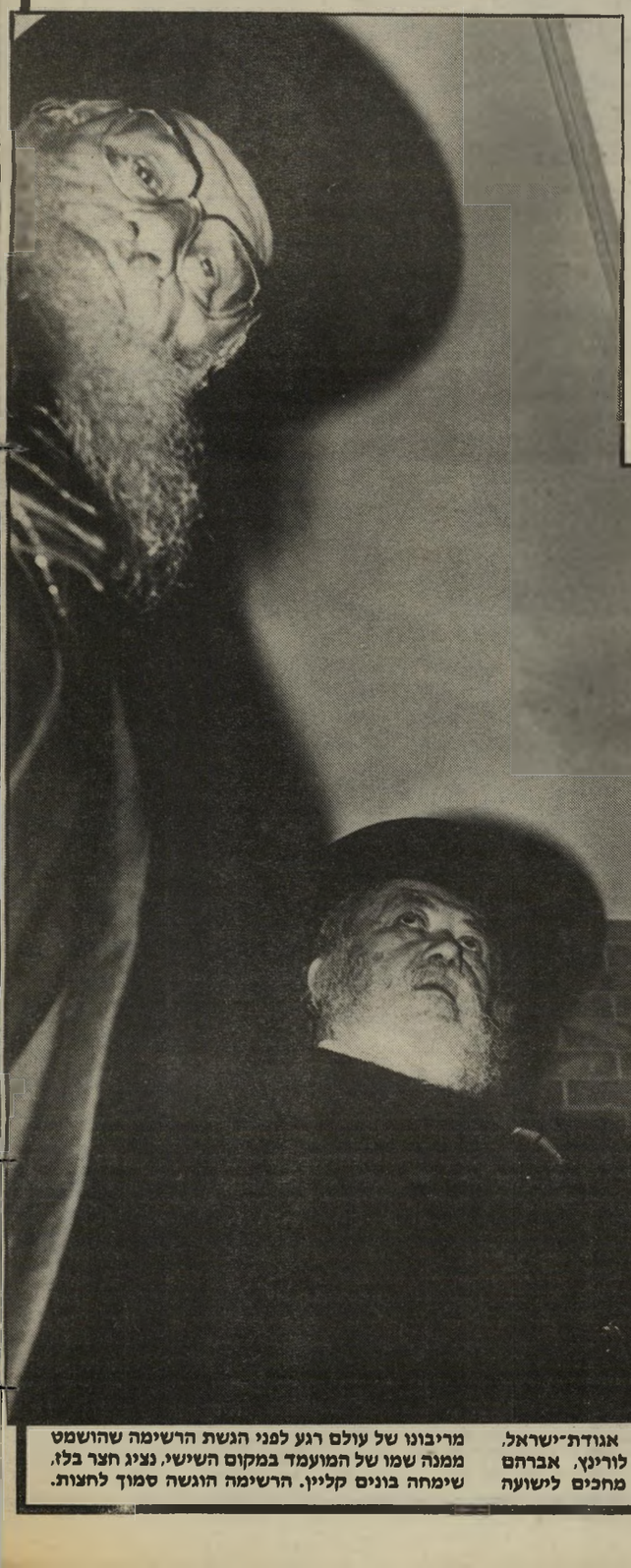
(המשך בעמוד 72)

משקה לשופט מזכירתו של בך, אהובה לזר, מביאה לחדרו משקה קל וכוס קפה שחור. לזר גבוהה הקומה והחטובה היא גם עוזרתו הפרלמנטרית של ח"כ ברמן.

כסף לאוצר מיזוודת ג'יימס בונד של גיזבר הוועדה התמלאה לקראת סגירת הרשימות לבחירות לכנסת ה־11.

קיצונית משמאל, מזכירת הוועדה תמי אדרי, עובדת הכנסת, המלווה כבר כמה וכמה מערכות בחירות. דוברת הכנסת, שרה יצחקי, היא גם דוברת הוועדה.

את אחוד־החסימה," העיר בלחש אחד מחברי הוועדה.

הבא בתור הכניס לחדר ריח מתקתק של בושם זר. היה זה שמואל פלאטו־שרון, האיש הבודד בכנסת התשיעית, שלא זכה להיכלל בכנסת העשירית, מתמודד עתה שוב. במקום השני הוא הציב את שלמה אוחיון, שבבחירות המוניציפאליות האחרונות התמודד על ראשות עיריית בת־ים ולא זכה אפילו במושב אחד במועצת־העיריה. במקום השלישי הפתעה: האמרגן ומנחה ערבי־הראיונות יוסי פאר. התייצבותו של האמרגן לצד פלאטו כבר גרמה לו נזקים כספיים. פוליטיקאים שונים, שאותם הוא הזמין להתראיין ערב הבחירות בבימת פאנורמה שלו, ביטלו את השתתפותם כאשר נודע להם טיב יחסיו עם פלאטו.

"פלאטו שיגע אותי"

מיד בך לא דיבר פלאטו. הוא עוד יפגש איתו בבית־המישפט העליון, כשיתברר העירעור שלו על תישעה חודשי מאסר בפועל שנגזרו עליו, בגלל עבירות שוחד־בחירות שביצע לפני שתי מערכות־בחירות. בחוץ הוא היה פתוח יותר ואפילו דיבר עברית. "עכשיו אני לא האיש הבודד. יש לי הרבה חברים. יש גם הרבה שונאים. אני לא דמגוג. אני לא קאריירייסט. אני רוצה לעבוד." על מקורות כספים לתנועת פ"ש אמר פלאטו: "יש לנו מה צריך. מאיפה זה מגיע — לא חשוב."

פלאטו עזב את המקום מלווה בסדרן ממישמר הכנסת. הסדרן שב אחרי חצי שעה ואמר: "פלאטו שיגע אותי. ביקש שאקח אותו למליאה, למיזנון. שאעשה לו סיור בבניין."

השעה התקרבה לחצות־היום. רשימות חדשות או וותיקות לא התדפקו על דלתות הוועדה. רק רתי נמוך קומה מנתניה, משה דואק, ביקש להיכנס. אין לו כסף אך הוא מציע פיתרון לענייז ובסבלנות מדוע אי־אפשר לקבל את רשימתו. דואק עזב את החדר אחרי שהודיע כי שלח מיברק לראש־הממ־שלה, יצחק שמיר, ודרש שהממשלה תממן את רשימתו. "אחרת אני לא יודע מה יהיה," אמר דואק. הוא בוודאי ידע למה הוא התכוון.

אחרי הצהריים עברה הוועדה לקו־מת ועדות־הכנסת. בפואייה הוצב בר, שעליו שתיה קלה וחמה לכל דורש.

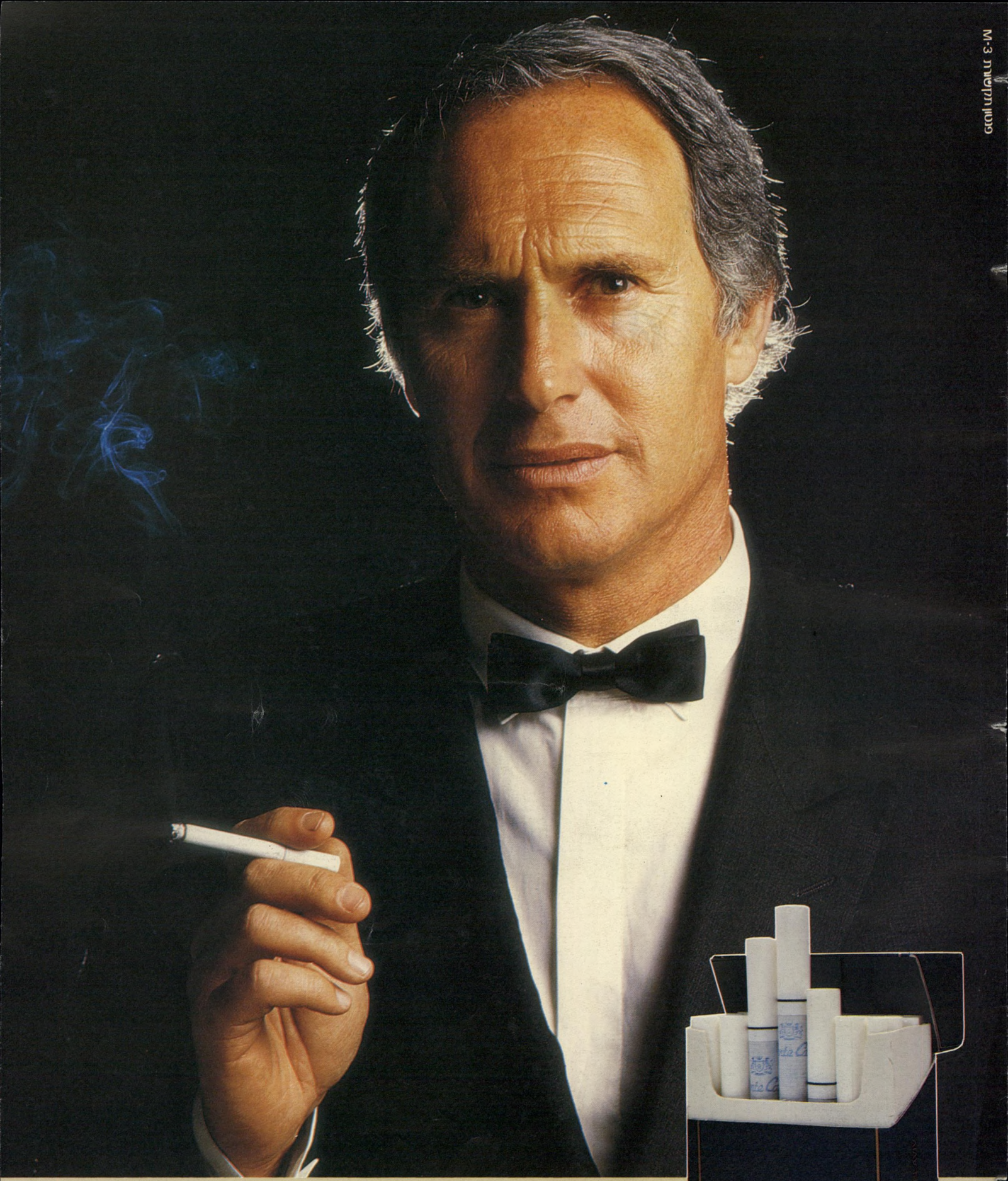
ראשונים נכנסו אנשי חד"ש, ואח־ריהם רשימת עליה וצעירים, עולי גרוזיה ורוסיה. מול בך התיישבו אברהם ספיר (ספיאשוויל) מבת־ים, עורך עיתון בשפה הגרוזית, ג'ורג' מורדל, עורך העיתון קרוג ברוסית, יוסף מוזיאגשוויל גדול־המימדים מאור־יהודה, צעיר אחד וגבר מקריח מנתניה. יש להם אומנם 3700 חתימות, אך לא בכל הפינקסים מופיעים שמות 37 מועמדי התנועה. בך מסביר להם שהתנועה תיפסל, ואז נזכר ספיר, ג'ינג'י חובש כיפה, שבמישרדים שלהם יש פינקסים אחרים, שבהם מיספר החתימות הנדרש, ובכל פינקס יש רשימה של שיבעה מועמדים. בך הציע שהם ינצלו את השעות שעד חצות להביא רשימה כנדרש, ואלה יצאו בהולים לעשות כמיצוותו.

סמוך לחצות חזרו עולי ברית־המועצות ונכנסו מייד אחרי אנשי האגודה. הם היו מיוזעים. "אנו נפגשנו באיזשהו מקום," חייך אליהם השופט בך. הם הביאו חתימות כנדרש. אך זמן קצר לפני כן טילפן אלמוני לכנסת והודיע, שבמרכז ירושלים מחתימים עוברים ושבים על עצומה למען שיחרור עצורי המחתרת היהודית. המטלפן סיפר, שכאשר התקרב לדוכן ההחתמה, גילה שהחותמים מתבקשים לחתום בפינקסי ועדת־הבחירות המר־כזית...

השמועה של ציפורי

אחרי הגרוזים נכנס ירושלמי מזוקן, רזה מאוד. שמו בן־ציון

מבט לשמיים ראשי אגודת־ישראל, שלמה לורינץ, אברהם שפירא והרב פנחס מנחם אלתר, מחכים לישועה מריבונו של עולם רגע לפני הגשת הרשימה שהושמט ממנה שמו של המועמד במקום השישי, נציג חצר בלז, שימחה בונים קליין. הרשימה הוגשה סמוך לחצות.

מונטה קרלו

שאיפה של טעם מיוחד.

סיגריה עשירה, תערובת צרפתית משובחת.

אזהרה - משרד הבריאות קובע כי העישון מזיק לבריאות.

סנוב

כבר ניסית?

"סנוב"-הוא אל-סבון חדש:
ריחני יותר, חסכוני יותר
ונעים הרבה יותר.
אל-סבון "סנוב" אינו משאיר
כל משקע על עור הגוף
בזכות נוסחת PH 7
ומצטיין בתכונות אידיאליות
לריענון ברחצה.

"סנוב" לבחירתך
ב-3 בשמים, ובנוסף
"בייבי סנוב" לתינוק.

"סנוב", אין הרגשה טובה יותר.

שיווק: נורית-בלמון

ברית־המועצות: הכבוד של הצאר ניקולאי

יהיו בוודאי קוראים שיתמהו על העובדה ששילטונות ברית־המועצות יחליטו על עימות חמור עם מדינה חשובה כמו יפאן, כדי להגן על כבודו האבוד של הצאר ניקולאי. אבל תמיהה זאת אינה במקומה.

השליטים במוסקווה רגישים לכבודה של רוסיה, ולמקומה של המולדת בהיסטוריה, באורח קיצוני ביותר. גם בתוך ברית־

שר־חוץ גרומיקו
גם תקציבים לכנסיות

המועצות, פרַאציית העמים הגדולה, הם מעניקים לרוסיה יחס מועדף. תהליך הרוסיפיקאציה, הנחלת השפה והתרבות הרוסית השלטת, לעמי ברית־המועצות, ממשיך להיות מאמץ מרכזי וחשוב. גם הכנסיה הרוסית נהנית בשנים האחרונות מתקציבים שמנים, כדי להילחם במגמות האיסלאמיות, על־ידי חיזוק התודעה הרוסית־אירופית. משקיפים רבים רואים בתופעה זאת רמז למאבק העיקרי שיינטש בברית־המועצות לקראת סוף המאה ה־20.

שנת ההישפלה. אבל השבוע יצאו הסובייטים להגן על כבודה של רוסיה בחוץ־לארץ. מסתבר שיפאן החליטה לחוג את יובל ה־50 למותו של האדמיראל היאצ'יטו טוגו במיפגן ימי גדול, בעיר הנמל קאגושימה.

הרוסים רגישים מאוד לכל הנוגע לטוגו. הוא היה אדריכל הניצחון הימי הגדול של יפאן על רוסיה הצארית בשנת 1904, שנה המסמלת את ההשפלה הגדולה של הרוסים בידי המעצמה האסייתית העולה.

מישרד־החוץ של אנדריי גרומיקו במוסקווה גינה, בשפה בוטה, את החוגים המיליטאריסטיים "המסיתים לרגשות שוביניסטיים ולשינאה נגד ברית־המועצות ונגד העם הרוסי."

המיפגן בקאגושימה הוגדר כמעשה עויין, הגדרה חמורה ביותר במינוח הסובייטי, וברית־המועצות איימה להסיק את ה"מסקנות הרלוונטיות".

סיגנון העלבון. משקיפים סבורים שלא רק טוגו, המנוח מזה 50 שנה, מטריד את הסובייטים, אלא גם, ואולי בעיקר, השיפור העצום שחל ביחסים בין יפאן ובין אוייבתה ההיסטורית, סין. ברית־המועצות רואה בהידוק הקשר בין שתי המדינות הישג עצום למדיניות־החוץ האמריקאית ואיום חמור על האינטרסים שלה בחלק זה של העולם.

עם זאת, הסיגנון שבו נקטה מוסקווה כלפי היפאנים מסגיר רגשות עזים ביותר של טינה ועלבון. ההודעה הסובייטית מגנה, בין היתר, את "המיליטאריזם והרבנשיזם היפאני". מונח זה, רבנשיזם, נשמר עד עתה בעיקר עבור חוגים במערב־גרמניה, הנחשדים בשאיפה לנקום את תבוסת הנאצים במילחמת־העולם השניה.

עתה הוגדרו גם היפאנים, החוגגים את הניצחון הישן על הצאר, כרבנשיסטים. משקיפים אינם מייחסים חשיבות מרכזית לתקרית עצמה, אך רואים בה דוגמה אופיינית, ואף הוכחה, לטענה הרווחה, שברית־המועצות נוהגת להמשיך, במדיניות־החוץ שלה, את דרכה ההיסטורית של רוסיה הצארית.

רומניה: התעלה שהיטלר לא כרה

במוסקווה כועסים מאוד על ניקולא צ'אושסקו. נשיא רומניה — דיקטטור הידוע בכך שהוא מחלק מישרות בכירות לבני משפחתו — הפגין שוב את הקו העצמאי שלו במדיניות־החוץ. רומניה מסרבת להחרים את האולימפיאדה בלוס־אנג'לס.

הסובייטים הזועמים זימנו את צ'אושסקו לשיחות במוסקווה. שלא כדרכם, הם הודיעו במפורש, שיש בדעתם לנסות לשכנעו לשנות את דעתו בנושא, ולהצטרף לחרם הכולל של הגוש המיזרחי. עברו הימים, ששליט מסוגו של צ'אושסקו היה חושש לביטחונו האישי בנסיעה כזאת. הוא משוכנע, שלא תיפול שערה משערות ראשו. השיטה שלו עובדת כבר שנים רבות.

אין חמאה. צ'אושסקו הנהיג ברומניה דיקטטורה ריכוזית, סטאליניסטית מובהקת באופייה, שהיא הנוקשה והבלתי־ליבראלית ביותר בכל הגוש הסובייטי. יחד עם זאת זכה לפופולאריות רבה במערב, וגם בישראל, בשל הפגנות העצמאות שלו מהתכתיב של מוסקווה, כפי שהוא עושה מאז 1967. בקיימו יחסים דיפלומטיים מלאים עם ישראל.

צ'אושסקו גם ניצל היטב את היריבות הסובייטית–סינית, תימרן בהצלחה בין הניצים, לא נפל במלכודת האלבנית של בידוד משאר מדינות מיזרח־אירופה, אבל הצליח להחזיק את הסובייטים רחוק מגרונו. מישטרו אינו נעדר סממני שחיתות בלקנית טיפוסית, נפוטיזם, פולחן־אישיות ושאר מיגרעות, המאפיינות סיגנון סטאליניסטי.

גם ההישגים המרשימים בשדה התיעוש והחינוך עומדים בצל השפל בייצור החקלאי, במדינה פוריה באורח מסורתי, כמו רומניה. על ההתמרמרות הנוצרת בעיקבות המחסור בחמאה, מחפה הנשיא לא רק באמצעי־הדיכוי הידועים, אלא גם בעזרת מיבצעי־דאווה מרשימים.

אחד מהם נתנך השבוע. צ'אושסקו, תוך הפגנת ציפצוף פומבי כלפי הסובייטים הזועמים, חנך ברוב פאר את פתיחת התעלה היוקרתית, שכרו הרומנים בין הדנובה ובין הים השחור. התעלה,

נשיא צ'אושסקו וידיד*
גם שרידים ארכיאולוגיים

בת 60 הקילומטר, תקצר באורח משמעותי את הדרך בין נתיבי־הימים, ובכך תקטין את העלות התחבורתית, הכרוכה בסחר בין רומניה ובין מדינות־חוץ.

סוכנות־הידיעות הרומנית מסרה, שכרזית התעלה עלתה כשני מיליארד דולר, סכום עצום עבור מדינה מיזרח־אירופית. המשימה ההנדסית היא מסובכת מאין כמוה. הרומנים פינו 30 מיליון מטרים מעוקבים של אדמה וסלעים, הזיזו אלפי מבנים, בכללם שרידים ארכיאולוגיים, ואפילו מיסגד.

יש חזון. עיתוני המערב מציינים, שצ'אושסקו הגשים, למעשה, חזון אירופי ישן. בתחילת המאה ה־19 ניסו יזמים מאוסטריה להשיג זיכיון לכריית תעלה בתוואי הזה, מהסולטן התורכי. העותומנים סירבו, בטענה שהנוצרים מבקשים לריסת רגל באיזור, כדי לנשל משם את תורכיה. בסופו של דבר, הצליח יזם אנגלי, בשם תומאס ויילסון, לשחד את האנשים הנכונים, וזכה בזיכיון, אבל לא הצליח לאסוף את המשאבים הדרושים.

בשנות ה־30 אומצה התוכנית על־ידי הנאצים, ואדולף היטלר הזכיר אותה באחד מנאומיו. הם לא הספיקו לגשת לביצוע הרעיון.

ארצות הברית: ישראלי? קנדי? סובייטי!

בתחילת שנות ה־70 עוד האמינו ישראלים רבים, ברוב תמימותם, שהרוב המכריע מקרב יהודי ברית־המועצות — מדובר בשני מיליון בני־אדם — מבלה את ימיו בחלומות ובערגה לציון.

הגל הראשון של היוצאים מברית־המועצות, ב־1970, היה באמת ציוני. רוב היהודים, שעברו דרך וינה של ברונו קרייסקי, הגיעו לישראל. אלא שכעבור שנתיים התברר, שכמעט כל הציונים כבר עלו. שאר היוצאים פשוט רצו לצאת מברית־המועצות, והשתמשו בלחץ שאירגנו האירגונים היהודיים למען העלייה, כדי להגר לארצות שונות, בדרך־כלל לארצות־הברית.

לקראת אמצע שנות ה־70 נשרו רוב היהודים, מייר עם בואם לווינה. המונח "נושרים" נועד לתאר יהודים, שתחת לעלות לישראל העדיפו להישאר באירופה המערבית, או להגר מעבר לאוקיינוס לארצות־הברית, המטרה המועדפת על־ידי יהודי מיזרח־אירופה מאז ומעולם.

אחד מהם הוא יורי גימפן, שהורשע השבוע, בבית־דין פרַאלי

עולם קטן

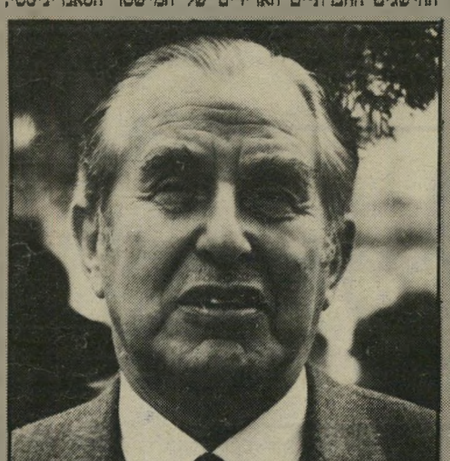
בניו־יורק, מכיוון שניסה להבריח חלקי־מחשב סופר־מתוחכמים לברית־המועצות!

סוכנות רוייטרס, שהפיצה השבוע את הסיפור ברחבי העולם ריווחה שגימפן, שעבר על חוקי ארצות־הברית באורח חמור, הגיע לשם לפני כעשר שנים. עם זאת, הוא איננו אזרח אמריקאי. אחרי שזנח את דרכונו הסובייטי — המהגרים מאבדים את אזרחותם — ראג גימפן להצטייד בשני דרכונים, ישראלי וקאנאדי. הדיווחים מציינים, שהוא בילה בישראל רק חודשים אחדים.

ניקראגואה: הרצוג בעיקבות רגן

הנשיא חיים הרצוג ידוע לא רק בהשקפותיו הציוניות ובאהדתו למתנחלים, אלא גם בשינאה קשה כלפי מדינות העולם השלישי, אלא אם כן מדובר בדיקטטורות פאשיסטיות. בשבוע שעבר הסביר לעיתונאי שאין הבדל בין הדיקטטורה הימנית של אנסטסיו סומוסה, ובין "הדיקטטורה הסאנדיניסטית", מלבד העובדה שהערץ המודח היה פרו־ישראלי.

אין טעם להתמודד עם הטיעון הזה בכללי, ולהסביר את ההישגים החברתיים האדירים של המישטר הסאנדיניסטי,

נשיא הרצוג
גם שינאה לעולם השלישי

אולם הטענה שהמישטר בניקראגואה הוא דיקטטורה, אינה אלא שקר בוטה. הרצוג פשוט חוזר אחרי כזבו של רונאלד רגן, שנועדו להכשיר את התוקפנות הצבאית האמריקאית נגד ניקראגואה, המתבצעת גם בנשק ישראלי.

ובכן, ניקראגואה היא דמוקראטיה, שבה פועלות באורח חופשי מיפלגות אופוזיציה מהמרכז ומהימין. העיתון היומי הנפוץ ביותר, לה פרנסה, תוקף את המישטר בחריפות, תומך בשמרנים, ומופיע במנגואה הבירה בלא הפרעה.

בנובמבר הקרוב ייערכו בניקראגואה בחירות חופשיות. האמריקאים לוחצים ואף משחדים את האופוזיציה להתרים את הבחירות, כדי ליצור את הרושם, שהסאנדיניסטים מדכאים את הדמוקראטיה. אך כיתתיים הסכימה הממשלה, לפי דרישת השמרנים, להאריך את מערכת הבחירות מחודשיים לשלושה חודשים. כל חוקי החירום והצנזורה, שנכפו על הסאנדיניסטים בשל המילחמה, יבוטלו בתקופת הבחירות. ניקראגואה תבחר נשיא, סנאַטשיא ופרלמנט (אסיפה לאומית) בן 90 חברים. מצפים שלפחות שבע מיפלגות תתמודדנה בבחירות.

* *עם מנחם בגין. בעת ביקורו הממלכתי בבוקרסט בסתיו 1977.*

CAPITOL AIR

טוס לאמריקה

החל מ־599$ כל השנה!

למשלמים עד 15.6.84

חברת התעופה האמריקאית "קפיטול אייר" פותחת עידן חדש בטיסות בין ישראל לארצות הברית. מעתה תוכל לטוס לאמריקה בטיסה נוחה וזולה ולהנות מיתרונות חסרי תקדים:

מחיר נמוך גם לאחר 15.6.84

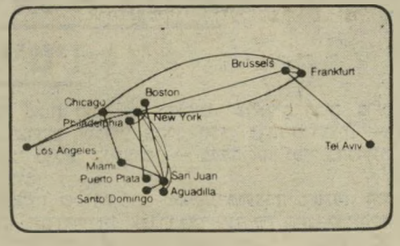
		הלוך ושוב	כיוון אחד
תל־אביב	ניו יורק	$699	$419
תל־אביב	שיקאגו	$799	$479
תל־אביב	לוס אנג'לס	$899	$539

כרטיס פתוח לשנה

טוס בזמן הנוח לך וחזור מתי שאתה רוצה. הכרטיס פתוח למשך שנה שלמה!
אין דמי ביטול, אין הגבלה על שהיית מינימום או מכסימום

טיסות סדירות

ל"קפיטול אייר" טיסות סדירות וישירות לבריסל ולניו יורק היוצאות בקביעות בימים ג', ה' בשעה נוחה במיוחד 07.30 בבוקר. טיסת המשך ישירה לשיקאגו ולוס־אנג'לס.

היכרות עם בריסל

בדרך אל ארה"ב ו/או ממנה, תוכל להתעכב בבריסל (בלגיה) למשך כמה זמן שתרצה – ללא תוספת מחיר. תוכל לטוס "קפיטול אייר" גם לבריסל בלבד.

אמריקה כבקשתך

עם "קפיטול אייר" תוכל גם להגיע למבחר יעדים ברחבי אמריקה: ניו יורק, בוסטון, שיקאגו, פילדלפיה, לוס אנג'לס, מיאמי ביץ', סנטו דומינגו (הרפובליקה הדומיניקנית) וסאן־חואן (פוארטו ריקו) ועוד – במחירים הנמוכים ביותר.

כל המחירים לטיסות הלוך ושוב רוללים את ההנחה
הניתנת למציני שובר "100$ במתנה".

אל תתפשר: הבטח לעצמך מחיר נמוך ביותר לכל השנה – טוס "קפיטול אייר"!
פנה עוד היום לסוכן הנסיעות שלך או אל: ארקיע קוי תעופה ישראליים בע"מ סוכנים כלליים של "קפיטול אייר" תל אביב: רח' פרישמן 11, טלפון 236006, 03-240225. **ירושלים:** מרכז כלל, רח' יפו 97, טל. 02-225888. **חיפה:** רח' העצמאות 84, טל. 04-643371, **אילת:** מרכז התיירות החדש, טל. 059-76102

arkia ארקיע
קו תעופה ישראלים בע"מ

המחיר הנמוך ביותר
CAPITOL AIR INC.
קוי תעופה סדירים
כפוף לאישור ממשלתי

אולימפיאדה

הכדור הוא עגול והדגל הוא מרובע

בשנת 394 נקט הקיסר הרומי תיאודוסיוס הגדול בצעד הרבה יותר קיצוני ביחס לאולימפיאדה מאשר קונסטנטין צ'רניינקו. הוא לא הורה להחרים אותה. הוא הורה לשים לה קץ. המיסחור, השחיתות והאלימות היו יותר מדי בשבילו, והוא ציווה לחדול מן המישחקים האולימפיים, אחרי היסטוריה של 1170 שנות אולימפיאדות.

עברו 1502 שנים נוספות, עד שהוחלט לחדש את המישחקים, ב־1896, באתונה. ומי שסבור שב־19 האולימפיאדות שנערכו מאז החידוש באתונה, התנהל הכל חלק, פשוט טועה. כבר באולימפיאדה הראשונה אירעה תקלה. היה זה כאשר המישלחת האמריקאית, אחת משמונה המישלחות באותה אולימפיאדה, איחרה להופיע ב־11 ימים תמימים: לא אמרו להם שבאותה עת עדיין נהגו היוונים לפי הלוח היוליאני המיזרחי, המקדים ב־11 יום את הלוח הגריגוריאני הנהוג במערב (וכיום בעולם כולו).

תוספת: כתר. באולימפיאדה הבאה, ב־1900, בפאריס, שוב היתה בעיה עם האמריקאים. עתה הם מחו נגד עריכת התחרויות ביום השבת שלהם, הלא הוא יום ראשון. כעבור שתי אולימפיאדות נוספות. באולימפיאדה הרביעית בלונדון, בשנת 1908, שוב עשו האמריקאים בעיות: הפעם הם סירבו להצדיע בדיגלם למלך אנגליה, אדוארד השביעי, שקיבל את מיצעד־הפתיחה של האולימפיאדה. אולי רצו להוכיח בכך את השתחררותה הסופית של המושבה הבריטית לשעבר מן הארץ־האם.

אגב, זאת לא היתה המישלחת היחידה שעשתה בעיות בשנת 1908 סביב עניין של דגל. גם הפינים, או עדיין בני מחוז עצמאי למחצה של האימפריה הרוסית, סירבו לצעוד מאחורי הדגל הרוסי.

למעשה, לא ירדו בעיות הדגלים אף פעם מעל סדר־יומן של האולימפיאדות. כאשר ספורטאי נסיכות ליכטנשטיין הננסית, למשל, גילו באולימפיאדה ה־10 (ברלין, 1936) כי דיגלם זהה לחלוטין לזה של האיטי (שני פסים לרוחב, פס כחול מעל פס אדום), התקינו בו־במקום כתר נסיכותי בפינה העליונה של הדגל. כדי להבדיל בינו לבין דגל אי השחורים מן הים הקאריבי *.

גם ב־1960, באולימפיאדה ה־14, ברומא, היתה בעיית־דגל: שתי הגרמניות הופיעו באותה אולימפיאדה במישלחת אחת, אך הן לא הגיעו לכלל אחדות־דעים תחת איזה דגל יצעדו. גרמניה המערבית עמדה על דגל שלושת הפסים שלה (שחור למעלה, אדום באמצע צהוב למטה) וכן גרמניה המיזרחית, שדיגלה זהה לזה של גרמניה המערבית, בתוספת קטנה אחת — במרכז הפס האדום מופיעה מחוגה משולבת בפטיש, ושניהם מעוטרים בשיבולים (סימלי האיכרים, הפועלים והאינטלקטואלים).

לבסוף הושגה פשרה: המישלחת הגרמנית המאוחדת צעדה מאחורי דגל שלושת הפסים, כשבמרכז הפס האדום הופיעו חמשת העיגולים האולימפיים.

מבוי־אבזהב. ב־1908 לא הס־תפקו האמריקאים בפרשת הדגל. היתה להם עוד מחאה, על בסיס מיקצועי יותר: הם התנגדו לכך שאנשי נבחרת מושכי־החבל הבריטית ינעלו מגפיים.

(המשך בעמוד 66)

* *ליכטנשטיין אימצה מאז את הכתר בדיגלה הרשמי, אך 28 שנים לאחר מכן החליט רודן האיטי, פרנסוא דיבלייה, לנטוע את הדגל הכחול־אדום לטובת דגל חדש, הפעם של שני פסים מאונכים, שחור (״המורשה האפריקאית״) ואדום.*

המערך: דיוקן קולקטיבי

קשה לומר שחלו שינויים מהפכניים ברשימת המערך לכנסת ה־11. רוב המועמדים מוכרים, חלקם מוכרים מדי. רק מעטים מהם מעוררים ריגשה יתרה.

המצע, המסורת, ההרגלים הישנים מושרשים היטב בשתי המיפלגות המרכיבות את המערך (שלוש — אם נביא בחשבון את ״הליברלים העצמאיים״), ורק אופטימיסטים מושבעים יראו ברשימה החדשה משום בשורה לישראלים, הרוצים בכל מאודם בשלום־אמת, והמוכנים לשלם עבורו מחיר־אמת — השטחים שנכבשו ב־1967.

עם זאת, אסור לטעות בכמה תהליכים חשובים, או לפטור את כל הנושא בקביעה סיטונית, שתכניס את כל המועמדים במישבצת אחת.

אין ספק, למשל, ששיבעת מועמדי מפ״ם ברשימה הריאלית מהווים שיפור עצום לעומת סיעת מפ״ם הישנה. אימרי רון, הסופר־נץ ואחד משלושת הקרנפים המובילים ביוני 1982 (שני האחרים הם הילל אשכנזי ורן כהן), נשלח אחר־כבוד לביתו, ומחליפו הפוליטי, אלישע שפירא, שונץ במקום ה־60, הבלתי־ריאלי.

כל המפ״מניקים שנבחרו היו מתנגדי המערך, ולבחירתם — וכמוה גם תבוסתו של אשכנזי השרוניסט״ מול אליעזר רונן היונה לתפקיד שר — עוררו מורת־רוח רבה בהנהגת מיפלגת־העבודה. יו״ר המיפלגה, שימ־עון פרס, אף הביע בגלוי את כעסו על ההרכב ״השמאלני״ של סיעת־מפ״ם החדשה.

אין לומר שלשיבעה יש עמדות הזהות עם עמדות מחנה־השלום העיקבי, אבל יש שיפור, וההגינות מחייבת לציין זאת.

גם העובדה שחמישה מתוך ששת הח״כים, שהורחקו הפעם מהרשימה הריאלית (יחוקאל זכאי, תמר אשל, רענן נעים, מיכאל ברי־זוהר, יהודה חשאי) הם ניצים קיצוניים, ורק ״המורה״ השישי, נפתלי בלומנטל, הוא יונה, היא חשובה.

אך אסור לשגות באשליות בלשהן לגבי ההרכב הסופי. רק מתי־מיספר מהמועמדים יהיו מוכנים לתמוך באורח פעיל ועיקבי בצעדים שבילעדיהם אין כל סיכוי לשלום. הרוב המכריע עדיין רחוק מלהסכים למו״מ עם אש״ף, לנסיגה כוללת תמורת שלום־אמת, וכמעט כולם יתנגדו למיתרון לבעיית ירושלים, שיאפשר ריבונות פלסטינית בעיר המיזרחית.

בשנים האחרונות נהג העולם הזה לחלק את המועמדים ליונים, יונצים וניצים. הפעם מצאנו לנכון להוסיף קאטגוריית־ביניים של ״מתונים״. ואלה הם:

יונים – מתונים – יונצים – ניצים

להלן רשימת המועמדים (בסוגריים — שיבוצם ברשימה הכללית של המערך):

● יונים

יוסי שריד (25); חיים רמון (35); אהרון הראל (41); עבד־אל־וואהב דאווישי (42); יוסי ביילין (54); וכן מועמדי מפ״ם ויקטור שם־טוב (6); אלעזר גרנות (10); יאיר צבן (19); אמירה סרטני (26); מוחמד ותד (33); חייקה גרוסמן (40); גדי יציב (46).

בסך הכל: 12 יונים.

● מתונים

אבא אבן (5); גד יעקובי (8); אורה נמיר (15); עוזי ברעם (17); נאווה ארד (24); מיכה חריש (28); שבח וייס (29); עדי אמוראי (31); דויד ליבאי (32); יצחק ארצי (ל״ע — 39); יעקוב גיל (45); אברהם שוחט (ראש מועצת ערד — 47); אורי סגב (49); יחיאל לקט (50).

בסך הכל: 14 מתונים.

● יונצים

שימעון פרס (1); יצחק נבון (2); יצחק רבין (3); חיים בר־לב (4); ישראל קיסר (7); מוטה גור (11); משה שחל (12); רפי אדרי (13); אברהם כץ־עוז (20); מנחם הכהן (23); אפרייים שלום (36); נחמן רז (37); רפי סוויסה (48).

בסך־הכל: 13 יונצים.

● ניצים

שושנה ארבלי־אלמוזלינו (9); שלמה הילל (14); אליהו שפייזר (16); אריק נחמקין (18); יעקוב צור (21); יצחק פרץ (22); ז׳אק אמיר (27); אמנון לין (30); רב בן־מאיר (34); ערנה סולודר (38); שימחה דיניץ (43); אהרון נחמיאס (44); מיכאל ברי־זוהר (51); יהודה חשאי (52); שאול בן־שימחון (53); מיכה גולדמן (55, ראש מועצת כפר־תבור — נץ קיצוני ביותר).

בסך הכל: 16 ניצים.

רק 50 המקומות הראשונים הם במידה כלשהי ריאליים, למרות שכאן ניתחנו את 55 הראשונים. עובדה מסקרנת נוספת: 14 מ־20 המועמדים הראשונים הם יונצים וניצים, ורק שלושה, אנשי מפ״ם ויקטור שם־טוב, אלעזר גרנות ויאיר צבן, הם יונים שעל גבול ״המתינות״.

● יונים

להגדרה זו שייכים מועמדים לכנסת, המוכנים לשקול, בתנאים מסויימים, מו״מ עם אש״ף והחזרת הרוב המכריע של השטחים תמורת שלום־אמת. זה כולל, כמובן, גם את רמת־הגולן. היונים מכירים במרכזיות הבעיה הפלסטינית, תומכים בפעולות שלום עכשיו, ויתנגדו בתוקף לממ־שלת־אחדות־לאומית יחד עם הליכוד. לא כל היונים מוכנים ליוזמות־שלום נועזות, או להידברות עם אש״ף בתנאים הקיימים. רובם מתנגדים, למשל, ליש גבול ולסרבנות בשטחים, אבל בתנאים של דינמיקה מסויימת, הם יתמכו בחלק ניכר מה״ויתורים״, כדי להשיג שלום־אמת.

● מתונים

לקטגוריה זאת שייכים המועמדים הרוצים, אולי, בשלום, אבל המתנגדים ל״וויתורים מפליגים״, העומדים בכל תוקף על השארת כל ירושלים ברי־בונות־ישראל. המתונים אינם רוצים בהרפתקות נוסח־לבנון, אבל אינם מסוגלים לעמוד נגדם כבר בשלב הראשון. ייחודם בכך, שמחוץ לירי־שלים אינם מציינים שטח ספציפי, שעליו יעמדו בכל מחיר. חלקם מעו־ניין גם בהחזקת גוש־עציון וביקעת־הירדן, אבל לא בכל מחיר. על חלק ניכר מהמתונים אי־אפשר לסמוך בשעות־משבר. הם נוטים להצטרף לקונסנזוס, ואחדים מהם (רוגמה טיפוסית הוא אבא אבן) אף יסכימו ״להסביר״ את עמדות הממשלה (גם ממשלת הליכוד) בחו״ל.

● יונצים

היונצים אינם מדברים בגלוי על ארץ־ישראל השלמה, אבל הם עומדים, באורח נחרץ, על סיפוח, או לפחות ״גובחות״, בחלק ניכר מהשטחים הכבושים, ובכללם ירושלים המיזרחית, רמת־הגולן, גוש־עציון וביקעת־הירדן. היונצים אינם נוהגים לנמק את תיאבונם לשטחים בטיעונים אידי־אולוגיים או מיסטיים, אלא בצורכי ״הביטחון״. הם מאופיינים בעמדה שהיא בהחלט בלתי־קבילה בעיני כל הערבים. חלקם לא גילה התלהבות מהרפתקת־הלבנון, אבל רק מעטים ביקרו אותה בחריפות עוד בקיץ 1982.

● ניצים

גם הם מדברים על פשרה טריטוריאלית, אך למעשה הם חותרים להשארת רוב־רובם של השטחים הכבושים בידי ישראל, ואין בדעתם לוותר באורח משמעותי, גם לא תמורת שלום־אמת. הנימוקים שלהם הם, לעיתים, פרגמטיים, אבל מבחינת המוטיבציה, היחס למחנה־השלום, ההומאניזם, השקפת־העולם המרחבית — הם זהים כמעט לליכוד.

קיימת מוביליות מסויימת בין ההגדרות. רוב חברי סיעת מפ״ם, למשל, נעים בין יונים למתונים. כמה ח״כים מהעבודה, כמו שבח וייס, עוזי ברעם, אורה נמיר ויעקוב גיל — נמצאים על גבול היוניות. עם זאת, החלוקה היא די ברורה ואמינה, מבר־ססת על הרקורד של רוב המועמדים. רק הנציג החדש של תנועת־המושבים, אפרים שלום, הוא אלמוני לחלוטין. רוברי מיפלגת העבודה, ואף חבריו בתנועת המושבים, אינם יודעים דבר על דיעותיו. הוא נבחר כאקט־מחאה נגד רענן נעים. העולם הזה אימץ, איפוא, את ההנחה הכללית, הרווחת ברחוב הירקון 110, שהחבר שלום הוא יונץ.

חיים ברעם ■

הפרופיל האישי של 19 חברי ממשלת שמיר

הממשלה: ציון גמר

מאז קבלת חוק הקדמת הבחירות על־ידי הכנסת החלו כלי־התיקשורת מגלים עניין מובן בנעשה במיפלגות הפוליטיות, בהכנותיהן לקראת הבחירות, בשיבוץ המתמודדים למיניהם ברשימות. נושא הממשלה כאילו ירד מהפרק ועלה רק בהקשרים ספיציפיים. שר־האוצר קשור בהשתוללות האינפלציה, ראש־הממשלה בלכידת המחתרת הימנית, שר־הביטחון בחיסול שבויים קבל מצלמות כלי־התיקשורת. רוב השרים האחרים אווכרו בעיקר בנושאים מיפלגתיים.

עם זאת, כדאי לחזור לנושא הממשלה. אחרי הכל, הליכוד מנסה להחזיר ממשלה זאת, פחות או יותר בהרכב הנוכחי. הסיפור של הממשלה היוצאת הוא, לכן, לא רק רלוונטי, אלא גם מעניין.

ממשלתו של יצחק שמיר היא, מבחינות רבות, ממשלת־המשך. כל שריה, מלבד יגאל כהן־אורגד ופסח גרופר, שירתו גם תחת מנחם בגין. מדיניות החוץ והביטחון של הממשלה זהה לזאת של קודמתה, בהבדלי הדגשים, ובשינויים המתחייבים מהמצב הנזיל מאוד באיזור ובעולם. ברור שהממשלה מחוייבת ער הסוף להתנחלות, ולטווח ארוך גם לסיפוח של השטחים הכבושים, ליחסים המיוחדים עם ארצות־הברית, ולדרך שאינה מאפשרת את השגת השלום, ואף מאיימת על המשך קיומו של ההסכם עם מצריים. בתחום הכלכלה והחברה ממשלת שמיר היא יותר שמרנית ופחות פופוליסטית מאשר ממשלת בגין. הצוות המוביל של שמיר הוא הרבה יותר יעיל מבחינה מינהלית, ואף השליטה של ראש־הממשלה הנוכחי בקבינט שלו הדוקה הרבה יותר.

אשר לשרים, כולם מכהנים בממשלה ובכנסת מזה זמן רב. תעודת־הגמר שלהם נותנת תמונה מעניינת, ובעיקר השוואתית, על תיפקודם ומהותם של השרים.

הציונים לשרים הוענקו לפי הקריטריונים הבאים:

● **השבלה:** מדובר בהשכלה פורמאלית. תואר שלישי יקבל ציון 9, תואר שני (מאסטר) ציון 8, תואר ראשון (בוגר) ציון 7; השכלה תיכונית — 6, תיכונית חלקית — 5, יסודית — 4.

● **אינטליגנציה:** יישום יתרונות השכלתיים. ניסיון קריאת מצב. פיקחות.

● **הומאניות:** קאטגוריה זאת כוללת יחס או זיקה לזכויות האדם, עמדה אנטי־גזענית.

● **תיפקוד:** במישרד שעליו ממונה השר. התיפקוד אינו ערכי, אלא טכני. אם שר־המדע, יובל נאמן, למשל, דוחף תוכנית מטורפת כמו תעלת־הימים, הדבר ישתקף בציון שלו בקטגוריה „שפיות מדינית". אבל אם יש מחדלים טכניים ומינהליים בנושא, זה כבר שייך ל„תיפקוד".

● **שפיות מדינית:** מידת ההתחשבות במציאות במרחב ובעולם, לעומת שאיפות המעוגנות באידיאולוגיה קיצונית, או במיסטיקה.

● **לויאליות:** לחברים בממשלה. להחלטות קולקטיביות, גם לא פופולאריות.

● **נועם הליכות:** נימוסים (חיצוניים). המידה שבה הפוליטיקאי עובר בציבור ובכלי־התיקשורת.

לצורך הכנת הפרופיל עברנו, כמובן, על עשרות תיקים עבי כרס, ואף עקבנו אישית אחרי התנהגות השרים.

יצחק שמיר

ראש־הממשלה ושר־החוץ
(יליד 1915, פולין)

השבלה — 6
אינטליגנציה — 8
הומאניות — 3
תיפקוד — 8
שפיות מדינית — 3
לויאליות לחבריו — 4
נועם הליכות — 6

שמיר הוא מנהל, מנג'ר, הרבה יותר מיומן מאשר קודמו, מנחם בגין. הוא שולט יותר בשרים, ועמר היטב גם נגד הנסיונות להדיחו בתוך התנועה. בולט אצלו הפער העצום בין רמת אינטלי־גנציה ותיפקוד גבוהים, ובין הומאניות ושפיות מדינית ברמה נמוכה. אלה נובעים, כמובן, מרבקותו המוחלטת ב־אידיאולוגיה לאומנית קיצונית ביותר. לשמיר אין כל יחס אישי לדת, וה־וויתורים שלו לאגודת־ישראל נובעים מצרכים קואליציוניים (כמו המערך) ולא מנטיות ריגשיות (כמו מנחם בגין).

הציון 4 בלויאליות עשוי להפתיע, אבל שמיר אריש לנאמניו, נוטר למתנגדיו, ואינו בוחל בתככים מכל הסוגים. יש לזקוף לזכותו את חיסול המחתרת הימנית שהביא ללכידת החשודים בטבח במיכללה בחברון ובפציעת ראשי הערים. העיקוב אחר החשודים נמשך שנים, אבל איש כמו שמיר, ותיק המוסד, לא יאפשר לשום מחתרת לפגוע בסמכותו. הוא שם קץ ליד הרכה של בגין כלפי פורעי חוק ממגיעים לאומניים.

עם זאת, שמיר הוא נץ קיצוני ביותר, המכשיל בעצם ימים אלה הסדר אפשרי עם ירדן ועם אש"ף. הוא התנגד להסכמי קמפ־דייוויד, ויחסו לערבים בישראל ובשטחים הכבושים הוא, במיקרה הטוב, אדיש לחלוטין.

רויד לוי

סגן ראש־הממשלה ושר־הבינוי־והשיכון
(יליד 1938, מרוקו)

השבלה — 5
אינטליגנציה — 7
הומאניות — 4
תיפקוד — 5
שפיות מדינית — 4
לויאליות לחבריו — 5
נועם הליכות — 6

רויד לוי בעל השכלה תיכונית חלקית, אבל אינטליגנטי למדי. בשנים האחרונות זכה בסיקור עיתונאי אוהד ביותר, שהגזים מאוד בפירוט מעלותיו, אולי בתגובה לנסיונות העבר למעט בערכו על רקע עדתי.

הוא שר־שיכון בינוני, מדינאי בינו־ני, יחסו לפלסטינים בשטחים אדיש, פעולותיו למען השלום ולמען זכויות־האדם אינן קיימות. עם זאת, נזקפת לזכותו האזהרה המפורסמת נגד הכנסת נימוסיו החיצוניים של ארנס ובין ההומאניות שלו, שכבר גרמה לכמה ח"כים יוניים להצהיר שהם מתגעגעים לשרון. מעבר להשקפותיו רובץ עליו עתה צל חמור של הוראה לטיפול בשבויים, שאי־אפשר להתעלם מהזי־קה שלה לגורלם של הלוחמים, שנפלו בשבי בתקרית חטיפת אוטובוס 300 לאשקלון. המעשה עצמו, והתגובה של ארנס, הם כה חמורים ער שכל המחוות שלו (כלפי ראש עיריית בית־לחם, אליאס פרג', בחגיגות חג המולד, למשל), הן חסרות־חשיבות לעומתו.

ארנס הוא נץ קיצוני, ממתנגדי קמפ־דייוויד, תומך קנאי בארץ־ישר־אל השלמה מטעמים אידיאולוגיים, שאין להם כל קשר הכרחי לשיקולי־ביטחון.

בנאומיו בכנסת הוא מרבה ב־רמגוגיה, אומנם בטון מינורי, ונוטה להאשים את מבקריו בחוסר־נאמנות למדינה, בזיקה למוסקווה, או בכל האשמה מקרתיסטית אחרת, שתציל אותו מהכורה לתת מענה ענייני.

אשר ללויאליות, ארנס משתדל להימנע מעימותים ומנסה לשמור על התדמית המצויינת, שיוצרים לו מערי־ציו בכלי־התיקשורת. עם זאת, אין הוא נקי מתככים סיעתיים, המשפיעים לעיתים תכופות על שיקוליו, הרבה יותר ממה שמגיע לידיעת הציבור הרחב.

ארנס מתפקד היטב כחבר הקבינט, אבל קשה לומר שהוא עשה רבות לשיקום צה"ל מהחורבן שהמיט עליו רפול. הצבא עדיין מבוסס בבוץ הלבנון, מערכת האימונים שלו רחוקה מתפ־קוד, ארתה מלפני 10 שנים, פיתוח אמצעי־הלחימה מאכזב את המומחים, שציפו לגדולות ונצורות מאיש כמו ארנס, שצמח במערכת הביטחון. הוא מבין היטב, שבלי נסיגה אי־אפשר לשקם את צה"ל, אבל עדיין שבוי בקונספ־ציות מיושנות, הנובעות מהשקפותיו המדיניות. בסך־הכל שר־ביטחון לא רע, לפחות לעומת קודמו, אבל אינו עומד בציפיות הרבות ובתיקוות שתלו בו.

יגאל כהן־אורגד

שר האוצר
(יליד 1937, תל־אביב)

השבלה — 8
אינטליגנציה — 7
הומאניות — 4
תיפקוד — 6
שפיות מדינית — 3
לויאליות לחבריו — 6
נועם הליכות — 8

שר־האוצר הוא איש משכיל, בעל שיטחי־התעניינות די רחבים. הוא איש־שיחה נעים, ביצועיסט, שהיה חניכו של לוי אשכול במישרד־האוצר. המנכ"ל לשעבר, ד"ר יעקוב ארנון, מגדיר אותו כ„כלכלן טוב".

ירושת יורם ארידור היא בלתי־אפשרית, וההערכה על תיפקודו של כהן־אורגד ירדה בהדרגה, מאז נכנס לתפקידו. הוא איש האסכולה השמר־

משה ארנס

שר הביטחון
(יליד 1925, ליטא.
התחנך בארצות־הברית)

השבלה — 9
אינטליגנציה — 8
הומאניות — 2
תיפקוד — 6
שפיות מדינית — 3
לויאליות לחבריו — 6
נועם הליכות — 8

כאן בולט, כמובן, הפער העצום בין

נית (בניגוד לקודמו הפופוליסטי), אבל הוא גם עסקן מיפלגתי די מנוסה, ומראה לאחרונה נטיות ברורות לכיוון של כלכלת־בחירות. מעבר לזאת, ברור ששום שר־אוצר לא יצליח בממשלה סיפוחיסטית, המתעקשת לנקוט כ־מדיניות המרוששת את המדינה. שר־האוצר הוא דווקא תומך נלהב ב־מדיניות ההתפשטות הטריטוריאלית וההתנחלות. הוא תמך באורח קולני בהרפתקת הלבנון, ואף הקים את ביתו באריאל, שכונת־יוקרה שהוקמה על חשבון עם ישראל עמוק בתוככי הגדה, על אדמה פלסטינית.

כהן־אורגד אריש לחלוטין לגורלם של ערביי ישראל, ויחסו לתושבי הגדה — עויין ללא פשרות.

יצחק מודעי

שר האנרגיה
(יליד 1926, תל־אביב)

השכלה — 9
אינטליגנציה — 7
הומאניות — 4
תיפקוד — 4
שפיות מדינית — 4
לויאליות לחבריו — 3
נועם הליכות — 3

למודעי אין אומנם דוקטוראט, אבל יש לו תוארים אקדמיים בכמה שטחים, שונים זה מזה. בעייתו האישית העיקרית היא בתחום התיקשורת עם בני־אדם (דוגמה: בהיותו שר־התיקשורת, ערכו לו עובדי הלישכה מסיבת־הפתעה צנועה לכבוד יום־הולדתו. מודעי סירב לטעום מהתיקרובת שהוכנה עבורו, דרש מכל העובדים לחזור מייד לחדריהם. מכיוון ש„יום־ההולדת הוא עניין פרטי שלי.") לכל מי שעבד ב־מחיצתו יש אוצר של סיפורים דומים.

מודעי הוא חרותניק לכל דבר, אבל יחסיו עם התנועה־האחות אינם טובים ביותר. הוא הצליח בבחירות למקום הראשון במיפלגתו, אבל יחסיו עם כל חבריו השרים, להוציא את עושה־דברו, פסח גרופר, הם איומים. הוא איש מבריק בכמה תחומים. בעל תפיסה מינהלית־טכנית יוצאת מן הכלל, אבל נכותו ביחסי־אנוש פוגעת אנושות ב־תיפקודו, ראה פרשת חברת־ החשמל.

כמו רוב הליבראלים, הוא לוקה בחוסר־לויאליות כלפי חבריו. מומחים לענייני מיפלגות מצביעים על כך, שאיכותו האנושית והפוליטית משקפים היטב את התמורות במיפלגה ה־ליבראלית.

פרץ ברנשטיין — אלימלך רימלט — שימחה ארליך — יצחק מודעי. אין ספק ש„הדור פוחת והולך".

גידעון פת

שר המיסחר והתעשיה
(יליד 1933, ירושלים)

השכלה — 7
אינטליגנציה — 4
הומאניות — 2
תיפקוד — 4
שפיות מדינית — 4
לויאליות לחבריו — 1
נועם הליכות — 5

אחד השרים הגרועים מכל הבחינות, בעיקר מנקודת־מבט הקשורה ב־אנושיות כלשהי. הציון הסופי־נמוך שלו בהומאניות (2) נובע, בין השאר, גם מהצהרתו המפורסמת, שבה הביע את רצונו להיפטר מערביי ישראל („אנפנף להם לשלום ליד גשר אלנבי").

אשר ללויאליות, כאן הרמה נמוכה ביותר, אפילו יחסית לנורמות של המיפלגה הליברלית. פת הוא באמת „חתרן בלתי נילאה", בעיקר נגד אוייבו הניצחי, מודעי. הוא העריף להפקיד את מישרד־האוצר בידי חרות, ובלבד שלא יפול בידי חברו להנהגת המיפלגה ה־ליברלית.

פת גם פגע בסיכויי מודעי לתפקיד שר־החוץ, נהג ללקק לשימחה ארליך המנוח, אבל לא יצא להגן על כבודו, נוכח ההשמצות הבלתי־מרוסנות של אריאל שרון.

אריאל שרון

שר בלי תיק
(יליד 1928, כפר מל'ל)

השכלה — 7
אינטליגנציה — 7
הומאניות — 1
תיפקוד — אינו מתפקד מאז הדחתו, בעיקבות גינויו על־ידי ועדת כהן, בשל הטבח במחנות הפליטים.
שפיות מדינית — 3
לויאליות לחבריו — 1
נועם הליכות — 2

שר־הביטחון המודח איננו טיפש — הוא מסוכן, וזה משתקף היטב בפרופיל. שרון הוא ממש נכה בתחום יחסי־אנוש. כל מי שעבד איתו — שונא אותו, חוץ מהמיקרה של אורי דן. על הלויאליות שלו אין צורך להרחיב את הדיבור, הוא „הרג" את בגין, רב עם כל העולם. מאז הדחתו מתפקיד שר־הביטחון הוא חדל, למעשה, לתפקד בממשלה ובכנסת. השבר שהוא מקבל מהווה, למעשה, מעילה בכספי־ציבור, לפחות מבחינה מוסרית. לעומת זאת, הוא פעיל מאוד בתנועת החרות, ו־ביצור מעמדו בסניפי המיפלגה בא לידי ביטוי בבחירות הפנימיות, מול כל המימסד של חרות.

עצם קיומו של שרון בחיים הציבוריים מהווה כתם מתמיד על ישראל בעיני העולם כולו. השקפה זאת על שרון קיבלה אישור מחדש מהוועד הפועל הציוני, שלא רק פסל את שרון מלקבל תפקיד מוגדר, אלא סירב לקבל אותו כחבר בהנהלה הציונית — החלטת־פסילה חסרת־תקדים בהיס־טוריה הציונית.

יעקב מרידור

שר־על לתיאום כלכלי
(יליד 1913, פולין)

השכלה — 6
אינטליגנציה — 4
הומאניות — 3
תיפקוד — 1
שפיות מדינית — 3
לויאליות לחבריו — 8
נועם הליכות — 5

מרידור סיים את הקאריירה הצי־בורית שלו. כמו ידידו הוותיק, מנחם בגין, לא הגיש את מועמדותו לכנסת ה־11.

מעלתה היחידה של בדיחה מהלכת זאת היא הלויאליות. ממש מביך לדבר על התיפקוד שלו. עמיתיו חדלו אפילו להעמיד פנים שהם מקבלים אותו ב־רצינות.

מרידור, שהסתבך בעסקים מוזרים, בהמצאות חסרות־שחר, הוא גם נץ אידיאולוגי קיצוני ביותר, ויחסו לבני־אדם שאינם יהודים הוא מחפיר. זכורה מחוות־היד המפורסמת שלו בתקופת מילחמת הלבנון, שבה אמר לנפנף את הפליטים הפלסטיניים (שעברו זה עתה סבל מחודש, מזעזע) ובכך הביע את רצונו לגרשם שוב. הפעם לשטח סוריה או לצפון־לבנון. מרידור התנגר מפולי־טיקה שנים רבות, נהנה משיגשוג כלכלי בחסות מפא"י, והיה מיטיב לעשות, אילו נשאר מחוץ לזירה הפר־ליטית. שובו העטה עליו בזיון, וכפה פרישה בלתי־מכובדת.

משה ניסים

שר־המישפטים
(יליד 1935, ירושלים)

השכלה — 8
אינטליגנציה — 6
הומאניות — 2
תיפקוד — 5
שפיות מדינית — 4
לויאליות לחבריו — 5
נועם הליכות — 5

נץ קיצוני, חרותניק לכל דבר, דוגל בכפיה דתית. שר־מישפטים בינוני. למרבה הצער, ניסים הוא אנטי־הומא־ניסט, המכהן בתפקיד הזועק ממש להומאניזם. מכאן יחסו הציני והמרושע לבקשות־החנינה לאודי אדיב, ותשו־בותיו המרושעות לא־פחות, לכל השא־לות והשאילתות בכנסת, המתייחסות לאסירים הפלסטיניים.

ניסים היה תמיד אריש לבעיות החברתיות של יהודי המיזרח, אותם הוא אמור לייצג. הוא ממש דמות היהודי המיזרחי הקונפורמיסטי, שעי־צב המימסד של הציבור האזרחי.

הציון שילו בלויאליות גבוה יחסית עבור ליבראל, מכיוון שהוא מעורב פחות מחבריו בקלחת הפנים־מיפלג־תית.

אברהם שריר

שר־התיירות
(יליד 1932, תל־אביב)

השכלה — 7
אינטליגנציה — 5
הומאניות — 4
תיפקוד — 3
שפיות מדינית — 4
לויאליות לחבריו — 3
נועם הליכות — 5

מלך הפרוטקציוניסטים בממשלה. הפך את מגנגון הממשלה כלי לקידום חברים אישיים ואנשי סיעתו במיפלגה הליברלית. שריר הוא ליברל ישר־אלי טיפוסי מכל הבחינות. נץ קיצוני, מוכר קולו לכפיה הדתית, בלתי הומאני ובלתי לויאלי. תיפקודו כשר־התיירות, מתחת לכל ביקורת.

מרדכי ציפורי

שר־התיקשורת
(יליד 1924, פתח־תיקווה)

השכלה — 6+
אינטליגנציה — 5
הומאניות — 6
תיפקוד — 6
שפיות מדינית — 4+
לויאליות לחבריו — 5
נועם הליכות — 6

פרופיל גבוה יחסית. ציפורי הוא חבר קבינט פעיל וקונסטרוקטיבי, והצליח מאוד במישרד־התיקשורת. מיקרה מעניין במיוחד. אינו נחשב לחכם, אבל מוסיף רבות לקבינט, כמומחה יחיד לנושאי־ביטחון, מלבד שרון.

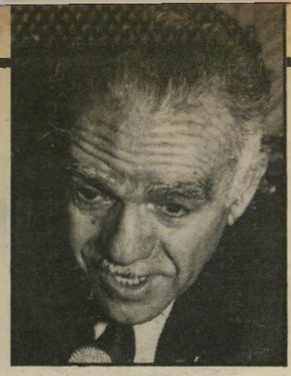
ציפורי הוא איש ארץ־ישראל השלמה, נץ קיצוני לכל דבר. הפלוס שנוסף לציון 4 שלו בשפיות מדינית, נובע מהתנהגותו במילחמת הלבנון. חשרנותו ושינאתו לשרון הביאו לכך, שהוא עקב אחרי כל צעדיו, הטעויותיו ורמיותיו של שר־הביטחון המודח. הוא התריע פעמים רבות נגד מזימותיו של שרון, ובסוף ימי מנחם בגין אף זכה להקשבה מסויימת מצד ראש־הממ־שלה לשעבר, שהתייחס אליו, עד אז, בבוז גלוי.

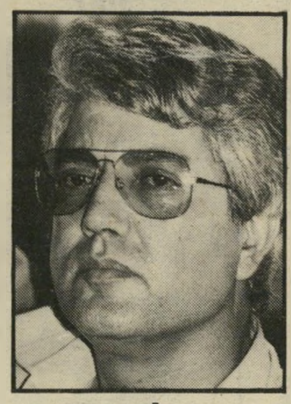
ציפורי משלם מחיר יקר בתוך תנועת החרות על עמדתו בנושא לבנון. הציון שלו בהומאניות גבוה במיקצת, והושפע בהחלט מהעובדה, שהוא הזהיר את יצחק שמיר מזוועות צברה ושאתילה.

חיים קורפו

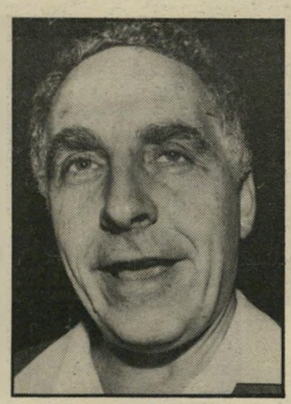
שר־התחבורה
(יליד 1921, ירושלים)

השכלה — 7

שמיר

לוי

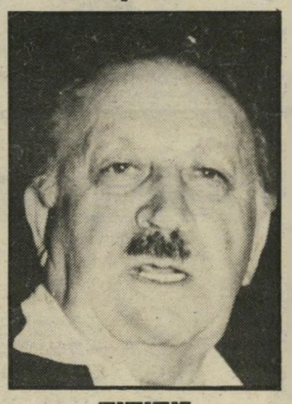

ארנס

כהן־אורגד

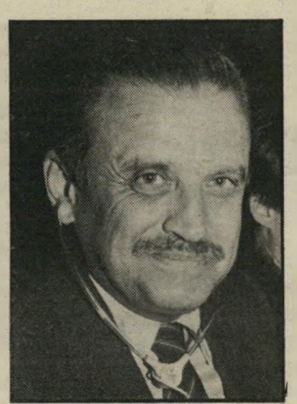

מודעי

פת

שרון

מרידור

ניסים

שריר

הממשלה: ציוני נמר

(המשך מעמוד 25)

אינטליגנציה — 5
הומאניות — 4
תיפקוד — 5
שפיות מדינית — 4+
לויאליות לחבריו — 5
נועם הליכות — 3

חרותניק ותיק, די טיפוסי. מבחינה מדינית קצת יותר שפוי מרוב שרי חרות, ובזמנו תמך לא פעם במהלכיו המדיניים של עזר וייצמן. עם זאת הוא איש יהיר, לא אמיץ במיוחד, ולא עלה כלל על דעתו לסכן את הקאריירה שלו, ולתמוך בווייצמן עד הסוף המר.

לא הכי סימפטי ביחסי האנוש שלו, שנוא על־ידי אנשי המערך. יריבו הניצחי בסניף ירושלים, יהושע מצא, הצליח לגרוף יותר קולות ממנו, בבחירות במרכז חרות.

עסקן קלאסי, המנסה לשמור במשך שנים רבות על מעמדו בסניף ירושלים הבעייתי באמצעות מאניפולציות המזכירות היטב את מישטר מפא"י.

הוא מפא"ניק גם בתוך מישרדו: שר־התחבורה בכלל לא רע, אבל כמעט כל מינוייו במישרד הם פוליטיים. מתגאה בכך שהחדיר 90 עסקני חרות למנגנון מישרד־התחבורה.

פסח גרופר

שר־החקלאות
(יליד 1924, תל־אביב)

השכלה — 3
אינטליגנציה — 4
הומאניות — 4
תיפקוד — 4
שפיות מדינית — 4
לויאליות לחבריו — 4
נועם הליכות — 4

„פייסי" הוא שר ברמה נמוכה ביותר, אפילו באורח יחסי לממשלה בואת. איש נעור מכל השכלה, אינו יודע אף שפה אירופית, אין בו תיחכום ועידון, וחוש־ההומור האיכרי שלו אינו מחפה על גסות־רוח.

הוטחו נגדו האשמות קשות בכל הנוגע לפרוטקציוניזם וטוהר־מידות. הדיח פקידים שלא החניפו לו, בנוקשות, ובחוסר כל רגישות כלפי ביקורת ציבורית. יש לו גב חזק במודעי. גרופר הוא נץ קיצוני, שמרן, אנטי־ליבראל מובהק. מכהן תקופה קצרה יחסית כשר־החקלאות, אבל מומחים סבורים שהוא שר גרוע מאין כמוהו. לא הגיע באף סעיף לציון לשבח (ספיק בקושי" (5).

אליעזר שוסטק

שר־הבריאות
(יליד 1911, פולין)

השכלה — 4+
אינטליגנציה — 4
הומאניות — 4
תיפקוד — 4
שפיות מדינית — 3
לויאליות לחבריו — 4
נועם הליכות — 7

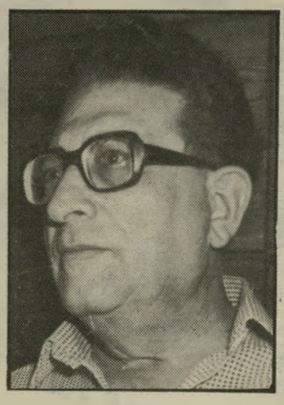
איש דווקא חביב, אבל שר־בריאות ממש גרוע. בתקופת שביתת־הרופאים עשה את כל השגיאות האפשריות.

שוסטק נמנה עם הניצים הקיצוניים ביותר בממשלה. אין לו שום שיקול־דעת ענייני בנושאים פוליטיים־ביטחוניים, והוא מצביע בתוך הקבינט לפי אינסטינקט אידיאולוגי, כלומר האופציה הקיצונית ביותר הקיימת ברגע נתון.

לשוסטק יש עבר קונסטרוקטיבי, כאחד ממייסדי ומטפחי הסתדרות העובדים הלאומיים, ומיפעלי השיכון של חרות. מבחינת גישתו לנושאים אלה הוא מזכיר את המפא"יניקים בני

ציפורי

קורפו

דורו. אבל תחת מסווה זה מסתתר איש קנאי, ימני עד הסוף בכל התחומים. פופוליסט יחסי בנושא החברתי־כלכלי.

יוסף בורג

שר־הפנים,
המישטרה והדתות
(יליד 1909, גרמניה)

השכלה — 9
אינטליגנציה — 9
הומאניות — 4
תיפקוד — 3
שפיות מדינית — 5

גרופר

שוסטק

„אינו נחשב חכם"

„לא הכי סימפטי"

„שר ממש גרוע"

„אין הרבה לויאליות"

„הוא מפא"ניק טיפוסי"

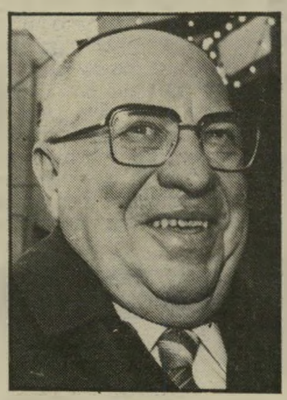
„חסר כל רגישות"

„מרוצה מאוד מעצמו"

„בכל זאת ליכודניקית"

לויאליות לחבריו — 2
נועם הליכות — 6

בורג הערמומי הוא אמן־ההישרדות. אין בו שמץ של לויאליות, חוץ מאשר לעצמו.

בורג

יש לו חוש־הומור שליו, של אדם שבע מרי, ומרוצה מאוד מעצמו. אינו מתרגש משום דבר. אפילו טרגדיות לבנון, הקורבנות והאסונות שגרמו לבנו, אברהם, לצאת לרחוב ולהפגין, פשוט לא הזיזו לו.

אינו מתאמץ יתר־על־המידה ב־מישרדיו. ביזה את עצמו במסיבת־העיתונאים שערך אחרי לכידת יונה אברשימי, הנאשם ברצח אמיל גרינצוייג. בימיו פשו השחיתות והתכסים ההדדיים במישטרה. התדרדר מצבם של האסירים בבתי־הכלא, גברה ה־אפליה נגד הלא־היהודים במישרד־הדתות.

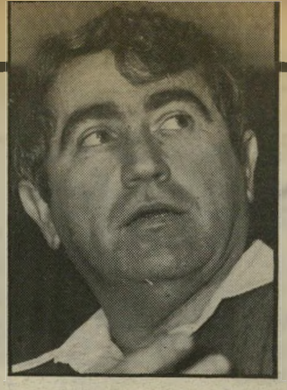
השפיות המדינית המיוחסת לו היא יחסית. נוהג לומר ש„מבחינה פוליטית הוא ימינה מהמרכז, ומבחינה כלכלית־חברתית שמאלה ממנו." שטויות. בכל עמדותיו הוא קרוב, בעצם, לניצי המערך, וזה אומר הכל עליו ועליהם.

זבולון המר

שר החינוך והתרבות
(יליד 1936, חיפה)

השכלה — 7
אינטליגנציה — 7
הומאניות — 5
תיפקוד — 7
שפיות מדינית — 4
לויאליות לחבריו — 4
נועם הליכות — 6

המר מתפקד טוב כשר־חינוך,

המר

אזן

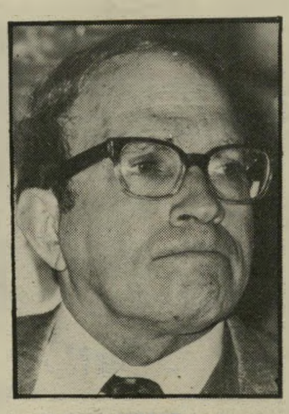
כמובן, לשיטתו, שהיא הרס החינוך ההומאני בישראל. עם זאת, כחבר קבינט הוא יותר שפוי, ואפילו יותר הומאניסט מרוב חבריו, וזה מעיד כאלף עדים על דמותה של הממשלה הזאת.

אין לו הרבה לויאליות לחבריו, וגורלו הפוליטי לעתיד אינו ברור. תומרן היטב על־ידי בורג, בגד בחברו יהודה בן־מאיר, ועוד היד נטויה.

אהרון אזן

שר העבודה והרווחה
(יליד 1924, תוניס)

השכלה — 5

נאמן

דורון

אינטליגנציה — 7
הומאניות — 5
תיפקוד — 4
שפיות מדינית — 5
לויאליות לחבריו — 4
נועם הליכות — 5

יותר פיקח מאשר משכיל. כמו כל חבריו בתמ"י לוקה מאוד בכל הנוגע בטוהר־מידות.

פרוטקציונר ועדתי במידה המת־קרבת לגזענות.

מפא"יניק טיפוסי מהרבה בחינות, חוץ מעניין התיפקוד. היה בזמנו שר־חקלאות טוב, אבל כשר־עבודה־ורווחה הוא ממש גרוע.

מבודד יחסית במיפלגתו, המנוהלת כולה על־ידי אנשי אהרון אבו־חצירא, ולכן קשה לדעת אם יש לו עתיד פוליטי. ספק.

יובל נאמן

שר המדע
(יליד 1925, תל־אביב)

השכלה — 9+
אינטליגנציה — 9
הומאניות — 1
תיפקוד — 3
שפיות מדינית — 1
לויאליות לחבריו — 4
נועם הליכות — 5

רבים יופתעו מהציון הנמוך שלו בתיפקוד. נאמן, שרבים ציפו ממנו שירים את קרן המדע, מגלה אדישות לכל נושא, שאינו קשור בהתנחלויות, או בהתפשטות טריטוריאלית. דווקא בעת כהונתו הופחתו התקציבים ל־מוסדות מדע, ולכל פיתוח טכנולוגי, שקשור במיפעלים בתוכני הקו הירוק. איש המסורת הביצועיסטית הרפ"יס־טית, הוכיח את עובדת היותו מינהלן בלתי־מוצלח, ושר, המעוניין אך ורק בפונקציה שלו, כיו"ר הוועדה לענייני התיישבות.

נאמן הוא מדען בעל שם עולמי, שזכה, ולא בכדי, לכינוי ד"ר סטריינ־ג'לאב (גיבור סירטו של סטנלי קובריק על מדען מטורף, שרצה להכחיד את העולם בשואה גרעינית).

חסר כל הומאניות בנושא הערבים. הביע דיעות בעד גירושים, אבל „בלי דיבורים מיותרים על כך."

מבחינת שפיות מדינית ממש בתחתית הטבלה, בחברת אריאל שרון. תומך נלהב בכל רעיון ניצי, יהיה מטורף ככל שיהיה. הדבר הקרוב ביותר לחומייניזם חילוני בפוליטיקה הישר־אלית. יש הקבלה מסויימת בינו ובין שרון. נאמן טופח על־ידי שר־הביטחון שימעון פרס, בממשלתו של ראש־הממשלה יצחק רבין, שטיפח את שרון.

שרה דורון

שרה בלי תיק
(ילידת 1922, ליטא)

השכלה — 6
אינטליגנציה — 7
הומאניות — 5
תיפקוד — 5
שפיות מדינית — 5
לויאליות לחבריה — 5
נועם הליכות — 7

דמות סימפאטית, יחסית לכל שאר השרים. די מעורבת בתכסים הפנים־ליבראליים, אבל עדיין בגדר הנסבל.

דורון היא בכל זאת ליכודניקית, מעריצה עיוורת של מנחם בגין. השתתפה בכל פסטיבלי החנופה סביבו, ערב ההתפטרות.

איננה מגינה די הצורך על בני־המיעוטים ועל הנשים. יחסה לנושא הכפייה הדתית, למרות שהוא יותר טוב מזה של חבריה, עדיין אינו מצדיק את התואר ליבראל, גם במיקרה שלה.

דומה שהציון הכללי הנמוך ביותר הוא דווקא בנושא הומאניות. עצוב.

חיים ברעם ■

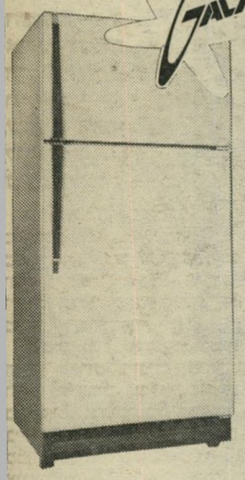
הקיץ בקו-אופ משחקים בגדול!

מבצע פרסים ענק בריבוע הכחול

סופר בונר

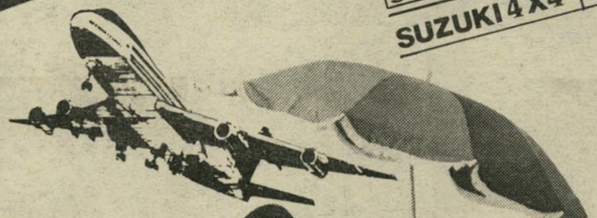
קו אופ

קנה בקו־אופ בזול
ועל כל 1,000 שקל קבל בול.
אסוף והדבק את הבולים,
את כל יתר הפרטים תמצא בסניפים.

בין כל המשתתפים* תוגרל מכונית סוזוקי SUZUKI 4X4

בקו־אופ משלמים ב־
שקל אחד פחות אלא מה.

במשך שלושה חדשים כל שבועיים נגריל:

- מקרר גאלקסי של תדיראן • שבוע נופש זוגי בפלמה • שבוע נופש זוגי בכרתים
- שלושה כרטיסי טיסה לאירופה • 5 סטים שולחן + 4 כסאות במזוודה
- 20 צידניות ענק 45 ליטר • 10 מתקני גריל מתקפלים • 20 טרופיקל מיכלי שתיי
- 10 שימשיות לחוף ולגן • 160 תקליטי יהורם גאון • 100 חולצות טריקו מדליקו

המבצע מתחיל ב־**15.5.84** ומסתיים ב־**15.8.84**.
בכל 108 סניפי הסופרמקט, סופרשוק ושוקט של רשת הקו־אופ (**חפש את הריבוע הכחול**).
* זכאים להשתתף בהגרלה כל אלו שמלאו אחר תקנון המבצע המצא בסניפים, ובמשרדי האגודה רח' תפוצות ישראל 13 נבעתיים.
ההגרלה הסופית תתקים ב־**26.8.84** בנוכחות רואה החשבון, עורך הדין ונציג משרד הפרסום של האגודה.
על עובדי הקו־אופ ובני משפחותיהם אסורה ההשתתפות.

קו־אופ, תל־אביב דן השרון, אגודה צרכנית שיתופית בע"מ, רשת החנויות הגדולה בארץ. 108 סופרמרקטים וסופרשוקים מחדרה ועד אילת.

אתה רואה מה שקורה:

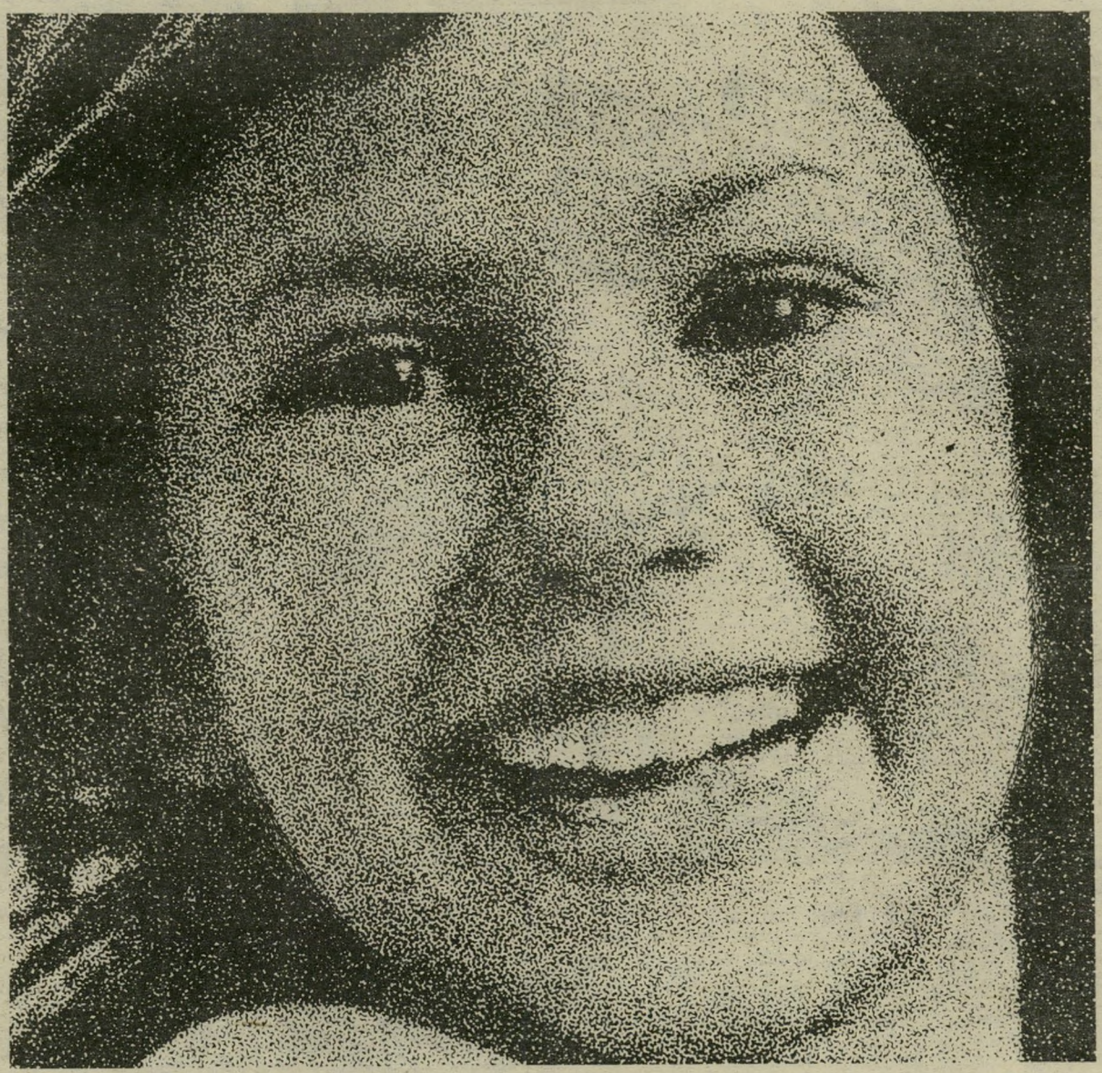
אתה רואה מה שקורה לתלוש המשכורת שלך.
אתה רואה מה שקורה במקום העבודה שלך.
אתה רואה מה שקורה לחסכונות שלך.
אתה רואה מה שקורה ברחוב.
אתה מרגיש את חוסר הבטחון והחרדה מפני העתיד.

כך אי אפשר להמשיך.

יש תקווה

אפשר לפתוח דף חדש!

במהלך הימים שנותרו עד לבחירות נוכיח לך שיש פתרונות ונציג בפניך את הצוות שיבצע אותם.
נוכיח לך שאפשר לבנות כלכלה בריאה על ידי הגנה על כל חסכונותיך.
נוכיח לך שאפשר לקדם את תהליך השלום ולהגביר את הבטחון. נוכיח לך שאפשר לחיות חיים שקטים ומאושרים בארץ הזאת.
יש תקווה.

המערך הוא התקווה היחידה.

כך הם מדברים

לפעמים ניתן למצות את רוחה של תקופה בכמה פסוקים. האנשים המפליטים פסוקים אלה אינם מודעים לחשיבותם. המלים יוצאות מפיהם, סתם כך, בלי מחשבה יתרה. אך איכשהו הם מצליחים לבטא את השקפת־עולמם של ציבורים גדולים.

הנה כמה פסוקים כאלה:

יונה אברושמי, הנאשם ברצח אמיל גרינצווייג, במהלך חקירתו בידי איש השב"כ:

„רימון־יד נזרק רק אחרי שהסתיימה שירת התיקווה על־ידי המפגינים (של שלום עכשיו). דבר זה מעיד שעשה זאת יהודי שאוהב את המדינה!"

סואד

תת־אלוף (מיל') בנימין („פואד") בן־אליעזר, מי שהיה שליט השטחים הכבושים, כיום מס' 2 ברשימתו של עזר וייצמן, אחרי שחברי־המחתרת טענו כי הוא שיבח באוזניהם את הפיגוע בראשי־הערים הערביים:

„תמיד צייניתי והרגשתי את הסכנה הטמונה במעשים כגון אלה. שהרי מי שעושה דברים כאלה לערבים, עלול לעשותם ליהודים."

משמע: כשזה נעשה לערבים, מילא. אבל אם יש סכנה שייעשה גם ליהודים...

מתיתיהו דרובלס, ראש מחלקת־ההתיישבות של ההסתדרות הציונית מטעם תנועת־החרות:

„הערבים מתפשטים כסרטן מסביב לירושלים."

ואחרי כל אלה, כמובן, אימרות־השפר של סגן־יושב־ראש בית־המחוקקים של מדינת־ישראל חברי־הכנסת מאיר כהן־אבידוב, איש תנועת־החרות, על נאשמים ערביים במישפט רצח, שלא הורשעו עדיין בדין:

„צריכים לנקר להם את העיניים ולרטש להם את המעיים!"

והנ"ל על האמהות השכולות, שהפגינו נגד מילחמת־לבנון:

„פרות הבשן!"

זכור את פוטמפה

קפצתי רגע לבית־המישפט המחוזי בירושלים, בלב העיר הערבית, כדי להתרשם מחזותם של נאשמי־המחתרת.

ליד הבניין ראיתי אוטובוס של מטיילים. בפנים ישבו כשני תריסרים צעירים עליזים. מפעם לפעם בקע מן האוטובוס קול־שירה.

לא שמתי לב אליהם. שאלתי את אחד העיתונאים: „היכן נאשמי המחתרת?"

הוא הצביע על האוטובוס ואמר: „הנה הם."

המטיילים העליזים, בעלי הכיפות והזקנים השחורים, שרמו זה לזה להפליא. נאשמים בכמה מן המעשים המטורפים והנתעבים ביותר בתולדות עם־ישראל. אבל הם לא נראו מודאגים. איש מהם אינו מצפה לבלות את חייו בכלא. בתוקף מאסר־עולם שהוא עונש־חובה על רצח על פי חוקי ישראל.

ולמה שידאגו? אין הם מובלים בכבלים, ככל נאשם אחר, יהודי, ועל אחת כמה וכמה ערבי. פירסום שמותיהם נאסר על־ידי בית־המישפט בניגוד לחוק. הם מקבלים אורחים וקרובים. גדולי המדינה מבקרים אצלם כדי לעודדם. ציבור גדול במדינה עורך להם פסטיבל.

לי זה מזכיר שם אחד: פוטמפה.

לבעלי הזיכרון הארוך, זהו שם המעלה זיכרונות נוקבים מאוד.

ב־9 באוגוסט 1932 פרצה חבורה של בריונים, חברי פלוגות־הסער, לביתו של פועל־מיכרות קומוניסטי בשם פיצרוש. הנאצים בעטו בו עד מוות, לעיני אמו. זה היה בכפר קטן שאיש לא שמע את שמו ער אז: פוטמפה, במחוז שלזיה.

כעבור 13 יום בלבד נידונו חמישה מאנשי פלוגות־הסער למוות בעוון רצח זה. המיקרה היה ברור לגמרי, הרצח היה אכזרי במיוחד, ולא היתה לבית־המישפט כל אפשרות אלא להטיל את העונש המירבי. רוב דעת־הקהל בגרמניה קיבל את פסק־הדין בהסכמה.

הנאצים יצאו מכליהם מרוב זעם. ולא בכדי. בדרך כלל נהגו בתי־המישפט ברפובליקה של ויימאר להתייחס בסלחנות רבה לבריונים הנאציים. שעסקו אז מדי יום בקרבות־רחוב, בהכאת יהודים, בהתנפלויות על יריבים ובמעשי־אלימות אחרים, שהסתיימו לא פעם במוות. בעוד שבתי־המישפט דנו את הקומוניסטים בכל חומרת הדין, הם התייחסו אל הנאצים כאל בנים תועים, שסטו מן הדרך, אך שיש להכיר במניעיהם הפטריוטיים הטהורים. השופטים היו כמעט כולם אנשים שמרניים־מניים, שהתחנכו בימי הקיסר, והם ראו בנאצים אנשים ימניים כמותם. המפריזים קצת במעשיהם.

אדולף היטלר עצמו היה נתון במצב קשה. מצד אחד השתדל אז במיוחד להתחזות כאיש מתון, הפועל רק במיסגרת החוק והבחירות הדמוקרטיות. כדי להגיע לשילטון, היה עליו לרכוש את ליבם של אילי־ההון, שמימנו את מיפלגתו, ושל אלופי הצבא, שהיתה להם השפעה רבה. לכן לא רצה אז היטלר להופיע כאיש רדיקלי. אך בקרב רבבות חברי פלוגות־הסער היתה ההתרגשות רבה, והיטלר חשש שמא יאבדו חסידיו הרצחניים את האמון בו.

הוא בחר בדרך הראשונה. הוא שיגר לנדונים־למוות מיברק שוכה בפירסום רב: „חבריי, מול פני פסק־דין מיפלצתי זה, אני חש שאני קשור אליכם בקשרים של נאמנות ללא־גבול. מרגע זה שיחרורכם הוא לגבינו שאלה של כבוד. חובתנו היא להילחם בממשלה אשר יכלה להרשות דבר כזה!"

מפקד פלוגות־הסער, ארנסט רום, הורשה לבקר אצל הנדונים למוות והבטיח להם שלא יוצאו להורג. ואכן, כעבור כמה ימים הומתק פסק־דין־המוות והוחלף במאסר־עולם.

כעבור חמישה חודשים הגיעו הנאצים לשילטון, הרוצחים שוחררו והפכו גיבורים לאומיים.

ההמשך רשום, בין השאר, בתולדות עם־ישראל.

סיפור אהבה

הרומן שלי עם בוחרי ישראל (להבדיל מאוהבי ישראל, ועל אחת כמה וכמה מקוראי ישראל) הוא סיפור של תהפוכות.

הוא התחיל ביחד־דבש ב־1965. החלטתי לעשות אז דבר שלא היה לו תקדים: להקים רשימה חדשה לכנסת, רשימה שלא היתה המשך של משהו, פלג של משהו או זנב של משהו. דבר חדש לגמרי, המייצג גישה חדשה לבעיות החברה והמדינה.

בניגוד לכל הנבואות, רשימה זו פרצה את אחוז־החסימה. היא

אורי אבנרי

יחד איתי

זכתה ב־14,124 קולות, שהיו כ־1.25% של הקולות הכשרים. כשקיבל פינחס ספיר הגדול, במטה מפא"י, את התוצאות, הוא אמר: „זה מעניין מאוד, כי הקולות שלהם מפוזרים באופן שווה ברחבי הארץ."

לפני הבחירות הבטחתי לבוחרים שלי שאהיה נוכח בכל ישיבות המליאה, וקיימתי הבטחה זו. בעזרת אמנון זיכרוני, שהיה מעין מנכ"ל הסיעה, הפכה הסיעה את הכנסת על ראשה. המצאנו את שיטת השאילתה, שהיתה עד אז מונחת. הכנסנו חיים חדשים לשיטת ההצעה־לסדר־היום והצעת־החוק הפרטית. השתתפנו בכל דיון, ולכל אחד מהם התכוננו כראוי. בתוך כמה שבועות שונה תקנון־הכנסת לכבודנו (ונגדנו). השתמשנו בכל הדרכים הלגי־טימיות האפשריות כדי להטיף לדיעות, שאותן באנו לייצג בכנסת. אך לא עסקנו בפעלולים זולים, לא המצאנו סקנדלים, לא עברנו בשביל הכותרת בעיתון.

זה היה רומן בכיף. עברתי כמו משוגע. במשך ארבע שנים לא ראיתי כמעט את השמש, שלא לדבר על שפת־הים. לא הייתי בקולנוע (טלוויזיה לא היתה אז עדיין). הופעתי לפני ציבורי־אזרחים, ובאותו הזמן גם המשכתי לעבוד כעורך־בפועל של העולם הזה.

עברתי בחשק ובשימחה. הרגשתי כי הציבור מעריך את העבודה הזאת. אפילו העיתונות, שהיתה עויינת אז כמו היום, חילקה לי מדי פעם מחמאה בחצי־פה.

הרומן הזה התחדש כעבור ארבע שנים. ניגשנו לבחירות על סמך פועלנו בכנסת. וזכינו ב־16,853 קולות, שהעניקו לנו שני מקומות בכנסת. הוכחנו כי הופעתנו לא היתה קוריוז חד־פעמי.

במיסגרת התנועה („תנועת העולם הזה — כוח חדש") פעלו הרבה אנשים טובים ומוכשרים. אך בעיקרה היתה זאת „רשימה אישית", כי תשומת־הלב התמקדה במי שהופיע בראש הרשימה. מבחינה זאת פרצנו את הדרך לסוג חדש של רשימות, שבאו בעיקבותינו — משולמית אלוני עד עזר וייצמן, מד"ש ועד שינוי, שלא לדבר על שמואל פלאטו־שרון ואריאל שרון.

בכנסת השביעית עבדתי כמו בשישית. הצעות־החוק שלנו הפכו שם־דבר, לא מפני שהתקבלו, אלא מפני שעוררו ויכוח ציבורי ויצרו דעת־קהל: החל בחוק להתרת הפלות ויחסים הומו־סכסואליים, וכלה בחוק להסעה־חינם של חיילים ולהקמת רשות ארצית לשפת־הים. כמה מהרעיונות שלנו — למשל, לתת לכל צעיר ששירת בצה"ל את אותן הזכויות כמו לעולה חדש — עדיין מעסיקים כיום את הכנסת.

כאשר ניגשנו לבחירות לכנסת השמינית, יכולנו לבטוח בניצחוננו. עבורתנו הפרלמנטרית זכתה בשבחים מפי יריבים, ועוד יותר מפי יריבים. לא מעלנו באמונו של איש מבוחרינו. דבקנו ברעיונות שהצגנו אותם בבחירות. ופעלנו למענם כפי שלא פעל איש למען רעיונותיו בכנסת. מאמצינו לא נחלשו אף לרגע. נבואותינו הפוליטיות התגשמו במלואן עם פרוץ מילחמת יום־הכיפורים, אשר מפניה הזהרנו שוב ושוב. אולם בבחירות לכנסת השמינית, שנערכו ביום האחרון של 1973, לא עברנו את אחוז־החסימה. רק 10,469 איש ואשה הצביעו בעדנו — 6384 פחות מאשר בפעם הקודמת.

מדוע? קשה לדעת. הזכירו הרבה סיבות. אמרו שלמחרת המילחמה היו הבוחרים מבולבלים, ודעתם של רבים השתבשה מרוב זעם על המערך, עד כי היו מוכנים להצביע אף למען הליכוד. אמרו שהבוחרים שלנו היו כה בטוחים בניצחוננו, עד כי החליטו לתת צ'אנס גם לרשימות חדשות, כמו ר"ץ ומוקד. אמרו שהקהל הזה הוא קל־דעת מטיבעו, שהוא הולך אחרי האופנה, כמו אשת־חברה המחפשת מדי פעם בוטיק חדש. אך אף אחד לא אמר שהתאכזבו מאיתנו, שלא קיימנו מה שהבטחנו, שעבורתנו הפרלמנטרית לא היתה טובה.

אני מודה שאני שומר עדיין טינה מסויימת כלפי אותם 6384. איני חושב שמישהו עשה לי טובה כאשר הצביע בעד רשימתי. העמדתי את עצמי לרשות הציבור כדי למלא תפקיד מסוים, מילאתי תפקיד זה באמונה, ואז פיטר אותי המעסיק שלי — ציבור הבוחרים.

על כל פנים, אותם 6384 קיבלו על עצמם אחריות כבדה, אף אם לא היו מודעים לכך. כאשר הרסו את רשימתנו, הם שברו את הגוף היחידי שסביבו יכלו להתאחד, ברבות הימים, כל כוחות־השלום. גרוע מזה — הם הרסו לצמיתות את המוראל של כוחות־השלום. הם הוכיחו כי הדבקות ברעיונות השלום היא רעל פוליטי. הם שיכנעו את הכל כי עבודה פרלמנטרית מסורה אינה משתלמת. ואכן, יורשינו בכנסת לא עסקו עוד בעבודה פרל־מנטרית רצינית, אלא בפעלולים של יחסי־ציבור, בסקנדלים מפוברקים, ברדיפה בלתי־נלאית אחרי כותרות.

מאז הלך מחנה־השלום מדחי אל דחי, כשהמוראל שלו יורד מבחירות לבחירות. ב־1977 הצטרפנו למחנה שלי, שזכה בשני מנדאטים (במקום השלושה שקיבלו תנועת העולם הזה ומק"י ב־1969). נכנסתי שוב לכנסת במיסגרת הסכם של רוטציה, אך ירח־הדבש חלף. כמו בנשואין שניים, שוב לא חזר הקסם של האהבה הראשונה. עבדתי שוב כמיטב יכולתי, אך זה לא היה זה. לא היתה לי עוד האמונה בציבור־הבוחרים. במיסגרת של"י, על נפתוליה וקונניותיה הבלתי־פוסקות, לא יכולתי לעשות את רוב הדברים שעשיתי בכנסת כשהייתי חופשי לפעול על פי מצפוני והבנתי. בעצה עם אנשים שחשבו כמוני. התפטרתי מן הכנסת ברצון, בלי צער רב.

ב־1981 לא הצגתי עוד את מועמדותי לכנסת, אלא במקום סימלי, בסוף הרשימה, וכך עשיתי גם השנה. הדחף הפנימי לשרת את הציבור בתפקיד זה רפה בליבי.

אולי אין זה צודק להאשים בכך את 6384 האנשים הטובים שעברו ב־1973 לרשימות אחרות. אולי זה אבסורד להתייחס לסיפור של הצבעה פוליטית כמו אל אהבה נכזבת. אך מה אני יכול לעשות? נותרה בי ההרגשה שהם בגדו בי. ומכל המכות שמהן סבלתי בחיי, המכות היחידות שאיני יכול לשכחן ולסלחן הן מעשי־בגידה.

הסכנה של חיים יבין

כמו כל המדינה, אני אוהב את חיים יבין.

הוא מגיש את החדשות באופן אינטליגנטי. הוא תרבותי. הוא נעים.

והוא מסוכן מאוד. דווקא מפני שהוא תרבותי. מפני שהוא נעים.

כי בגלל חוזתו הנעימה והתרבותית, אין הצופה חש בשינוי הנורא שחל בדברים היוצאים מפיו.

יבין

פעם היו בפיו של חיים יבין חדשות על הישגים מדעיים ותרבותיים, יוזמות דיפלומטיות, מעשים טובים. אימרות־השפר של גדולי־המדינה וראשי־הצי־בור, שצוטטו בחדשות, היו דברים מתקדמים פחות או יותר, או לפחות סבירים.

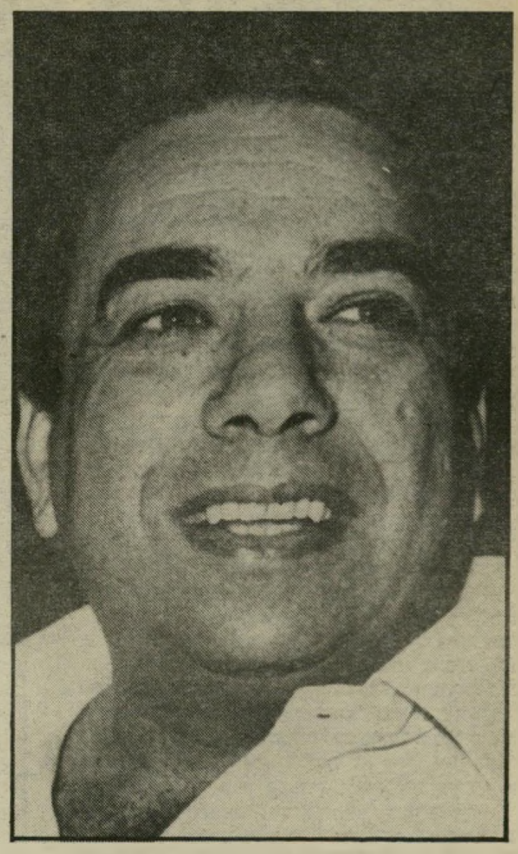
עכשיו מספר חיים יבין על רצח שבויים, עינויי אסירים, גילוי אירגוני־טרור יהודיים, דברי־שבח של שרים וחב־רי־כנסת לרוצחים ולמפוצצי־מיסגדים, אימרות שפר של קנאים חשוכים. וכל זה כחדשות שיגרתיות, לגיטימיות.

תוך כמה שנים עבר חיים יבין מטלוויזיה נוסח ארצות־הברית לטלוויזיה נוסח חומייני, מאיטליה לאל־סלוואדור, מלונדון ליונסבורג.

בוודאי, אין הוא אשם. אין הוא כותב את החדשות, קל וחומר שאינו עושה אותן. אין הוא אחראי למעשים, ואין הוא אחראי לכיוזב השיטתי.

אבל פניו שלו מופיעות על המירקע. והפנים התרבותיות, הנעימות, מעלימות מלב המאזינים את השינוי הנורא אשר חל במדינה, ואשר חל במיוחד בטלוויזיה עצמה, שהיא עכשיו מכשיר של שטיפת־מוח גסה בידי גוש־אמונים — התחייה — המחתרת — ימין — הליכוד.

חיוכו הנעים ממתיק את הגלולה. אך כאשר זאת גלולה של סטריכנין או ציאניד, יתכן כי עטיפתה המתוקה מהווה סכנה בפני עצמה.

אסף יגורי:
„רצח מחבלי האוטובוס — מעשה חולשה ופחדנות!"

רצח שני מחבלי האוטובוס ופירסום דו"ח זורע על האופן שבו נרצחו השניים, עורר את כולנו. חלקנו מזועזעים ומתביישים וחלק אחר של העם מבין וסולח. מה אומר על הפרשה איש שבילה את מרבית חייו בצד אחד של המיתרס (כוחות הביטחון וצה"ל) ותקופה מסויימת בצד השני של המיתרס. כשבוי בארץ אוייב. את השאלה הזאת הפניתי לאל"מ (מיל') אסף יגורי.

כבן־אדם כמעט קשה להעלות על הדעת דבר יותר נבזי מזה. רצח בכלל ובעיקר רצח של אנשים משוללי כוח הגנה־עצמית זה מעשה של חולשה ופחדנות. מי שחזק לא צריך להוכיח את כוחו מול אנשים במצב כזה. מפני שאני מכיר את צה"ל ואת כוחות הביטחון, אני רואה את המעשה הזה כחריג תרתי משמע. צה"ל אינו פחדן ואין לו צורך להשתמש בשיטות כאלה שהן חריגה מכל הנורמות שאני מכיר כאן.

● האומנם חריגה, האומנם פעם ראשונה?

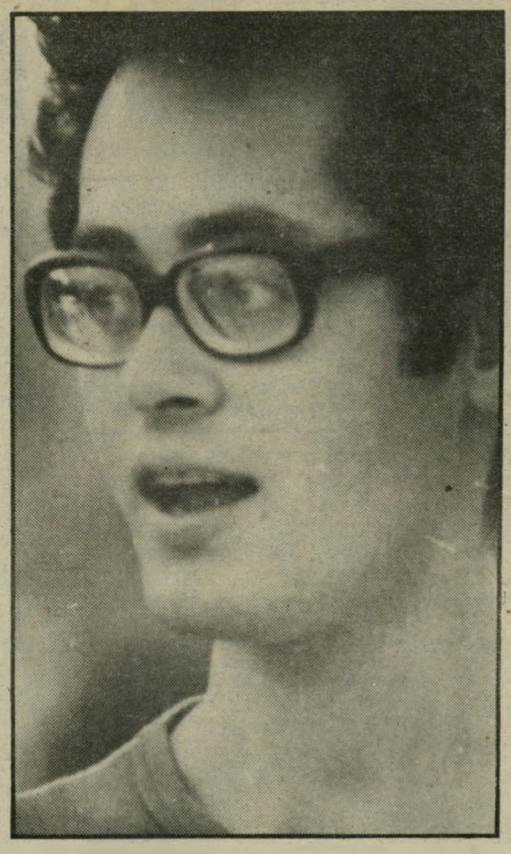
ראיתי הרבה דברים בחיים שלי ולא עם כולם הסכמתי, אבל כשלוקחים קטע קטן ומאירים אותו בזרקור גדול, אז הפלצות שעולה מהסיפור הזה מקבלת חידוד בעוצמה חזקה מאוד וזה מפחיד. להפתעתי, אני מגלה כאן איים אנושיים שאינם חושבים כמוני.

● כשישבת בשבי פחדת שיהרגו אותך?

כל מי שנמצא בידי אוייב, המחשבה שלא יחזור חי עולה בראשו מדי פעם. אלא שהוא תמיד יכול לקוות שככל שמתרחקים מזירת הקרב ובשטח נמצאים מפקדים בעלי סמכות ושליטה, סיכוייו להישאר בחיים עולים. נקודה. עכשיו אני מבקש ממך לכתוב בעיתון, שאני לא על תקן של פרשן לאומי לנושא השבי, ואני שונא את העיתונאים שהדביקו לי את התווית הזאת. זה חורה לי מאוד.

● אם כך אני מתנצלת שפניתי אליך.

פנית בנימוס ובאדיבות ולכן עניתי לך, אבל זה כל מה שיש לי להגיד על הנושא.

משה רונן:
„אם החוק יתקבל זה יהיה רע לאנשים!"

חוק הסוב־יודיצה אוסר על עיתונאים לפרסם דבר על עניין התלוי ועומד בבית־המישפט, באם יש בפירסום כדי להשפיע על מהלך המישפט או על תוצאותיו. עד היום חל הסוב־יודיצה מרגע הגשת כתב־האישום. לפני כשבועיים הוגשה בפני הכנסת הצעת חוק לשיכלול הסוב־יודיצה. כלומר שהחוק יחול מרגע המעצר. שאלתי את המישפטן־עיתונאי, חבר מערכת „ידיעות אחרונות' משה רונן, מדוע לפי דעתו, מבקש מישרד־המישפטים את השיכלול הזה.

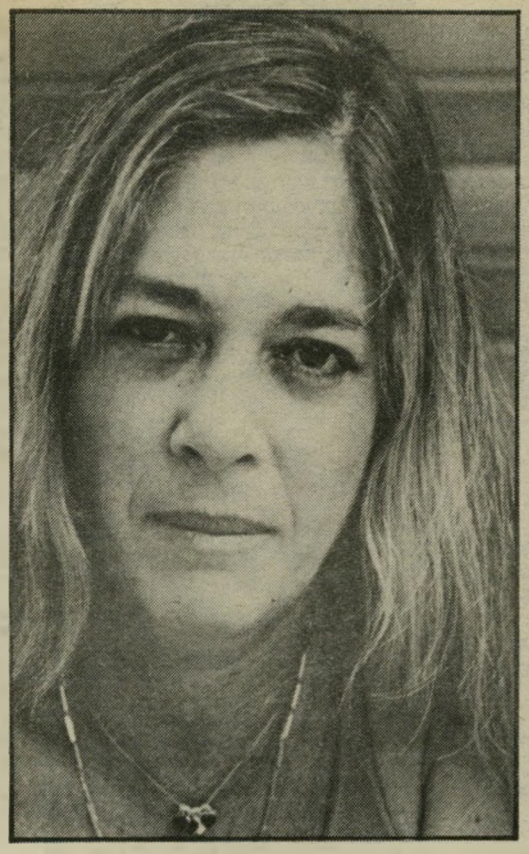
כנראה שההצעה באה כדי להגן על חשודים, למשל חשודי המחתרת היהודית, לפני שהוגש כתב־האישום נגדם, או אפילו על אישי־ציבור מסויימים. אבל לפי דעתי, במישרד־המישפטים חשבו פחות מדי לפני שהביאו את הצעת החוק הזאת.

● מדוע?

החוק בשיכלולו, לא רק שאינו מגן על החשוד, אלא גם פוגע בו. אם יתקבל החוק, אני כעיתונאי אוכל לדווח לציבור מה אומרת המישטרה נגד החשוד, אבל יחול עליי איסור לפרסם את תגובתו של החשוד מחוץ לבית־המישפט. אם אדם יואשם באונס, כל העולם ידע שהוא מואשם באונס, אבל אם הוא יבוא אליי וירצה לספר את גירסתו, אני אצטרך להגיד לו „סליחה, אבל אסור לי לפרסם את מה שאתה אומר." המישפט יכול להימשך ארבע שנים ובמשך כל הזמן הזה לא תהיה לנאשם זכות תגובה.

● ומה זה יעשה לעיתונאים?

חיים קלים מאוד. גם אם אני מפרסם רק את הגירסה של המישטרה — יש לי סיפור. אני לא אצטרך לחקור ולטרוח ולקבל את תגובת הנאשמים. אם החוק יתקבל זה יהיה רע לנאשמים, רע לעיתונות וטוב לעיתונאים.

נילי טל:
„כל עקרת־בית יכולה לטפל בנרקומן אחד!"

לפני שבועיים שידרה הטלוויזיה את סירטה המרתק של נילי טל על הנרקומן אייל. הייתי בטוחה שכל עיתונאי בארץ יעוט על נילי כדי לראיין אותה בנושא. אבל עבר שבוע ואף עיתונאי לא שאל אותה את השאלות שרציתי עליהן תשובה. טילפנתי אל נילי ושאלתי איך הכירה את אייל וכיצד שיכנעה אותו להיחשף לפני כל העם.

רציתי לעשות סרט על נרקומן. פגשתי לפחות 200 מהם. אבל כל הזמן היה לי בראש שאני צריכה למצוא בחור בלונדיני, כחול עיניים ואינטליגנטי. היה חשוב לי להראות בסרט שזה באמת יכול לקרות לכל אחד מאיתנו ולא רק לאלה שנראים ככה. כשפגשתי את אייל, ידעתי שזה מה שאני רוצה. ברגע שביקשתי ממנו לשתף פעולה הוא אמר „אני הולך איתך עם הסוף."

● מתי זה הפסיק להיות סיפור עיתונאי והפכת להיות מעורבת אישית בעניין?

כשהבנתי שהבחור זועק לעזרה ושאולי אני יכולה לעזור לו. נוצר בינינו קשר מסויים והבנתי שמה שהוא צריך זה שלא יעזבו אותו לבד. כשישב במחלקה הסגורה ישבתי על ידו 5־6 שעות ביום. כשיצא משם נשארתי צמודה אליו. לקחתי אותו איתי למיגרש־הטניס כל יום לכמה שעות, סחבתי אותו איתי לגלוש בגלשני־רוח וכשקיבלתי עבודה בסרט, לקחתי אותו איתי והוא התחיל לעבור בסרט. לקחתי אותו איתי הביתה. במקום שיחות פסיכולוגיות העסקתי אותו כל הזמן. עכשיו הוא במושב. אשתו ובנו הצטרפו אליו והם חיים שם חיים נורמליים.

● יש ביניכם קשרים היום?

יש בעיקר קשר טלפוני, כי הוא גר רחוק. אני שומרת קשרים עם הוריו. הם מודים לי ואני מודה להם.

● את חושבת שבגלל ההחשיפה הזאת לפני כל העם, היה לו יותר קל לעמוד ביסורי הגמילה?

הוא בפירוש אמר את זה לפסיכיאטר שלו. הוא אמר „יש לי כתב־התחייבות בפני העם." אני בטוחה שזה עזר מאוד.

● הסקת איזה מסקנות אישיות לגבי גמילת נרקומנים?

אני מאמינה שרובם רוצים להיגמל, אלא שאנחנו לא יודעים מספיק איך לעזור להם. אני מאמינה שאם כל עקרת־בית צפון תל־אביבית היתה לוקחת על עצמה טיפול בנרקומן אחד, היו מתחילות לצוץ ההצלחות.

ם אומרים... מה הן אומרות... מה הם אומרים... מה הן אומרות... מה הם

יהורם גאון:
„לכתוב זה דבר נהדר ועושה תיאבון להמשיך!"

כולם כבר יודעים על צאת תקליטו ה־31 של יהורם גאון .באמצע הדרך". כל אוהביו שמחים ומתרגשים, אבל יהורם עצמו מתרגש כבר צעד אחד קדימה. לקראת שבוע־הספר יוצא לאור סיפורו הראשון, שגם הוא נקרא .אמצע הדרך". בספר מופיעים הלהיטים שעשה גאון וביניהם קיטעי קישור שנכתבו על־ידי הזמר עצמו.

● זו הפעם הראשונה שאתה בעצמך כותב. איך ההרגשה?

זה באמת נהדר וזה עושה תיאבון גדול להמשיך.

● כתבת ארבעה שירים וכתבת קיטעי קישור שהם מעין אוטוביוגרפיה קצרצרה. סרצת את המחסום. מעכשיו תכתוב לעצמך את כל השירים? אולי ספר שלם?

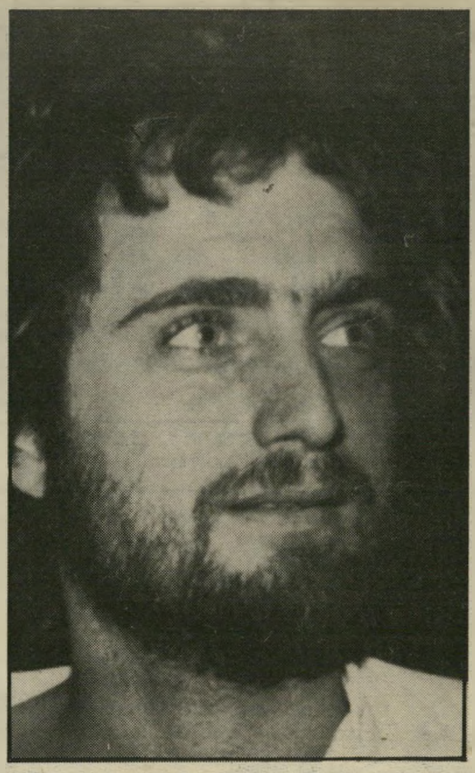
לאט לאט. זו לא היתה משימה קלה להתיישב ולכתוב. עכשיו אני נח. אני לא מעז לחלום שאכתוב מילים לתקליט שלם. כל העסק קצת מפחיד. אני מרגיש שהספר הזה הוא גולם שקם על יוצרו ואני מחכה לראות מה יקרה.

● משוררים מוציאים לאור את שיריהם, מלחינים מפרסמים תווים למנגינות שחיברו. אבל זה לא כל־כך מקובל שאדם יוציא ספר שאחרים כתבו. למה עשית את זה?

עד שלא ידעתי שהחלק שלי בספר יהיה חשוב בתוך החלק של הכותבים האחרים, באמת לא העזתי. אני יודע על אחרים שעשו את זה וחשבתי אז שזה לא הגון. אבל ברגע שהסתבר לי שהחלק שלי לא נופל מהחלק ששאלתי מחבריי הכותבים האחרים, קיבלתי עוז להוציא את הספר לאור.

● איך אתה רוצה שיתייחסו לספר, באל שירון, באל ספר־קריאה רגיל, באל אוטוביוגרפיה שלך?

לא יודע. אני מניח שבגלל הקטעים שלי אי־אפשר יהיה להתייחס לזה כמו אל שירון. לא הכל שמח שם. ניסיתי לתת תמונה שבאמצעותי יקבל הקורא תמונה של מצב בתוך תקופה.

מיכה קירשנר:
„כל בחורה ברחוב אלנבי רוצה להיות פארה פוסטו!"

שוב נבחרה מלכת־יופי ישראלית, וגם זו בלונדית כחולת־עיניים. למה כל מלכות־היופי נראות אותו הדבר. האם יש איזה אידיאל־יופי כלל עולמי, שלפיו הולכים כולם, שאלתי את הצלם מיכה קירשנר.

בהחלט יש. האמריקאים שולטים בעניין הזה. יחד עם הג'ינס והרייבנר הם הפיצו בעולם את אידיאל היופי הנשי ההוליוודי. בלונדית, כחולת־עיניים ומעל מטר ושבעים. זה הגיע כמובן גם אלינו, וכל בחורה ברחוב אלנבי רוצה להיות פארה פוסטו. אף אחת לא רוצה להיות ז'אן מורו.

● ידוע שאנחנו קונים הכל מאמריקה. מה עם אירופה, גם שם יש אותו אידיאל יופי?

אמריקה מכופפת את היד לכל העולם.

● בארץ יש המון בחורות יפהפיות ושחרחרות בעלות יופי מיזרחי. מדוע אתה, בצלם, לא מנסה להכניס אותן לשוק היופי?

אני מנסה, אבל זה לא פשוט. מלבד יוצאים מהכלל, המפרסמים רוצים חתיכה בלונדית על הכרזה. הם חושבים שזה מוכר יותר טוב את המוצר שלהם. אין מה לעשות. אנחנו כולנו התרגלנו לקנות סחורה אמריקאית ולא סחורה מפקיסטן או מפרס.

● אבל אנחנו קונים גם סחורה מיפאן, מה עם היופי של הנשים היפאניות?

הכי מעניין הוא שהיבוא הכי טוב ליפאן היום זה דוגמניות אמריקאיות, שכולן נראות אותו דבר.

● האם אידיאל היופי משתנה כל כמה שנים?

הוא משתנה, אבל תמיד נשאר בתוך המיסגרת המערבית. פעם אידיאל היופי היה נשים מלאות, נוסח רובנס, אחר־כך שלטה הדוגמנית השדופה טוויגי בכיפת היופי, ועכשיו שולטות יותר בנות־כפר בריאות. אבל לכל אורך הדרך זה יופי בהיר ומערבי.

● מה אידיאל היופי הנשי שלך?

ז'אן מורו.

● יש סכוי שזה יהפוך לאידיאל יופי כללי?

הלוואי, אבל אני לא מאמין.

רבקה משולח:
„מתרגם הוא משהו אפור מאחרי הקלעים!"

התיאטרון הקאמרי עומד לתת נוק־אאוט רציני לכל הפמיניסטיות הצועקות שמקפחים את הנשים בכל המיקצועות. בשבוע הבא עומדת לעלות על הבימה הצגת .נשים בצמרת", מחזה שנכתב בידי אשה, תורגם בידי אשה, מבויים בידי אשה, משוחק על־ידי שבע נשים ואפילו על התאורה אחראית אשה. פגשתי את המתרגמת הוותיקה רבקה משולח, שתירגמה את המחזה ושאלתי אותה אם כל עניין הנשים הוא טריק פירסומי, או שיש בזה מסר פמיניסטי.

יש איזה מסר, אבל אולי הוא, בעצם, מסר אנטי־פמיניסטי. המחזה טוען שהפמיניזם הלך רחוק מדי. ברצון שלהן להשתוות לגברים, עשו הנשים צעד אחד יותר מדי והפכו ליצורים מאוד קשוחים, מאוד אגוצנטריים ומאוד בלתי־נשיים.

● ההצגה הזאת שימשה עבורי כסיבה לשוחח איתך קצת על תרגום, שבלעדיו לא הייתי קוראת שום ספר זר ולא מבינה הרבה מאוד הצגות תיאטרון, ובכל זאת אתם, המתרגמים, כמעט אנונימיים.

גם אני מרגישה שאני חיה במחתרת. מבקרים לא מתייחסים כמעט למתרגם ולעבודתו. בתרגום לתיאטרון יש בכלל הרגשה שאיכשהו אנחנו תומכים קצת בתפאורה וזה הכל. זה מאוד מתסכל, אבל אני לא רואה מה אפשר לעשות. תירגמתי כבר 50 מחזות שהוצגו בתיאטרון ועדיין אני מרגישה כמשהו מאוד אפור מאחרי הקלעים.

● יש הבדל בין תרגום ספר לתרגום לתיאטרון?

הברל גדול. מתרגם של ספר יושב על יד השולחן, מתרגם וגומר את עבודתו. אצלי עבודת השולחן היא רק חלק מהעבודה. בגמר התרגום אני מתחילה למדוד את הבגד על הלקות. אני יושבת בחזרות, משנה דברים, בודקת אם המישפטים נוחים להאמר על־ידי השחקנים. לפי דעתי, זה השלב המרתק ביותר של העבודה.

● האם תרגום הוא מיקצוע שאפשר להתפרנס ממנו בארץ?

כל המתרגמים שאני מכירה עובדים גם בדברים אחרים כדי להתפרנס בכבוד.

דניאלה שמי

עדנה פיינרו מראיינת את המפיק דייויד פטנם, ילד־הפלא הגדול של הקולנוע הבריטי

קולנוע למבקרי קולנוע

בן קרוס וניגל הייברס ב„מרכבות האש"
ללמוד מן התלמידים

תמונה מתוך „גיבור מקומי" של פורסיית ופטנם
להשלים עם העבר

ג'ין לינץ' ב„קאל"
לרשום כל שם

מפיק דייוויד פטנם עם בימאי ביל פורסיית
יותר ניסיון מאשר לאחרים

דייויד פטנם, הוא איש הפלא של תעשיית הסרטים הבריטית. הוא דלה מן האלמוניות את אלן פרקר בבאגסי מאלון ואחר־כך הפקיד בידיו את אקספרס של חצות. הוא נתן לרידלי סקוט את ההזדמנות הקולנועית הראשונה שלו בדואליסטים. בזכותו התממש סרטו של יו יותר, ביל פורסיית, כדי לעשות את גיבור מקומי. עדיין סברו רבים שכל מה שעשה פורסיית לפני־כן, כולל נערתו של גרגורי, אינו הרבה יותר מניסיון חובבני. מכאן ההערצה הגדולה שרוכשים לו חבריו למיקצוע.

לפסטיבל קאן הגיע עם סרט חדש בשם קאל של בימאי חדש בשם פט או'קונור. הכל לפי המסורת. אחרי הקרנת הסרט, הוא נפגש עם כתבת העולם הזה, עדנה פיינרו, ושוחח עימה על דרכו כמפיק ועל בעיות שבחלקן, לפחות, עשויות למצוא הדים גם בין מפיקי ישראל.

— עד עתה הצלחת לעשות סרטים באורח עצמאי לגמרי ובסופו של דבר ששו החברות הגדולות בעולם להפיץ את תוצרתך ולשלם לך, אפילו הרבה זמן מראש, את התמורה. איך אתה מצליח להשיג מה שנבצר מרוב בני־התמותה?

אם פונים לחברות הגדולות הללו, במיוחד לחברות האמריקאיות, בדחילו וברחימו, ומספרים להם על סרט שאולי ייעשה, אם ייאותו להשקיע בו כסף, התשובה תהיה ברוב המקרים שלילית, כי הפקיד שעונה לך כך יודע שהוא פתר לעצמו בעיה, יותר לא יצטרך לטפל בענייו. מצד שני, אם מסבירים להם שהסרט ייעשה בכל מיקרה, אם יהיו שותפים בו או לא, זו פרשה אחרת, כי אף מנהל אינו רוצה להגיע למצב שבו יישאל, ביום מן הימים, מדוע לא ניצל את ההזדמנות שניתנה לו להשקיע בלהיט אפשרי. ואז התשובה כבר משתנה.

— איך אתה רואה את תפקידך כמפיק סרטים בריטי? האם אין זה פרובוקטיבי מדי עבורך להפיק סרט כמו קאל על העימות הקאתולי־פרוטסטנטי בצפון אירלנד, שבו אין מציגים את בני עמך באור סימפטי כל־כך?

אני חושב שכל בריטי העוסק בתיקשורת, בין אם זה רדיו, טלוויזיה או קולנוע, צריך להבין מה התפקיד שנועד לעמו ולמולדתו בעולם היום. לדעתי, אנגליה יכולה להיות בעלת תפקיד חשוב ביותר, אבל בשום פנים ואופן אין זה יכול להיות תפקיד שלטוני או צבאי. לדעתי, זה צריך להיות תפקיד מוסרי. אנחנו יכולים להיות המדינה הראשונה המוותרת למשל על נשק אטומי, אחרי שהוא נמצא כבר בידינו. זאת אופציה שצריך היה לחשוב עליה.

אבל כדי למלא תפקיד מוסרי בעולם, צריך, קודם כל, להשלים עם העבר, והחלק השלילי ביותר בעברנו, הוא האספקט האימפריאליסטי שלו. וזה אכן החלק שקשה לנו יותר מכל להשלים עימו. רבים באנגליה עדיין שוגים בחלומות של זוהר ותהילה על ממלכה שהשמש אינה שוקעת בה לעולם. כדי לזעזע את העמדה הזאת, אני מפיק עתה שלושה סרטים: קאל, שהוצג כאן, סרט של מייקל קולינס שעלילתו מתנהלת בוויאט־נאם, וסרט על קריקט, שלכאורה אינו עושה רושם פוליטי כלל, אבל הוא בכל זאת עוסק בפוליטיקה, שכן האנגלים היו הראשונים שהשתמשו בספורט למטרות מדיניות.

אני מנסה לומר לבני עמי: הנה, אלה הדברים שעשיתם, השלימו עימם, חידלו להתנצל, פיתחו דף חדש ובואו אל תוך המאה העשרים. כי כל עוד אנחנו תקועים בציצות כמו אירלנד, אין לנו שום סיכוי לפסוע את הצעד הזה קדימה.

— לא התעוררו בעיות כאשר צילמת באירלנד סיפור על נער קאתולי המשתף פעולה עם המחתרת למרות רצונו, ומתאהב באלמנתו הקאתולית של שוטר פרוטסטנטי, וההערות הרבות על הקיצונים משני הצדדים, המטילים את העם כולו למרחץ־דמים? לא הסעירו רוחות?

באורח פלא, הכל עבר בשקט גמור, אולי משום שגם האנשים שבתוכם צילמנו את הסרט, הבינו את מה שאנו מנסים לומר. אפילו העובדה שלצורך הצילומים היינו צריכים לקשט קירות של שכונה קאתולית בדגלים בריטיים, עברה בשלום. אולי זה היה האישור הטוב ביותר שאנחנו בדרך הנכונה.

— מה הוא סוד הצלחתך כמפיק?

קודם כל, אני צריך לומר שבתחילת דרכי עשיתי כמה סרטים גרועים מאוד. אבל כבר אז החלטתי שלא אחזור אף פעם על אותה השגיאה פעמיים. והיום, בשלב זה של הקאריירה שלי,

(המשך בעמוד 43)

הארסון מרכבות האש. בכל המקרים הללו הוא בחר לעצמו צעירים אלמוניים שאיש לא היה מוכן להמר עליהם, הפקיד בידיהם סרטים שבמבט ראשון לא נראו כלל להיטי קופה, ועשה עימם היסטוריה.

יש טוענים שאצלו זו שיטה, יש המאמינים שניחן במגע קסם, ומעל לכל, נוהגים לזקוף לזכותו את התחיה של הקולנוע האנגלי.

גם כשהוא חרג ממינהגו ובחר בבימאי מנוסה

קולנוע

תדריך לפסטיבל הקולנוע בירושלים

לכל מי שהולך לאיבוד בתוך רשימת המוני הסרטים המוצגים במיסגרת הפסטיבל בירושלים, הרי כמה המלצות שימושיות לסרטים שכדאי לראות במיוחד במשך השבוע הבא:

יום ד' — 6 ביוני

20.00 — **האם היא יכולה לאפות עוגת דובדבנים?** מיפגש בין גבר ואשה, רווקים שכבר אינם בנעוריהם, על רקע שולי הבוהמה של ניו־יורק. סרט דברני מאוד, לעתים קרובות משעשע, לפי מיטב המסורת של ברווזים, ומאת אותו הבימאי, הנרי ג'אגלום.

24.00 — **קוויניסקאטסי:** — הסרט המינימליזם לסוגיו ישמחו לראות סרט זה, שבו יש למוסיקה של פיליפ גלאס הקבלה חזותית מרהיבה, כאשר תמונה אחת עוברת באיטיות ובהדרגה רבה מאוד לתוך תמונה אחרת, וכל התמונות יחד מדברות על ההרס הסביבתי שגורם האדם.

(שני הסרטים מוצגים שוב, בסדר הפוך, במוצ"ש, 9.6.84).

יום ה' — 7 ביוני

18.00 — **הסוס:** מלודראמה תורכית על אב שמוכן להקריב הכל, כולל סוסו היקר לו מכל, כדי לקחת את בנו העירה ולהקנות לו תורה. מעמדים המבטאים היטב את האבסורדים שבחיי תורכיה, עם הרבה מן הרוח של סירטי יום ו' אחר־הצהריים בטלוויזיה.

יום א' — 10 ביוני

16.00 — **אחר־צהרים סתוי:** יצירת מופת של אחד מגדולי הבימאים של יפאן, תמונה מרשימה מעמיקה ומרתקת של דמות הבורגנות היפאנית הקטנה, כפי שהיפאנים רואים אותה, ללא זיקוקין־די־נור של סמוראים ובקצב איטי ומדוד, כאשר המצלמה מונחת תמיד בגובה עיניו של מי שכורע על בירכיו, כדרך בני ארץ השמש העולה, על הטאטאמי. מי שאוהב באמת קולנוע, ללא הסתייגות, לא ירצה להחמיץ סרט זה.

19.00 — **לשיר תחת הכיבוש:** סרט תעודי המשחזר את חיי הבידור ואת התנהגותם של הברדנים בצרפת, בימי מילחמת־העולם השניה, תחת הכיבוש הנאצי. ומה שמתבקש מן התמונות המוצגות על המסך, היא מסקנה האומרת שהמעמד המוסרי של אמני צרפת באותה התקופה היה מפוקפק למדי, וגם זאת בהמעטה.

יום ב' — 11 ביוני

18.00 — **הנוסעת:** הסרט החשוב ביותר של הבימאי היהודי־הפולני אנדז'י מונק, שנפטר בטרם מלאו לו 40 ולא הספיק להשלים את הסרט. זהו מיפגש בין קורבן ותליין במחנה־ריכוז, שנים אחרי סוף המילחמה. קשה לזכור התמודדות רצינית ומשכנעת יותר עם משמעות השואה, או קביעה פסקנית יותר של האחריות האנושית האישית בתוך מה שנראה לרבים מרי כטרגדיה כללית והמונית חסרת צורה.

20.00 — **לה טראוויאטה:** מי שחסר סבלנות עד כדי כך שאינו יכול להמתין עד אשר יופץ הסרט הזה בבתי־הקולנוע, בהמשך השנה, יוכל לראות תרגום מלוטש, זוהר ומושר להפליא, לאופרה של ורדי, המבוססת על הגברת עם הקאמליות של אלכסנדר דיומא הבן. פראנקו זפירלי העלה את האופרה פעמים רבות על הבימה לפני שהעמידה מול המצלמות, ושני הזמרים הראשיים, טרזה סטראטס ופלאסידו דומינגו, לא רק שרים טוב. הם אפילו נראים כמו כוכבי־קולנוע.

יום ג' — 12 ביוני

22.00 — **בעיר הלבנה:** יורד־ים שווייצי נתקע בעיר ליסבון, בין תרבויות, בין אהבות, ובין עולמות שונים. סרט שווייצי נוסף, המדגים בהרחבה עד כמה קשה למי שרואה את העולם במישקפיים מרובעות, לקלוט את כל הפינות האפלות והבלתי־מסודרות שבו. הגיבורים מדברים לפחות שלוש שפות בסרט הזה, והשפה גם היא חלק מתהליך הניכור או הקירבה שקיים בו. הבימאי הוא אלן טאנר ובתפקיד הראשי מופיע הידוע בשחקני שווייץ היום, ברונו גאנץ.

מעמד אחרי השיחרור בפאריס: לצאת במחול

חוייה ללא מילים

הנשף (פאר, תל־אביב, צרפת) — סרט זה, המבוסס על הצגת תיאטרון מצליחה, הוא בהחלט מוצר יוצא־דופן בשוק הסרטים המיסחריים. אין בו אף שורת דיאלוג אחת, אין בו עלילה במובן המקובל של המילה, שחקניו אינם מוכרים, ואף על פי כן, זכה הסרט בתארים רבים, ביניהם האוסקר הצרפתי, כאות הוקרה על הישגיו.

אין ספק שמדובר כאן בחוויה אסתטית נעימה ביותר. סרט שתענוג לצפות בו מתחילתו ועד סופו. הוא מתנהל כולו בתוך אולם־ריקודים (זאת כוונת שמו המקורי בצרפתית), עלילתו מתחילה כאשר סידרה של טיפוסים, גברים ונשים, נכנסים כל אחד בנפרד, וכל אחד עם כניסתו הדרמתית, למקום, בתקופה שהיא כנראה שנות ה־80, ואחר־כך, בעזרת המוסיקה ברקע, הריקודים, ומערכות־היחסים הנרקמות בין הדמויות, חוזר הסרט אחורנית אל סוף שנות ה־30, ובהדרגה מביא אותם חזרה לימינו.

כל זה תוך ניצול מופלא של יכולת מצלמת־הקולנוע לשוט ולרחף מעל הרוקדים, לחלק אותם לקבוצות וליחידים, באלגנטיות רבה, כאשר הקול, בין אם זו מוסיקה או מחדורות חדשות שבוקעות ממכשירי־רדיו, ולעתים אף אפקטים שחודרים לאולם מן העולם החיצוני, עוזרים להשלים את התמונה.

הבימאי אטורה (יום מיוחד) סקולה נלכד בקסם ההצגה שהועלתה בצרפת על־ידי להקת תיאטרון צעירה בשם תיאטר די קאמפניאול בניהולו של ז'אן־קלוד פנשנא בשל שתי סיבות עיקריות. מצד אחד, עוסק הנשף בהיסטוריה מזווית שונה, ולא שיגרתית, מצד שני הוא מדבר על אנשים בודדים, המנסים לפרוץ את חומת הבדידות סביבם.

אולי אין כאן בשורה לעולם אבל מה שיש נמסר בחן רב.

מאריאל המינגווי: קורבן הנארקיסיזם

הסרסור שלא זהר

סטאר 80 (רב־חן, תל־אביב, ארצות־הברית) — סיפורה של דוריתי סטראטן — נערת השער של פלייבוי אשר נרצחה על־ידי בעלה, בדיוק ברגע שכוכבה החל דורך בשמי הקולנוע — זכה לפירסום רב מאוד. ראשית כמאמר בעיתון וילג' וויס שקיבל פרס פוליצר. אחר־כך בסרט טלוויזיה ועתה בסרט קולנוע רב היקף.

בוב (קברט, לני, כל הג'אז הזה) פוסיי משחזר את כל הפרטים של הפרשה כאשר, כדרכו, הוא משחק בסדר הכרונולוגי, מקדים מאוחר למוקדם, מערבב מישורים שונים, ומקדיש מקום חשוב לתמונות „סטילס", אותו סוג של תמונות־זוהר שבאמצעותן הפכה דוריתי כה מפורסמת.

ג'וזפה רוטונו, הצלם הקבוע של פליני בשנים האחרונות (וגם של פוסיי בכל הג'אז הזה) שופך אור בהיר חריף על הסיפור כולו, כיאה לשמש החזקה של מדינת קליפורניה שבה מתרחשת העלילה.

אולם הקושי האובייקטיבי של התעסקות בסיפור אשר רוב משתתפיו עדיין חיים ועשויים להקים שערוריות על כל פרט שלא יישא חן בעיניהם, היה למכשול במיצוי הפוטנציאל של הנושא. מלבד שמותיהם של דוריתי, בעלה והפנר, כל השמות האחרים שונו, כדי למנוע בעיות מישפטיות. ושאלות עדינות שעשויות היו להתעורר מן הפרשה, כמו משמעות הזוחר נוסח פלייבוי, או דמות עולם הבידור כמיפלצת אוכלת ילדיה, מוצגות רק ברמז, אבל אין מעזים להיכנס לעומקם.

בעיה נוספת היא עצם העובדה שפוסיי היה מעוניין יותר בדמות הטראגית, אכולת התיסכולים ומוכת הנארקיסיזם של הבעל, ובשל כך נשארת דוריתי מעורפלת ומנוכרת מעט.

מישחקו המודגש של אריק רוברטס מול הופעה חיננית של מאריאל המינגווי, עוזרים להדגיש את ההבדל בין הטיפול בשניים אלה, ויתכן שכאן בעיית הסרט: המוקד הולך לאיבוד.

ואלאס שון: מיפגש של חיים ואמנות

חוויה מדוברת מאד

ארוחת ערב עם אנדרה (מוסיאון, תל־אביב, ארצות־הברית) — קודם כל, הבהרה. הציון המופיע בשעון שמתלווה לביקורת הזו, הוא סובייקטיבי מאוד. בעצם, אין כל אפשרות לסווג את הסרט הזה לפי אמות־המידה המקובלות. ויתכן מאוד שרבים ישנאו אותו.

כל הסרט כולו אינו אלא שיחה אחת ארוכה בין שני אנשים. זהו, ושום דבר יותר מזה. פתיחה קצרה שמראה את אחד משני האנשים מגיע לארוחת־הערב. סיום קצר שבו אותו האיש נמצא בדרכו הביתה אחרי הארוחה, כמה צלילים מתוך הגימפנופדיה מס. 1 של אריק סאטי, וחוץ מזה, דיאלוג שנמשך 110 דקות רצופות. או ליתר דיוק, מונולוג שבתוכו משולבות שאלות והערות ביניים.

מי שאינו שולט היטב בשפה האנגלית יצטרך כנראה לבלות את כל הזמן בקריאת הכתוביות, וזה יכול להיות מעצבן, ומי שמבין אנגלית עשוי לכעוס על שאין כאן סיפור. ואין כאן עלילה, ואין כאן תנועה, ובכלל האם זה קולנוע?

אנדרי גרגורי הוא בימאי תיאטרון בעל מוניטין, במידה מסויימת, בבוהמה הניו־יורקית. אחד מאותם בני טובים אשר חלפו ככוכב שביט בשנות ה־60 וה־70, והעוסק עד היום הזה (הוא בסוף שנות ה־40 של חייו), בחיפוש עצמי, בניסיון לפרוץ מיסגרות ולהגיע לאופקים חדשים.

ואלאס שון הוא מחזאי ושחקן לפרקים (היה לו תפקיד קטן במנהטן) שנאבק כבר שנים ארוכות כדי להיכנס לתוך אותה חבורת עלית שאליה משתייך גרגורי, כאילו מלידה. הראשון מתייחס לכסף כאל דבר מובן מאליו, השני מוטרד תמיד על־ידי המצוקה, וזה אינו אלא אחד ההבדלים בין השניים. המתבררים תוך כדי הארוחה, שאליה הזמין גרגורי את שון ובה הוא מספר לו את חוויותיו.

מציאות בשוק בצלאל

חליפות, שמלות, חולצות, ג'ינסים בגדי־ים, תחתונים, נעלי־ים, סנדלים, קדרות ומאזניים

אודה גלזר חלוץ ראווה

למנוע אי־נעימות מאותן חברות ידועות, שבגדיהן התגלגלו והגיעו עד הלום. אבל לפעמים תלחש בעלת החנות: „הבגד נראה נהדר עליך, המחיר רק 3,000 שקל, וזה של גוטקס."

דה אינפלאציה דוהרת. אבל, להתלבש רוצים. רוצים? צריכים! דווקא בזמנים כאלה יכולים בגדים חדשים לעשות טוב על הלב. להתחדש בחליפה אופנתית, בחולצה צבעונית או באיזה שורטס מחמיאים.

המחירים הם אסטרונומיים. מה עושים? עורכים סיור בשוק בצלאל התל־אביבי, השוכן לו כבוד באזור אלנבי קינג־ג'ורג'. זה אותו שוק, שהיה ידוע פעם כמרכז הפלאפל. הוא שינה את תדמיתו והפך מרכז לבגדים אופנתיים, שבו ניתן למצוא עודפי־ייצוא, עודפי־ייצור, בגדים של בתי־חרושת או חנויות, שמפאת המצב במשק נאלצו לסגור את עסקיהם.

כאן מוכרים בעלי־החנויות את הבגדים כמעט על המישקל. אפשר למצוא בגדים משל חברות־אופנה ידועות ומשל מעצבי־אופנה טובים.

אל תתעקשו לחפש את התווית של מקור הבגד, היא נגזרת בו ברגע שהיא מגיעה לחנויות שוק בצלאל וזאת כדי

2,000 ש"ח בלבד עולה שימלת טריקו בהדפס נמר, בצבע ירוק. פה מוכרים ממש אופנה, אומרת הקונה־השמי־ניסטית מתל־ברוך. מימין: אחת המוכרות בשוק בצלאל התל־אביבי.

נו, זה לא נשמע מפתה?

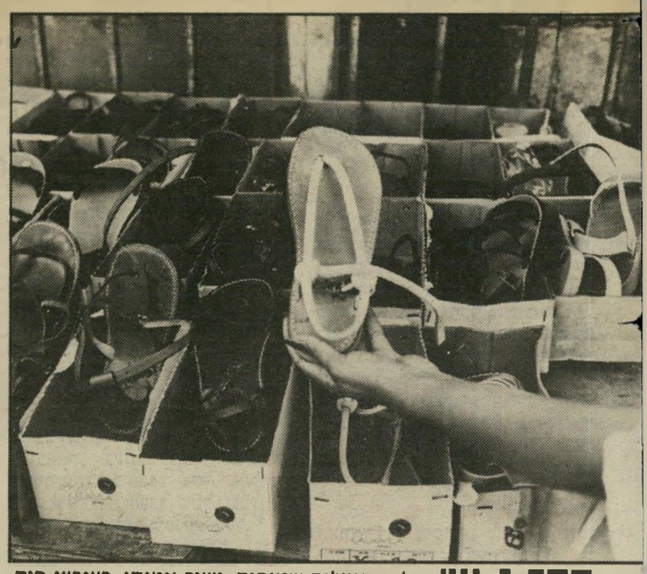
טבעות־עץ בגב. בעלי הבוטי־קים ברזינגוף ובצפון תל־אביב בוכים, אך בשוק בצלאל צוהלים. נשים, אימהות וילדיהן, תלמידות תיכון וסבתות, כולן באות לראות מה חדש ומה התחדש. החנויות הומות מאדם. כולם בודקים את הקולבים ומודרים בתאי־המדידה המאולתרים.

הבגדים יפים, אופנתיים וצבעוניים, והמיבחר רב ביותר. אצל אריה — אוברול מבד־כותנה, שניתן לרוכשו בשלל צבעים — צהוב, אדום, לבן או טורקיז — מחירו 3,500 שקל. מכנסי־ג'ינס, מתוצרת פראריי ב־2,000 שקל. בגדים ספורטיביים, מתוצרת בקרדי, טופר וסבנטין.

חליפת־כותנה יפהפיה, שטבעות־עץ מקשטות את גבה, רק 4,000 שקל. חולצות־כותנה משולבות ברשת 1,000 שקל.

אריה, בחור חביב בשנות ה־30, מביט בלקוחותיו, נהנה ואומר: באים לפה מכל הארץ. אין כמעט אחת שנכנסת ולא קנה. אצל איציק, שכנו, העסקים גם כן טובים. הוא מוכר תחתוני־ביקיני מטריקו ומתחרה

(המשך בעמוד 36)

1,500 ש"ח עולים סנדלים שטוחים, מעור אמיתי, בציבעי חום, לבן, שחור. המיבחר של הסנדלים הוא לכל המישפ־חה, לאשה, לבעל ולילדים. ההיצע מגוון והקופצים, הנועלים־בכוח, רבים.

5,000 ש"ח שימלה יפהפיה, שלובשת מיכל גטניו, המתגייסת ז'ט, בגיזרה אופנתית ומחמיאה. התווית גזורה, אך יש ממש מציאות.

1,400 ש"ח עולה כל מגבת ענקית וצבעונית, כאלה שמירב (משמאל) ומיכל פורשות. צידה האחד של המגבת עשוי קטיפה והצד השני – פרוטה. זאת מגבת סופגת וכמו ששתי הקונות הצעירות מאשרות: אלה מגבות נהדרות לים. ואם חושבים על ים, יש כאן גם מיבחר עצום של בגדי־ים.

450 ש"ח עולה קדרת קרמיקה לבישול ואפייה. זאת הצעה מאגף הכלים של השוק. יש גם מאזניים במחיר 2,000 שקל ואינסוף של הצעות קוסמות, זולות, מעניינות ומושכות אחרות.

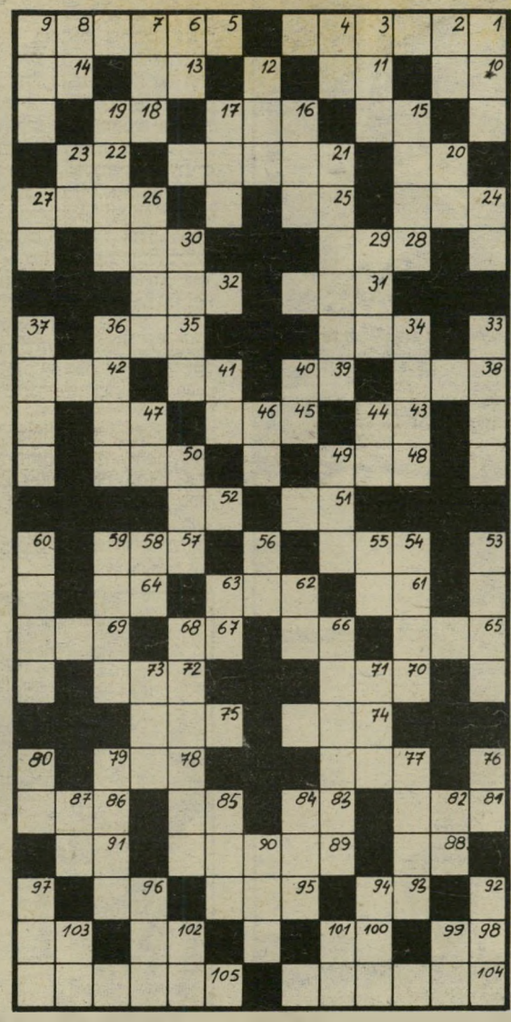

2,500 ש"ח עולה זוג־נעליים בשוק בצלאל התל־אביבי. משמאל: חליפה לב־נה שזורה ניטים. המוכר מבקש עבורה 3,000 שקל.

תשבץ

2440

מאת
אביגיל ינאי

מאוזן:

1) ברצון רב (2,3); 5) הלוואה בערבות; 10) גג הפה; 11) איל; 13) מלכודת; 14) ממיני הארבה; 15) נצח; 16) מלך הבשן; 18) רצפת שיש; 20) משענת לנכה; 21) דבור של אירוניה והקנטה; 22) כיסוי הבית; 24) גבול; 25) לתאורת חרום; 26) לשמש כמליץ בין צדדים; 28) מטרה; 30) סוף, סיום; 31) כינוי לאיש כמורה; 32) סופרת אמריקאית (ש"מ); 34) מחייה השפה (ר"ת); 35) הוגה רעיון; 38) הרבה — צורה ספרותית; 39) נסתיימו חייו; 41) חוד סלע; 42) עדין (ח); 43) זז ממקומו; 45) אושיות; 47) שן חותכת; 48) הגיד היורד מחוט השדרה אל השוק; 50) חוליה תחתונה בחוט השדרה; 51) מטבע במזרח הרחוק; 52) זורם בווידיים ובעורקים; 54) עונה (ח); 57) כסף עובר לסוחר בימי התלמוד; 61) ענף; 62) אחת הערים הקדומות באיסלאם; 64) מנהג, דין; 65) הרס, החריבו; 66) קיים; 67) שם אדם, כינוי לארצות הברית; 69) נחל אכזב; 70) חרם, הקדש; 72) בית מיבשלת שיכר; 74) בגלגל המזלות; 75) חומר נפץ אדיר; 77) ידען; 78) בן פלוגתא לאביי; 81) באור, פתרון; 83) נהר דרום אפריקאי; 85) מחזאי ומבקר אירי; 86) ירידה, דוחק, התנוונות; 88) כיס גרול; 89) שכנתנו בצפון; 91) העוסק בכשפים; 93) שנת גזרות על יהודים בגולה; 95) פלדה מחושלת; 96) קצור שם האל; 98) שפל רוח; 100) תנועה קצובה באוויר; 102) הברה בשירה ללא מילים; 103) תעודת גירושין; 104) מזון בקמפוס; 105) תעודת בטוח.

מאונך:

1) מגדל צופים; 2) יושב בבית המחוקקים שלנו; 3) פעם; 4) זה; 6) טבח אומן; 7) מירמה; 8) אות, סימן; 9) כנף 12) חלק הרגל שבין הברך ובין הכף; 15) אחד ממפקדי חיל האוויר; 16) טענה כנגד בית המשפט; 17) קבוץ בצד כביש רמלה לטרון; 19) משורר הודי גדול; 20) חור המחט (ח); 21) דרדסים; 23) גוף; 24) מערכת (כלים); 26) סופר עברי; 27) החלק הרחב שעליו ניצב הכלי; 29) כרכורי אהבה; 30) מסכת בתלמוד, בסדר „נשים"; 33) יוצא רופן; 34) תשלום עבור מעשה זנות; 36) כיסוי; 37) קבוץ בעמק זבולון; 40) נגמר; 41) רוח רעה; 44) פרפרי לילה; 46) כלי ענווים; 47) נשק עתיק יומין; 49) מידה קדומה לנוזלים; 50) משא, נטל; 53) שיח בר בערבה; 54) משכון; 55) שד; 56) מושך בשמן; 58) שיש בו רטיבות; 59) נפתל, עקלקל; 60) עונת קטיף זיתים; 62) זז; 63) שקט; 66) האפיפיור שבימיו קיישט מיכאל אנג'לו את הקפלה הסיסטינית; 68) שמה היווני של אתיני, אלת התבונה והמדעים; 71) תקון הפרצות בבניין; 73) מגפה; 76) מפתן; 77) מאבני החושן; 79) חטא פשע; 80) סופר גרמני (ש"מ); 82) בין חמש לשבע; 84) פתח גדול; 85) אחד ממיני הקוצים במקרא; 87) נסתיים, עבר זמנו; 90) גחלת; 92) רקבון; 94) פיסת צולע (ח); 96) יאיר; 97) מפקדה; 99) ראש יבשה; 101) לעצמי; 102) מילת תנאי; 103) מגושם.

שוק בצלאל

(המשך מעמוד 35)

במחיר 100 שקל ליחידה. פיג'מות לגברים ולילדים, כותנות וחלוקים לנשים במידות גדולות, בגדי־ים שלמים וביקיני בצעקה האחרונה, במחרי 1500 שקל ובגדי־ים לילדות ב־1000 שקל.

זרוק ואלגנטי. ברכה טובלי, בת ה־20, בלונדינית בעלת שיער ארוך ושופע, היא סטודנטית לעיצוב־אופנה, נשואה ומתגוררת ברמלה: אני באה לפה מדי פעם, כדי לחפש בגדים יפים ובהחלט מוצאת. הפעם מצאה שימלה קיצית יפה וזורה ב־6000 שקל.

אליי באים מצפון ומדרום הארץ, אומרת בעלת החנות בן־ציון. כל סוגי הנשים והמעמדות, גם שחקניות, עורכות־דין ורוגמניות. אצלי אפשר למצוא גם אופנה זרוקה וגם אופנה אלגנטית.

ובאמת, ניתן למצוא בחנותה חצאית־תחרה ב־2500 שקל, שמלות־ערב מז'ורז'ט ב־5000 שקל, שמלות־טריקו בהדפס־נמר ב־2000 שקל.

בחנות אחרת, קטנטנה, צרה וארוכה, פוגשים את מרים, אשה בגיל־העמידה, יפהפיה אמיתית, הנראית ככפילתה של אליזבת טיילור. עיניה כחולות, שערה שחור והיא מאוד מטופחת.

„אני קוסמטיקאית במיקצועי, וב־נוסף לכך אני גם מנהלת כאן את

שימלה משוק בצלאל
שחקניות, עורכות־דין ודוגמניות

החנות כמה שעות ביום," מסבירה מרים, המספרת כי לאחרונה השתתפה בסרט ישראלי־צרפתי, אדמה חמה. („קיבלתי תפקיד ראשי, הייתי הסבתא של המישפחה!").

בחנות, שמרים מנהלת, ניתן למצוא חליפות באיכות טובה, כותנות־לילה, חולצות ומיכנסיים קצרים ב־1000 שקל.

פלאפל וקדירה. מי שהתעייף מהקניות ורוצה לנוח ולהניח את שקיות הפלסטיק הגדושות, יכול להתישב על כסא פלסטיק צבעוני, תחת שמשיה קייצית, ליד דוכני הפלאפל. מי ששומר על דיאטה יסתפק במשקה קל, שיפיג את צמאונו ויקל עליו את המשך הסיור.

ואם נמאס מבגדים, ויש עניין בסנדלים, קבקבים או סתם נעליים לקיץ, גם זה מצוי וגם ערימת קדירות־בישול עשויות קרמיקה (מתוצרת לפיד). מחירן 450 שקל כל אחת.

בסמוך מוצעים מאוניים למכירה, באדום, כחול וחום. המחיר 2000 שקל.

ההפתעות באזור הסנדלים רבות. מגף־סנדל, סופר־אופנתי, עשוי בד, בצבע ורוד, שחור, אדום, אפור, כחול, טורקיז, מחירו 2500 שקל. נעליים 2500 שקל. סנדלים בעלי עקב: 2000 שקל. סנדלי־עור תנ"כיים, ספורטי־ביים ושטוחי־עקב: 1500 שקל. אבל, כאן, הפירמות אנונימיות, או בלתי־מוכרות.

במדינה

דרכי־אדם
ערב על שפת־הים

האם אפשר להפשיט ג'נס, בלי לקרוע?

היה שמח מאוד בנתניה, במוצאי יום־העצמאות. אנשים רקדו ברחובות, משפת־הים עלו קולות של טרנזיס־טורים וריחות של גריל, כל החוף היה מלא מדורות. בכיכר המרכזית של נתניה הסתובבו הרבה אנשים שחיפשו גם הם שימחה. סידני בוג'ו, נתנייתי בן 30, עבר בין הקהל ועיניו נתקלו בתיירת היפה מארצות־הברית.

סלי (שם בדוי, השם האמיתי נאסר לפירסום) היא סטודנטית נאה, שבאה לבלות חופשה בישראל. גם היא יצאה לרחוב כדי לטעום את טעם חג־העצמאות במדינת ישראל. השעה היתה עדיין מוקדמת למדי, 8 וחצי, חושך אך זה ירד על העיר. וסידני החל מדבר עם סלי. השיחה הפכה לחיזור וסידני הזמין את סלי לארוחה, בבית־קפה שעל שפת־הים. הם ירדו אל החוף ושם גילו כי המקום סגור.

השניים המשיכו לטייל מעט על החוף, אבל סלי רצתה לחזור לאורות ולמוסיקה. אז, לדבריה, חיבק אותה סידני ומשך אותה אליו. היא צעקה וכעסה, הוא התנצל והבטיח לא לחזור על מעשהו. אולם כאשר היו במרחק מה מהמדרגות תפס אותה הגבר ומשך אותה אל החול. הוא השכיב אותה על הארץ, הפשיט ממנה בכוח את הג'נס ההדוקים שלבשה ואת תחתוניה ובעל אותה פעמיים נגד רצונה. כאשר ניסתה סלי להתנגד, לחץ הגבר את פניה לחול, והיא חשה את גרגרי החול בין שיניה.

תוכנית־נקמה. לאחר מעשה, כאשר עלו אל הטיילת, קבעו השניים להיפגש שוב במועדון־לילה, בעוד שלוש שעות. סלי הלכה לדירתה וחזרה בשעה היעודה למועדון־הלילה. אבל סידני לא היה שם. רק בשעה שלוש אחר חצות הגיעה סלי למישטרת נתניה והתלוננה על האונס.

סידני נתפס ונעצר. הוא נחקר והוגש נגדו כתב־אישום על אונס בידי התובעת ררורה פלפל.

בעת הבקשה למעצר עד תום ההליכים טען הסניגור, עורך־הדין צבי לידסקי, כי כל מה שקרה בין השניים קרה בהסכמתה המלאה של הצעירה. „איך אפשר להפשיט בכוח ג'נס הדוקים מגופה של בחורה ולא לקרוע אותם?" שאל הסניגור. הוא גם הצביע על כך שכאשר עלו בני־הזוג בחזרה לחוף, אחרי האונס־כביכול, היו על הטיילת עשרות שוטרים שהשגיחו על חגיגות יום־העצמאות, וסלי כלל לא חשבה לפנות אליהם ולהתלונן. לעומת זאת הלכה הביתה, החליפה בגדים וחזרה למועדון־הלילה כדי לפגוש את סידני שנית.

לנאשם היה גם הסבר מדוע העלילה עליו התיירת את עלילת האונס. לדבריו, קיוותה סלי להמשיך את בילויי־הערב במועדון־הלילה איתו, אך הוא לא הגיע. היא נעלבה והחליטה להתלונן ולהעליל עליו עלילת־אונס. למעשה, לא בא סידני לפגישה מכיוון שהוא גבר נשוי. את מוצאי יום־העצמאות היה אמור לבלות עם אשתו ובתו הקטנה, ולא יכול לחזור למועדון־הלילה.

לסלי היה הסבר מעניין מאוד מדוע באה לחפש את האנס במועדון־הלילה. היא אמרה במישטרה כי לא התלוננה בפני השוטרים שעל הטיילת, מכיוון שרצתה להרוג את סידני על מה שעשה לה. היא הלכה לביתה כדי לחפש ידידים שיעזרו לה לנקום בו, וחזרה למועדון־הלילה כדי לבצע את זממה. אולם סידני לא הגיע לשם, ותוכניתה נכזבה. על כן הלכה לתחנת־המישטרה והתלוננה.

בינתיים עצור סידני עד לאחר מתן עדותה של סלי בפני בית־המישפט, השבוע.

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור

★ **קורסים**
ספרות נשים - קוסמטיקה - פדיקור מניקור
הוצאת שיער בחשמל לצחיחות (אפילציה)

★ **סלון ומכון יופי**
תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול, צביעות, פסים, טיפול פנים, איפור, הוצאת שיער לצמיחות (אפילציה) ובשעוה

★ **הכנת כלות**
• מחירים עממיים • שרות מעולה

1983

ת"א, דיזנגוף 190 (יהודת 4) 226066, 229388

תן טרמפ לחייל

טעם העולם הגדול.

קשר בראנד&שות'

Schweppes
טעם העולם הגדול.

אלכס אוריגינל • מזגני אויר לרכב

אלכס את
מובילה
עליונות

"אלכס אוריגינל" - מזגן שמתוכנן מפותח ומיוצר לכל סוג מכונית בנפרד.
תוצר הנדסי מתוחכם של טכנולוגיות רכב ברמה עולמית עם מוניטין והכרה בינלאומיים.

מזגן שהושקעו בו עשרות אלפי שעות אדם ומכונה, 15 שנות התמחות בלעדית במזוג אויר לרכב ו-30 שנות נסיון בהנדסת רכב.
מזגן שעמד בהצלחה בכל תנאי האקלים ומזג האויר - בכל העולם בסוגי הרכב השונים לאורך מליוני קילומטרים - ממדבריות אוסטרליה ועד המרצדסים שדוהרים על אוטוסטרדות אירופה.
מזגן שהוא אבי הנדסת מיזוג - אויר - לרכב בישראל - פורץ דרך עולמי - שאיפשר למזג מכוניות גם בנפח מנוע בינוני וקטן, בעזרת המנתק האוטומטי - המצאה מקורית ובלעדית שרשומה בפטנט מס' 27433.
"אלכס אוריגינל" - מפעל לתפארת - אחת משלוש החברות השולטות באירופה במיזוג אויר לרכב.
שם אחד. שם שאומר הכל.
"אלכס אוריגינל".

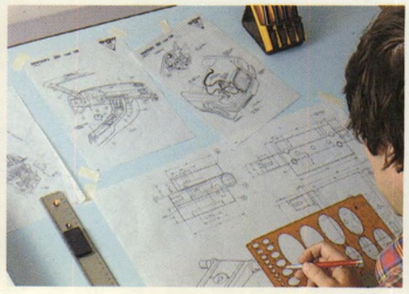
אלכס אוריגינל • מזגני אויר לרכב

מבט אל אולם ההתקנה במפעל המשוכלל והמתקדם ביותר מסוגו.

"אלכס אוריגינל" - מזגנים לרכב
רח' עשר טחנות 12 רמת-החייל, ת"א
טל. 03-491112
פיתוח, תכנון, ייצור, התקנה ושרות -
הכל תחת גג אחד.

הקניה הטובה ביותר 1984

1984

1984

ליכטנזון צרפתי עיצוב

גדעון אוברזון • תל אביב
Gideon Oberson

מרים בניחי

מזל החודש: תאומים

מטרות נשגבות וכשרונות מיוחדים, חוסר־מרץ

התאריך שבו מתחיל מזל תאומים אינו קבוע. בשנה אחת ההתחלה היא ב־21 ואילו באחרת ב־22 במאי. למשל, ב־1955 התחיל מזל תאומים ב־22 בחודש, אולם כבר שנה יותר מאוחר, ב־1956, החל מזל תאומים ב־21 במאי. מן הטעם הזה קשה להצביע על המעלה המדוייקת שבה נולד כל אחד (אלא אם נעזרים בטבלות המתייחסות לשנה יום שעה וכו').

כמינהגנו נביא כאן את דעתו של האסטרולוג חרובל, שבזמנו חילק את המזל ל־30 טיפוסים שונים, לפי היום שבו הם נולדו. ההקדמה שהקדמתי כאן היא כדי שזה המחפש את עצמו בתאריך הולדתו ואינו יודע במדוייק את המעלה שבה היתה השמש בהוולדו, יצטרך להיות גמיש ולהתאים את עצמו. לשם כך יהיה עליו להסתכל יום לפני ויום אחרי תאריך הולדתו, ואז קרוב לוודאי שיזהה תכונות, אירועים וחוויות המתייחסות אליו ואל אישיותו.

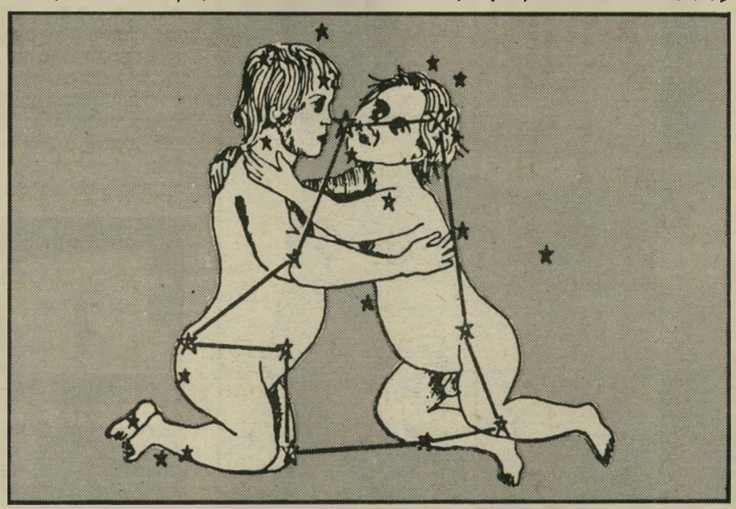
22.5 – אדם שעלול להיות אומלל בנישואיו. אם זו אשה יהיו לה קשיים בלידה. יליד תאריך זה עלול להיות נוח מדי להשפעה.

23.5 – אדם נוח, בעל יכולת ריכוז, עשוי לגלות תגלית, בהתאם לכיוון שכוחו וכשרונותיו יובילו אותו: אופטיקה, חשמל ואולי בכימיה. אך בהחלט יתכן שאותה תגלית תתבטא בשטח המטאפיזי או העולם העל־חושי.

24.5 – אדם בעל אופי חזק בכל הכיוונים. גם מבחינה פיסית וגם מבחינה נפשית. אדם שיכול לייסד אירגון עצום ולתמוך בו. אדם זה אינו יכול להחמיץ את דרכו. מובטח לו תפקיד חשוב ורב־אחריות.

25.5 – אדם בעל חוש־הסתכלות חד, שכל חריף ויכולת אבחנה מדוייקת. הוא פעיל מאוד, יכול להיות בלש טוב, בעל שכל מעשי ולא תיאורטי.

26.5 – אדם מושלם. מה שיעשה הוא יבצע באופן יסודי ביותר. הופעתו נאה. יש אצלו סדר בעסקים או בענייני היום־יום ושיטחיות מסויימת בעיסוקים הרוחניים. עלול להיות אנוכי, גאוותן, אך בעל שכל.

27.5 – אדם שעוסק בעיסוקי בית, וחובב חיות־בית.

28.5 – תאריך זה הוא בגדר תעלומה לאסטרולוג חרובל, הוא טוען שגלום בו סוד שאינו מבין אותו.

29.5 – אדם בעל כשרונות מעשיים, מתאים בעיקר לעסקים.

30.5 – אדם בעל שכל מוזר ביותר. הוא יעסוק במשהו שלמרבית האנושות אין סבלנות לעסוק בו: הוא בעל כישרון לחבר חידות, לפתור אותן ולפתור בעיות מסובכות.

31.5 – אדם בעל כוחות עצומים. מזלו בחיים הוא בצמיחה מהירה ובכל מה שיעסוק יצליח, כאילו ייעזר בכוחות מאגיים. מייעצים לו שיהיה מתון ובעל שיקול־דעת כתוספת לביטחון הגדול והאמון הגדול מדי בעצמו.

1.6 – אדם שניחן באופי בלתי־רגיל שלא קל להבינו. יש לו יותר כוח ממה שמייחסים לו. קיים מום מסויים בצורתו החיצונית, שמפריע להתפתחותו, והאופי החזק לא בא לידי ביטוי מלא. הוא יודע זאת, אך לא יכול להימנע מלהטעות מעט ולהיות דו־משמעי. מלבד זאת, איש־עסקים טוב, זריז וערמומי בענייני כספים. חסרים לו יסודות דתיים ומוסריים.

2.6 – אדם חוקר מכאניקה ואוהב נסיונות בדינמיקה.

3.6 – אדם בעל מטרות נשגבות וכשרונות מצויינים, אך מתוך חוסר־יציבות בתכונותיו, לעתים רחוקות הוא עושה משהו מועיל לו ולאחרים, חוץ מאשר גרימת הנאה לעצמו.

4.6 – אדם בעל כוחות ענקיים במחשבה, היגיון נפלא, פילוסוף מעמיק. מרשים את העולם שבו הוא חי.

5.6 – אדם אקטיבי, חסר מנוחה, עקשן מתגעש ושיטחי במחשבה.

6.6 –אדם שתמיד פועל לטובת הכלל, אוהב שלום ומקדם מעשים טובים.

7.6 – אדם הנוהג להתמסר לענייני מיסתורין, מחפש בנסתר ועשוי לחולל גדולות בתור עוסק בנסתר.

8.6 – טיפוס מרקוריאלי מובהק, בעל מיקצוע ונטיות מרקוריאליות. כלומר: חצד המפותח בו קשור לתיקשורת, יחסי־ציבור, קלילות, חן וכו'.

9.6 – אדם שיש לו נטיה להתעסק בצורה מתמידה באיזו עבודה שהיא. אופי שנתון להשפעות חיצוניות מרובות.

10.6 – אדם בעל אופי חיובי ביותר, שעל־ידי מאמץ אישי ועבודה, עושה משהו לטובת האנושות. לא אדם רגיל, נעלה מאד.

11.6 – תאריך זה מצביע על אדם שנקלע לקשיים איומים במקום הולדתו. השמש שוקעת עבורו במקום אחד, ואילו בחלק אחר היא זורחת עבורו שוב.

12.6 – אדם בעל אופי אציל, שנושא את חותם הנדיבות. נעוריו מבטיחים הרבה, אבל גורל ומזל פונים לעתים נגדו. נשמה רגישה. לא נולד בזמן ובסביבה הנכונה. תוכניותיו הגדולות נתקלות בקשיים גדולים.

13.6 – אדם שמאבק החיים דיכא אותו. חסר לו מרץ ואומץ־רוח מוסרי.

14.6 – אדם בעל תחושות מעודנות. אוהב ועוסק הרבה במדע ובמחקר.

15.6 – אדם שעשוי להשיג דברים ראויים לציון, אלא שאינו מצליח בשום־דבר גדול.

16.6 – אדם שנצמד להרגלים מקובלים וחיי הכרה טובים. מקדיש זמן רב להעשיר עצמו, בעל כשרונות אמנותיים.

17.6 – אדם שיטחי, רואה באמנות הדקורטיבית יותר מאשר בטבע.

18.6 – אדם שלא אוהב שינויים. אינו מתעניין בהמצאות חדשות. חוקר מעמיק כשהתנאים מאפשרים. בעל שיפוט מצויין.

ת"ב וה־7 בחודש לא יתבטאו במצב־רוח טוב במיוחד, אולם תוכלו לנצל תאריכים אלה להסדרת בעיותי־כם הכספיות. נראית תזדמנות לשפר את המצב הכלכלי. רצוי להתייעץ עם מומחה, או עם אדם שעליו אתם סומכים. לא רצוי למעול הפעם לפי התרגשה. ת"ח וה־9 בחודש יהיו נעימים מאוד, בייחוד בכל מה שקשור לחיי חרגש. לרווקים ולרווקות תהיה הצלחה, זו תקופה מאוד טובה לפתח קשרים חדשים.

* * *

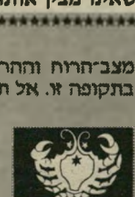
הבעיות שמטרידות אתכם לאחרונה קשו־רות לבני־משפחה אחרים או לבני־הזוג. עד עכשיו הצלחתם לחד־אפך ולא להביע את זעמכם, רצוי להמשיך בדרך זו ולשתוק. החשי־פה של רגשותיכם עלו־לה להחליש אתכם ו־לקחת מכם עמדת־כוח חשובה. התחום הכספי עדיין מעורר דאגה. אל תתפתו לבצע עסקות שאינן בטוחות או שמ־סכנות את התסכונות האחרונים שעדיין נשארו לכם. ת"ב וה־11 יהיו קשים במיוחד.

* * *

ת"ד וה־8 בחודש עלולים לגרום לכם אי־נעימויות. הפעם חשוב שלא תתחמקו ממתן תשובה נכונה. אי־דיוקים או אינפור־מציה לא נכונה עלולים לגרום לכם בעיות ש־אותן לא צפיתם מראש. אבזרים שונים בבית עלולים להתקלקל, ומה שחשוב יותר מכל, ק־שור במפתחות הבית או המכונית. נטיה חז־קה לשכוח או לאבד. ת"ח וה־9 בחודש נראים כמבטיחים בשטח הרומנטי. בני המין השני יימשכו אליכם.

מצב־הרוח וההרגשה הכללית אינם קלים בתקופה זו. אל תעמיסו על עצמכם אחריות נוספת, חשוב לנוח ולה־רגע, חמתח שבו אתם שרויים עלול לאלץ אתכם לשכב במיטה ימים אחדים. ת"ב וה־7 בתודש אינם מתאימים לשיחות, סיכומים וחס־כמים. ובוודאי שלא רצוי לחתום על מיס־מכים חשובים באותם ימים. יפרשו את דב־ריכם לא נכון וזה עלול לסבך אתכם מאוחר יותר. ב־8 וב־9 טוב יותר לחישאר בבית.

* * *

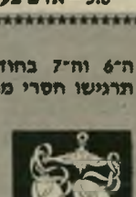
ב־6 וב־7 בחודש אתם עלולים להתפתות להוציא כספים יותר ממה שאתם יכולים להרשות לעצמכם. ביח־סים עם אנשים קרובים עלולה להתפתח מריבה וזה יביא לאכזבה. ת"ח וה־9 מתאימים לשיחה גלויה עם בני־הזוג או עם בני־משפחה קרו־בים. ת"י וה־11 בחו־דש יהיו קשים במיוחד. מצב־הרוח קשה וידי־דים עלולים לגרום לכם לאכזבה. כדאי לסמוך רק על עצמכם. ת"ב בחודש יביא עימו מצב־רוח משופר.

* * *

בתחום חמיקצועי אפשר לעשות הרבה כדי להתקדם. ת"ב וה־7 מתאימים לשיחות עם הממונים או עם עמי־תים לעבודה. אין ספק שתחושו חסרי מנוחה ועצבנים, אך דווקא בגלל זה טוב יהיה לשוחח ולפרוק כל מה שהצטבר בפנים בתקו־פה האחרונה. ב־10 וב־11 בחודש רצוי לא לבצע כל נסיעה, אם זה לא הכרחי. אנשים יהיו מאוד תוקפניים כלפיכם ואתם עלולים להתעצבן ולהסתבך בגלל אשמה של אחרים.

ת"ב וה־7 בחודש יהיו מאוד מעייפים. תרגישו חסרי מרץ וכוח, לכן כדאי לתכנן סדר יום שקט. ת"ח וה־9 יהיו מהנים ו־נעימים. פגישות מיק־ריות עשויות להביא לחידוש קשרים רומנ־טיים. ב־10 וב־11 ב־חודש תתכוננו לגייס את כל הכוחות כדי להתגבר על הבעיות הכלכליות הלוחצות. תהיו חייבים לתת תשובה והפעם זו תהיה קשורה להחלטה שעליכם להחליט בכוחות עצמכם.

* * *

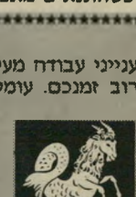
מצב־הרוח אינו קל בימים אלה. אנשים שעימם היו לכם קשרים קרובים, אינם מבינים אתכם ומס־תכסכים בגלל עניינים של מה בכך. ב־6 או ב־7 בחודש עשויות להישמע באוזניכם הצעות חד־שות ומעניינות הקשר־רות לתחום העבודה. קישרי ידידות יעזרו לקדם את שאיפותיכם. נצלו את התקופה, כדי לקדם את כל העניינים חדורשים פתרון מהיר. בתחום המישפחתי והרומנטי עליכם להשתדל לא לנקף קשרים.

* * *

בימים אלה אתם נאלצים להתמין להחלטות של בני־הזוג או של שותפים לעבודה. לא כדאי להחליט החלטות לפני כן. כדאי לחכות ואחר־כך לראות באיזו דרך לנחוג. לא טוב לתכנן בנפרד, כדאי לשים לב לתוכניות ולעצות של בן־הזוג או של ידיד קרוב. ת"ב וה־7 בחודש עשויים להביא למיפנה מהפכני, אולם, כאמור, ההחלטות בקשר לכך תיעשנה מאוחר יותר. ימים מאוד קשים יהיו ת"י וה־11 בחודש.

יחסים רומנטיים חדשים יחזירו לכם את שימחת־החיים. לפתע נגמר לכם מאהבה אחת וכבר מתחילה השניה. הרומנטיקה חו־גגת. טוב לעסוק בפעי־לות ספורטיביות ולצאת לטיולים ונסיעות. הד־גש הוא על תנועה. ישיבה בבית והימצדות לשיגרה עלולה לגרום למצב־רוח פסימי. הי־צירתיות מודגשת גם היא, לכן טוב להוציא לאור רעיונות חדשים, ולאמנים שביניכם זו תקופה פוריה במיוחד. מצב־הרוח ישתפר.

* * *

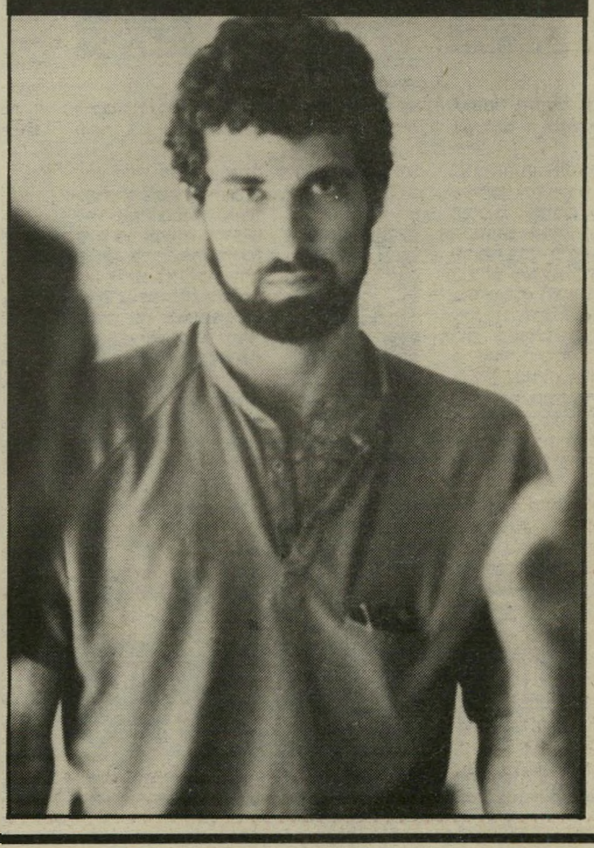
בתקופה זו יש מחשבות על שינוי במקום המגורים. יתכן שתתפתו לשנות את סדר הרהיטים. מה שברור שהדירה זקוקה לאירגון מחדש. אורחים יגיעו לביקור ללא הודעה מראש, אך קרוב לוודאי שהביקור יהיה מוצלח במיוחד. ב־6 וב־7 ב־חודש תוכלו לשכנע כל אחד בכל דבר שאתם מעוניינים בו. הקסם שלכם יבלוט ובני המין חשני יימשכו אליכם. ב־8 וב־9 בחודש יהיה עליכם לדאוג לבריאות של בני־המישפחה.

יריות במשולש האהבה

אריה (מימין) אהב את אורנה (למעלה), אורנה אהבה את אילן (למטה) ואילן היה החבר הטוב ביותר של אריה

צ **יצויל חד של** מכשיר האינטרקום העיר את רס"ן הגרי קוט, במוצאי־שבת בתחילת חודש יולי בשנה שעברה. הקצין הציץ בשעונו וראה כי השעה היתה אחרי חצות. ממכשיר האינטרקום שמע את קולו של נהגו האישי, אריה דתיאל. אריה מלמל מילים בלתי ברורות. עד שפתח הרס"ן את הדלת הספיק הנהג להגיע למסדרון והקצין ראה אותו יושב על המדרגות, ראשו כבוש בזרועותיו והוא ממרר בבכי.

„הסתבכתי... הסתבכתי..." חזר ו־אמר אריה. הקצין הרגיע אותו ושאל מה קרה. כאשר התאושש אריה, סיפר למפקדו כי פגש את אורנה ואילן, ניגש אליהם ורצה לדבר איתם, אבל הם התחמקו ממנו. „אז תפסתי קריזה, אני לא יודע מה קרה ונורו יריות," גילה אריה.

רס"ן קוט, שהוא תובע צבאי במיקצועו, ייעץ לאריה לגשת לתחנת־המישטרה ולספר שם את סיפורו.

„אריה היה אז הנהג שלי בערך חמישה שבועות," סיפר רס"ן קוט מעל רוכן־העודים בבית־המישפט המחוזי בתל־אביב. „נסענו יחד בדרכים שעות ארוכות, ובמצבים כאלה מדברים. אריה סיפר לי הרבה על אורנה. בחורה שאותה הכיר בגרעין העירוני לפני הצבא. הוא סיפר שאורנה עזבה אותו כי לא גייסו אותו לצבא יחד עם האחרים, בגלל בעיות רפואיות. הוא הראה לי תמונות שלהם יחד, והבנתי שהוא היה מאוד קשור אליה, למרות ניתוק היחסים ביניהם. מה שפגע בו במיוחד היה שאורנה התחילה לצאת עם אילן, חברו הטוב ביותר" סיפר הקצין.

כל אותו זמן ישב אריה על ספסל־הנאשמים. שערו קצוץ קצר, ועיניו ספק מחייכות ספק בוכות. הוא נראה בודד מאוד על ספסל־הנאשמים, כאשר מולו התייצבו בזה אחר זה חברו הטוב ביותר אילן לוי ואהובתו אורנה משה.

כאשר עלתה אורנה על רוכן־העדים, אפשר היה להבין בקלות מדוע התאהבו בה שני החברים ויצרו משולש מסוכן. אורנה היא בחורה קטנטונת, בעלת שיער ארוך ומתולתל ועיניים חומות תמימות. היא לא הישירה את מבטה אל אריה במשך כל זמן עדותה.

תקיפה בסכין מיטבח

ל **שאלות התובעת** שרה ספיר־חן, סיפרה אורנה לשופטים כיצד הכירה את הנאשם. אריה ואילן הצטרפו אחרי סיום לימודיהם, בקיץ של שנת 1981, לגרעין עירוני שהחל מתגבש בעיר ועבר אחר־כך לקיבוץ דגניה להכשרה. אורנה, גם היא רמת־גנית, הצטרפה לגרעין יותר מאוחר ושם פגשה בהם. אריה ואילן היו חברים מאז בית־הספר העממי וגם לצבא התכוונו לצאת יחד. באותה תקופה היתה לאילן חברה קבועה, ואריה התאהב באורנה היפה. במשך חדשים אחדים, לפני היציאה לקיבוץ, היו אורנה ואריה חברים. אולם עוד לפני שיצאו לדגניה, החליטה אורנה לעזוב את אריה. בחודש הראשון בקיבוץ עדיין היה כל הגרעין יחד, ואז גוייסו הבנים ויצאו לצבא. הבנות נותרו בקיבוץ ואריה, שלא גוייס נותר עימן.

באותה תקופה היו היחסים בין אורנה ואריה מוזרים למדי. באופן רישמי כבר לא היו חברים, אבל הם עדיין אהבו וקינאו איש לרעותו. כאשר יצא אריה עם מתנדבת ששהתה בקיבוץ, עשתה לו אורנה סצינת קינאה. לעומת זאת, כאשר הצהירה אורנה כי איננה רוצה להיות חברתו, איים עליה אריה שירצח אותה ויתאבד.

בספטמבר 1981 הגיעו הדברים בין אורנה ואריה לידי אלימות. לילה אחד התפרץ אריה לחדרה של אהובתו וניסה לפגוע בה בסכין מיטבח. הוא הצליח לשרוט את פניה וצווארה, היא צעקה וחברים הפרידו ביניהם. אריה נלקח למישטרת טבריה, ואחיו לקח אותו משם בחזרה העירה, כדי להרחיקו מאורנה.

באותה תקופה היה החבר הטוב אילן מגוייס, והוא שמע על המיקרה מחברו אריה. אריה סיפר לו עד כמה גדולה אהבתו לאורנה, עד כמה היא חשובה לו, וכי לא יוכל לחיות בלעדיה. בחודש אוקטובר של אותה שנה התגייסה גם אורנה לצבא.

פגיעות בצוואר וביד

ב **תחילת שנת** 1983 נפרד אילן מחברתו הקבועה והחל נפגש עם אורנה. היחסים ביניהם הפכו ליחסי אהבה והם החלו יוצאים בקביעות.

„ידעתי שזה יפגע באריה שאני יוצא עם אורנה, אבל לא יכולתי כבר לעשות כלום," העיד אילן. גם אילן היה נבוך מעט להעיד נגד חברו הטוב, שממנו לקח את אהובתו ולא היישיר את מבטו אליו. „קצת לפני שהייתי חבר של אורנה, ניתק הקשר ביני ובין אריה, ואינני יודע מי סיפר לו שאנחנו חברים," העיד אילן המזוקן, „אבל כאשר אני חושב מה היה יכול לקרות מהיריות שלו, אני כועס עליו מאוד," הצהיר.

הכאב הרדום בגלל הפרידה מאורנה התעורר לחיים, כאשר נודע לאריה על הקשר שנוצר בין שני חבריו הקרובים ביותר. הוא נהג לטלפן וניסה לדבר עם אורנה, הוא ניסה לראות אותה. מכיוון שבינתיים גוייס גם הוא לצבא, יכול היה לפגוש בה רק בסופי־שבוע, והמיקרה אכן התרחש במוצאי־שבת.

אורנה ואילן, יחד עם זוג חברים נוסף, ירדו מביתה של אורנה ברמת־גן ביולי 1983 והתכוונו לבקר ידידים. זוג החברים נסע ראשון במכוניתו, ואילן ואורנה נסעו במכונית הסובארו שלהם בעקבותיהם.

ליד תמרור עצור הגיחה לפתע מכונית צבאית וחסמה את הדרך. אילן ראה את אריה יורד מן המכונית הצבאית לבוש מדים ובידו רובה גליל. „ראיתי את אריה רץ אלי עם קת הרובה מכוונת כלפי," אילן נבהל וניסה להימלט מהמקום. הוא תימרן את מכונית הסובארו אחורנית מכיוון שחשש כי לא יוכל לעבור את מכוניתו של אריה שחסמה את דרכו. באותו רגע הלם אריה בקת־הרובה על חלון הנהג ושבר אותו. בעוד המכונית נמלטת, הרים אריה את הרובה וירה. היריה ניפצה את החלון הקידמי של הסובארו. אילן שמע יריות נוספות, אך הוא המשיך לנסוע במהירות לתל־אביב. שם עלה לדירת חברים וגילה כי הוא שותת דם. הוא היה פגוע בצווארו ובידו.

אילן טילפן למישטרה והובל לבית־החולים. הפצע בצווארו נחבש, אחרי שהרופאים הוציאו רסיסי כדור מתוכו. אורנה לא נפגעה כלל. כשיצאה המישטרה למקום האירוע גילתה כי עובר־אורח, שעמד על המידרכה בזמן הירי, נפצע גם הוא ונלקח לבית־חולים.

אריה נעצר עד תום־ההליכים, ונאשם על־ידי התובעת ספיר־חן בניסיון לרצוח את אילן ואת אורנה, וכן בכך שגרם חבלה חמורה לעובר־האורח.

במישפט, המתנהל בפני השופטים אורי שטרוזמן, מאיר צבי־הכהן והשופט חיים אדר, אין כמעט ויכוח על העובדות. אריה מודה, כי ירה לעבר המכונית, גם בדיקת כף־היד שנערכה לו אחרי הירי הוכיחה כי טיפל בנשק. השאלה היחידה שנותרה היא מה היתה כוונתו של אריה בזמן היריות, האם התכוון לרצוח את אורנה ואילן בגלל קינאה ואהבה נכזבת, או שמא נפלטו הכדורים במיקרה, והוא ירה בלי מחשבה וללא כוונה לפגוע בזוג.

אילנה אלון ■

נותרו מעט מאוד שגיאות שלא עשיתי עדיין.

— איך הצלחת להגיע לנוסחה שלך, בבחירת הנושא והטיפול בו?

לא הגעתי אליה, אלא התגלגלתי אליה. אם אפשר לומר כך. אפילו באכספרס של חצות עוד חשתי שאני טועה ושוגה פה ושם, ונדמה לי שרק בגיבור מקומי חשתי את עצמי בטוח במלוא מובן המילה, ולא נסיתי להיות חכם עד כדי כך שאסדר גם את עצמי.

— איך אתה מגיע לכל הצעירים שנדמה כאילו אתה מגלה בקבלנות?

אני מבלה ארבעה חודשים בשנה בהוראת קולנוע. ובמשך תקופה זו אני נמצא בקשר הדוק עם צעירים, אלה מצביעים לפני על דברים שכדאי לראות ועל כשרונות שאחריהם כדאי לעקוב. כך גליתי לדוגמה את פט או'קונור שביים את קאל. אין ברירה, מי שעוסק בספרים צריך לקרוא הרבה ומי שעניינו קולנוע חייב לראות הרבה סרטים. חוץ מזה, יש לי שיגעון פרטי. אני רושם כל דבר שנאמר לי, כל שם וכל הערה, אני מתחשב בכל ומנסה ללמוד מן הכל.

— האם אתה באמת סומך עד כדי כך על הזולת?

צריך להבין, שבאשר אדם אומר לך שמשהו מצא חן בעיניו, אות הוא שהאיש מוכן להתחייב אישית בדעתו. אם הדבר שיכנע אותו רק חלקית, סביר להניח שלא יזכיר אותו כלל.

— האם אתה באמת מחוסן מפני הפקת סרט כושל?

חס וחלילה, ואני מתכוון לכך בכל הרצינות. אם בעוד חמש שנים ניפגש כאן ותאמרי לי שלא הוצאתי מתחת ידי אפילו כישלון אחד, סימן הוא שלא התאמצתי די הצורך, ולא העזתי די הצורך ולא חיפשתי לעצמי דרכים חדשות כראוי.

אמנם יש כיוונים שאינם מושכים אותי אישית ומשום כך אין סיכוי שבהם אעז יותר מדי: סירטי־מין למשל, או סירטי מדע בדיוני. מאחר שאני אוהב סרטים סיפוריים, שבהם העלילה ברורה, יש גם להניח שלא ארחיק לכת אל הסיבוך המיותר בסיפוריות.

— מה הוא בעצם הקולנוע שאתה אוהב, אם כבר מדברים על כך?

אני אוהב את הקולנוע של שנות ה־50, הסרטים של דייויד לין ושל סטאנלי קרמר מאותה התקופה, סרטים של פרד זינמן ושל איליה קאזאן. תהיה זאת שטות מצידי להתכחש היום לדברים שעליהם גדלתי ושקרובים אליי כל־כך. גישתם של כמה מבני דורי, המנסים להפנות את הגב לקולנוע הזה, נראית לי אווילית וצבועה גם יחד.

— איך אתה מסביר את העובדה שכל־כך הרבה בימאים בריטים, אחרי שהם מצליחים בבית, יוצאים לעבוד בארצות־הברית?

אני חושש שאנחנו נגועים במחלה מסויימת, באנגליה, ובדיעה קדומה שאומרת כי מי שמצליח בבית ואינו מנסה לעשות את הצעד הגדול מעבר לאוקיאנוס, אינו שאפתן די הצורך או אינו מוכשר די הצורך.

— התעשיה הבריטית עברה משבר קשה בשנים האחרונות, משבר שהיום נדמה, לא מעט בזכותך, כי היא יוצאת ממנו. מדוע?

ראשית, כל הכשרונות באנגליה התרכזו בטלוויזיה, שם התאפשר להם להביע את עצמם בכל החופשיות ולכן לא הרגישו צורך לחפש משהו אחר. שנית, ואולי זה יהיה מצחיק לומר, אנחנו אומה של יושבי בית, ומן הרגע שהטלוויזיה התפתחה, מצד אחד, והחימום המרכזי הגיע לכל הבתים, מצד שני — לא היה עוד מניע מדרבן באמת לצופה הממוצע שייצא מן הבית אל הקולנוע. אפילו לא העובדה שבבית־הקולנוע חם יותר.

הצרה היא שבתי־הקולנוע לא ידעו להגיב על כך. ניצבו המומים והמתינו שהרעה תחלוף מעצמה. רק עתה הם מתחילים ללמוד שיש קהל שאוהב קולנוע ושאפשר להביא אותו לשם, אם מציעים לו את התנאים הנכונים.

מיכתבים לרותי

רק לא אנואיסט

אם אתה אוהב בלונדיות — זה בשבילך, ואם לא, גם אז כדאי להמשיך לקרוא, כי (1006/84) נשמעת כל־כך נחמדה, עד שהיא בוודאי תסכים להחליף למענך את הצבע, כמובן בתנאי שאתה עונה, פחות או יותר, על דרישותיה. היא מצהירה שהיא גרושה באשמתה, לדבריה: „אם מישהו רוצה לדעת מה היתה אשמתי, אז בבקשה: הייתי טובה מדי." היא בת 37, אם לשניים, נאה, עובדת בתפקיד ניהולי, ואוהבת לצייר ולטייל בארץ.

אתה עשוי לעניין אותה אם אתה אינטליגנטי, נאה, בשנות ה־40 המוקדמות ובעל חוש־הומור, כי „אחרת לא נוכל להתגבר יחד על הנדוניות ששנינו מביאים זה לזה," היא כותבת. אם אתה אגואיסט, שרוצה רק לקבל ולא מוכן לתת — אל תכתוב לה. היה לה כבר מספיק מהסחורה הזאת.

★★★

שמעתי רופא פנימי אחד אומר, שהצרה עם אולקוס היא, שאתה יכול לקבל אותו, ובכל זאת לא להצליח.

★★★

את מיספר הטלפון

(1007/84) היא רווקה, בעשור הרביעי לחייה. היא מקווה למצוא חבר־לחיים כי היא לא רוצה להיות עוד לבד. „קשה לי לספר על עצמי, כי עוד לא ניסחתי אף פעם תיאור של עצמי," היא כותבת, „אולי יהיה לי יותר קל לעשות זאת בדרך השלילה: אני לא יפהפיה, לא דקיקה ולא בלונדית עם עיניים כחולות. אני ילידת הארץ, ממוצא מיזרחי, חברה'מנית, נעימה, לבבית, יודעת להיות חברה טובה, אוהבת בית חם, מוסיקה קלאסית, ציור ותיאטרון." האיש שלה צריך להיות איש־שיחה, בסביבות ה־50, בלי בעיות פרנסה ו„שיידע להעריך את מה שיש לי להציע." פלירטים והרפתקות לא באים בחשבון, רק הכרות על בסיס רציני. ועוד הערה, לסיום: כיוון שאין לה חשק להתחיל בהתכתבויות, היא תעריך אם תציין את מיספר הטלפון שלך.

★★★

אני מתה על וודי אלן. לא נראה מי־יודע־מה, אבל איזה ראש. „כשאני רואה בחורה יפה," הוא אומר, „אני רוצה לכתוב שיר, לבכות, להתנפל עליה." ועוד מפיו: „סכסוך זה דבר יפה בין שניים. בין חמישה זה דבר נהדר."

★★★

תני לו לרדוף אחרייך, ואז תתפסי אותו. כמה כללי זהב: אל תקני לו מתנות לפני שהתיידדתם, אל תשאלי אותו „מתי נתראה?" והכי טוב – תהיי פאסיבית, אבל בצורה מופגנת. הסתכלי בו עוד ועוד, אבל ברגע שיביט בך, השפילי מייד את עינייך. הוא יבין שהוא מעניין אותך, והוא עשוי לגשת ולעשות את הצעד המקווה. אם לא – מגיע לך משהו יותר טוב. אמצי את כל כוח־הרצון שלך, ואל תרדפי אחריו, אפילו אם תתפוצצי. זיכרי: גבר זה כמו כבוד – כמה שיותר תרדפי אחריו, הוא ימהר לברוח. אז שיהיה בהצלחה, מותק.

★★★

לא רוצה ילדים

תשמעי איך (1008/84) מתאר את עצמו. אפילו אם את לא מחפשת, או שאת בגילה של בתו, הוא עשוי להעלות חיוך על פנייך. אז ככה: „אני גרוש, שני הילדים כבר גדולים, נסעו להם לחו"ל, בן 48, עובד מדינה, מסודר, אוהב מוסיקה, גובה 1.80 מטר, ולאסיפות־הורים. רוצה מישהי שאוהבת בית חם, לא בסיגנון של כל יום, בוא נאכל במיסעדה'. רוצה אשה נקיה ומסודרת, כי אני לא מסודר, אבל אוהב סדר.

★ ★ ★

קוראים/קוראות המבקשים לענות למיכתבים לרותי מתבקשים לעשות זאת תוך ציון שם המפרסם במדור או ה־מיספר המזהה שלו (84/...) על גבי המעטפה. נא לציין גם „מיכתבים לרותי" ולשלוח לי מערכת „העולם הזה", תל־אביב, רחוב גורדון 3.

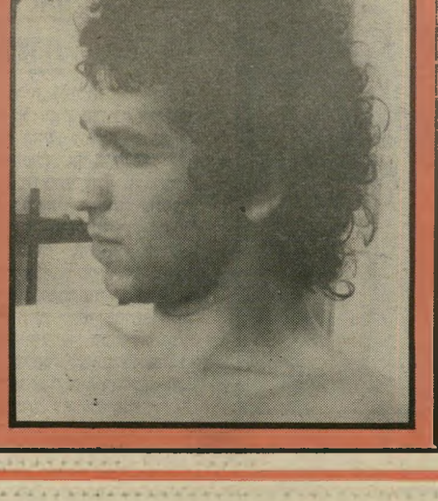
זאת, כמובן, גם הכתובת לקוראות/קוראים המבקשים לסגנות למדור.

עיניים חומות, עיניים כחולות

הסתכלו טוב על התמונה הזאת. היא נראית כמו אחת שוודי אלן ומיליוני גברים אחרים היו מתנפלים עליה בשימחה רבה. אילו רק היתה להם הזדמנות. ליפהפיה האקזוטית הזאת קוראים שרי חן, והיא דוגמנית, בת 25. היא ממוצא בוכרי וצבע עיניה המקורי הוא חום, אבל מדי פעם, כאשר בה לה להיראות שונה, היא מצמידה לעיניה עדשות־מגע כחולות, כמו בתצלום הזה, למשל. למרות שכדוגמנית מבוקשת היא מרוויחה לא־רע ויכולה להרשות לעצמה דירה שכורה משלה, מעדיפה שרי הרווקה להתגורר עם אמה ברמת־גן. „אני אוהבת את המיסגרת המישפחתית," היא אומרת. „זה יותר נעים מאשר להיזרק לבד באיזו דירה."

הביריון העדין

אילו רק יכולתי, הייתי מצמידה אליי את אסף גורנר במשך 24 שעות ביממה. לא רק מפני שהוא חתיך, סימפאטי ובנאדם מעניין באופן כללי, אלא גם בזכות שליטתו בקונג־פו. שהיא – למי שלא יודע – תורת לחימה סינית עתיקה. עם שומר־ראש כזה אפשר להסתובב בביטחון בכל מקום ובכל שעה, וגם לישון בשקט.

הוא בן 27, רווק, מתולתל, גרפיקאי במיקצועו ועוסק גם בהלחנת מוסיקה ובגניבה על פסנתר, גיטארה וסיטאר. על הכלי האחרון הוא למד לנגן בעת שהותו, במשך שנה, בהודו ובארצות המיזרח הרחוק. אסף לא נראה בירין במיוחד. יש לו מראה די עדין, אפילו. „הקונג־פו זה אימון פיסי שמפתח לא רק את כוחות הגוף, אלא גם את כוחות־הנפש," הוא מסביר. את חוויותיו בנושא הוא סיכם בספר בן כמה עשרות עמודים, ששמו אזריך – שהוא שם של גיבור דמיוני. מר־קונג־פו מגדיר את עצמו כ„גבר של אשה אחת", ואותה אחת חייבת, לדבריו, להיות בעלת עדנה, אמת ויופי.

רינונים

אומרים שהצבא זה מישרד־השידוכים הכי־גדול בארץ, ואני, מצידי, הייתי מוכנה להיכנס שוב למרים ולבצע את התפקיד הכי משעמם בצה"ל (פקידת זימונים בבית־דין צבאי, אם זה מעניין מישהו), רק כדי שאוכל, שוב, להתחתן לפחות אחת לחודש. אבל מה חשובים הסיפורים הפרטיים שלי לעומת השידוך הצה"לי של השנה. אני מתכוונת לנישואיו של תת־אלוף יוסי אלדר, קצין חינוך ראשי, עם רב־סרן טלי שטיינברג, שהיא סגנית מפקדת בסיס ההדרכה של החינוך. הוא בן 40, היא צעירה ממנו ב־10 שנים בערך.

יוסי, הוא בעל עיטור־העוז ממילחמת יום־הכיפורים, וגם נפצע במילחמה זו. את טלי הנאה הוא הכיר אתם־יכולים־לנחש־איפה, לפני כשנתיים. העובדה שהוא היה אז נשוי ואב לשלוש בנות (הגדולה בת 17), לא הפריעה לרומן. הם אפילו עברו להתגורר יחד, בדירתה של טלי בצפון תל־אביב. לפני חודשים אחדים הוא התגרש, ולפני שבוע הוא התחתן שוב. יש אנשים שלא יכולים להיות רגע אחד לבד.

★★★

הצבא מתחתן עם צבא, ועסקים עם עסקים. הוא — איש־עסקים ומבעלי מועדון קיסר דובי טייג, בן 33, גרוש ואב לילד. היא — בתו של בעל בית־החרושת לגפרורים נור. קוראים לה הדר, והיא סטודנטית להיסטוריה ולצרפתית באוניבר־סיטת תל־אביב, ובשעות־הפנאי גם רוגמנית. דובי, הגרוש המבוקש, יצא עם הרבה חתיכות, אבל אלה היו רק סיפורים קצרים. ברגע ששם עין על יורשת הגפרורים, שהגיעה למועדונו לבילוי ערב עם ידידים, הוא נדלק, ומאז הם יחד. החתונה נקבעה לעוד חודשיים.

אנשים בעולם

סטפאני: הנסיכה העומדת מעבר לגדר

קשה לדעת מה מושך את **פול בלמונדו** להקדיש את כל שעות הפנאי שלו לספורט אחד ויחיד — מכוניות מירוץ. הוא עושה זאת בלהט ובאדיקות ובתעוזה רבה כל אימת שרק נודע לו על מירוץ מכוניות כלשהו, לא כל שכן בסביבת מונאקו, שם מתגוררת חברתו הנאמנה, הנסיכה סטפאני. קשה לדעת מה עובר בראשה של זו, כשהיא עומדת מעבר לגדר, במיקרה זה בשעת מירוץ מכוניות בקלרמונט־פראן, מחזיקה חזק בתיל, ונושכת את שפתיה. עברה שנה בלבד מאז קיפחה אמה את חייה בתאונת־דרכים, כשסטפאני היתה במכונית, ועד עצם היום הזה לא יודעים בדיוק את פרטי התאונה. והנה, בן זוגה שממנו לא נפרדה מאז, פול (בנו של **זאן סול**) בלמונדו, בוחר במיקצוע הספורטיבי המסוכן ביותר הקיים עלי אדמות ובמירוצים המסוכנים ביותר. האם גם הוא ירש את תאוות הסכנה מאביו, שנוהג לבצע את כל תעלולי הכפילים בעצמו, לקפוץ מעל גגות, לרחף באוויר ולדהור במירדפי מכוניות? בין כה וכה עוברת סטפאני את כל הפחדים והחרדות שעוברת אשת טייס, עם הציפיות הארוכות והתפילה הנצחית. לאחרונה אף הפך פול את התחביב למיקצוע, ובגיל 19 בלבד הוא נהג־מכוניות־מירוץ מיקצועי. סטפאני, שזה עתה מלאו לה 18, ביקשה את רשות אביה להינשא לפול, אבל תשובתו היתה נחרצת: לא.

הנסיכה זארה: הסקרנות היא אם כל חטא

ובכן, למה רק הנסיך **ויליאם** ואמו **ליידי די** תופסים את כל העמודים בעיתונים — מדוע לא היא, הנסיכה **זארה** בת השלוש, כתם הצעירה של הנסיכה **אן ומארק פיליפס**? אומנם צריך לעשות חשבון ארוך כדי לדעת מה בדיוק הסיכוי שלה לעמוד בתור כיורשת כתר אנגליה, לפי המסורת, אבל דווקא משום כך נראית זארה ילדה בריאה בנפשה לחלוטין. בשעה שכולם עומדים דום במיסדר חגיגי, היא עוברת בין הרגליים, בודקת את שיניו של סוס אחד ואת רגליו של סוס אחר. אחר־כך היא מחבקת כלב ושולחת מבט חשדני לעבר האנשים העומדים מסביב. האם מישהו מצלם אותי עכשיו?

ברי'ט בארדו:

כבר שנים רבות ש**בריז'ט בארדו** איננה מופיעה על הבד, אבל תמונותיה וכל תנועה שלה מלוות בתשומת־לב עיתונאית בדיוק כפי שקרה כשהיא היתה כוכבת. ואין זה רק משום שהתגייסה להצלת בעלי־חיים מגורל מר ממוות ולטיפוח אמנים צעירים ועניים, בעיקר ממין זכר. היא פשוט אשת־עסקים ממולחת. כבר כמה שנים היא מנהלת חברת תמרוקים משגשגת ומפקחת דרך הטלפון על מכירת מישקפי־שמש הנושאים את חותמה. הפעם החליטה שסן טרופה זקוקה לחנות חדשה, וכי היא זקוקה להכנסה חדשה. לכן פתחה בעיירת־הנופש הצרפתית שלחוף־התכלת בוטיק הנושא את השם לה מאדרג. ובכן, מהיום והלאה לא מבקרים רק במוסיאון שאגאל בניצה או באחוזתו של **דיוויד ניבן** בקאפ פרא, שכן יש אתר־תיירות חדש, הבוטיק של **ב"ב** בסן טרופה. כראי כמובן להצטייד בכמה כרטיסי־אשראי, שכן כידוע מעט מאוד סנטימטרים של בד עם החתימה הנכונה, עולה בחתימה אחת, אבל על סכום שמן מאוד.

הנסיך אנדריו: שומר הראש הוא שומרת

היא בלונדית, נמוכת־קומה, בת 29 ובעלת דם קר. ואין הכוונה לגיבורת סיפור־אהבה חדש, למרות שהיא לא זזה מן הגבר שלה. אך **גריים דיולי**, היא אחת מאותן סופר־וומן של השרות האמריקאי החשאי, שזכתה בתפקיד חייה — היא הופקדה על הנסיך **אנדריו** בשעת ביקורו הרישמי בקליפורניה. אלופת הקאראטה והצל־פית המעולה מסתירה היטב את מומחיותה מתחת לגוף מחוטב וחיוך מקסים. ומי יודע — כבר קרה פעם שהנשמרת נישאה לשומר־ראשה. כך הסתיים בהפי־אנד סיפורה של **סטי הרסט**, ומדוע לא להיפך?

שירלי מקליין: חמונה בלתי נשכחת

בגיל 50 היא עדיין מפתיעה — היא משחקת נפלא (עובדה — אוסקר), היא רוקדת כשד (מי שזוכר את מישדרי הטלוויזיה שבהם הינחתה, רקדה, שרה ושיחקה), היא כותבת בשפה מרתקת, ופורה בכתיבתה. אי־אפשר שלא להתפעל מן המרץ הבלתי־נדלה שלה ומן הלשון החדה.

הפוליטיקאים האמריקאים פוחדים ממנה, אין הזדמנות שהיא מחמיצה כדי לעקוץ בחן בלתי־רגיל, ולשלוח מסר ברור לנשיא רגן, בעוד היא מניפה רגל למעלה וקופצת לצידה השני של הבימה.

אבל אחת התמונות, שלא תישכח, מאלבום הזיכרונות של הכוכבת, היא פגישתה עם **ניקיטה וניה ברושצ'וב**, לפני 25 שנה, על בימת ההסרטה של הסרט קן קן. מאז נפגשה עם מנהיגים רבים והיתה מן האמנים הראשונים שביקרו בסין, אבל בין **קאסטרו לקארטר**, ידידיה האישיים של הגברת, היא לא תשכח את הנשיא הרוסי, שהיה מוּעוּע עד עומק נשמתו מן ההעזה של האמנות הקאפיטליסטית, שהפגינה שירלי.

הנסיך צ'ארלס: הנשיקה שזעזעה

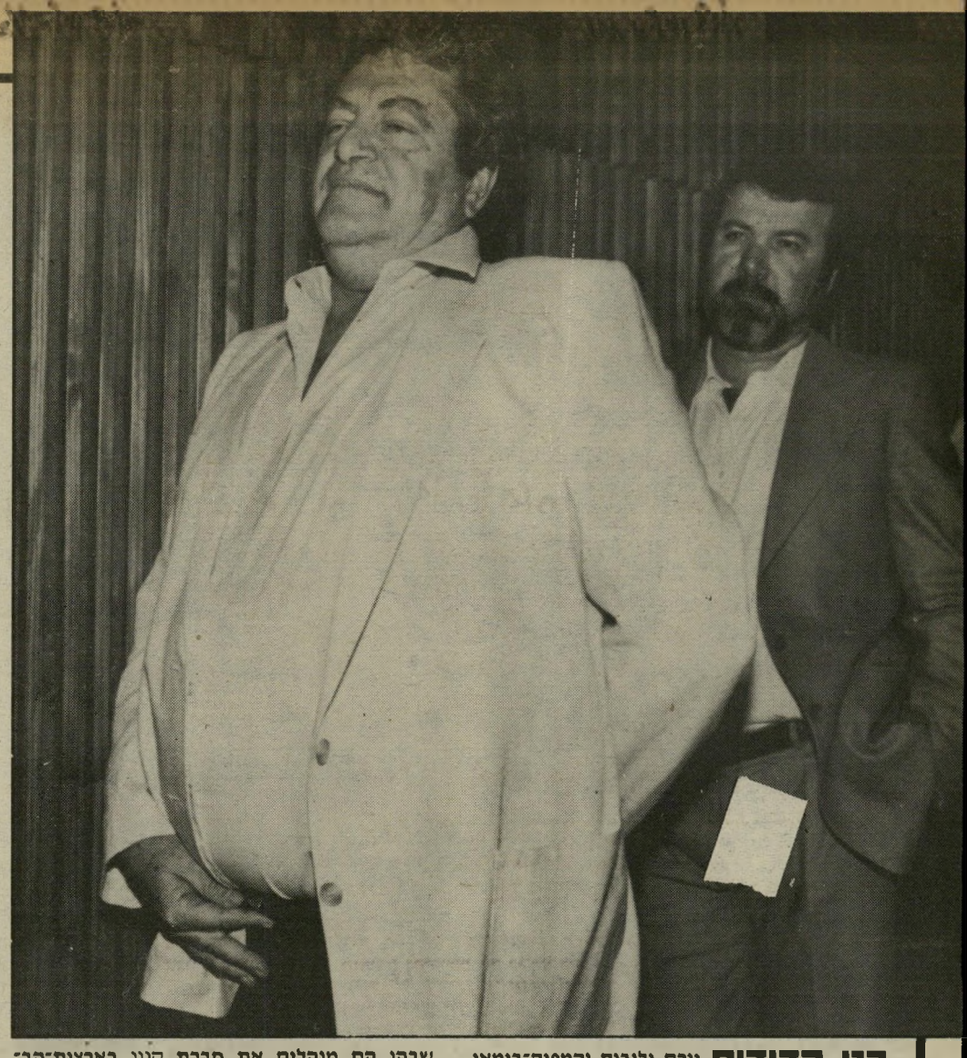
הצרפתים עושים זאת בשיא הטיבעיות כששני ידידים נפגשים ומגישים זה לזה את לחיים בזו אחר זו. הבלגים מחליפים אפילו ארבע נשיקות, ביוון וב־ארצות ערב מתנשקים ומתחבקים, אבל בבריטניה הגדולה טרם אישרו זאת רישמית.

לכן, כשביקר הנסיך **צ'ארלס** בקולג' שבו לומד אחיו **אדוארד**, בקיימברידג', ציפו כל הנוכחים כי שני האחים ייפגשו זה עם זה בלחיצת־יד ידידותית. אבל כאשר השניים התנשקו בחום, לא ידע מנהלו המלומד של הקולג' מה לעשות ולאן להפנות את מבטו הנבוך, והצלם מיהר להנציח מעמד זה שהתרחש שלא לפי כללי הפרוטוקול.

סאנדרין בונייר: עוד ישמע עליה בקול גדול

הנערה החמודה הזאת שליד התופים איננה בהכרח מוסיקאית, אם כי כישרון יש לה ובשפע. זאת היא כוכבת סירטו האחרון של הבימאי הצרפתי **מוריס פיאלה** לאהבותינו. שמה, **סאנדרין בוניר** ובגיל 18 כבר נמצא באמתחתה פרס סזאר, כתיקווה הגדולה של השנה, שנת 1984. אם להוסיף לכך שיש לה מבט כמו של **ז'אן מורו**, חיוך של **בריז'יט בארדו**, וחזה של **מרילין מונרו** — הרי אין ספק שיש לה סיכויים סבירים להמשיך ולהופיע על הבד בתדירות גבוהה למדי. וכבר היא מבשרת על הופעה בסרט חדש, סירטו הראשון של **מארק אנג'ו** עם **לורן מאלה**, אחד הכוכבים הפוטוגנים ביותר של הבד הצרפתי. ואם היא גם תצליח הרי היא תיקווה הראוייה לשמה.

השבוען הבריטי החשוב, „סאנדיי טיימס", למפיקים מטבריה, שקיבלו החודש

בני הדודים יורם גלובוס והמפיק־בימאי מנחם גולן קשורים בקשר משפחתי – הם בני דודים. אד במשך השנים שבהן הם מנהלים את חברת קנון בארצות־הב־ רית ואת חברת נוח בארץ, יצרו ביניהם שני קרובי־המישפחה מערכת־יחסים מיוחדת במינה.

מנחם גולן: מההתר

הנה יושבים לפניכם השניים, העתק מדוייק לדמות שאותה תיארו למענכם: מדברים בשטף, יחפים למען הנוחיות, במייזעים קמוטים, ביטנו של המבוגר בין השניים מבצבצת מתחת למייזע, כמו החוצפה, שבה הם שבים ומפתיעים את הוליווד. מרושלים, כאילו זה עתה נחתו מטיסה לילית, ולא טורחים לארח לארוחת־צהריים את מנהלי חברת־ הביטוח, שאחריהם הם מחורים כדי שישקיעו הון — הזדמנות שאינה חוזרת, כפי שהם מודים בענווה — בעיסקי הסרטים שלהם.

בשנה שחלפה הפיקו מנחם גולן ויורם גלובוס יותר סרטים מכל אחת מחברות־הענק בהוליווד ובאמריקה כולה, כולל מ־ג־מ/יו־איי (מטרו־גול־ דיין־מאיר/יונייטד ארטיסטס), פוקס המאה העשרים, קולומביה ופרא־ מונט.

בהעזה, במעשי אשף פיננסיים, בזריזות ובמיומנות, ובשעות עבודה ללא פשרה או הפוגה — 100 בשבוע — התגרו השניים בענקים, ליגלגו עליהם, ונראה שהניצחון בידם.

כמעט קריקטורות של התדמית העצמית השאפתנית שלהם. ליושב־ ראש מועצת המנהלים והנשיא של קבוצת קאנון יש מעט מאוד סבלנות לשיחה בטלה ונעימה, או לשבחים עצמיים.

לשבור את המונופול

„תוצאות הן שם־המישחק כאן ולא דיבורים גבוהים או הידמות לגדולים, או מראה זוהר ומצועצע, אלא הצגת סרטים על המסך," אמר גולן. „כשאנו מודיעים על הפקה חדשה, אנשים סומכים עלינו כל־כך, והשותפים בטוחים שאומנם נייציר, עד כי הבנקים אינם דורשים עוד ערבות מיוחדת להשלמת הסרטים. בתעשיה שלנו, הרי זה ממש מדהים...

„קנינו את רשת הקולנועים קלאסיק, ב־1980 — בעיקר כדי לשבור את המונופול שבידי המפיצים האנגלים — בעזרת הלוואה בנקאית. מאה ושלושים אולמות ב־67 נכסים, תמורת שבעה מיליון־שטרלינג — כאשר הערך הניכסי של הרכוש בלבד, היה 9.2 מיליונים. כך שקניה במחירי־ מציאה כאלה נתנה לנו אפשרות להראות את סרטינו באופן מקיף. אף אחד בענף לא האמין, שתוך שנה נהפוך עסקים מפסידים לנושאי רווחים, כפי שהצלחנו לעשות."

השניים יושבים, לפעמים משתר־ עים, קמים וניגשים לטלפון, כדי לקבל שיחות מארבעה קצוות תבל, למרות שזהו יום ראשון אחרי־הצהריים (יום מנוחה לכולם), בביתו של גולן. בן־דודו של מנחם גולן, יורם גלובוס, גר במרחק כמה מאות מטרים מביתו של גולן. התה מוגש על־ידי כתו הצעירה של גולן, סטודנטית באוניברסיטה של דרום־קליפורניה.

למרות שהפכו רק עתה לאזרחי ארצות־הברית, נשארו שני המפיקים פטריוטים נלהבים של ישראל. שני ילדיו הנותרים של גולן ושלושת ילדיו של גלובוס נמצאים בבתי מישפחו־ תיהם בתל־אביב. השניים אינם נלהבים למסעותיהם הקרחתניים ברחבי העו־ לם, ולדברי חבריהם, הם אבות מסורים המיצרים על הפגיעה במהלך חיי המישפחה הסדירים, הנגרמת בעטיה של ההצלחה המתישה.

הסדר כספי מיוחד

גם ללא ידיעת הקשר הישראלי של השניים, הצצה חטופה בבתי־ הם, המעוצבים בנוסח המעמד הבינוני בלוס־אנג'לס, דיה כדי לחוש שמשהו מפריד ושונה בין נערי הגו־גו והמיסוד ההוליוודי של צרכנות ראווה ובתי־ הפאר של בברלי־הילס היוקרתית.

כאשר הטלפון מצלצל שוב, השוני הופך לחד יותר. מאחרי חומות הבירוקרטיה, שלה בזים גולן־גלובוס, מגיחים מנהלי חברות־הייצור ההוליוו־ דיות, המנסים להגביל את סיכוניהם, ודורשים עוד סיקרי דעת־קהל. לעו־ מתם מחליטים שני המצליחנים החלטות חפוזות, ללא כל טיקסיות, וחוזרים אחרי נשימה עמוקה להלל ולשבח את התחביב הסוחף־כל שלהם.

„מה זה סרט אמנותי?" שואל הנשיא יורם גלובוס, כשהוא מבטא את המילה אמנות בביטול. „בשבילי זו אמנות להביא את הקהל לאולמות. עבורי הסרט מילחמת הכוכבים היה הסרט האמנותי ביותר שנוצר מעולם, כש־ הביא אנשים במיספר כזה לאולמות, עד שהגיע להכנסה של חצי מיליארד דולר — זה משהו."

מנחם גולן, בן ה־54, הוא בעל החזון הנכונות והפתיחות ההדדית של שני השותפים זה כלפי רעיונותיו ונטיות לבו של האחר.

גולן, המחוספס והאנושי — ש־ חלם, כתב, עיבר, הפיק, יצר וביים ושמר מכל מישמר ערימה של סר־ טים טובים (כולל את הסרט הראשון המבוסס על סיפור מאת יצחק בשביס זינגר) ושמלץ (אוי ווי, בני גוי) במשך 25 שנה — אינו מתערב כששותפו הצעיר מצהיר על בריתו עם קופות הכרטיסים.

„כן, אני רוצה בתשואות לסרטינו — לתשואות של הבנקים." אומר יורם גלובוס, איש הכספים. „מעל לכל, אנו חייבים להודות להם."

מנהלי קאנון מספקים חומר למלעיזים באותה המידה שעשו רק האבות המייסדים של אולפניה המפור־ סמים של הוליווד, שלהם דומים השניים הרבה יותר מהמנהלים הנוכ־ חיים של האולפנים. בוז ולעג עומדים במרכזם של הדברים הנאמרים בהוליווד, גם על־ידי אלה שעובדים בנפש חפצה עבור חברת השוליים הזו, שמייצרת רק סרטים. בלעג שאולי מסתיר הערכה וקינאה מספרים על קיצוניותם בקיצוץ ההוצאות. „הם עוברים על פינקסי ההוצאות הקטנות, כדי לגלות הונאה קטנה, של תשלום עבור שני בקבוקי קוקה קולה, בעוד שהם עצמם ראו שרק בקבוק אחד נקנה," סיפר בימאי של אחד מסירטי קאנון, העומד לצאת לאור בקרוב. „הם עדיין חושבים כמו אנשים קטנים, המנסים בכל כוחם להחזיק מעמד — וזה עלול להביא גם למפלתם.

האמנותי בין השניים. הוא אינו נראה נינוח ושבע־רצון מההגדרות של שות־ פו בן ה־40. בעוד שאחרים מלחשים על חשבונות שאינם מכובדים ומישפטים רבים, מצהירים השניים על יושרם המוחלט. „בימים הקשים, היו לנו לפעמים חובות, היו איחורים במתן הצ'קים. אבל מעולם לא גרמנו לפשי־ טת־רגל של חברותינו כפי שרבים מאוד נהגו לעשות. ומעולם לא עזבנו מישהו, כשאנו נשארים חייבים לו אפילו פרוטה אחת."

כמו אנשים קטנים

הם טוענים להסדר מיוחד ומוזר בענייני הכספים ביניהם, שעל פיו כל אחד מהשניים מושך כספים מה־ עסק המשותף על פי צרכיו, ללא צורך בדיווח לשותפו. תהיה ככל שתהיה האמת על צורת הניהול הכספי של עיסקיהם, שאמורה להצטיין במעש־ אמן ובניהול ספרים חדשני, השניים אינם מתרגשים מחילוקי דיעות ביניהם, אך אין לחלוק על כך, של־ „קאנון" יד בכל — בטלוויזיה, בווידאו, בתקליטים, כמעט ממחצית בתי־הקולנוע בהולנד שייכים לחברה, מישרדי־הפקה שלה פוזרים בלונדון, ברומא ובתל־אביב, ובאנגליה נמצאת בבעלותה רשת בתי־הקולנוע קלסיק. „מערכת ההפקה הרעועה," כך נכתב בירחון קליפורניה „הפכה לפתע לחברה המתפתחת בקצב המהיר ביותר במדינתנו."

אחת הסיבות להצלחה היא אולי כשיתחילו לתקוף נושאים גדולים באמת." סיפור הסובב בבברלי־הילס עוסק בערבי השואל את ילדיו באיזה מתנה הם בוחרים ליום הולדתם, לבן המחבב מטוסים הוא קונה את בריטיש איירווייס (חברת התעופה הלאומית של אנגליה), לבן שהזכיר סירה הוא קונה את חברת קונראד (בעלת צי אוניות פאר והקווין אליזבט ה־2 בראשן), ולצעיר שבכולם, ההולך לגן, שביקש להתחפש לבוקר, קנה את חברת קאנון.

הליגלוג חושף קינאה וצרות־עין במקצרי־הדרך הללו, שאינם נראים לעולם בבגדים הנאותים, שאינם נוסעים במכוניות ההולמות או סועדים במיסעדות הנכונות, שלא לדבר על דירות־גג במלונות פאר, או הופעות במסיבות הצמרת.

תחבורה ציבורית

יותר מכל מכעיסה העובדה שגולן־גלובוס הראו לממלכת הסר־ טים שאפשר לייצר סרטים בפחות מהתקציב המקובל בהוליווד. מישרדי־ הם הנמצאים בבניין רב־קומות ברמי־ שכירות נמוכים, יעילים וצפופים מאד. במקום סימני רווחה ונוחיות, שלא לדבר על יוהר, יושב פקיד עייף ולועס את העוף המבושל שלו. בעת „ישיבת ההנהלה", שני בני־הדודים יושבים בחדרים הסמוכים ומחליפים רעיונות בצעקות דרך הדלת הפתוחה. הצוות — המוזערי ביחס למה שהאולפנים הגדולים נוהגים להעסיק, עובר הרבה יותר, תמורת פחות מהמקובל במקו־ מות אחרים, אך איש אינו עובר קשה יותר או הרבה יותר מאשר הנשיא או יו"ר מועצת־המנהלים.

ההצלחה הגדולה של גולן־גלובוס, שהביאה להון הרכישה של קאנון, היתה ההצלחה הבינלאומית של סידרת סירטי האסקימו (הראשון הופק ב־1978, השישי מיוצר עתה), העוסקים בשלושה נערים ישראלים המנהלים הרפתקות־מין עם סידרה ארוכה של בלונדיניות. ובכך לא תם העניין, גולן־גלובוס יוסיפו השנה סרטים מסוג זה כמו הרימו עוגן (אסקימו לימון מס' 6), ערפדי החלל, הנופש הלוהט, המחסל מס' 2, הריצה אחר המוות מס' 3, נינג'ה מס' 3. כמה מהסרטים המוצלחים ביותר של חברת ההפקה, המציגים שדיים וישבנים, עולים כמיליון וחצי דולר האחד, ומגבירים את תדמיתם של השניים כיצרני פסולת קולנועית.

חלק מהסיפורים אודות השניים משקפים גם מציאות — כולל אלה המתארים אל סלידתם נוכח כל הוצאה — כגון מכונית הלימוזין המסורתית — שאינה נראית על המסך, או שאינה מקדמת את מכירת הכרטיסים. בשנה שעברה, נצטוותה אשה צעירה, במישרד הלונדוני של החברה, לנסוע ברכבת התחתית לנמל־התעופה היתרו כדי לפגוש בכוכבת־צמרת, המגיעה לכבכ באחד מסירטי קאנון.

„אם אזדקק לקצת כסף לארוחת־ צהריים," אמרה העובדת המנוסה בסרטים, אך חדשה במישרתה בחברה, כשהיא משתאה על אמצעי־התחבורה

הקדיש כחבת־ענק אזרחות אמריקאית

שהוצע על־ידי קאנון.

„זו דרך נעימה עד לשדה, מרוץ שלא תקחי כמה סנדוויצ'ים ותאכלי בדרך?" היתה התשובה.

מפיק פעלולים בסרט של קאנון, שהוסרט באווירון, צרפת, בשנה שעברה, התלונן: „הם יחסכו דולר על סוללה לפנס, אם יוכלו לגרום לכך שאתה תרכוש אותה מכיסך. בכל עבודותיי הקורמות בסרטים, זכיתי בהתנהגות הגונה בעיקבות לחיצת ידיים, אך אצל קאנון הם מביאים אותך לכך שאתה עומד לעזוב, כדי לשמור על כבודך העצמי, ואז הם סוגרים את העיסקה, ומוטב שהחוזה יהיה אטום כהלכה, משום שהם לא יפסיקו מלשחר לפתח קטן, וידחקו אותך בכל דרך רגילה או דימיונית."

חלומות מהוליווד

ה עיסוק בקטנות יכול להיות מוצדק, שכן ייצור סרטים, כפי שכל אחד העוסק במישחק יודע, עיקרו בגיוס ובחיסכון כספים. יתרה מזאת, גולן־גלובוס הקימו את המרכז שלהם בארצות־הברית לפני חמש שנים, עם מה שהם האמינו שמהווה מיפנה מהפכני. „מבחינה פילוסופית ומעשית, אמנותית ומיסחרית, אנו מאמינים שאנחנו סוג חדש של מייצרי־סרטים בהוליווד" אומר גולן. הם אינם רק מתפרצים־צעירים, אלא מתפרצים עם משימה, שאינה מובנת בקלות על־ידי כל אלה שאינם מכירים את מקורם ואת האודיסיאה שעברו.

מנחם גולן נולד כמנחם גלובוס ב־1929 בטבריה. הוריו באו לארץ מפולין. הצוהר שמבעדו השקיף על העולם היה עולם הסרטים ההוליוודי, שכרטיסים כדי לראותם במוצאי־שב־תות השיג הנער בכל מחיר. „כמו למיליונים בארצות אחרות, סרטים אלה הביאו משהו שמעבר לחיי יום יום, הם הביאו לנו, בני־הנעורים, את המוסי־קה האהובה עלינו, את תיספורתנו ואת חלומותינו" הוא אומר.

במילחמת־העצמאות היה בן 18. הוא נענה לקריאתו של בן־גוריון לעברת את השמות, והפך הראשון מהמוני גולנים. אחר־כך הפך לאחד מהטייסים הראשונים בחיל־האוויר, מזיל רימונ־יד ממטוס פייפר, וכותב לכתב־הגת של חיל־האוויר שזה עתה נולד. שלוש שנים מאוחר יותר היה בתיאטרון אולד־ויק בלונדון, כשהוא לומד בימוי אצל מורים כמו טיירון גיטרי ולורנס אוליביה. כשחזר לישראל העלה הצעיר בן ה־23, בתיאטרון הלאומי, דרמות כגון דרך הטבק וחשמלית ושמה תשוקה.

משועמם מהתיאטרון, למד גולן ייצור סרטים בניו־יורק, כשהוא מנהל באותה עת את מחלקת הרדיו, הטלוויזיה והסרטים של שגרירות ישראל.

רוג'ר קורמן, יצרן נודע של סרטים מסוג ב', שכר אותו כדי שיצטרף לפרנסיס פורד קופולה ורוברט טאן כשוליית־צלם. לאחר מכן חזר ב־1962 לישראל, כדי לביים את סירטו הראשון.

את התסריט כתב אז בעצמו. הכוכב, שהיה אז בראשית דרכו היה חיים טופול. שנתיים לאחר־מכן הפיק גולן את סלח שבתי, אחד מתוך ארבעה ניסיונות של ג'ג'; שיא, כפי שאחד מהם מוכיר מדי פעם מאחר שהסרט היה מועמד לאוסקר בקטגוריית הסרט הזר הטוב ביותר. הצלחה אחרת היתה מבצע אנטבה, שבויים על־ידי גולן.

רק מוצא אחד

ב אותו זמן הצטרף כבר יורם גלובוס למנחם, אחרי שעבד בקולנוע השייך לאביו (אחיו של אביו של מנחם) בחיפה. מלא מרץ, אחרי לימוד בבית־ספר למיסחר ואחרי השרות הצבאי, הפך יורם המוח העיסקי של סירטי נוח, חברתם של גולן־גלובוס.

במהלך עשיית 40 סרטים קנתה נוח שליטה בתעשיית הסרטים הישראלית הזעירה, אך עריין לא קנתה דריסת־רגל בעולם הצופים הבין־לאומי, שעליו חלמו השותפים בעלי התושיה.

„כיצד יכולנו להעלות בדעתנו להתחרות עם הסרטים האמריקאיים שאליהם זרמו ההמונים? לפעמים זכה סרט שוודי, צרפתי או יפאני ביוקרה אמנותית, אך לטעמו של שוק הלקו־חות היו הסרטים האמריקאיים כה תואמים בחידושם, עד כי לא היה לנו שמץ של סיכוי." גם הפצת הסרטים האמריקאיים נמנעה מהם, שכן הללן הופצו על־ידי סוכנויות מקומיות של ששת היצרנים הגדולים, המנוהלות על פי ההנחיות היוצאות מהוליווד.

כשהם משעבדים את בתיהם כדי לייצר סרטים, נכנסו גולן־גלובוס לאזור הרימרומים של מפיצים עצ־מאיים.

„הכרתי אותם כשישבניהם עוד הציצו מבעד למיכנסיהם," מספר אחד שנלחם בהם, השלים עימם, ולחם בהם שנית. „מעל לכל היו השניים לוחמים וחסרי פחד או פיקפוק, הם הימרו על הכל למען תאוותם. כשאיבדו הכל, ידעו רק דרך אחת כמוצא — לייצר סרט נוסף."

הסרט שלמען ייצורו סיכנו השותפים את הכל היה טוביה ושבע בנותיו שהופק ב־1968. היה זה ניסיונם היקר ביותר עד אותה עת, וכן ניסיון לפרוץ ולהגיע לשוק הסרטים הבינלאומי, כאשר נבחר לייצג את ישראל, שהיתה זו הופעתה הראשונה, בפסטיבל קאן. השותפים לוו כל אגורה למסע פירסום, שעל פי תוצאותיו יחיו או ימותו בעולם הסרטים. מי שהציל אותם אז היה המפיק ג'ק פישמן.

בחורף הניו־יורקי

„ה כותי אותם כשהם הוציאו כל מה שיכלו לגייס, עבור אותו חלום שהתנפץ בקאן," סיפר פישמן, „ואני סבור שאין הם יכולים להיות מובנים ללא ידיעת הנסיגות, הקורבנות והעלבונות. עליך להיות זהיר ביותר, כאשר אתה קושר עסקים איתם, אך זאת משום שהם רוצים לעשות כסף כדי לייצר עוד סרטים, ולא משום שהם אגרמניאקים של עולם הקולנוע, המנסים לדרדות ולהשתלט."

שנה אחרי הפסטיבל בקאן נחת הצמד בניו־יורק, ב־31 בדצמבר, כשבכיסם 150 דולר וגלילי סרט חדש למכירה. גלובוס התפתל בגרם־המדרגות שהוביל למישרד העלוב והמזוהם ששכר גולן בלילה, בין החוגגים הקופאים מקור בטיימס־סקוויר, הבטיחו איש לרעהו „ששנות ה־70 יהיו טובות יותר." לפעמים אומנם כך היו, אך נשזרו בהן עוד החלצויות של הרגע האחרון.

השנים הראשונות בקאנון היו רצופות הימורים. הסטודיו ההוליוודי המפוז יצר את סידרת המשדלת העליזה, ואוסף שלם של סרטים זולים. ברכישת החברה עמוסת החובות על־ידי הצמד, ב־1979, מימשו השניים את חלומם הישן, לייצר סרטים עם המראה של „נוצר באמריקה."

„עייפנו מהחיזור אחרי האולפנים הגדולים עם הכובע ביד, כניסיון להשיג כסף, או הסכמי הפצה. הימרנו על מה שהיה לנו, הפסדנו מיליונים בהאזנה לעצת מומחים, ובלילות חסרי־שינה הירהרנו האם לא קשה מדי כאן, ואולי עלינו לחזור לישראל."

לבסוף סמכו על חושיהם וניסיונם, שהוא, כך הם מתוודים, ההסבר להצלחת עשרת העקרונות של המהפכה שהנהיגו.

שחור־לבן ליפאנים

„א מנה בסניף את כל העשרה," אומר גולן. „עיקר ההבדל הוא בדרך המחשבה. אנחנו יצרני סרטים, ולא ראשי אולפנים המגיעים למיש־רתם ולמישרדיהם המהודרים ממיש־רדי עורכי־דין, או מבתי־ספר לניהול עסקים. בית־הספר שלנו היה בית־הספר של סטירות בפרצוף, והתיישרות לאחר־מכן, כדי לייצר עוד ועוד סרטים. הבנת?

„כאשר הגענו להוליווד לפני חמש שנים, מצאנו חברה סגורה בתוך עצמה, שבה קשירת קשרים מיסחריים חשובה יותר מייצור סרטים, בשבילם זה 10 אחוז יצור עסקים ו־90 אחוז דיבורים במיגרשי־הטניס שלהם, סלון הפולו של מלון בבברלי־הילס ובמסיבות שבהן מעשנים סוג מסויים של סיגריות. אין לנו ולכל אלה כלום.

„מה שאנחנו עושים זה טיפוס לצמרת — משום שהתחלנו בתחתית. כאשר אתה מתחיל בצמרת, ההוצאות נראות חסרות חשיבות. אז מה, אז הסרט עולה עוד מיליון דולר. זו אינה הפילוסופיה שלנו. הדרך הקשה היא כמו זו של מכירת סרט שחור־לבן דובר עברית ליפאנים. זו הדרך שנקטנו. אנחנו מעריכים כל אגורה."

רוב עשרת העקרונות הם הנחיות לקיצוץ בהוצאות. „אם אומר לך של־אולפנים הגדולים יש אלפי אנשים שתפקידם לייצר פחות סרטים מאיתנו, אגזים לצד הזהירות," אומר גולן.

גולן־גלובוס חוסכים גם בשימוש

כוכבים ומחירים

השחקן היקר ביותר של גולן היה סיל־בסטר סטאלונה, שהופיע בתפקיד רוקי: גולן שילם עבורו 12 מיליון דולר. הוא יופיע בסרט שיפיק גולן בשנה הבאה. המפיקים מנחם גולן ויורם גלובוס מחזיקים מיליון ושש־מאות אלף מניות המאפשרות להם שליטה של 40 אחוז בחברת קנון שבאר־צות־הברית, שעשתה בשנתיים האחרונות עסקות ב־150 מיליון דולר.

אחרי 10 שנים מישפחת גולן בהרכב מלא: הבת נעמי (25), הבת יעל (19 וחצי), הנכדה שירלי (6), מנחם גולן, הנכד אורן (3), הבת רותי (31) ורחל גולן. רותי, הבת הבכורה, אמם של שירלי ואורן, גרושה מעידן, שנשאר לעבוד עד היום בשירותו של מנחם גולן.

(המשך מעמוד 47)

בכוח־עבודה לא מאורגן, בידע העשיר שרכשו, על המקומות שבהם ניתן להסריט ולערוך את הסרטים בדרך הזולה ביותר, ברכישת זכויות ובהחתמת שחקנים בתמורה נמוכה בהרבה מהסכומים המשולמים בדרך־כלל.

מוקדם יותר בשנה זו השיגה החברה את מה שהוליווד רפורטר כינה „עיסקת מיפנה ביחסי העבודה... אשר יכולה לבנות מחדש את מערכת־היחסים בין העובדים המאורגנים ובין המפיקים העצמאיים שאינם חתומים על הסכמים כאלה." אירגון הבימאים בארצות־הברית הסכים לקבל רק מחצית משכר המינימום שלהם.

„איננו רוצים לגזול כסף מבימאינו, אנו רוצים שהם — וכל יתר אנשינו — יקחו חלק בהצלחתינו, אם יהיה כאלה. כל אחד יודע שהגבלים על־ידי אירגוני עובדים הביאו לניפוח תקציבים עד כדי מעמסת מוות. אירגון הבימאים הבין זאת, ובפעם הראשונה בתולדות הקולנוע האמריקאי, חתם האירגון על שני הסכמים, האחד עם קאנון, והשני עם כל היתר. זה שלנו ממשיך בדרך שבה אנחנו עובדים, שיטת הקיבוץ, שבה כל אחד נוטל בעומס ביחד עם רעיו למען המטרה המשותפת — וזה הביא למהפכה מוחלטת בהוליווד."

סיגנון מחשבה אימפריאלי

דרך שבה מגייסת קאנון כסף פים עוד יותר מעניינת. הם מממנים כיום את תוכנית הייצור היומרנית שלהם, בעיקר בעזרת מיקדמות ממפיצי וידאו וממפיצי סרטים זרים, תמורת זכויות הקרנה למוצרים המוגמרים. „אתה סבור שאנו טומנים את ידינו בכיסינו ומושכים מתוכם את חמשת מיליוני הדולרים שלהם נודקק לייצור הסרט?" אומר גולן, „לא, אנו משקיעים רק כסף קטן ברכישת זכויות על תסריט או ספר, מנסים לעניין כמה כישרונות, ומביאים את הרעיון בפני שותפינו ברחבי כל העולם. המפיצים הקטנים המכירים אותנו וסומכים עלינו, אנשים שגדלו וצמחו כמונו, והם שמחים לתרום את חלקם, בעיקר משום שאיננו מכוונים לשחקים. הם יודעים שנספק את הנדרש. הסיכון שהם נוטלים מיועד."

גולן מתלהב מכך שהמקדמות „היותר טובות מזהב" מכניסות לפרוייקטים שלהם רווחים עוד לפני שהחלו בייצור. „לא יכולנו לעשות זאת עם סרטים בתיקצוב של 12 מיליון דולר (המחיר הממוצע לסרטי האולפנים הגדולים), זה מסוכן מדי, אבל אנחנו מכסים לחלוטין את התקציב של חמישה מיליונים, אשר נותן לנו את אותם הכישרונות בכתיבה ובימוי, את הדירות שלי ושל יורם, והשקענו את הכול בסרט טוביה ושבע בנותיו. נסענו לפסטיבאל קאן, מתוך תיקווה שהסרט ייכנס לתחרות. ואז קרה אסון. זה היה ב־1968. יום לפני ההקרנה פרצה מהפכת הסטודנטים בצרפת, והממשלה הודיעה על הפסקת הפסטיבל, כי הסטודנטים הפסיקו אותו ממילא.

ואז קרו לנו שני ניסים. זה היה ב־1 בלילה. עלינו במעלית עם מפיק אנגלי שהיה שתוי. כששמע שאנחנו מדברים עברית, שאל אם יש לנו קשר לסרט טוביה. שאותו ראה. סיפרתי לו שאני הבימאי. הוא הציע — למה שלא תבוא לאנגליה לביום? במעלית המצאתי לו על המקום נושא לתסריט. תמיד אני מסתובב עם סרטים בראש. המשכנו לדבר בסוויטה שלו, כשהוא מסביר לי שהוא היה הולך על הסרט, אילו היינו משיגים לתפקיד הראשי את השחקן הבריטי נורמן וישדום. שאלתי אותו כמה ימים הוא עוד נשאר בפסטיבל. הוא סיפר שהוא חייב להישאר עוד יומיים, כי ממילא אין אפשרות טכנית לעזוב.

יורם השב שהשתגעתי כשסיפרתי לו שאני נוסע לאנגליה. עוד באותו לילה עשיתי את הסידורים. הגעתי לאנגליה, מצאתי את השחקן. סיפרתי לו את הסיפור. הוא נדהם, אך חתם על פתק שהוא מוכן להופיע בסרט.

חזרתי לקאן, מצאתי את המפיק האנגלי עם שלוש חתיכות על שפת־הים. הוא היה בשוק.

לא חזרתי לארץ, משם המשכתי לאנגליה. את מלוא המשכורת שלי מהסרט העברתי לבנק לאומי בארץ, לכיסוי החובות. עד היום וכרים בבנק את הסיפור איך פגשתי את מנהל הבנק בהצגה בלונדון, והעברתי לו ישירות את צ'ק המשכורת שלי.

כשחזרתי אחרי הסרטה לארץ, לא היתה לנו דירה. עברנו לגור בבונגלוס של מלון רמת־אביב, כי קיבלנו את המקום בחצי מחיר. גרנו שם עם שלוש בנות. במקום לקנות דירה עשינו את הסרט מרגו שלי. עבדנו במישרד בפינסקר, שלא היו בו רהיטים. יורם ודני דימבורט היו מסתובבים במשך היום בין בעלי בתי־קולנוע בארץ ומתרימים אותם, כדי שיהיה לנו כסף לשלם לכלכלת הצוות. כסף לדברים אחרים לא היה וכולם עבדו אז בלי כסף. ואז התחננתי לפני איציק קול, היום מנהל לנו את העסק בארץ, שלא יקח לי כסף עבור ההעתקים של הסרט.

כשבאנו ב־78' לאמריקה, לא היתה לנו פרוטה על הנשמה. שילמנו עוד את החובות. אך היתה לנו בארץ רשת־הפצה של חמישה בתי־קולנוע. גרנו בבית־מלון בלי המישפחות, שנשארו בארץ.

החלום היה להפיק סרט אמריקאי. למדנו את זה בדרך הקשה ביותר. זה גבל באסטרט לפעמים, כמו שניסינו והצלחנו למכור סרט שחור־לבן ישראלי ליפאנים.

עשרים פעם רצינו לחזור. אכלנו מרורים. חצי מהישראלים שחיים ב־ארצות־הברית הם נהגי מוניות. בכלל, הוליווד היא עיר אכזרית מאוד, לא מכירים אותך. אתה נחשב לזבל. פשוט לא עונים לטלפונים. הם בדרך־כלל אומרים — אתה טוב כמו הסרט האחרון שעשית. למזלי, היה לצידי יורם. כשאני תפסתי דיכאון, היה יורם מעודד אותי וההיפך.

הילד הכי רזה בטבריה

אין בעולם דבר שהוא כמו השותפות בינינו. אין בינינו חשבונות. כל אחד עושה מה שהוא רוצה, בלי לדווח האחד לשני. יש בינינו הבדל של 15 שנה.

כמו בארץ, גם בלוס־אנג'לס אנחנו גרים האחד ליד השני. כשילד שלנו מתחתן, קונים הכל מהקופה. אין לנו איש יחסי־ציבור, לא בארץ ולא בחו"ל. בשבילי מכונית זה ארבעה גלגלים. זה לא מעניין אותי. גם כסף לשמו מעולם לא עניין אותי. אני מתגלח בסכין־גילוח כמו בצעירותי ואני לא יודע מה זה אפטר־שייב. את הציפורניים אני לא מסדר. כי לא הפסקתי לכסוס ציפורניים.

כשנולדתי הייתי הילד הכי רזה בטבריה. אמי היתה לוקחת אותי לצפת להחליף אוויר ולבריאה. עד היום אני זוכר את מאכל־התאווה שאכלנו, לחם טבול בשמן עם מלח. אוכל לא מעניין אותי במיוחד, אבל אני אוכל, כי אני רעב. אני מת על שוקולד. בגיל 35 התחלתי להשמין.

בלוס־אנג'לס נעשות כל העסקות סביב ארוחת־הצהריים. הרגלתי אותם, שאצלי נעשות כל העסקות במישרד, עם סנדוויצ'ים. לדעתי, את האוכל הטוב ביותר אפשר לאכול במילאנו. כיום אני מעדיף מאכל־ים.

כל האנשים השמנים אוהבים לישון, מה שמבלבל אותי לגמרי זה, שהשנה חציתי את האוקיאנוס 16 פעם. עד שאני מסתדר עם השינויים לוקח לי זמן.

כשהייתי קטן, בטבריה, הגיבורים בשכונה היו שחקני הכדורגל, ואני הייתי חלשלוש. הייתי זקוק לביטוי, מאז אני מרגיש שכל מה שאני עושה זה מישחקים. אם אין לי הצעצועים והכלים לזה, אחפש אחריהם. כשהייתי ילד המצאתי מכונת־קולנוע, לקחתי מעגילה, גזרתי לאמי את כל התמונות מהספרים שלה, הדבקתי אותם יחד על נייר והפכתי את זה לגלגלה, מין פנס־קסם. הילדים לא רצו לבוא לראות, אז שילמתי להם. בטבריה הייתי ידוע כסאקר של הילדים. גם היום אילו הייתי עשיר, הייתי משלם לאנשים שיבואו לראות את סרטי.

על הגג

השבוע חגג מנחם גולן, המפיק ההוליוודי, את יום הולדתו ה־55, על גג דירת הפנטהאוז שלו ברמת־אביב. בהזדמנות זאת הוא גם חגג את חנוכת הבית. בתמונה: עם שני נכדיו.

„בכיס אין לי גרוש!"

יום הוא מיליונר בקנה־מידה אמריקאי. בכיס אין לו גרוש. הוא מתלהב כילד. ביישן ונבוך, שמן לאחרונה, אבל הוא לא השתנה. „אבא נשאר כמו ילד עם כל התממות וההתלהבות," אומרת עליו בתו יעל, בת ה־19.

ביום שלישי היו לו שתי סיבות למסיבה. הוא חגג את יום הולדתו ה־55, ואת חנוכת הפנטהאוז ברמת־אביב, שרכש לאשתו רחל אחרי 32 שנות נישואים. למסיבה הוזמנו 100 אנשים מעולם התיאטרון והקולנוע. אך יותר מכול הוא התרגש מכך שאחרי 10 שנים התאספו סוף סוף שלושת הבנות, שני הנכדים והאשה, בחדר אחד.

סיפר המסיק והבימאי מנחם גולן ל„העולם הזה":

אני מכור לסרטים, זה כמו סם לנרקומן, או אלכוהול לאלכוהוליסט. הסרטים זה הפינוק שלי, ההובי שלי, שהפך למיקצוע. לרעתי, סרט זו היצירה הכי קרובה ליצירה האלוהית. בידך לרקום דימוי חי ויש לך שליטה על חיים אלה. בשום שטח אחר של אמנות אין אפשרות כזאת. זה אומנם נשמע יומרני, אך העולם בדרך־כלל הוא אפור ומה שכולם רוצים זה לצלצל לאי־טי, כדי לגלות שיש עוד חיים.

אף פעם לא „יצאתי בחיי לחופש. פעם חייתי מסרט לסרט, וכשגמרתי סרט, הייתי חוזר הביתה זאת היתה החופשה שלי. היום אני עובד על 18 סרטים.

אף פעם אני לא רגוע. זה משעמם אותי להיות רגוע. אני נרגע במיסגרת המישפחה. אני לא שותה, לא מעשן, אבל נשים אני אוהב. החלק הכי חשוב לגבי באשה הן העיניים.

כוכבים דרך הגשם

שהייתי צעיר, הייתי מאוהב באינגריד ברגמן. ראיתי את הסרט למי צלצלו הפעמונים 50 פעם. איזה שפתיים היו לה: הייתי מטורף אחריה. סיפרתי לה על אהבתי שנה לפני מותה, כשנפגשתי איתה באירוחת־ערב בלונדון. אך האשה הראשונה והאהבה האמיתית שלי היתה רחל. הייתי בן 19, נער ביישן. היא הקריבה את חייה למעני. זה התחיל כשהיא ברחה מבית הוריה, שהיו דתיים ונסעה אחרי ללונדון. היא פירנסה אותי שם ועברה איתי שיבעה מדורי גיהינום.

במקום שעומד כיום קולנוע שחף הנמצא בבעלותי, עמדה דירת־החדר בשכונת מחלול, שם גרנו כשחזרנו לארץ. דרך התיקרה עם החורים חדר הגשם, אך גם דרכו ראינו את הכוכבים. רחל היתה אז בחודש האחרון להריונה, כשלקחה בדלקת־ראות.

זאת היתה שגיאה כשביקשתי ממנה ללמוד לאפר בסרטים. על הסט אני אדם אחר. בדרך־כלל עצבני. היא עבדה לצידי שנים. אך כמו שהכנסתי אותה לסרטים, גם הוצאתי אותה. רחל היא זאת השומרת על שפיות דעתי. היא מחזירה אותי לאדמה. הייתי מאוהב כמה פעמים. אך מפיק או בימאי לא יכול להתאהב בכוכבת הסרט שלו, כי באותו רגע נגמר הסרט. אני משגע למסאז' ברגליים שעושה לי רחל בשיטת פלדנקריז. זה לא פחות טוב מלעשות סקס.

לפני חמש שנים נמכרה מניה של החברה שלנו בסכום של 20 סנט. היום היא נמכרת בסכום של 23 — 22 דולר. ליורם גלובוס ולי יש מיליון שש־מאות־אלף מניות. מניות אלה מאפשרות לנו שליטה של 40 אחוז בחברת קנון שבארצות־הברית. בשנתיים האחרונות החברה עשתה עסקות ב־150 מיליון דולר. העסק שלנו לא יכול ליפול, הוא מושתת על יסודות בריאים. כשחברה כמו יוניברסל מעסיקה 7000 עובדים ופרמונט 3000 — 4000 איש, אנחנו 100, וזאת כשאנו מפיקים מיספר דומה של סרטים, אם לא יותר. זה חוץ מחברת נוח בארץ.

נס במעלית

אחד השקרים הנתעבים שהופץ בארץ, היה שהבנק ההולנדי שאיתו אנחנו עובדים, עומד לפשוט רגל וזה בשקר יסודו. הבנק הזה הוא אחד מחמשת הבנקים הגדולים בעולם. יש לו המחלקה הכי מפותחת בעולם למימון סרטים. הבנק הוא זה שבוחר במי להשקיע. הוא בחר ב־10 חברות, ביניהן אלה של דינו דה־לורנטיס, סול קינג (סופרמן) ואנחנו. הם מלווים אותנו יותר משמונה שנים. הגענו להישג שאנחנו החברה היחידה בעולם שממנה לא מבקש הבנק ביטוח גמר של סרט.

היו לנו תקופות קשות, עד שהגענו לזה.

בארץ פעמיים החרימו לנו את הדירה שלנו באמצע עשיית סרט. באמצע הסרטת הסרט עליזה מזרחי לקחו לי גם את הרהיטים ואת המקרר. לפני שעשיתי את הסרט מרגו שלי, אחרי כישלון הסרט מבצע קהיר, נשארנו חסרי כל. היינו חייבים לבנק לאומי סכום של יותר משלושה מיליון לירות. זאת היתה התקופה שגיורא גודיק ברח מהארץ בגלל חוב של מיליון לירות.

החלטנו להמר על הכול. מכרנו את אותו מיבחר של כוכבים, ואותם ערכי ייצור. כרגיל אנחנו מוכרים זכויות או רשיונות הפצה בשיבעה מיליוני דולארים, וזה מותיר לנו כשני מיליונים לשחק בהם." מדוע, אם כן, אין אולפנים אחרים נוהגים כך? כמה מהם מנסים, אך בפחות הצלחה מאשר אשפי המכירה המוקדמת. לשם כך יש צורך בידיעה איזה מפיץ רוצה מה, ביכולת לסגור עסקים בפסטיבלים במהירות העולה על זו שבה מזמינים מרבית מנהלי האולפנים בהוליווד ארוחת־בוקר. הסיבה העמוקה יותר מיוחסת על־ידי גולן לנוקשות של מנהלי האולפנים הגדולים. „כמו שהם נכשלים," הוא אומר, במרוצם אחרי שוברי־קופות שאינם קיימים, הם נשואים לשיטה הישנה של הפצה על־ידי חברות־בנות, שיטה מיושנת כמו האימפריות.

„קשה להם לוותר על סיגנון המחשבה האימפריאלי, הם עדיין מקבלים את הכספים מקוני־הכרטיסים, אם ובאשר יקנו — במקום לקבל זאת במיקדמה כדי לממן את ההפקה. הם עדיין נשענים על היירכיה של נציגים בעלי משכורות בארצות שונות, בעוד ששותפינו הם מפיצים מקומיים, המכירים את השוק המקומי הרבה יותר טוב, ומשקיעים את כספם בעיקבות בחירתם. אנו חולמים בדיוק כמותם שסירטנו הבא יכניס 100 מיליון דולר, אך בינתיים אנו רק מכסים את הוצאותינו. והעצמאים עומדים בתור כמו במיספרה לרכוש סרטים אמריקאים, כי אנו מייצרים אותם, ולא הענקים."

סיכונים לטובת האמנות

יום מציגים גולן־גלובוס בארצות הברית באמצעות מ־ג־מ / יו־איי, כתוצאה מהסכם המעיד על „התקבלותם" על־ידי הענקים.

באחרונה החלה קאנון להפיץ סרטים רציניים, כולל סירטו של ג'ון קאסבטס נחשולי אהבה, שזכה בפרס דב הזהב בפסטיבל ברלין השנה. הסרט היומרני של קאסבטס הוא סירטו האמנותי והמיסחרי ביותר מזה זמן. התסריט נכתב על־ידי קאסבטס וטד אלן, שכתב אף את המחזה הנושא אותו שם.

על מחזה אחר שזכה בפרס פוליצר, עונת האלופים של ג'יסון מילר, מבוסס אחד מסיריטיה הרציניים והטובים ביותר של קאנון. הסרט נכתב ובויים על־ידי מילר עצמו, והוא משחזר את מיפגשם של ארבעה גברים בגיל העמידה עם מאמן הכדור־סל שלהם, שהובילם לתהילה שכמעט נשכחה עם השנים.

קאנון אימצה עור מחזה, את זה של תום קמפינסקי דו שיח ליחיד, שהוצג תחילה בלונדון ב־1981. פיי דונוואי משחקת כנרית משותקת, במאבקה למצוא את זהותה.

בפיתרון הסופי של גרייס קווי

(המשך בעמוד 66)

לשרותך: בימים ג', ד', ה' - עד 10 בלילה!

עובדות פיקנטיות:

נקניק פיקנטי הוא נקניק מהבוקר. יש טרי ממנו?

את נקניק **פיקנטי** מייצרים 24 שעות ביממה - רק כדי למכור לך אותו למחרת בחנות המפעל - טרי לחלוטין.
נקניק **פיקנטי** הוא היחידי בישראל שלא עולה על משאיות ומובילים. היחידי שאינו עובר ידיים. אינו "מסתובב" כדרכים, אינו נרקב בשמש, בחום, במחסנים, בכתי קרור ובמסדרונות של "רשתות שיווק". עובדה.
מי שבא רואה איך בבוקר "נגמר" הנקניק של הלילה.
יכול להיות נקניק טרי יותר?

את נקניקי פיקנטי מייצרים ואורזים מול עיניך.

יש נקי ממנו?

נקניק **פיקנטי** הוא היחידי בישראל המיוצר ונארז מול עינך.
עובדה: מי שבא - רואה במו עיניו. רק **בפיקנטי** אתה רואה במו עיניך מה אתה קונה - ומה אתה אוכל. איזו שליטה יש לך על נקניקים אחרים של פירמות אחרות? איך אתה יכול להיות בטוח מה אתה אוכל?
ובכן. **יכול להיות נקניק נקי יותר מנקניק פיקנטי?**

נקניק פיקנטי עולה 1/3 עד חצי המחיר. יש זול ממנו?

מקום הקניה	קבנוס	חזה בקר	חזה הודו	נקניקיה
פיקנטי השומר 102, ב"ב	990.-	1370.-	1090.-	640.-
שופר-סל	2260.-	2900.-	2300.-	1198.-
קו-אופ	1249.-	3284.-	3284.-	1266.-
סופר שוק	1150.-	3636.-	3568.-	1282.-

זהו מדד יוקר הנקניק לחודש מאי: כל מחיר שתשלם מעל למחירי פיקנטי - הוא מחיר מיותר ומבוזבז, אין לו הצדקה.
איך אנחנו עושים את זה? פישוט מאד: חוסכים את הוצאות ההובלה, הנסיעות, פרסום יוקרתי, עמלות סוכנים, הוצאות מימון ופער התיווך של רשתות השיווק. לפי כך יוצא שבחנות המפעל של פיקנטי אתה קונה פי שנים ופי שלושה נקניקים וסלטים מאשר בכל מקום אחר בישראל.
יש עיסקה מוצלחת מזו?

נקניק פיקנטי - עיסקה טובה. בוא ונחתוך!

קח עט, ורשום כאן כמה שילמת היום עבור הנקניקים שקנית היכן שקנית:

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

עכשו השווה למחירי פיקנטי (בטבלה מימין):

_____
_____
_____
_____

המסקנה: תפוס עכשו מונית ספיישל ובוא לפיקנטי. אתה עדיין חוסך כסף רב ומקבל הרבה יותר נקניקים וסלטים.

בית פיקנטי השומר 102, בני-ברק, טל. 774865

ימים: א' ב' מ-7 בבוקר עד 7 בערב
ג' ד' ה: מ-7 בבוקר עד 10 בלילה
יום ו': מ-7 בבוקר עד 4.30 אחה"צ

בבית־הקברות בחולון הוקצתה חלקה מיוחדת לנשים שמתו

שבע בשורה נבדלות משאר הקברים. קבורות שבע נשים צעירות. אשר לא נהרגו בתאונת־דרכים ולא מתו ממחלה. שלוש היו ידועות למישטרה ולבתי־הסוהר כנרקומניות. גילן נע בין 20 ל־34 שנים. האם החליטה הרבנות כי גם לנרקומניות מגיע להיקבר בין בני סוגן?

חלקת הנרקומניות

סאתי בית־הקברות בחולון, בשורה אחת, קבורות שבע נשים צעירות. מציבותיהן משיקות זו לזו, אך אינן מתחברות לאף שורה אחרת. לברן נקברו, והחלקה הפנויה שבצידן מחכה למציבות נוספות. האם עשר חלקות־הקבר שליד שורת המציבות העצובה מצפות לסוג מיוחד של נפטרות?

שבע הנשים הצעירות הקבורות בשורה זו מתו כולן בגיל צעיר. הצעירה שביניהן היתה בת 20 בלבד במותה, והבוגרת בת 34. „נקטפה בדמי ימיה", אומרות הכתובות על שלוש מן המציבות הללו ואינן מפרטות. לא כתוב כי מתו בתאונת־דרכים או ממחלה ממארת. שלוש מתוך השבע מתו בייסורים רבים. מנת־יתר של המוות הלבן.

פריצות לבתי אבלים

חוה קטלן, הקבורה שניה בשורת המציבות, מתה בשנת 1983. היא היתה בת 26 במותה. אם לשניים. חייה הקצרים היו עמוסים סיפורי סבל וייאוש. סיפור סיבלותיה החל בהיותה בחורה צעירה ויפה, כאשר התחתנה עם אריה קטלן. היא ילדה לו שני ילדים, אולם הוא היה עבריין ונכנס ויצא מבתי־סוהר. מישפטו האחרון היה בגלל חומר־נפץ שהטמין ליד ביתו של אישי־מישטרה בראשון־לציון. הוא נדון לעשר שנות מאסר.

מכאן החלה הידרדרותה של האשה הצעירה. היא החלה משתמשת בסמים, והגיע אף לשימוש בהרואין. ההוצאות להשגת הסם גדלו והלכו, וחוה נאלצה לפרנס את הסם על־ידי פריצות. יחד עם גיסה, יוסף קטלן, וחברתה, הקיבוצניקית אורנה אופנהיים, מצאו שיטה מיוחדת להבטיח כי איש לא יהיה בבית בזמן הפריצה. השלושה היו עוברים על מועדי ההלוויות בעיתונים ומכוונים את פריצותיהם לבתי־האבלים בזמן ההלוויות. כך הצליחו לבצע תוך זמן קצר יותר מ־120 פריצות בכל קצווי הארץ. שללם הסתכם במיליונים רבים, אך חלקה של חוה עבר מייד לידיהם של סוחרי־הסמים.

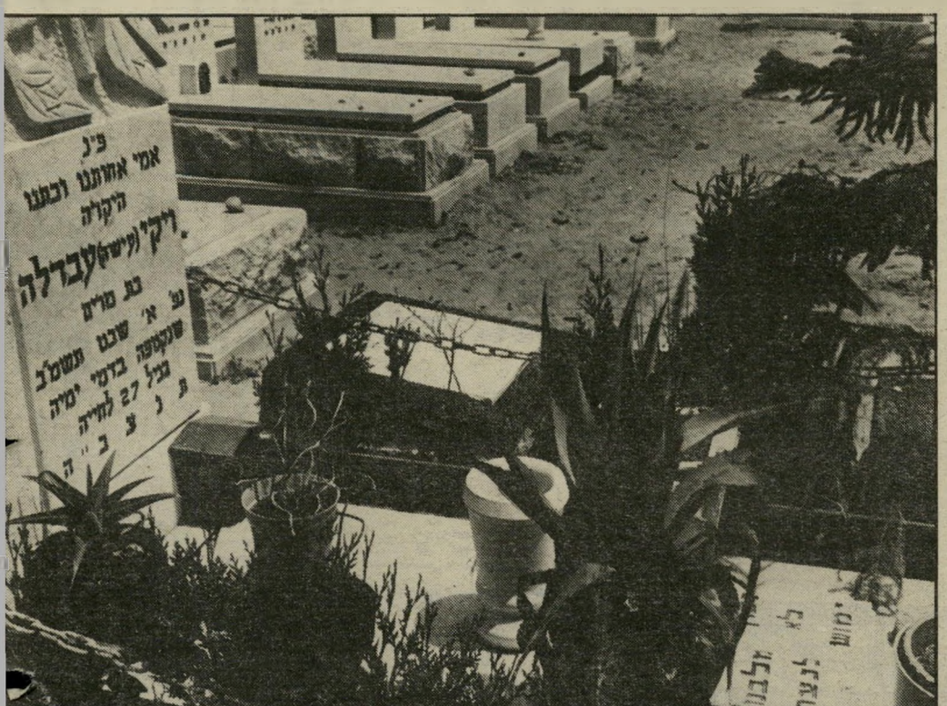
אחרי שהשלושה נעצרו והוגש נגדם כתב־אישום, הפכה חוה ערת־מדינה. הסמים הפכו אותה לחלשה ונכנעת, אולם היא לא השלימה עם המעבר לצד השני של המיתרס. היה לה קשה מאוד להעיד נגד שני שותפיה לעבירה, וכאשר ניסתה לגונן מעט עליהם, רצה התובע, אברהם לנדשטיין, להכריז עליה כעל עדה עויינת. חווה קטלן נעלבה עד עמקי־נשמתה. היא פרצה בבכי על דוכן־העדים.

למרות שהיתה עדת־מדינה, נירונה גם היא ל־15 חודשי־מאסר בפועל, על חלקה בפרשת הפריצות. היא ריצתה את עונשה בכלא נווה־תרצה, וקיבלה שם את תחליף־הסם, הניתן בבית הכלא למכורות לסמים קשים.

נקמה בעזרת סכין

אשר השתחררה מבית־הסוהר חזרה חווה מייד לחברה העברית. תלותה בסם גברה והלכה. כל חייה סבבו סביבו. כך גם הגיעה אל מצליח עיישה, סוחר־סמים צעיר ונאה. השניים התיידדו וחווה התאהבה בו. הם עברו לגור יחד והיא קיבלה ממנו את מנת־הסמים הקבועה שלה. אולם חווה, שהיתה נערה תמירה ויפה, הפכה אשה גרומה ומקומטת. עורה היה חיוור, עיניה היו בוהות וגופה הפך גל־עצמות. אפילו חבריה הנרקומנים העירו, כי „חווה נראית כאילו התולעים אוכלות אותה."

עיישה עזב אותה לטובת צעירה נאה וטריה ממנה, עמירה פימנטל, ישראלית בעלת דרכון הולנדי, ג'ינג'ית חטובה. חווה נפגעה עמוקות והקינאה בערה בה. למרות שלא נותרה

מקום לעוד עשר אחרי קיברה של שטח פנוי, שטח חול המספיק לעוד עשרה קברים. האם נותר המקום הזה בבית־הקברות בחולון פנוי לגופותיהן של עוד נרקומניות שימותו בעתיד, אשר הרבנות איננה מוכנה לקבור אותן ליד צדיקים?

הווי

ומה עם רברס?

תל־אביב גילתה משתתפת ב־מרתון פסיכולוגי, כי העכבה העיקרית שלה היא שבעת נהיגה איננה מסוגלת לפנות שמאלה ברמזור, מפחד שתיתקע, אך הודתה לבסוף כי למעשה היא מתאוות להיתקע בתנועה, כדי למשוך תשומת־לב.

★★★

רעיון ריאלי

ירושלים הודיע פירסומאי, שהגיש רשימה לכנסת ה־11, כי כל 120 המקומות ברשימתו יהיו ריאליים, אם הרשימה תצליח להעביר לפחות חבר אחד לכנסת: אחת לישיבה או שתיים של הכנסת תופעל ברשימתו רוטציה, והח"כ התורן יתפטר לטובת הבא אחריו ברשימה, וכך עד סוף הקדנציה.

★★★

השם הנכון בשעה הנכונה

ירושלים נזכרו ותיקי הרדיו כי היה זה חגי פינסקר, בשעתו מנהל החדשות בקול ישראל, שהנהיג חמי־שה פיפסים לפני כל שידור חדשות, כשהפיפס האחרון מוארך ומושמע בדיוק בשעה עגולה — ובתמורה זכה פינסקר לכינוי הכבוד פיפסקר.

★★★

ואת רענן נעים הם הזמינו?

ירושלים התכוננו חסידי הרבי מבלז לטקס הנחת אבן־הפינה לבית־מידרשם, למחרת חג־השבועות, שאליו יבואו 15 אלף חסידים, הזמינו לאירוע 15 אלף צלחות לשימוש חד־פעמי, 15 אלף מערכות סכו"ם ו־3,000 טון גפילטע פיש.

★★★

תפילת נעילה

אום אל־פחם נעצר צעיר, שהודה כי משך 12 השנים האחרונות פתר את בעיות ההנעלה שלו בצורה מקורית: בכל עת שהיה זקוק לנעליים חדשות, היה ניגש לרחבה שלפני מיסגד הכפר, ממתין עד שהמתפללים יחלצו את נעליהם, כרין, וייכנסו לתפילה, ואז היה בוחר בזוג נעליים שנראה לו, מודד אותו, ואם הנעליים התאימו למידותיו — היה משאירן על רגליו ומסתלק מן המקום.

★★★

גמול־תפקיד

תל־אביב נעצר פקיד־דואר אחרי שהתגלה, בחיפוש בביתו, כי משך שנים נטל מחבילות־הדואר, שבהן טיפל במיסגרת תפקידו, 1,500 ספרים, 85 עטים, כמה עשרות אולרים, 15 דולר ושלושה ירחונים פורנו־גראפיים.

★★★

קשר למהדרין

בני־ברק, הודה בעל בית־דפוס מקומי, כאשר נקרא לבירור אצל רבני העיר, כי ידועה לו העובדה שהמזוזות שהוא מדפיס אינן כשרות, מכיוון שהן לא נכתבו ביד על־ידי סופר סת"ם (סופר המתמחה בכתיבת ספרי־תורה ומזוזות), הסביר כי מזוזותיו מיועדות רק לייצוא, וכאשר הן מגיעות לחו"ל דואגים אנשי־הקשר שלו שם להשמיד אותן, כדי שלא להכשיל יהודים חרדים — מכיוון שכל מטרותו בעיסקי הייצוא שלו אינה לשווק מזוזות אלא ליהנות מתמריצי־הייצוא שלהם הוא זכאי בארץ כיצואן.

בחוצאה ממנת־יתר של סמים — והרבנים מסבירים מדוע זה נעשה

לבדה, אלא עברה להתגורר עם סוחר־סמים אחר, יהושע רסין, נותר בה, כנראה, רגש לעיישה.

עולמם של הנרקומנים בתל־אביב הוא קטן וסגור. לא עבר זמן רב וחווה ועמירה נפגשו. היה זה כאשר עמירה הגיעה לביתו של רסין, כדי לקנות סם. חווה הציצה מבעד לחלון וראתה את מכוניתו של אהובה לשעבר, עיישה, מחכה בפינת הרחוב. היא לא יכלה להתאפק והחלה צועקת על עמירה ומזהירה אותה: „עיישה הוריד אותי לזנות, תיזהרי שלא יעשה לך אותו דבר," אמרה לצרתה הצעירה.

עמירה ירדה מהבית וסיפרה את כל הסיפור לעיישה. הוא נפגע והחליט להתנקם. אחרי שעה קצרה הופיעו עיישה ואחיו, יחד עם עמירה, בביתם של רסין וחווה. התפתחה קטטה שבמהלכה נרצח רסין וחווה נפצעה קשה מפגיעות סכין.

אחרי שהחלימה, היתה חווה אמורה להיות עדת־התביעה העיקרית בתיק־הרצח נגד האחים עיישה ועמירה פימנטל. המישטרה החזיקה אותה בדירת אביה, סיפקה לה תחליף־סם, ושמרה עליה. אולם למרות כל זה נמצאה חווה מתה בחדרה לפני שהספיקה להעיד בבית־המישפט.

חקירה מיוחדת התבצעה כדי לגלות את סיבת־המוות, אך לא היה ברור אם חווה מתה ממנת־סם עודפת, או מחומר שעורבב בסם רעיל. היא נקברה בשנת 1983 לצידן של שש הנשים הצעירות בשורת הארורות.

„אין לקבור צדיק ליד רשע — וכל אדם עם בני־סוגו"

להזריק בצוואר

ב מרחק שלושה קברים מחווה קטלן נמצא קיברה של צעירה אומללה אחרת, ויקי עבדללה, או ויקי עובדיה, כפי שנהגה לקרוא לעצמה. ויקי מתה בגיל 27, בשנת 1982. ויקי התחילה להשתמש בחשיש בגיל 12, בשכונה. מהר מאוד עברה להשתמש בסמים קשים והתמכרה להם.

כאשר עברה ויקי להשתמש בהרואין היה לה צורך לממן את הסם היקר. היא התחילה לגנוב ואף ירדה לזנות. בגלל עבירות אלה הגיעה לכלא. שמונה פעמים ישבה ויקי בבית־הסוהר נווה תרצה ובכל פעם נגמלה מהסם מחדש. בנווה־תרצה קשה מאוד להשיג סמים, מספרת רעיה אפשטיין, שהיתה באותו זמן מנהלת בית־הסוהר. לפעמים מבריחות אסירות מעט סמים ברחם. אולם האספקה רלה ובלתי־סדירה. אלה המכורות לסמים קשים מקבלות את תחליף־הסם או נגמלות כליל. אולם הגמילה הגופנית אינגה מספיקה. מייד, בצאתה מבית־הסוהר, היתה ויקי חוזרת אל הסם. זמן־מה לפני מותה היו זרועותיה נקובות לגמרי. היא לא מצאה יותר מקום שלם להזריק בו את הרעל הלבן. על כן נהגה בסוף ימיה להזריק בווריד צווארה.

מותה של ויקי היה עצוב ומדכא. היא הגיעה ערב אחד יחד עם ידידה, נרקומנית גם היא, אל חבר, שהתגורר לבדו. השתיים ביקשו ממנו סמים, אך לא היו לו. הן יצאו לשעה וחזרו לישון בביתו. „שמעתי אותה מחרחרת כל הלילה, אבל חשבתי שכך היא נושמת," סיפר הבחור שבביתו מתה. בבוקר מצאו אותה שני ידידיה מתה. גם ויקי נבדקה במכון הפאתולוגי וממנו הגיעה אל בית־הקברות.

השלישית היא גאולה ברזילי. על קיברה לא כתוב בת כמה היתה במותה, אך גם היא מצאה את המוות דרך ההרואין.

בחיים ובמוות חווה קטלן עברה סבל נורא בחייה. בתמונה (למעלה, מימין) היא נראית אחרי שנפצעה בסכין, בקטטה בין שני סוחרי־סמים על רקע קינאתה של חווה לבחורה אחרת. חווה, שהיתה צריכה להיות עדה ראשית במישפט־רצח, מתה ממנת־יתר לפני העדות.

„כדי להזהיר את האחרים!"

ה אמנם ייחדה החברה קדישא של תל־אביב חלקת־קבר מיוחדת לנרקומניות? הדבר נראה כמעט ברור משורת הקברים הללו. עובד בבית־הקברות, שלא רצה להזדהות בשמו, אמר כי הדת היהודית מחייבת לקבור כל אדם בין בני־סוגו. ילדים עם ילדים, מתאבדים עם מתאבדים וגם נרקומניות עם נרקומניות.

הוא לא ידע היכן כתוב הדבר בספרי־הדת, אולם היפנה אותנו אל מישרד החברה קדישא בבית־הקברות. מצלמתו של ציון ציפריס, צלם המערכת, גרמה התרגשות רבה בין עובדי המישרד. הם החלו בהתרוצצות מסחררת ואמרו, כי אינם מוסמכים לשוחח עם עיתונאים. „תפנו לישראל ארליך, בחברה קדישא בתל־אביב," אמרו לנו. „הוא יסביר לכם הכל."

ישראל ארליך נשמע זועף וזהיר מאוד בטלפון, כאשר שמע כי הוא מדבר עם עיתונאי. „אני עוסק רק בארמיניסטרציה, אינני רוצה לתת לכם פרטים, בוודאי לא בטלפון," סיים את השיחה. אפשר היה לשמוע את אנחת־ההקלה כאשר הניח את השפופרת במקומה. הוא היפנה אותנו אל הרבנות בתל־אביב, כדי לקבל פרטים על ההלכה הנוגעת לסידורי־קבורה.

הרב אליעזר הגר, המזכיר הכללי של הרבנות בתל־אביב, היה חביב מאוד. הוא נראה משועמם מעט בחדרו הגדול והבודד ושמח להסביר את ההלכה היהודית בעניין: „אין קוברים צדיק עם רשע," הסביר. „הדבר נובע מהתנ"ך, כאשר אחד מנביאי־הבעל נקבר ליד נביא־אמת. היה צורך להוציא את גופתו של נביא־השקר מן המקום," הסביר הרב.

הוא המשיך וסיפר כי אפילו רשע גדול אין קוברים ליד רשע קטן ממנו. הדבר נקבע בתקופה שבה היו עדיין נוהגים להוציא להורג פושעים ביהודה. מי שנידון לסקילה לא היה נקבר ליד מי שנידון לשריפה. כיוון שהיה הבדל ברשעותם, על פי העונש השונה שקיבלו.

„ילדים שלא ידעו טעם חטא, קוברים יחד," אמר הרב וסיפר כי בכל בית־קברות בארץ נהוג להשאיר חלקת־קבר לילדים. זהו מינהג ישן.

המתאבדים נקברים ליד הגדר, מקום שבו היו נוהגים לקבור „קבורת חמור". „אבל זה לא פשוט כל כך היום," הוא אומר, „מכיוון שהיתה התפתחות בהלכה. קבורת המתאבדים בחלקה נחותה איננה באה כדי לפגוע בהם, אלא יותר כדי להזהיר את האחרים על הגורל הצפוי להם אם יתאבדו," הוא מציין.

הרב הגר לא שמע על חלקה מיוחדת לנרקומניות, אבל אחרי שהסבנו את תשומת ליבו לשורת המציבות בקצה בית־הקברות, מצא כי הדבר הגיוני. הוא ראה את סרט־הטלוויזיה על אייל, הנרקומן, והתרשם מאוד. „הרי מי שלוקח את סם־המוות הזה הוא בגדר מתאבד," מסביר כבוד הרב, „ולכן ייתכן מאוד שמתייחסים אליהם כמו אל מתאבדים וקוברים אותם יחד, במקום נפרד."

קשה להאמין כי יש שורת מציבות המכילה כל־כך הרבה סבל אנושי ויגון כמו השורה הנידחת של שבע המציבות בחולון.

צל"ג

דבילוויזיה

● לבימאי הטלוויזיה **שימעון יקותיאל**, על סידרת סירטוניו, ששודרו במהלך ערב־השידורים לכבוד יום ירושלים ושהיו מבוססים על רשימותיו הירושלמיות של סופר היידיש **יוסל בירשטיין**, יקותיאל, שביים עד כה סירטי־נוף תימהוניים, החליט יום בהיר אחד כי מה שמותר **לעמק פרי**, מותר גם לו: לביים דראמות. אלא שליד פרי, בעל הנטיה לדראמות עתידות תקציב, הסתפק יקותיאל במיני־דרא־מות, המבוססות על רשימותיו של בירשטיין.

המיני־דראמות של יקותיאל העידו על כמה תחלואים של הטלוויזיה. הראשון בהם: הענקת הרשות לביים דראמה למי שאין לו הכישורים לכך. השני: דיאלוג רופס. המיפגע האחרון והבולט: תחושתם של מנהלי הטלוויזיה שתחנתם משדרת לאומה של דבילים. התוצאה: דבילו־ויזיה.

אבסורד נוסף הקשור במיני־דראמות אלה: אורך הסירטונים השתווה כמעט לאורך של רשימות הקרדיטים שבסופם.

מאחורי המירקע

מי מנהל את הטלוויזיה?

אין זה סוד, שזה יותר משנתיים אין בטלוויזיה הישראלית מנהל, אין מדיניות, אין החלטות. התוצאות במירקע עשויות להעליב את הצופה הנחות שבנחותים. כמובן, שבהשוואה הופכת הטלוויזיה הירדנית להיות מעולה.

מאז הוטלה עליו האחריות לניהול רשות־השידור, למד המנכ"ל החדש **אורי פורת** את מיגרעותיה הניהוליות של הטלוויזיה.

בשלב ראשון לשיפור המערכת הניהולית של הטלוויזיה תבע פורת לפנות עבורו את החדר הסמוך לחדרו של מנהל הטלוויזיה **טוביה סער**, בבניין הטלוויזיה, כך שיוכל לפקוח עין מקרוב על אופן ניהולה.

בשלב השני התחיל פורת לברוק את לוח־המישדרים של הטלוויזיה, תוך עריכת שינויים.

בשלב השלישי היה לחצים על מנהל ה־טלוויזיה, סער, לסיים את המשא־ומתן הארוך עם העובדים בעניין הפעלת מכשירי אי־אן־ג'י, העשויים להוזיל ולשפר את החומר המקורי בטל־וויזיה.

את המשא־ומתן על הפעלת אי־אן־ג'י הצליח לזרז **יאיר אלוני**, שגישר על פערי התביעות של העובדים הטכניים, עד שהצליח בסופו של דבר להביא לפני פורת סיכומים חיוביים.

התוצאה: ב־10 ביוני יתחיל קורס להפעלת אי־אן ג'י וב־24 ביוני יופעלו המכשירים. יהא זה הישגו הגדול הראשון של פורת כמנכ"ל רשות־השידור וכמנהל הטלוויזיה בפועל.

כדי להעמיק את יכולת ניהולו את הטלוויזיה מינה פורת השבוע את יאיר אלוני כיועץ־מיוחד של המנכ"ל לענייני טלוויזיה. אלוני — ששימש בעבר כעורך מבט, מנהל חטיבת־החדשות של קול ישראל ומנהל מחלקת סירטי־התעודה בטלוויזיה — הוא אחד המיקצועים שבצמרת רשות השידור. מינויו לתפקיד יועץ המנכ"ל לענייני טלוויזיה הופך אותו לאחד המועמדים רבי־הסיכויים לתפקיד מנהל הטלוויזיה, שיתפנה על־ידי טוביה סער בחודש פברואר הקרוב.

יוּעין אלוני (עם רפיק חלבי)
הדרך למנהל הטלוויזיה

מזלזלים בהוראת מנכ"ל

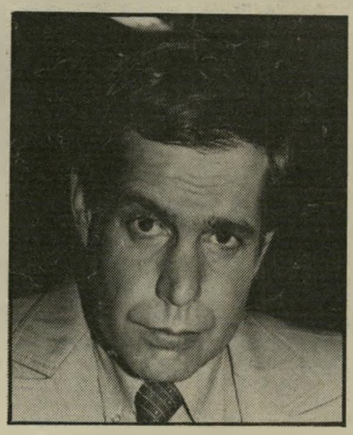
לפני חודש הורה אורי פורת למנהל הטלוויזיה לשגר מיכתב לעובדי חטיבת־החדשות של הטלוויזיה ועובדי מחלקות אחרות בבניין, שלא להתראיין אצל עיתונאים.

רוב עובדי הטלוויזיה ראו במיכתב זה פגיעה בזכויותיהם ובמעמדם. לדעתם, הטלוויזיה היא כלי־תיקשורת הממומן בידי הציבור, ועל הציבור לדעת את המתרחש בתוך מוסד זה. עובדים זוטרים בטלוויזיה קיבלו על עצמם את הוראתו של פורת, שניתנה באמצעות סער.

במקום אחר לא השפיע מיכתבו של סער מאומה: דווקא בצמרת הטלוויזיה. אפילו מחבר המיכתב, סער, העדיף לשמור על קשריו הישירים עם העיתונאים, שלא באמצעות דוברת רשות־השידור **ירדנה הראל**, כפי שדרש במיכתב שהוא עצמו שיגר.

גם ראשי החטיבות בטלוויזיה המשיכו להת־עלם ממיכתבו של סער, תוך שהם מזלזלים בהוראתו של המנכ"ל.

הסיבה לזילזולם של עובדי הטלוויזיה הבכי־רים במיכתב זה נעוצה בעובדה שכולם מונו לתפקידיהם בידי המנכ"ל הקודם, **יוסף לפיד**. הם נוטים להאמין, שאם המערך יגיע לשילטון אחרי הבחירות, תימצא דרך להעביר את פורת מתפקידו.

עורך קרפין
התנגדות אמיצה

מקופוני המערך

אם יעלה המערך לשילטון בבחירות, הוא עשוי לחולל מהפיכה־תיקשורתית בעיתונות ה־אלקטרונית.

ועדת־המצע של המערך ממליצה במצע על הקמת כלי־תיקשורת מתחרים למקומונים — תחנות־שידור מקומיות, שיפצלו את שידורי הרדיו במדינה למחוזות. היה כבר מי שכינה תחנות־שידור אלו כ„מקופונים" (על מישקל מקומונים) — מיקרופונים מקומיים.

כפי שדווח כבר במדור זה בעבר, בכוונת המערך לשנות את הרכב הוועד־המנהל של רשות־השידור מ־7 חברים ל־11 חברים.

מנהל־הרדיו לב־ארי (מאחור: כתבת כרמלה מנשה)
יחס של ביטול

פרט אחר, שלגביו לא הובהרה עמדת המערך, הוא עניין הערוץ השני של הטלוויזיה.

התפלגות ב„פורום"

למרות ש**מיכאל קרפין** היה מועמדו של אורי פורת למישרת עורך מבט, הדבר לא מנע ממנו לתקוף, במיסגרת „פורום החדשות" את שיקולי־העריכה של פורת, כעורך ראשי של הטלוויזיה.

קרפין אף התעלה על עצמו ותמך ביריבו בוז קריית־ענבים, בהשתתפותו של מנכ"ל רשות־השידור **אורי פורת** ●● **אבי אתגר**, שדר רשת־גימל של קול ישראל, הושעה מהגשת תוכניתו האישית מה, כבר תשע בשל איחוריו וחיסוריו הרבים, ובשל החלטתו שלא לשדר תשדירי־פירסומת — דבר שגרם הפסדים לקול ישראל ●● תוכנית־המלל מיפגשים עומדת לשוב למסך בחודש אוקטובר, בהנחייתו של העיתונאי **דן מרגלית**. אחד ממישדרי מיפגשים הראשונים יוקדש למבט לאחור על פרשת ואדי־סאליב.

מי הדליף?

השערורייה הנלחשת ביותר במהלך השבוע האחרון במיסדרונות רשות־השידור מתייחסת לידיעה שהודלפה לעיתונות, לפיה מנכ"ל הרשות, אורי פורת, ביקש ממערכת עיתונו, ידיעות אחרונות, חופשה־ללא־תשלום בת חצי שנה בלבד.

מעטים בצמרת רשות־השידור ידעו על בקשת החופשה־ללא־תשלום של פורת. הממתין מדהסתם לתוצאות הבחי־רות, כדי לכלכל צעדיו בהתאם.

שני החשודים הבולטים בקרב עובדי רשות־השידור בהדלפת פנייתו של פורת לידיעות אחרונות הם כעל התפקיד הבלכלי הבכיר ביותר ברשות ומנהל כל־התיקשורת, שכמה ימים קודם לכן פנה לכפופים לו והזהירם מהדלפת מידע לעיתונות.

מיבה לימור, בוויכוח על ההוראה של פורת ללימור, במהלך שידור השבוע יומן אירועים שעורך לימור, להביא את תגובתו של השר יובל נאמן להודעת הגינוי של שלום עכשיו למחתרת היהודית.

מאחורי המיקרופון

מהפך רדיופוני

מימצאי הסקר האחרון של שיעורי ההאזנה לשידורי־הרדיו מעיד על מהפך רדיופוני בשידורי־הבוקר המתחרים בגלי צה"ל ובקול ישראל.

התאוששותו של המישדר הבוקר הזה, על חשבון תוכניתו של **אלכס אנסקי** בגל"ץ, אפס שבע אפס, מעידה על שינוי הדרגתי בהרגלי־ההאזנה של מאזיני הרדיו בבקרים.

פסקול

„מיפגשים" חוזרת

בסוף השבוע שעבר נערך סמינר של בכירי העובדים בחטיבת־החדשות של הטלוויזיה בקי־

שערוריית מוצאי־שבת

יו"ר רשות־השידור, עורך־הדין **מיבה ינון**, אינו נם ואינו נח בניסיונותיו להגביר — תחת תירוצים שונים — את המעורבות והייצוג של הדתיים ברשות־השידור, בעיקר בטלוויזיה.

הצלחתו האחרונה של ינון היא העברת מישדר־הכפיה בצאת השבת, שישודר בטלוויזיה עם צאת השבת, לשעת שיא־המישדרים — שעה 10 במוצאי־שבת.

ינון אינו מסתפק בהישגו זה, ובישיבה האחרונה של מליאת רשות־השידור הוא עשה מעשה חסר־תקדים ברשות־השידור, מעשה המנוגד לחוק רשות־השידור, המסמיך את מליאת הרשות להשגיח על השידורים אך לא לתכנן אותם.

ינון שאל במהלך הישיבה, אם יש לחברי־המליאה הצעות לתוכניות שישולבו בטלוויזיה. בתיכנון המישדרים החדש, שייכנס לתוקפו באוקטובר השנה. הנושא, אגב, לא היה רשום בסדר־היום.

חברי המליאה התבלבלו, כמעט שלא הציעו תוכניות חדשות.

מאחורי הצעתו של ינון הסתתרה כוונה ברורה: להציע את הצעותיו שלו לתיכנון החדש של הטלוויזיה — סידרה של יומנים טלוויזיוניים בנושאי דת, צה"ל ותינוך. אלה יומנים שבתהלת הטלוויזיה רואים אותם בחלחלה, ומנכ"ל רשות־השידור אף הגדירם (העולם הזה 2439) בזילזול: „מה זה? מי שמע על זה?"

הצעותיו של ינון חזרות ומעידות על החתול השחור שעבר בינו ובין המנכ"ל פורת. שכן, המנכ"ל שואף להגן על הטלוויזיה והרדיו מפני ניסיונות השתלטות הכפיה הדתית של ינון ושרידי המפד"ל.

תוכניות מועדפות

יום שלישי
5.6

● **בידור: הדרן לשמואל רודנסקי (8.30 — מדבר עברית).** מסיבה לרגל זכייתו של השחקן שמואל רודנסקי בפרס ישראל, בהשתתפות שחקנים, זמרים, אנשי ציבור וחברים.

למזן ומתיאו: כותרת ראשית
ערב שבועות, שעה 10.00

פראנק וקרוסבי: תחרים של חצות
יום רביעי, שעה 10.00

● **סרט קולנוע: כותרת ראשית (10.00 — מדבר אנגלית).** הילארי ג'ונסון, כתב־כוכב של יומון בשיקאגו התעייף מהרדיפה המתמדת אחר כותרות, ומבקש לפרוש מה־עיתונאות ולפתוח בחיי־מישפחה. עורך העיתון שלו, עיתונאי ותיק וציני, מנסה להפר את תוכניתו ולהתערב בחייו ה־פרטיים.

יום רביעי
6.6

● **סרט טלוויזיה: תחרים של חצות (10.00 — מדבר אנגלית).** חיי נישואים אידיאליים מתנהלים אצל כת־בת־טלוויזיה מצליחה ובעלה, מפיק תקליטים של להקות־קצב. האשה מתחילה לקבל קריאות־טלפון מוזרות שמקורן בי... ידוע. התרחשויות מוזרות ... את הכתבת, כשהיא ... את תפקידיה, עד ... אם מדובר ...

יום חמישי
7.6

● **סידרה תיעודית: בריזיט בארדו (9.30 — מדבר צרפתית).** פרק ראשון מסידרה תעודית בת שלושה פרקים, על השחקנית בריזיט באיבוד שפיות־הדעת או בגור־מים חיצוניים.

בארדו: תעודה
יום חמישי, שעה 9.30

בארדו, בהפקת הטלוויזיה ה־צרפתית. בסידרה ציוני־דרך מרכזיים בחייה של הכוכבת, כפי שהיא עצמה רואה זאת במבט לאחור. לצידה מופיעים בעליה־לשעבר ואנשי קולנוע.

תוכניות מומלצות בטלוויזיה הירדנית

יום רביעי 6.6.84

● **סרט תיעודי: (10.10 — ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** מדי שבוע מקרינה הטלוויזיה הירדנית בשעה זו סרט תיעודי, בדרך־כלל אנגלי, המטפל בנושאים מעניינים בתחום הרפואה, החברה והכלכלה.

● **אתרים: ברזובים הבאים (10.50 — ערוץ 3 — 25 דקות — מדבר ערבית).** אלה מביניהם המעוניינים לראות דרך המסך הקטן אתרים מעניינים בירדן, מוזמנים לצפות בתוכנית זו, הלוקחת אותנו בכל שבוע לאתר אחר.

יום חמישי 7.6.84

● **מחזה השבוע: (10.50 — ערוץ 3 — מדבר ערבית).** מדי שבוע בשעה זו מקרינה הטלוויזיה הירדנית הצגת־תיאטרון, שצולמה בעת הופעה חיה בקאהיר. גיבוי התיאטרון המצרי מחייבים כל שחקן לקוד קידה לעבר הקהל, בעת הופעתו הראשונה על הבימה, והקהל מגיב במחיאות־כפיים, היכולות לשמש אמת־מידה לגבי מידת הפופולאריות שלו. בידור מהנה ליודעי ערבית.

● **קולנוע: סרט קולנוע אמריקאי (11.15 — ערוץ 6 — מדבר אנגלית).** כמדי שבוע בשעה זו מגישה הטלוויזיה הירדנית בערוץ הלועזי סרט קולנוע חדש יחסית. שפרטיו נשמרים בסוד עד סמוך למועד הקרנתו.

יום שישי 8.6.84

● **לילדים: פלאש גורדון (11.40 בבוקר — שני הערוצים — מדבר אנגלית).** סידרת־ילדים פופולארית זו הוקרנה בזמנו בישראל וזכתה בהצלחה רבה, חוזרת אלינו והפעם מעל מסך הטלוויזיה הירדנית. הצופים מוזמנים לצפות בהרפתקותיהם של פלאש גורדון, ידידו ד"ר זארקוב ודייל היפהפיה, הנוחתים בכוכב־לכת עויין.

● **סידרה מישפחתית: מיקי־חרום (2.15 בצהריים — שני הערוצים — 25 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה אמריקאית אשר במרכזה צוות מכונה־אש הנענה לכל קריאת עזרה, גם כאשר עליו להיאבק באיתני הטבע.

● **סידרת מתח: מאגנום (11.15 — ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** סידרת־מתח אמריקאית השופעת הומור ואלימות, בכיכובו של שחקן אתלטי — תום סלק, שהפך הודות לסידרה לאחד השחקנים הפופולריים בעולם כולו.

יום שבת 9.6.84

● **לילדים: נערים מחוננים (7.30 — ערוץ 3 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה אמריקאית העוסקת בשיגעון החדש של הנוער היום — המחשב. גיבור הסידרה הוא נער ממושקף, החי בבית טיפוסי בארצות־הברית, ובבית זה חדר המוקדש כולו למחשב וציוד־עזר אלקטרוני מגוון. הנער, יחד עם שלושה מחבריו, מחפשים פשעים שבוצעו בכל התחומים, וזאת הן בעזרת המחשב, והן בעזרת מפקר תחנת־המישטרה המקומית.

● **סרט קולנוע (11.15 — ערוץ 6/3 — מדבר ערבית/אנגלית).** בכל מוצאי־שבת בשעה זו מקרינה הטלוויזיה הירדנית, בשני ערוציה, שני סירטי קולנוע בעת ובעונה אחת. דוברי השפה הערבית יוכלו לבחור בסרט המצרי — בערוץ 3, ואילו מביני האנגלית יבחרו בסרט האמריקאי בערוץ 6.

יום ראשון 10.6.84

● **ספורט: היאבקות (10.30 — ערוץ 3 — 40 דקות — מדבר אנגלית).** תחרויות היאבקות בשיטת „תפוס כפי יכולתך" לפני קהל משולהב. התחרויות נערכות בין גדולי המתאבקים בעולם המערבי.

● **רב מבר: רזמנים מפורסמים (11.15 — ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** עיבוד לטלוויזיה של רומנים מפורסמים וידועים בכיכובם של טובי השחקנים.

יום שני 11.6.84

● **ספורט: ספורט היום (8.15 — ערוץ 6 — 15 דקות — מדבר צרפתית).** תוכנית המגישה לצופה לקט מאירועי הספורט בשבוע החולף בצרפת ובעולם.

● **סידרה קומית: דוקטור (10.30 — ערוץ 6 — 25 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה קומית זו שהופקה באנגליה וזכתה לסדרות המשך רבות עקב פופולריותה הגואה, משודרת בשידור חוזר בטלוויזיה הירדנית. הסידרה עוקבת אחר הרפתקותיה של חבורת רופאים צעירים שזה עתה עזבו את בית־הספר לרפואה, כשבראשם עומד מיכאל אפטון. בתפקיד הראשי מככב השחקן ברי אינוס.

יום שלישי 12.6.84

● **סרט דוקומנטרי: צרפת היום (8.15 — ערוץ 6 — 15 דקות — מדבר צרפתית).** מבט על חיי הרוח, הכלכלה, התעשיה והמדע בצרפת של ימינו.

יום שבת
9.6

● **קומדיה: שלושה**

קרון ובואיה: פאני
יום שישי, שעה 9.15

בדירה אחת (9.30 — מדבר אנגלית). הפרק ג'ק עובר דירה מספר כיצד מסתכסך ג'ק עם שותפותיו לדירה ועובר.

● **קומדיית טלוויזיה: חטיפה בשיידי הל (10.30 — מדבר אנגלית).** דראמה שהיא שילוב של קומדיית מתח וסאטירה. הסרט מבוסס על סיפור מאת הסופר האמריקאי הנודע ג'ון צ'בר. זה סיפור היעלמותו, ואולי חטיפתו, של ילד בעת ביקור עם אימו אצל הוריה, בעיירה אמריקאית טי־פוסית. הסופר מסתכל במבט אירוני וסאטירי על עבודת ה־מישטרה שם.

יום ראשון
10.6

● **סידרה: דאלאס (9.40 — מדבר אנגלית).** הפרק טובות הנאה ממשיך בתיאור ההתמודדות בין שני האחים יואינג על רכישת מיפעלי הזיקוק של טורמן, בעוד נשותיהם מסייעות במאבקם.

● **מותחן: לא יאומן כי יסופר (11.10 — מדבר אנגלית).** הפרק איש הזיכרון ממשיך בהבאת סיפורים מותחים ויוצאי־דופן בעלי סיום נדיר.

יום שני
11.6

● **בידור: תחילה (8.02 — מדבר ומזמר אנגלית).** הפרק חוקים ממשיך בסיפור הווי בית־ספר לאמנויות בניו־יורק.

● **מותחן: צוות לעניין (10.50 — מדבר אנגלית).** למסך חוזר הצוות של עריכי ויאט־נאם, שהם גידסה אמריקאית לרובידהוד.

יום שלישי
12.6

● **מותחן: קסלר (10.10 — מדבר אנגלית).** פרק חמישי בסידרה הבריטית, שהיא מסע בעיקבות נסיון התחדשותה של התנועה הנאצית באירופה. עם כוכבי הסידרה נמנית גם השחקנית הישראלית, ניצה שאול.

תחנת המיזרח החיכון (לבנון)
חוכניות לימים א—ה (אחרי הצהריים)

1.00	חדשות	4.00	מערבון
1.30	סידרה	7.00	סידרה
3.00	סרט	9.00	סידרה

הדרך לירושלים היא כנראה המקום החרבותי ביותר בחל־אביב — חמיד מובילה לפסטיבלים. והפעם: לפסטיבל הקולנוע

הכביש לירושלים

דני ליטני אחד מארבע השותפים בפאב האמנותי של הפאב, זוארץ, המצוי במרחק קטן מנמל־התעופה בן־גוריון, בסמוך לעיירה יהוד.

משמאל: השותף שלומי. במרכז: אתי אולמן. מלבד ההזדמנות ללגום כוס בירה לילית מהחבית, לבאים למקום נכונה הפתעה: בריכת־שחיה הפעילה בכל שעות היום והלילה, ובנוסף לכך גם בריכת ג'קוזי.

שימחה דיניץ המועמד מס' 37 ברשימת המערך, בא לחזות בסרט הנשף שהוקרן לכבוד פתיחת פסטיבל הסרטים בסינמטק בירושלים. הסרט הוא בהפקה משותפת אלג'יראית־צרפתית. אין בו דיאלוגים, רק מוסיקת רקע. לידו: דליה פרידלנד.

עיסקי אוויר באוויה

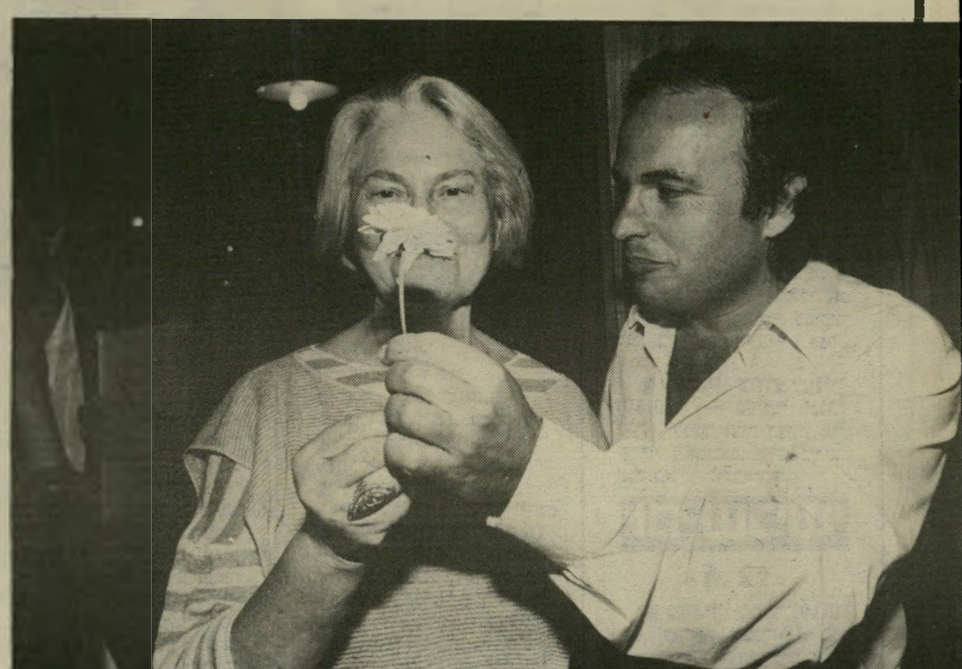
ליד בית־המלון הקרוב לנמל־התעופה נפתח פאב חדש — לשידות המטיילים בעולם

שלי שבדרון אשת־יחסי־הציבור הידועה של חברת היינות שטוק לוגמת יין, יחד עם אשת־העסקים ישראלה שטיר. למחרת טסה שבדרון לצרפת, לבדוק שם איזה יין צרפתי. השתיים תפסו שלווה ליד הבריכה והאזינו לשירתו של דני ליטני.

חלי גולדברג השחקנית והדוגמנית התבשרה בערב העליז באוויה, שלחברה הראשון, אחיו של הבדרן דודו טופז, נולד בן. חלי עברה בין מכריה ובישרה את הידיעה שהעביר לה טופז. טופז בא אחרי הופעה בבית־לסין, שם הופיע לפני ח"כים.

אלן גרבוז מנהל הסינמטק התל־אביבי, מגיש פרח למנהלת הסינמטק הירושלמי, ליאה ואן־ליר. אחרי הגשת הפרח בישרה לה גרבוז על פתיחת ארכיון־סרטים בתל־אביב. ה־פרח נתקבל בשימחה. בפסטיבל הקולנוע יוקרנו 120 סרטים, ביניהם ישראליים, וסרטים שלא יגיעו לבתי־הקולנוע. הפסטיבל נפתח על־ידי ראש העיריה, טדי קולק, שהעניק את מדליית העיר למפיק מנחם גולן.

ג'אנין הדוגמנית האמריקאית ג'אנין ג'ונסון (27), השוהה בארץ כבר שנתיים, מדגמנת כאן מערכת לצעירות.

זאב הלפרין "שמן", בעליה של חברת אירגונית, כשבקבוק בירה בידו ובכובע של אחת הגברות. הוא פתח את עונת־הקיץ באוויה. במקום הצטופפו דוגמניות, שחקנים, עיתונאים, תושבי יהוד וכמעט כל תושבי תל־אביב: היו שם כמעט 2000 איש.

עשירי העולם התחתון

בגדים תחתונים אכסקלוסיביים, במועדון אכסקלוסיבי, במחירים אכסקלוסיביים

אורלי הראל מדגמנת מערכת תחתונה, שמחירה הנקוב הוא 600 דולר. לחברי קלאב A זהו מחיר סביר, שמציעה אותה חנות אכסקלוסיבית בכיכר־המדינה בתל־אביב. לגברים שנכחו בתצוגה עשו שטיפת־מוח: "כדאי לך לקנות מתנה לאשה שלך!"

מירי אורן דוגמנית מסלול וצילום, מדגמנת מערכת תחתונה נועזת, תוצרת איטליה. המוצרים הישראלים שמציעה החנות בכיכר־המדינה הם מעטים. לעומת זאת, יש בה הרבה מאוד שמות מפוצצים של מעצבי־אופנה יקרנים בעלי שם, תוצרת־חוץ.

ציפי מנשה

...וגם זה...וגם זה...וגם זה...וגם זה...וגם זה...וגם זה...וגם זה...וגם זה

העיקר זה דימוי טוב

לא חשוב כמה בן־אדם עמל כדי לבנות לעצמו דימוי כרצונו, וכמה זמן הוא מחזיק בו. יום אחד, בלי לשים לב, כל העסק הולך לעזאזל ואדם חוזר להיות בן־אדם בדיוק מהסוג שכל כך השתדלת לא להיות.

בעיני מכרי, קרוביי וידידיי (לא כולל בעל ושני ילדים) אני נחשבת אשה מאוד ליבראלית, בעיקר במה שקשור לבעיות ילדים ונוער. זו גם הסיבה שהרבה מילדי ידידיי מבקשים ממני לשפוט בינם ובין הוריהם בבעיות שצצות בבתיהם הפרטיים.

ובאמת, בדרך־כלל אני לגמרי לצד מיגור ילדים ונוער. מה איכפת לי שההורים יגדילו להם את דמי־הכיס? מה איכפת לי אם ההורים פוחדים שהילדה תצא לטיול? למה שהם לא יקנו לילד שלהם אופניים? אני לא קניתי לילד שלי? נו, אז במשך הזמן יצא לי שם של לא כת 18, אבל בכל זאת על א־כיפק. תואר זה אני שומרת כבר כמה שנים בגאווה גדולה.

ועכשיו, הכל התקלקל בבת־אחת. למה הם שואלים אותי בכלל? מה הם רוצים ממני, גם ההורים וגם הילדים? למה הם לא פותרים את הבעיות שלהם בעצמם?

באתי לבקר חברים שלי. מהרלת של הכניסה משכו אותי לאמצע הסלון, ומייר הושיבו אותי על כורסה נוחה וכל המישפחה נעמדה מולי כמו שלושה נאשמים במישפט־רצח. האבא (דמות פטריארכאלית ממוצא אירופי), האמא (דמות עצבנית ממוצא ישראלי), והילדה (מלאה תיקווה שאוציא אותה מהצרות).

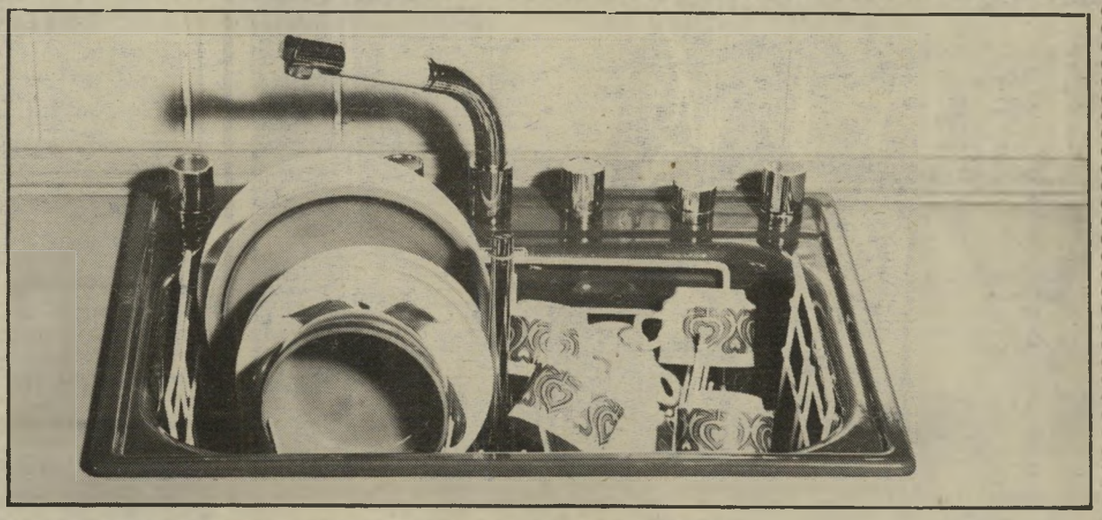
פרטי כתב־האישום היו שהילדה (בת 15) יצאה עם חברה לבלות בליל חג־העצמאות. היא אמרה שתחזור מאוחר. לא אלאה אתכם בפרטים, רק אומר שהילדה, יחד עם חברתה, חזרה הביתה בשעה 7 בבוקר, אחרי שכמעט גרמה התקף־לב לאמא שלה ודלקת־ראות לאבא שלה שהסתובב חצי לילה ברחובות, כדי לחפש אותה.

בסוף הסיפור האמא הגישה לי קפה עם עוגה (בשביל לסחוב אותי לצד שלה) והילדה אמרה שאני נראית נהדר בזמן האחרון (שקוף, שקוף) ואז הם ביקשו לדעת מה דעתי על העניין, והאם לילדה מגיע עונש ואם כן, איזה. ביקשתי התחייבות מכל הצדדים הנוגעים בדבר להתייחס אליי כאל בורר, כלומר לא לבקש ממני לנמק את החלטתי, וכן למלא אחריה במלואה. ההורים, מחוסר ברירה, הסכימו, והילדה (מתוך היכרותה את השופטת) הסכימה גם היא.

והנה פסק־הדין:

אמרתי שאני מציעה לתת לילדה בת ה־15 מכות ממש רציניות, להפסיק לה את דמי־הכיס למשך חודש ימים ולהחזיק אותה במעצר־בית במשך שבוע (כלומר בית־ספר והביתה).

כששלושתם עמדו ליפול מעילפון, אני ברחתי מהדירה ולכן אין לי מושג אם שמעו לעצתי או לא.

כיור שהוא מדיח כלים

הופה! הפעם באמת יש לי משהו לא רגיל. שמעתם כבר על מדיח־כלים שלא תופס מקום במיטבח ולא צורך חשמל? לא, לא התכוונתי לבעל. על בעלים אי־אפשר לסמוך בעניין הזה. כל הזמן הם הולכים למילואים ונוסעים לחו"ל ויש להם ישיבות חשובות ועוד 30 סיבות בשביל לא לרחוץ כלים שלוש פעמים ביום.

אני מתכוונת למדיח־כלים ממש. ולמה אני כל־כך מתלהבת? קודם כל, מפני שהמוצר הוא כולו על טהרת תוצרת־הארץ (פטריוטיזם פרטי). המצאה ישראלית, פיתוח ישראלי, חומרים תוצרת־הארץ ואפשר לקנות אותו תמורת שקלים (ערך דולארי כמובן).

את מדיח־הכלים החדש שמים בתוך הכיור. כלומר, כשאין כלים מלוכלכים, הכיור מתפקד כמו כיור רגיל. זמן השטיפה הוא בין שתי דקות (לכלים של ארוחת־בוקר) ל־10 דקות (לכלים במיוחד מלוכלכים ומשומנים). אין שום חיבורי־חשמל. המדיח מופעל בלחץ־מים המסובבים ממטרה והמים החמים באים אליו מתוך רוד־השמש.

נראה לי קלאסי לאנשים עצלנים שיש להם דירות קטנות מאוד וארנק מכווץ מאוד. כל העסק, כלומר, כיור־פלדה מצופה אמייל, מכשירי־ההדחה והברז עולים כ־$430, ואם אתם במיקרה באמצע עבודות הבניה של המיטבח שלכם, זה יהיה הרבה יותר זול, כי זה חוסך קנייית כיור (שבמילא צריך) וברז (שבמילא צריך) ושגם הם עולים הון.

שכחתי לציין ששם המוצר הוא סינקומט. כרגיל, תבקשו הנחה ותשלומים.

מבוא בלוגיקה שימושית

כל הקוראים הנכבדים שמעירים לי כל פעם שאני מדברת על מוצר שהוא תוצרת־חוץ, מתבקשים לעזוב עכשיו את העיתון וללכת לצפות במבט ספורט. זה לא בשבילכם הקטע הזה.

יום אחד אני עושה „נגלה" בכיכר־המדינה (שהוא האזור הכי יקר בחצי הכדור המערבי) ומתוך אחד מחלונות־הראווה מציץ אליי שוקולד שווייצי בשם פריגור, שהוא, לידיעתכם, השוקולד הכי אהוב עלי בעולם (ובעניין הזה אני באמת מביעה גדולה בעלת תעודות).

על יד השוקולד יש פתק, ועליו כתוב 170, ועל יד שניהם עומד לו בגאווה שוקולד תוצרת הארץ שעליו יש פתק עם סימן של 230. מייד

אני מבינה שזו טעות חמורה מאוד, ואני מתחילה לצעוק על החברה שהיתה איתי (היא גרה בסביבה ולכן היא אשמה), איך זה יכול להיות ששוקולד תוצרת־הארץ עולה 230 שקל ושוקולד תוצרת־חוץ עולה 1700 שקל. חוצפה — אני אומרת לה — מה שאנשים באזור הזה מרשים לעצמם.

חברתי, מרוב בושה, מנסה להתגונן ואומרת שעל השוויצי כתוב 170 שקל ולא 1700, אבל אני מסבירה לה שרק אידיוט יכול לחשוב ששוקולד מהטובים והמפורסמים בעולם עולה פחות מאשר שוקולד ישראלי, עם כל הכבוד לו. אחרי ויכוח ספוג עלבונות אישיים, אנחנו נכנסות לחנות לבירור העניין.

גבירותי ורבותי, תדעו לכם שהשגנו תוצאות: שוקולד שוויצי עולה 170 שקל ושוקולד תוצרת־הארץ 230 שקל.

אם אתם מחפשים היגיון — אולי זו לא הארץ בשבילכם, וכדאי שתסיקו מסקנות אישיות.

ארוחת חג

לא שכחתי שחג־שבועות תעשה לך, ובאותה הזדמנות גם ארוחה חלבית תעשה לך. אז, בבקשה, לעבודה.

מרק חלב ושום. מאפה מקרוני בגבינה. סלט ירקות. ג'לי יוגורט. נשמע חגיגי? בצדק!

מרק שום בחלב

מטגנים על חמאה כמות הגונה של שיני שום כתושים. מוסיפים לשום המטוגן כף קמח ומהר

מהר מערבבים תוך כדי הוספת שלוש כוסות חלב וכוס אחת מים. מתבלים במלח, פלפל שחור ומבשלים שלוש דקות אחרי שהחלב רותח. מגישים חם עם הרבה פטרוזיליה קצוצה ואם רוצים גם עם קרוטונים (קוביות לחם מטוגן).

מאפה מקרוני בגבינה

מבשלים חבילת מקרוני אוסם מס' 906 או 907 ומסננים. בינתיים מכינים רוטב שמפיניון משקית מוכנה, בלומר ממיסים 30 ג"ר מרגרינה, שעליה שופכים את אבקת הרוטב, ועל זה מוסיפים כוס חלב וחצי כוס מים. בוחשים עד שהרוטב מסמיך. עכשיו הזמן לחבר את הרוטב עם המקרונים המבושלים ולהוסיף להם מיכל אחד מלא גבינת קוטג'. מערבבים הכל בקלות ומעבירים לתוך תבנית אפיה משומנת. על הכל לפזר כוס של גבינה צהובה מגוררת ולאפות בערך חצי שעה בתנור עם חום בינוני.

סלט ירקות חי

אל תצחיקו אותי!

ג'לי יוגורט

להוסיף קופסת ג'לי בזק בטעם לימון, לכוס וחצי מים רותחים. לערבב היטב, עד שלא יישארו שום גושים. להוסיף קליפת לימון מגורדת ומעט מיץ לימון טבעי. לחכות כ־10 דקות עד שהג'לי התקרר, אבל עוד לא נקרש. זה הזמן לערבב אותו עם שני גביעי יוגורט. מי שרוצה יכול להוסיף בשלב הזה עוד שתי כפות סוכר, אבל בעצם לא צריך, כי באבקת הג'לי יש מספיק סוכר. מכניסים למקרר עד שכל העסק מקריש. יופי!

שיהיה לכם חג שמח וחלבי

דניאלה שמי

מעדני מזרע

יותר נקי, יותר טרי ויותר... טעים!

מעדני מזרע... רק מהשם אני נעשה רעב! אבל לפני שאוכלים כדאי לדעת: מעדני מזרע מיוצרים ברמה הגיינית גבוהה, בשיטות חדישות, מבשר שנבחר בקפידה, ובפיקוח וטרינרי צמוד ומחמיר (שימו לב לתווית הפיקוח הוטרינרי על כל אריזה). מעדני מזרע תמיד טריים ובאריזות חתומות בלבד. תנו ביס... ואתם מכורים למזרע.

מעדני מזרע. חרושת נקניק ומוצרי בשר קיבוץ מזרע 19312 טל. 065-99733 טלקס 46231

הֵי, כאן לוני

בפארק שעשועי המים הגדול בישראל

לונה גל חוף גולן

לראשונה בישראל – פארק שעשועי מים משגע, מגוון פעילויות ספורט־מים, פאב־מסעדה, חורשות, חוף רחצה מוסדר ומגרש חניה – במסגרת אחת מתוכננת ומדליקה:
לונה גל חוף גולן.

בוא ותראה בעצמך מדוע אלוף הטיולים והחוויות – דידי מנוסי – אומר: "אמרו לי: "סנוב! לאחר שסיירת בכל העולם, בכינרת כבר הייתָ?" אז תשמעו לי: כל מי שהתאכזב מהכינרת בעבר, שירשום לפניו: רוח חדשה נושבת בכינרת, רוח צעירה של ספורט ופעילות ואווירה, שווה לנסות, אפילו מחדש!"

לונה גל - הכיף המשפחתי

ועוד איזה, עולם שעשועי מים שכולו כיף והנאה, בידור והרפתקאה: גלישות מים נועזות, בריכות, סירות מתנגשות, מגלשת תענוגות, בריכת לגו, מקפצת הטרייפון, מזרקות, קרוסלות ו...הרבה צחוק ומצב רוח.

הימיה - הגל החדש בכינרת

אם אתה שוחר בידור או אם אתה מקצוען המחפש ספורט ימי – הימיה שלך. ספארי קייאקים, יאכטת ספורט, סקי מצנח, סקי מים, גלשני רוח, סירות פדאלים ו...הרבה כינרת, מים שמש וראש טוב.

טוב, איך מגיעים, איפה קונים כרטיסים, מתי פתוח ו... קודם כל - כדאי מאד להכין כרטיסים מראש (מספר המקומות מוגבל)

כרטיסים ניתן להשיג:
ב- "לאן", דיזנגוף 101,
טל.: 03-247373, 03-231189
ובשאר משרדי הכרטיסים בארץ.
לקבוצות וועדי עובדים - "לאן"
ומחלקת המכירות, דיזנגוף 190, טל.:
03-242328. לילדים עד גיל 5 -
הכניסה חינם.

תחבורה ציבורית - אוטובוס מס' 22 מרציף 7 בתחנה מרכזית בטבריה וכן באוטובוס לקצרין מהתחנה המרכזית בת"א.
שעות פתיחה - מ- 09:00 עד 17:00 כל יום, כולל שבתות וחגים, בחודשים יולי, אוגוסט ובחגים - גם מ- 18:30 עד 01.00 אחרי חצות. בחדשים יוני וספטמבר תהיה פעילות לילית בימי שישי בערב.

להתראות בקרוב, לוני.

לונה גל חוף גולן

קורנית נד אלחליח

אנשים

מיהי דליה של משה לוינגר, מהו פירוש המילה סבידור ביפאנית ומה לא יזכיר מודעי בזכרונותיו

■ דליה אינו רק שם של אשה. ח"כ המערך גילה השבוע, שזהו השם שהציע הרב **משה לוינגר** למחתרת היהודית. **דלי"ה** היא ראשי תיבות של „רמנו לא יהיה הפקר."

■ רק עתה למד יושב־ראש הכנסת **מנחם סבידור** מה פירוש שם משפחתו ביפאנית. מישלחת מהפרלמנט היפאני באה לכנסת לישיבה חגיגית ראשונה של האגודה הפרלמנטרית לידידות ישראל־יפאן. סבידור בירך, ואורחו, יושב־ראש ועדת־הביטחון מיפאן, ענה אף הוא בברכות, אך את דבריו פתח בפירוש שמו של סבידור. סבי פירושו חלודה, ודור הוא שם־פועל: לנקות. כלומר, סבידור ביפאנית הוא לנקות חלודה.

■ אחרי חילופי־הברכות העניקו היפאנים לסבידור מתנה, ואחר־כך פנו לח"כים הנוכחים ונתנו לכל אחד מהם תשורה. היחיד שלא עמד בתור ליד שולחן הנשיאות, כדי לקבל במתנה צעיף מהמיזרח־הרחוק, היה ח"כ הליברלים **יצחק** („זיגי") **זייגר**. „כבר נאמר – ששונא מתנות יחיה," אמר זיגי. ציניקן שנכח באולם העיר, שזיגי כבר מכיר מתנות מיפאן. זיגי נעים־ההליכות מזוהה עם קבוצת שר־התיירות **אברהם** („אבר־ש'ה") **שריר**, שהיא בעלת־קשרים הדוקים עם המיליונר היהודי־יפאני **שאול אייזנברג**.

■ ועדת־הכספים דנה ביום השישי האחרון בדוח בנק־יש־„תודה לאל שמלמד בחוץ," אמר. העיר ח"כ מפד"ל אחר, **אליעזר אבטבי**: „גם אני בחוץ." הסביר לו לורינץ: „גם אני בחוץ. אבל התכוונתי שמלמד מחוץ לאולם, ולא מחוץ לכנסת."

■ **יצחק מודעי**, מנהיג המיפלגה הליברלית, משלים עתה כתיבת יומן אישי, שבו הוא מתעד את ההתרחשויות במיטבחה הפוליטי, מאחורי הקלעים. בשבוע שבו הוא כמעט גרם לפילוג בין הליברלים וחרות, הוא נשאל על־ידי **ישראל סגל**, הכתב המדיני של הטלוויזיה, מה יהיה המישפט הראשון שיכתבו ביומנו. „זה היה שבוע קשה," ענה מודעי. ומה יהיה המישפט השני? שאל סגל. „זה היה שבוע קשה מאוד."

■ אחד הסיפורים שספק אם יופיעו בזיכרונותיו של מודעי הוא על תוכנית מוקד המפורסמת, שבה הוא רואיין אחרי שח"כ העבודה **יהודה חשאי**, הגיש שאילתא בעניין עמלות־הנפט שקיבל מודעי, כביכול, שלא כדין. מודעי שאל לפני תחילת השידור את מרואייניו: „אם אחליט באמצע הראיון להפסיקו — איפה עליי לשים את המיקרופון?" מכיוון שהתוכנית היתה בשידור חי, חששו המראיינים שמודעי יבצע את איומו, ועמדו הכן לקראת אפשרות כזו.

■ לא רק **שימעון פרס** הציע מקום ריאלי בכנסת לפרופסור **שלמה בן־עמי**, ראש בית־הספר להיסטוריה באוניברסיטת תל־אביב. השבוע הוא גילה לראשונה, שגם **שולמית אלוני** פנתה אליו והציעה לו את המקום השני ברשימתה. בן־עמי סירב גם לה וגם לפרס.

■ אירועי הימים האחרונים ניכרו בדבריו של הפרופסור **הנס קרייטלר**, שפתח את הרצאתו על פסיכולוגיה מדינית ראל. **שלמה לורינץ**, יושב־ראש הוועדה, שבכנסת הבאה כבר לא יכהן כח"כ מטעם אגודת־ישראל, הופיע לישיבה אחרי היעדרות מומשכת. בדיון הזכיר מישהו את תוכניות החיסכון של בנק המיזרחי המאוחד. הביט לורינץ סביבו והבחין שח"כ המפד"ל **אברהם מלמד** נמצא מחוץ לחדר.

■ ח"כ חרות **עקיבא נוף**, שלא נבחר לרשימת הליכוד לכנסת הבאה, ריווח בשבוע שעבר לכנסת היוצאת על ועידה פרלמנטרית בפאריס, שבה הוא השתתף. שאל אותו ח"כ חד"ש **איתן**, הישווה את הערבים לג'וקים, אין מה להתפלא שחייל תמים מתנהג בהתאם. משמע, הורג את הג'וק המרגיז."

■ האמרגן **מיקי גוילדנברג**, אחיו של הבדרן דודו **טוסז**, חגג השבוע שני אירועים. האחד, מיפגש היסטורי של בוגרי שבט צופי דיזנגוף, שהתכנסו במיסגרת אירועי 75 שנים לתל־אביב. יומיים לפני־כן הוא היה לאבא, בזכותה של חברתו, שאיתה הוא חי שנים אחדות.

■ **יגאל כהן**, ממלא־מקום יושב־ראש הכנסת, שישוב במהרה לכנסת. ח"כ העבודה, **אריה נחמקין**, הציע לשניהם להקים מועדון של ח"כים לשעבר. כהן, איש מושב תל־עדשים מתנועת

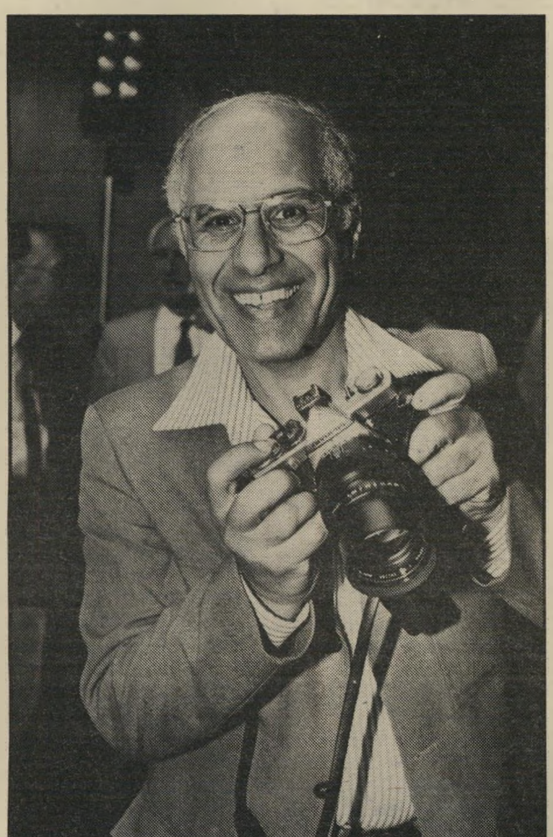
אורה הרצוג הגברת הראשונה של ישראל, בעלה, נשיא המדינה חיים הרצוג, ואשת ראש עיריית תל־אביב זיווה להט היו שלושת המכובדים שישבו על כיסאות והאזינו להופעת התיזמורת הפילהרמונית בקונצרט לכבוד 75 שנה לתל־אביב, שבו צפו 300 אלף איש, אשר נערך בפארק הירקון ביום החמישי האחרון. תיקה של הרצוג נפל על הדשא והיא התכופפה כדי להרים אותו.

פיליפ רות הסופר היהודי אמריקאי הידוע, מחבר רב־המכר מה מעיק על פורטנוי בא לארץ ביחד עם חברתו לחיים, השחקנית קלייר בלום, שמשתתפת במופעי פסטיבל ישראל. למרות שהכל ידעו שהוא יבוא איש לא זיהה אותו, עד שלא התייצב לצד השחקנית שקיבלה מתנה – כוס ועליה מוטבעת כתובת העיר ירושלים. רות נמנע מלהתראיין לעיתונאים ומבלה את זמנו במנוחה.

מאיר וילנר: „האם היתה זו ועידה של ח"כים לשעבר?"

■ בסוף נאומו של נוף, איחל לע"מ, נדחק למקום ה־40 ברשימת הליכוד — מקום שהוא רק ספק־ריאלי.

יהודה חשאי ח"כ העבודה הוא חובב צילום מושבע. כאשר הבחין בתיק צילום של אחד ה־צלמים שפגש בכנסת, ביקש לבחון את הציוד. הצלם העיר לחשאי שעתה יהיה לו מנאי לתחביבו. חשאי הוצב במקום לא־ריאלי.

לאן נעלם הפירסומאי דויד אדמון ובאיזה תוכניות טלוויזיה יככבו הפוליטיקאים לדעת דודו טופז

■ שלושה ימים חיפשו אנשים שונים את הפירסומאי **דויד אדמון**, ונענו שהוא איננו ולא ידוע היכן הוא נמצא. בסוף השבוע חזר אדמון לארץ מביקור חטוף בן שלושה ימים באיטליה. אדמון, מבעלי המניות של היומון חדשות הספורט. קיבל הזמנה לגמר גביע אירופה לאלופות בין קבוצות הכדורגל ליוורפול ורומא, שנערך ברומא.

■ בבוקר המישחק ישב אדמון בקפה דונאי ברחוב ויאה ויניטה, ברומא, לצידו של **יורם אוברקוביץ**, יושב־ראש ועד עובדי חברת־החשמל, שהוא שחקן כדוריד. אוברקוביץ סיפר לאדמון, שבעבר, בביקורו ברומא, הוא הצליח לסדר סיכסוך־עבודה שהכריזו עובדי החברה. בארץ התפוצץ המשא־ומתן עם **שימחה ארליך**, שר־האוצר המנוח. ברומא נפגשו השניים במיקרה, ובתוך כמה דקות הצליחו לסיים את הדיונים בהצלחה. העיר אדמון, שהוא גם המישנה ליישב־ראש הוועד המנהל של רשות־השידור: „אילו פגשתי פה את **רפיק חלבי**, כל הסיכסוכים בטלוויזיה היו מסתיימים ברגע."

■ הבדרן **דודו טופז**, טוען, שהפוליטיקאים המתמודדים עכשיו בבחירות היו יכולים לק־בל חשיפה טלוויזיונית הרבה יותר גדולה אילו היו מוכנים להשתלב בתוך תוכניות הטלוויזיה קיימות. „**שמואל פלטו־שרון** היה יכול להש־תתף בתוכנית עשירים ומוש־חתים. **דויד לוי**, היה יכול לפרסם תוכנית חדשה לזוגות צעירים בשלושה בדירה אחת. הליברלים היו יכולים להשתתף בתוכנית צא מזה. **יעקב מרידור** ממש מתאים לתוכנית לא יאמן כי יסופר והד"ר **יוסף בורג** יכול לככב בתוכנית עולם הולך ונעלם."

■ מאז מונה **מיכה ינון** הדתי כיושב־ראש הוועד־המנהל של רשות־השידור, הוא הכניס לתפקיד סיגנון חדש: תשובות קצרות ויבשות. כאשר נשאל מדוע לא שודרה התוכנית שעה טובה על־פי לוח־המישדרים הקבוע, ענה: „אני לא מסתכל בטלוויזיה בלילות־שבת, ולכן לא ידעתי שיש הפסקה." כאשר נשאל אם שידורים מהאולימ־פיאדה, שימשכו יום־יום עד שעות הבוקר המוקדמות, לא יפגעו בעבודת עמלי־ישראל, השיב: „לא מוכרחים לצפות כל לילה. אמא שלי, למשל, לא תיצפה בתוכניות מלוס־אנג'לס." על מבט לחדשות אמר: „אני בעד שינויים. יש לעדוך שינויים. ויש כמה הצעות שהובאו מהבי־בי־סי." לבסוף הוא נשאל אם אין תחרות בין ערב חדש ומהדורת מבט.

■ **זאב** („שמן") **הלפרין**, טוען שיש ביקוש רב לתוצרת כחול־לבן. „שולחים חיילים כחול־לבן ללבנון ומחזירים אותם בארונות כחול־לבן," הבהיר הלפרין את דעתו.

■ הבדרן **מוטי גילעדי** היה מבוהל. לפני פחות מחודש הוא היה אמור להופיע בתוכניתו רבותיי ההיסטריה חוזרת בקולנוע רינה בחולון. חצי שעה לפני ההופעה התייצב הגיט־ריסט **חיים קריו** והודיע, בשם הנגנים, כי הם דורשים העלאת־שכר, ולא — הם לא יופיעו. היה זה אחרי בקשות חוזרות ונשנות, שהם היפנו לאמרגן **אברהם** („פשנל") **רשא**. ההצגה בוטלה. שבועיים התנהל משא־ומתן מתיש, עד שפשנל התרצה, הנג־נים חזרו להופיע תמורת שכר גבוה יותר וגילעדי שב לבימה.

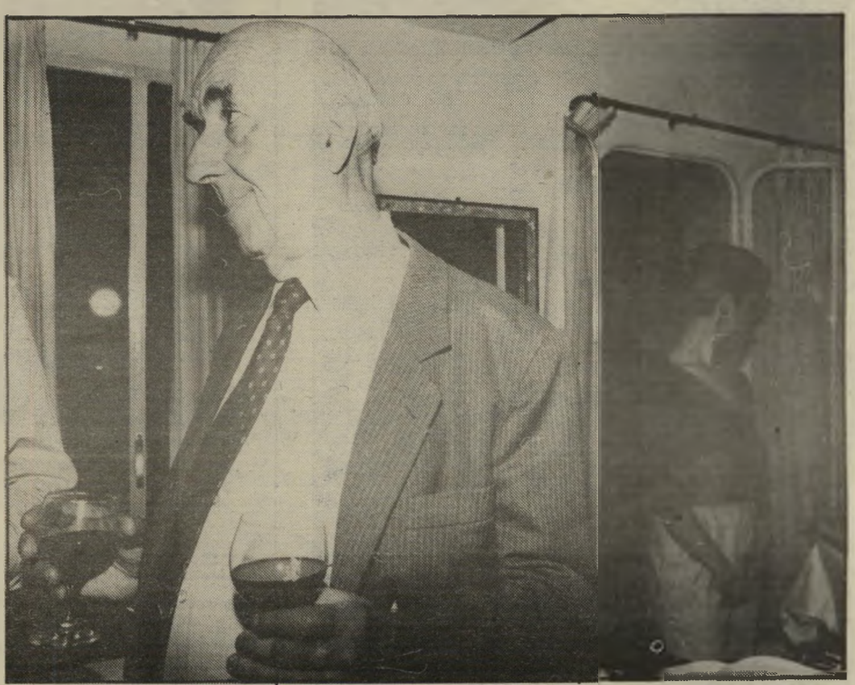
■ אורחת מלכותית ביקרה השבוע בבריכת מלון הילטון. היתה זו הדוכסית מהמילטון, שהיא צאצא ישיר של **אן**, מלכת מתוצרת ברית־המועצות.

הלן סטיוארט מייסדת תיאטרון לה־מאמא המפורסם באה אף היא לפסטיבל ישראל בירושלים, אך לא כדי להופיע, אלא כדי להשתתף בסדנות מישחק לצעירים. מנהל הפסטיבל, אביטל מוסינזון, המאכיל אותה, היה חרד שהיא לא תופיע. היא איחרה לבוא לנמל־התעופה. אחר־כך התברר למארחים שהיא פשוט שכחה להביא את דרכונה ולכן איחרה לטיסה.

עיברי גיטלים הכנר היהודי־אמריקאי מעווה את ישראל, מתגורר במשכנות שאננים, ושכניו אומרים בחיוך שהוא מרעיש מעט. הסיבה: הוא מדריך צעירים בנגינה בשעות היום.

חיים כהן שופט בית־המישפט העליון בדימוס, הוזמן לאחת המסיבות שנערכו בירושלים במיסגרת פסטיבל ישראל, לכבוד האמנים האורחים. כהן לא הסתפק בכוס יין אחת, אלא לקח שתיים, שאותן החזיק בשתי ידיו. מסיבת הקוקטייל נערכה במשכנות שאננים.

„קינאת סופרים תרבה חוכמה," השיב ולא המשיך.

■ להקת הכל עובר חביבי היתה אמורה להופיע בשירות־מילואים בבסיס בדרום־הארץ. הזמרת **שלומית אהרון** חלתה, ולא היתה יכולה לשיר. חברי הלהקה ביקשו מענף הווי ובידור לדחות את ההופעה, אך בצבא דרשו שההופעה תתקיים, אפילו אם הגברים בלהקה — **יובל דור, עמי מנדלמן, וקיקי רזקשטיין** — יופיעו לבדם. השלושה נסעו לדרום הארץ, אך מפקד המחנה, שריבר בשם כל החיילים, הכריז כי אינו מוכן שהלהקה תופיע ללא הכוכבת.

■ להיפגש עם **אירה נודל** לא הירשו, אבל וודקה וסיגריות רוסיות איפשרו לו לרכוש. **אייבי נתן**, ספן־השלום שביקר באחרונה במוסקווה, אירח בליל שבת האחרון חברים בביתו בתל־אביב, וכיבד אותם במתנות הסקוטים. היא היתה אורחת של **מוקי דגן**, דובר מוסיאון תל־אביב, ואף התגוררה בביתו.

■ כאשר ביקשו הפרקליטים במישפט הטייס **יוסף סוריה** לדחות את המישפט ליום פחות עמוס אצל השופט **אריה אבן**־**ארי**, חייך השופט ואמר: „קרא־תי בעיתונים כי הפשיעה עלתה השנה ב־25%. אם זה נכון, זאת אומרת שבשנה הבאה אני צריך להיות חרוץ ב־25% יותר מהש־נה. על כן לא כדאי לדחות, מכי־וון שכל הימים שלי עמוסים."

■ המנצח **זובין מהטה**, שניצח ביום חמישי האחרון על קונצרט התיזמורת הפילהר־מונית בפארק הירקון, שהה בארץ זמן קצר מאוד. הוא בא בצהרי ההופעה בטיסה מלונדון, שם הוא מנצח על סידרת קונצרטים. ב־4 לפנות בוקר שאחרי הקונצרט הוא יצא את הארץ.

לקיבוץ, שם נערכת חגיגה, ורון מלווה את הילדים בנגינת שירי־מולדת, כי למרות מה שעובר עליו, משהו שורשי נשאר בו, מין נאיביות, שגם הפולי־טיקה לא מצליחה להרוס.

בסופו של עניין השניים נוסעים לכיוון הגבול, שם מתגלה האמת במערומיה: ג'וזף מודה שהוא איש המוסד. רון אומר לו, שהוא עומד להסגיר אותו לאש"ף. ג'וזף מכוון רובה לעבר רון. בינתיים מגיעות שתי מכוניות משני עברי הגבול — האחת של אש"ף, השניה של המוסד. משתי המכוניות נורות יריות. ג'וזף נהרג מיריות הפלסטינים. רון לוקח את הרובה שלו, מכוון אותו לעבר אנשי המוסד, ומגלה לתדהמתו כי הרובה ריק מכדורים — ג'וזף מעולם לא התכוון לירות בו.

שני הגיבורים נופלים קורבן לנסי־

האינטרנציונאל המשורר יבי (בחולצה המשובצת) ואיש הבוהמה פיצ'ו בן־צור (הממושקף) משח־זרים בסרט את סצינת כסית ושרים בקולי־קולות את האינטרנציונאל.

ביותר בעולם המערבי"), קיבל מבית־הספר, בסיום לימודיו, מענק של 15,000 דולר, כדי לעשות סרט שהוא מעין עבודת־סיכום לשלוש שנות־לימודים.

הוא כתב את התסריט ביחד עם גבריאל ברסטיין, חברו ללימודים, שגם צילם את הסרט ב־16 מילימטר. אחר־כך התקשר אל המפיק מיכה שרפ־שטיין, סיפר לו שיש לו תסריט, ציור ומעט כסף. שרפשטיין, שהוא בעל מודעות פוליטית, נדלק לרעיון, גייס שחקנים, אנשי־צוות ואת דירתו, שהפ־כה למישרד.

מכיוון שכעבור פרק זמן קצר ביותר נגמר הכסף, נאלץ ריקליס להפסיק את הצילומים, ורק אחרי שעבד וחסך התחיל לצלם מחדש, כאשר שחקניו היו עסוקים כל אחד בסרט אחר — ומכאן הצרימות בהמשכיות.

המוסיקאי והזמרת

אלי דנקר, ה־מגלם את רון המוסיקאי, בן הקיבוץ וחברו של אורי, שנעצר ב־אשמת בגידה, מנסה להבין את הערבים דרך המו־סיקה. הוא משלב במוסיקה שלו מוטיבים ערביים. אהובתו הזמרת, אסתר שמיר, שרה את השירים.

„הערפתי שלא להיפגש עם אמו ואביו, כדי שלא להתחייב לגבי הדמות של אריב. הסרט הוא לא על אריב. הסרט הוא יותר על השקפת־עולמם של אנשים היכולים להיות מבחינה פוליטית אקטיביים כמוני — כלומר מהמרכז שמאלה — אבל הסיטואציה דוחפת אותם למעשים קיצוניים.

„הם, בעצם, רוצים להבין מה קורה בארץ הזו. רון מנסה בעזרת המוסיקה, ואז מה קורה? החבר הכי־טוב שלו בוגד בחבר אחר, הכי־טוב שלו. זה סרט על אנשים המסתבכים במשהו הגדול עליהם. אנשים החיים בעולם של פראזות ואכסיומות, ומנסים למצוא פיתרון פשוט, הומני.

„בעצם, מה שרציתי להגיד הוא: רגע אחד! לפני שאנחנו משחקים במילחמות, הרי קודם כל יש פה אנשים, לא ערבים, לא יהודים, לא סורים ולא ישראלים, פשוט אנשים. ומה איתם, מה קורה להם?"

ריקליס נמנע, במודע, מלכנות את סירטו סרט פוליטי. הוא אומר שהוא „נמנע מלהשתמש בשבלונות," הוא אומר שהסרט הזה הוא יותר בכיוון של ברטולוצ'י — שעשה את הקונפור־מיסט, ודרכו הביע את דעתו על הפאשיזם — מאשר בכיוון של קוסטא גאבראס, שסרטיו הם פוליטיקה בוטה.

אך זה סרט חשוב ולוא רק בגלל העובדה שהוא נוגע במהות החיים בארץ, בהתלבטות, לטוב ולרע, ביהו־דים ובערבים ובמה שהחיים פה עושים לאנשים צעירים.

המוסיקה בסרט צורמת מאוד. השחקנים עושים כמיטב יכולתם. בולטים במיוחד אלי דנקר, בתפקיד רון, ויוסף בייי, בתפקיד ג'וזף. הבימאי דני וקסמן מגלם את דמותו של אורי. בתחילה רצה ריקליס לתפקיד את אסי דיין, אחר־כך נסוג, בגלל הדמיון של דיין לאודי אדיב.

הסוף המר ג'וזף (השחקן יוסף בייי), בתפ־קיד איש המוסד, יורה ברון (אלי דנקר), חברו הטוב ביותר, שרוצה להסגירו לידי אש"ף. השחקנים גילו הזדהות מלאה עם תפקידם, הופיעו בסרט מבלי לקבל כל שכר ופינו זמן לצילו־מים, שצולמו בארבעה המשכים, במשך שלוש שנים.

שלושת הגיבורים מימין לשמאל: יוסף בייי, המגלם את איש המוסד, אורי, אותו מגלם הבימאי דני וקסמן, ורון (אלי דנקר), המנסה להסגיר את איש השין־בית.

בות ולאירועים שיצאו משליטתם.

שלוש שנים. אין זה סרט גדול. למעשה זה סרט קטן המבוסס על סיפור שהתרחש, לפחות בחלקו, במציאות של הארץ. הסרט סובל מפגמים טכניים רבים ומחוסר־המשכיות. כך, למשל, נראה אלי דנקר, המגלם את רון, בסצינה אחת כשהוא בתיספורת שונה ובגדים שונים. כל הפגמים האלה נובעים מהעובדה שהסרט צולם במשך שלוש שנים לסירוגין.

ריקליס, תלמיד בית־הספר ה־לאומי לקולנוע (שעליו הוא אומר: „זה בית־הספר לקולנוע היוקרתי

קודם כל אנשים. ערן ריקליס אומר, כי הרעיון של הסרט בהחלט התחיל עם סיפורו של אודי אדיב, אולם לאחר־מכן נאלץ לוותר, מפני ש„לע־שות סרט על אודי אדיב זה לעשות סרט פרופר על קיבוץ וטראומות לאומיות. וזו סאגה שלא הייתי עומד בה."

ואז, לגמרי במיקרה, קרא ריקליס ידיעה בעיתון על צעיר דרום־אפריקאי, נשיא התאחדות סטודנטים בינלאומית, לוחם למען השחורים בארצו, שהתגלה כי היה סוכן שתול של שירותי־הבטחון הדרום־אפרי־קאיים. כך נולדה למעשה דמותו של ג'וזף וכך, לאט־לאט, קרמו הדמויות בסרט עור וגידים.

ומדוע הוא לא נפגש עם אודי אדיב? „פגשתי את דן ורד ולמדתי על דמותו של אדיב דרך מקורבים וחברים שלו. נורא קל להיתפס לעניין שהסרט הוא על אודי אדיב, ונורא קל לעשות יחסי־ציבור לסרט על הגב של אדיב. אבל זה לא יהיה הוגן כלפיו כי זה לא סרט עליו, וברגע שהבנתי שזה לא סרט עליו — החלטתי שלא להיפגש איתו. זהו סרט פוליטי, במובן השיגרתי של המילה.

נמר של עיר

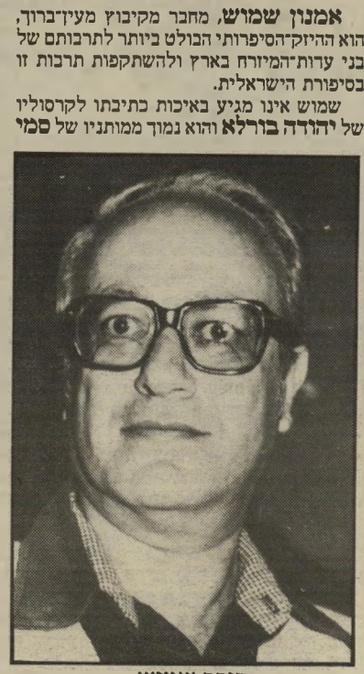
קשקשת ספרותית נוסח מעין־ברוך ★ ארכיון ציבורי בסיגנון גאנדי ★ פסטיבל מתנשא לפרובינציאלים ★ הערפד מטראנסילבאניה ★ משורר שתאוותו וכישרונו בידו

פולקלור

שמושפיליה

אמנון שמוש, מחבר מקיבוץ מעין־ברוך, הוא ההיזק־הסיפרותי הבולט ביותר לתרבותם של בני עדות־המיזרח בארץ ולהשתקפות תרבות זו בסיפורת הישראלית.

שמוש אינו מגיע באיכות כתיבתו לקרסוליו של **יהודה בורלא** והוא נמוך ממותניו של **סמי**

סופר שמוש
מילים, מילים

מיכאל — שניהם סופרים בני עדות־המיזרח אשר מעורם לא נזקקו לניפוף בדיגלי מוצאם לצורך כיבוש עמדות סיפרותיות.

שמוש ניזקק לניפנוף בדיגלי מוצאו כדי להביא מבקרי סיפרות להשתמט מבחינה אמיתית של חוסר הערכים הסיפרותיים שביצירתו.

את בית־החרוזת של סיפרי אמנון שמוש כינה, בחוג סגור, רק באחרונה, אחד מבולטי המחברים העבריים כיום בכינוי „שמושפיליה".

בימים אלה צירף שמוש לביבליוגרפיה של בית־החרוזת שלו ספר חדש, מעין חתום*, ובו 11 אפיזודות פולקלוריסטיות, המתיימרות להיקרא סיפרות טובה. אפיזודות אלה ראו אור ברובן בתחתיות מוספי הסיפרות של היומונים.

סיפוריו הפולקלוריסטיים של שמוש סובלים מחסר לשוני ומחד־ממדיות תיאורית, הבולטת כבר בשורת הפתיחה של האפיזודה הראשונה, סדר נשים, שבה כתב: **אחד היזכרונות המוקדמים ביותר שלי הוא רשימה של נשים ישות שעשיתי לי...** שורה שאינה עומדת בכל קריטריון סיפרותי שהוא.

תיאורו הפולקלוריסטי של שמוש נמשך ובולט בחוסר אמינותו, כאשר המחבר מודד את השנים במ"ד **שנים עברו...** מה שאינו מסתדר עם נ"ה שנותיו עלי־אדמות ומ"ו שנותיו בארץ.

בדומה לאסופות־המילים הקודמות של שמוש, גם בקובץ זה הוא חותר לתאר מעט מחיי הקיבוץ, תיאור שאינו מחמיא להווי החיים בקיבוץ וגם לא לכוח היצירה הסיפרותי של הקיבוץ, שזכה למתארים מעולים עשרת מונים משמוש. גם העימות שבין חיי הקיבוץ וחיי העולם הגדול הופך בעטו של מר שמוש לעיסת מילים נטולת ערך.

תחת הכותרת מעשה באם ובנה מאמץ לעצמו שמוש, כבר בפתיחה, את סיגנון כתיבתו של **שלום עליכם**, בלא אוצר־המילים של סופר יידיש זה, וכמובן, בלא כישרונו. תוך וולגריזציה מחרידה הוא מספר לקוראיו: **אמא עליה־השלום היתה יהודיה כשרה. מיטבח שלה כשר ומעשים שלה בשרים כל ימי חייה. את אלוהים היתה יראה...** והלאה, גירסה מוזרה של „מנחם מנדל עולה ארצה ומצטרף לקיבוץ מעין־ברוך".

גדיים ותיישים היא הכותרת לניסיון לרוקן את הנושא העדתי לתוך המיסגרת הקיבוצית, כשהמחבר מנסה להתמודד אידיאולוגית עם מיכלול בעיות זה, התמודדות החושפת לחלוטין את רדידותו של שמוש.

במיקבץ המילים, הנושא את הכותרת בתו של גבעוני חותר שמוש, במיסגרת המירכבה הפולקלוריסטית שלו, להוסיף לכתריו גם את כתר תל־אביב הקטנה, בהציפו את יצירתו בתיאורים שכמו לקוחים מתיאורים תל־אביביים של שנות ה־30 ביצירותיהם של **יורם קניוק**, **חיים גורי** ואחרים.

כותרת אחד מפיזמוניו של הפיזמונאי **נתן יונתן**, חופים הם לפעמים, מהווה כותרת לאחד ממיקבצי תיאוריו של שמוש, הממשיך את מגמת אימוץ השורשים התל־אביביים, הקיימת בבתו של גבעוני. במלכה בירושלים, הופך שמוש במעשה־זיקית פולקלורי לבן הישוב־הישן של ירושלים, תוך חיקוי (והרבה מעבר לחיקוי) כתיבתו של **יהודה בורלא** (למעט כישרונו של סופר נהדר זה), בתיאורים נוסח: **היתה ויזינה ריינה אהודה על כל השכנות. ולא רק משום אלמנות המעוררת את הרחמים, אלא בעיקר משום שבנות טובה והוסעה אצילית...** מלים, מילים ותו לא.

אין ספק שמעין חתום מאפיין את כל כתיבתו של אמנון שמוש, והמעיין אכזב. נוסח כתיבתו הפולקלוריסטית של שמוש מאפיין ימים טרופים אלה של התרבות הישראלית, ימים שבהם ביקורת הסיפרות אינה מוכנה להסתכן ולומר את דעתה על ז'אנר כתיבה רדוד זה, ששמוש נושא את דגלו. אין צל של ספק שבעוד כמה שנים, כאשר יגיע דין ההיסטוריה האמיתית של הסיפורת הישראלית לדון את כתיבתו של שמוש, תזמר זו את האקורד האחרון שלה.

* אמנון שמוש – ***מעין חתום;*** *הוצאת הקיבוץ המאוחד; 87 עמודים באותיות גדולות (כריכה רכה).*

תרגום

דרקולה

בימים אלה ראה־אור בתרגום לעברית סיפרו של **בראם סטוקר**, דרקולה* — ספר שהופיע קודם לכם במאות מהדורות ותורגם ליותר מ־25 לשונות, זכה בעשרות גירסות קולנועיות, שאחת האחרונות בהן היתה גירסתו של הבימאי **רומן פולנסקי** סלח לי, אתה נושך בצווארי.

דרקולה הוא סיפור־אימים. אחד מאבות המיתולוגיה הסיפרותית, העוסקת באבירים מוצצי־דמים, עטלפים שדם אדם אינו זר לעורקיהם ועוד כהנה וכהנה.

דמותו של דרקולה אינה דמות בדויה. היא מבוססת על סיפור חייו של נסיך ויבודה בחבל ולאכיה שבדרום רומניה, שנבחר כנסיך ולאכיה בשנת 1455, כדי לסייע להכות את צבאות תורכיה. הנסיך כונה „המשפד", או „המוקיע", ולעיתים אף „דרקולה". שפירושו — בנו של **דרקול**. האב, דרקול, כונה בשמו בשל תכונות קשיחות שהיו בו, ומשמעות שמו היא שטן, או דרקון.

דרקולה, או **ולאד ה־4**, נהג לשפר בני־אדם על כלונסאות מחודדים ולצפות ביסורי גסיסתם. יש טענה, כי בימי חייו היה אחראי לרציחת יותר ממאה אלף נפשות, רבים מתוכם רצח במו ידיו.

אחד מסיפורי־העם אודותיו טוען, שפעם הגיעה אליו מישלחת מטעמו של הסולטאן התורכי, וכאשר תבע מהם דרקולה להסיר את מיצנפותיהם, הם סירבו, כמינהג המוסלמים. לכן ציווה להצמיד את מיצנפותיהם לראשיהם במסמרים.

בשנת 1477 נפל דרקולה בקרב, מול התורכים, והוא בן 46, ומאז נחשב לגיבור הלאומי של הרומנים, שהפכו את מקום קבורתו לאתר תיירות היסטורי.

סיפורו של סטוקר, דרקולה, הכתוב במתכונת המאה שעברה, רצוף מיכתבים וקיטעי־יומנים. המחבר פורש בו את איגרותיו של **ג'ונתן הארקר**, הראשון שביקר בטירתו של דרקולה, את תיאורי אשתו **מינה**, שהברון או האציל דרקולה שואף להפוך לערפדית, ופרופסור **ואן הלסינג** וד"ר **סיוארד**, המכריזים מילחמה על כוחות החושך.

התאמת דרקולה לקוראים האנגלו־סאכסיים נעשית בזימונו של הארקר לטירת דרקולה, כדי להסדיר חזיית את רכישת הנכסים על־ידי דרקולה באי הבריטי, לשם הוא מתכונן לעבור כדי להשביע עצמו בדם הבריטי הקר. אחרי סידרת הרפתקות מפליאות של הארקר בטירת דרקולה, ביניהם מיפגש מחריד עם שלוש ערפדיות, הוא שב לאנגליה, ובעיקבותיו הערפד דרקולה.

* בראם סטוקר – ***דרקולה;*** *עברית: איריס ברעם; הוצאת אלישר. 396 עמודים (כריכה קשה).*

צלם אדידה (מימין) במוסיאון*
אם תפנו לציץ – תקבלו בחינם!

החוויה הישראלית

איך תל־אביב קוברת את אוצרותיה

כל עיר המכבדת את עצמה מחזיקה מוסיאון לתולדות העיר ובו ארכיון תצלומים. בירושלים קיים ארכיון כזה, העומד פתוח לעיון הציבור, וכל גורם, החפץ להשתמש בתצלומים שבארכיון, רשאי להשתמש בהם. היות שהמוסיאון הוא נכס של כל תושבי העיר.

לפני כמה שבועות סיפרו על הצלם התל־אביבי הישיש **אפרים ארדה**, שהעניק את אוספו הפרטי — יותר מחצי מיליון תצלומים — כתרומה למוסיאון לתולדות העיר תל־אביב, הכפוף למוסיאון הארץ, שאותו מנהל אלוף (מיל') **רחבעם זאבי** (ראה: גלופה).

למראה התצלום התמלא ליבי צער על יורשיו של הצלם אפרים ארדה, אשר מעתה ואילך ייאלצו לראות כיצד תרומת אביהם מביאה רווחים לא־מקובלים לקופת מוסיאוניו של רחבעם זאבי, בעוד שהם אינם זוכים באגורה שחוקה על התגמולים השמנים, שהתצלומים יכניסו למוסיאון לתולדות העיר תל־אביב.

לפני כמה שבועות פנה ידחון אגודת הסופרים. מאזניים – מוסד ציבורי מכובד לא פחות ממוסדי של אלוף (מיל') גאנדי — למוסיאון לתולדות העיר תל־אביב וביקש להשתמש בכמה מהתצלומים שבמוסיאון, לצורך הכנתה של חוברת חגיגית של מאזניים. המוקדשת לעיר תל־אביב. הפניה נעשתה מתוך הנחה שהמוסיאון לתולדות העיר תל־אביב קיים, בין השאר, כדי שהתמד נות האצורות בו יעטרו חוברות, כמו חוברת מאזניים. המוקדשת לרגל 75 שנה לעיר תל־אביב.

אלא שמהנהלת מוסיאון העיר תל־אביב תבעו תשלום כספי מפולפל עבור השימוש בכל תצלום שיירדש בצירוף התוספת, המעידה על עקיפה של כל נוהל ציבורי תקין, במילים: **אבל, אם תפנו אל גאנדי, או אל ראש־העיריה ציץ, תוכלו לקבל בחינם: אנשי מערכת מאזניים לא היו מוכנים להתבזות בפניה מסוג זה, והעדיפו להשתמש בחומר אילוסטרטיבי אחר ולא בחומר שהאלוף (מיל') זאבי מחזיק בו בבלעדיות.**

אין ספק, שעצם קיומו של המוסיאון לתולדות העיר תל־אביב חשוב ביותר. אך מה טעם במוסיאון הגובה עבור שירותיו סכומים שאין הציבור יכול לעמוד בהם. כך שאוצרותיו נאגרים במרתפיו, קבודים בתיקים מאווררים ואיש אינו רואה אותם?

אין ספק שמשהו רקוב בממלכת המוסי־אונים התל־אביבית. ובנוסף לכך, אין סיבה שתל־אביב תהא שונה מירושלים, שהמוסיאון לתולדותיה מאושר בכל פעם שהוא יכול להע־ניק שירות ולהביא לפירסום אחד מאוצרותיו ברבים.

* *ארדה לוחץ את ידו של נתן ויולאך. סנן ראש העיריה (בחולצה הלבנה). מאחוריו: אניטה קפלן, מנהלת המוסיאון, ורחבעם זאבי.*

ברוח סטוקר מספר בסיפרו על סגולותיו הערפדיות של דרקולה:

ישנם במציאות יצורים הקרויים ערפדים; לכמה מאתנו ישנן עדויות והוכחות לכך. גם אם לא היו בידינו הוכחות לאור ניסיוננו העצוב, לימוד העבר ומסמכי התעודה יכולים לתת הוכחות שישכנעו כל אדם שפוי. אני מודה שבתחילה הייתי ספקני. אלמלא תרגלתי את מוחי במשך השנים להיות פתוח, לא הייתי מסוגל להאמין עד לרגע בו תשאג העובדה באוזניי: ראה ראה! הנני, אני קיימת ומוכחת! אבן, אילו ידעתי בתחילה מה שיודע אני עכשיו, לא, אילו רק הייתי מנחש את דבר קיומו, היו ניצלים חיים של אחת שהיתה אהובה על רבים מאתנו. אולם זה חלף ועבר; ואנו מוכרחים לפעול, כך שנשמות אחרות לא ייספו, בזמן שאנו מסוגלים להצילן. הערפד אינו מת כדבורה, לאחר עקיצה ראשונה. הוא רק מתחזק, ובהיותו חזק יותר, יש לו כוח רב יותר לזרוע מוות ורשע. הערפד אשר חי בינינו הוא עצמו חזק בעשרה גברים; הוא ערמומי יותר מכל בן־תמותה. לפי שערמומיותו גדלה במשך העידנים החלפים, ועדיין הוא מקבל עזרת כישוף מהמתים, וכל המתים שאליהם יכול הוא לפנות, סרים למקודתו; הוא פראי ואכזר, ואף

ולאד ה־3, דרקולה המקורי
עכברוש. ינשוף. עטלף

יותר מכך: הרי הוא שטן מרושע. ואין בו לב. הוא יכול, ללא הגבלות בלשון, להוסיף ברצונו בכל מקום ובכל זמן בכל הצורות שיכול הוא ללבוש. הוא יכול, בתחומו, להדריך את גורמי הטבע: הסופה, הערפל והרעם. הוא יכול לפקד על כל היצורים המרושעים: העכברוש, הינשוף, העטלף, השועל והזאב; הוא יכול להגדיל ולהקטין את מימדיו; הוא יכול לעתים להעלם...

בימים אלה, כשערפדים מסוג אחר משחרים לרם הבוחרים ליד הקלפיות, עשויה להיות הנאה מרובה בקריאת ספר־אימים זה, שתורגם לעברית בתרגום רעוע למדי. אבל אפילו התרגום אין בכוחו להפחית מאימיו של דרקולה.

שירה

עמיחי לבורים

קיומו של משורר גדול משפיע לא במעט על זרזירי־עט למיניהם. אחד הבולטים שבין זרזירי־העט השיריים בישראל הוא **טשרני כרמי**, שהחל חרוזתו בניסיונות חיקוי לשירת **חיים נחמן ביאליק**, והמשיך בהם לניסיונות חיקוי לשירת **חיים גורי**, ובקובץ חרוזיו האחרון הוא מכור כל־כולו לשירת **יהודה עמיחי**, בחיקויים העשויים להעלות סומק על לחייו של שר־השירה־העברית.

קובץ חרוזיו האחרון של כרמי, חצי תאוותי*, היה צריך להיקרא דווקא „חצי תאוותי היא לכתוב כמו יהודה עמיחי". אפשר להבין יצר חרוזנות זה של טשרני כרמי, עם הבנת ריקעו בארצות־הברית וניסיונותיו להתאקלם ביצירה הישראלית, או, כפי שהוא כותב בשיר־הפתיחה שלו: **אני מתלבש כמו בני־המקום / מדבר בשפתם / אוכל את סיתם — // אבל מיד רואים / שאני לא מקומי.** מה שנכון, נכון!

והלאה. כאשר כרמי מחרז **התאריכים נמחקו / מכל יומני הישנים. // איך אדע לספר לך / מה הייתי?** מן הראוי לו להוסיף ולכתוב: „הייתי רוצה להיות / חצי עמיחי / שהרי את כרמי שלי לא עברתי..." ועוד כהנה וכהנה, שהרי גילוי־הלב הוא לבה של שירת־אמת.

תיסמונת מוזרה זו בולטת גם בשיר־הכותרת של קובץ החרוזים חצי תאוותי, כאשר טשרני כרמי כותב **על האשה הריחנית הזאת. / כל גופה הישן — / מכף רגלה הרוגעת...** והלאה עד לשאלה **האם זהו חצי תאוותי?...**

חרוזיו של כרמי חסרים כל ברק מקורי ואישי, כל אמינות של תחושה, וזאת למרות שהם מעידים על בקיאות מדהימה בשירה האנגלו־סאכסית.

אין להתפלא על שורות כמו: **היא השאירה לי למזכרת / שלושה לפידים כבויים...** מה שמוליך את המחבר לחייג חריזה כמו: **הקו תפוש. / האם עלי לשמוע מכאן / שגם את תפושה? / מישהו מחייג בשדייך. / מתנשף בטבורך? / מישהו עושה אותך באפרכסת...** איזו ראיה דלה של דמות־האשה בעידן שיחרורה!

מן הראוי להעיר שכרמי הוא בבחינת תופעה

משורר כרמי
מה שנכון – נכון

סוציולוגית חשובה בתרבות הישראלית, עשרת מונים מערך חריזתו. טשרני כרמי הגיע ארצה בסוף שנות הארבעים, הסתנף לסופרי דור הפלמ"ח, שהיו נטולים, באותה עת, את הכיסוי האינטלקטואלי האנגלו־סאכסי, והוא העניק להם אותו בגירסתו הריאליסטית־סוציאליסטית, כפי שהגיעה לידי ביטויה בסיפרון שהוא תירגם, תחת הכותרת מגמות האמנות, מאת **סידני סינקלשטיין** — ספר שרמת תרגומו ורמת תרגומי השירים בו מהווים את העדות האמיתית לכישוריו של טשרני כרמי.

מרכיב סוציולוגי נוסף, המאפיין את מעמדו של טשרני כרמי, קשור במסעותיו הרבים בעולם, ההופכים אותו — בדומה לחרון אחר, **דויד רוקח** — למתורגם ביותר לאנגלית ולשפות אחרות. אך כמאמר האימרה האנגלית: „כמות אינה איכות".

מחקר

בבל"ת אקדמי

באחרונה ראה־אור מחקר אקדמי, מהעלובים והלא־משכנעים שבמחקרים אודות מהלכים בסי־פורת ובשירה הישראליים. מחקר זה, תחת הכותרת בלי קו, לדרכה של 'לקראת' בסיפרות העברית החדשה*, הוא מחקר מגמתי וחד־צדדי, מאת **עמוס לוין**, שנועד להפחית במתכוון מערכה של קבוצה סיפרותית, שעצם כינונה בראשית שנות החמישים הביא, בסופו של דבר, למהפך חסר־תקדים בשירה הישראלית — מהפך, שהעביר אותה מאיזור ההשפעה של השירה הרוסית־פלמ"חית להשפעה אנגלו־סאכסית, מפרה עשרת מונים.

מחקרו על עמוס לוין נועד להוכיח תיזה, שאותה, מן הסתם, קבע המחבר לעצמו קודם שחקר את נושאו, ובכל מחיר הוא המשיך לדבוק בתיזה שלו.

עמוס לוין מתעלם מהעובדה שלקראת גיבשה לשירה הישראלית והעברית את שירתם של **יהודה עמיחי ונתן זך**, משוררים ששירתם הפכה את מגמות שירה זו על פיה, ובאמצעות פסיפס חד־צדדי של ראיות הוא חותר להוכחת התיזה שלו, שאינה עומדת במיבחן ההיסטוריה והעובדות. דלות התיזה של לוין מוכחת בניסיון לדחוק לקרן־פינה את העובדה שקבוצת לקראת התגבשה, ברובה, על בסיס של רחיה לזרם המרכזי, ששלט באותה עת בשירה הישראלית — אותו זרם של ריאליזם־סוצ־יאליסטי נוסח מפ"ם המאוחדת, בראשותו של האפיפיור־התרבותי שלה **אברהם שלונסקי**, שגייס את מרבית היצירה הסיפרותית באותה עת לאידיאולוגיה מוכתבת מלמעלה.

סודו של עמוס לוין, בתיזה שלו, מתגלה כבר בעמוד 32 של מחקרו, שם הוא מצטט דברים של העסקן־סופר **אהרון מגד: זה בשלושים שנה מתנהלת מילחמת־מצווה נגד 'דור הפלמ"ח'. שאני אחד מנציגיו, וכל האמצעים בשרים... אמירה זו מבהירה שעמוס לוין, למרות גילו הצעיר, יוצא למרק את סמל הפלמ"ח ולהגן על סופרי דור הפלמ"ח.**

מאמציו המייגעים של עמוס לוין להדביק פירורי תיזות ורעיונות, כמו המישחק ברעיון

משורר זך
ממסורת פלמ"חית לאנגלו־סאכסית

הכנעני ובעובר הכנעני שלא נולד, עבר האדומה, והכנסתם בפרופורציות לא נכונות לפרספקטיבה הסיפרותית־היסטורית של ראשית שנות החמישים, מציגים באור נלעג את המחבר ולא את הסיפרות והשירה הישראליים.

יחד עם זאת, מן הראוי להעיר שלוין עבר על כל החוזרים הנוגעים לעניין לקראת. אך הוא התייחס לקבוצה כאל קבוצה שחייתה אי־שם לפני מאה או מאתיים שנה. לוין כמעט שלא ניגש אל חבריה, שרובם עדיין חיים מאוד ויוצרים מאוד, כדי לקבל את התלת־מימד, שאולי היה מעניק ערכיות בלשוני לעבודתו.

האמרגן מוסינזון נגד היצירה המקורית

מי מריבה

לא הלכתי לאף אחד ממופעי הפסטיבל הישראלי, המסתיים בימים אלה, מתוך פטריוטיזם תרבותי. ויותר מזה, התביישתי כרפרטואר שאיפיין פסטיבל זה, ביומרותיו ובעקרונות היצירתית.

מינוין של **אביטל מוסינזון** כאמרגן הפסטיבל הישראלי, כמי שעבר כמה פעמים את כדור־הארץ, כדי לבחור מופעים עבור הקהל הפרובינציאלי שלו, הוא שערוריה תרבותית חסרת־תקדים, אשר מאפילה על כל פישעי־התרבות של הצמד **זברלון המר ומרים גלזר־תעשה** במהלך ארבע השנים האחרונות.

הייתי מכבד את מר אביטל מוסינזון אילו היה נוטל לעצמו מקום בשורה שבה יושבים **יעקב אגמון, אברהם („משגל") דשא** ואמרגנים אחרים, והיה מביא, על חשבונו, להקות מלהקות שונות מחו"לארץ, כדי למלא את כיסיו בממון. איני מצפה שאמרגנים ישאו ברמה את דגל התרבות והיצירה.

אך, בניגוד לאמרגנים האחרים, הביא האמרגן מוסינזון — בשמה של התרבות־הישראלית — סידרת מופעים שנועדה לספק לסנובה התר־בותית ציפוי דקיק של העולם־הגדול ותרבותו, תוך התעלמות מבזה ומהרידה מהתרבות הישראלית והיצירה המקורית. אחר משיאי הזילזול היה בעצם הזמנת לחן לשירים של **נתן אלתרמן** אצל מלחין המוסיקה־הקלה **נחום היימן**, ששכב ארצה מירידתו רבת־השנים בלונדון (לחנו של היימן, שאינו יודע לתזמר, נמסר לתיזמור אצל מתזמר בריטי, תמורת הוד־עתק, שיבול להצלחה הכלכלית של פסטיבלו. וכל שנותר להוסיף כאן הוא, שגם הצנזורה נוסח מרישה ונטילטור או אמי הגנראלית מילאו קופות.

אמרגן מוסינזון
ציפוי דקיק לסנובה התרבותית

היה לפרגוד במשך שנה שני מלחינים ישראליים לפחות).

מעניין מה חשבו לעצמם אורחי ומוזמני הפסטיבל הישראלי, שהגיעו ארצה בהזמנתו של האמרגן מוסינזון, למראה היצירה המקורית הישראלית, שופתה לייצוג עלוב שבעלובים בפסטיבל שבו השתתפו. פסטיבל ששום מאפיין ישראלי לא ניכר בו.

גם ניצול מקום עבודתו הקבוע של מוסינזון — הטלוויזיה הישראלית (ממנה נטל חופשה־ללא־תשלום) — לפירסומת זולה ורדודה לפסטיבל, לא הוסיפה לפסטיבל זה יצירתיות בלשהי. גם הניסיון האוזילי להידמות לפסטיבלים הגדולים של אירופה אינו תואם את המזג התרבותי הימתיכזי של ישראל.

בעיניי נחשב פסטיבל־עכו חשוב עשרת־מונים מפסטיבלו של האמרגן מוסינזון, והייתי רוצה לראות את פסטיבל ישראל מזמין מחוות אצל **עמוס קינן, יוסף מונדי, חנוך לוין** ויצירות מוסיקאליות אצל **יוסי מי־חיים** ומלחינים אחרים. במצב הכלכלי הנוכחי בישראל הייתי רוצה לראות פסטיבל ישראלי עני (אך עתיר ומקורי), לעומת הראוותנות והיומרנות המאפיינות את פסטיבלו של מוסינזון, שהוא עבודה־תרבותית זרה.

מאחר שהחישגים היצירתיים־תרבותיים של פסטיבל מוסינזון הם דלים, ברור שהוא יתחדר בהצלחה הכלכלית של פסטיבלו. וכל שנותר להוסיף כאן הוא, שגם הצנזורה נוסח מרישה ונטילטור או אמי הגנראלית מילאו קופות.

מאת דן טומר

טיולים נהדרים
במסלולים המרתקים ביותר!

★ אירופה – 8-30 יום החל מ- $ 599
★ ארה"ב, קנדה ומכסיקו – 26-32 יום החל מ- $ 2,538
★ המזרח הרחוק – 34 יום $ 3,395
★ דרום אמריקה – 31 יום $ 3,895
★ סביב העולם – 45 יום $ 4,299

חוברת עם פרטים והרשמה בכל משרדי הנסיעות!

53 שנות נסיון לשרותך!

הטיול הטוב ביותר זה

אירופה טורס EUROPA TOURS

במחיר הסביר ביותר!
(עם אפשרות לתשלומים)

הארגון, התכנון והביצוע ע"י אירופה טורס רח' בן יהודה 100 ת"א טל. 243227.

זקוק דחוף למודעה?

מודעון

לשרותך 24 שעות ביממה

03-622828, 623311

לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים לחדברת תיקנים
(ג'וקים), תולעי עץ, חרקי
ספרים ובגדים.
רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 481/75
שמירה על בריאותך ורכושך

הלב שלך שווה בדיקה!

בן 35+
הלחם בחשש המנקר,
בוא עוד היום לאיבחון מוקדם
השקט הנפשי שלך
שווה את זה.

הבדיקה כוללת:
בדיקת קרדיולוג, א.ק.ג.
א.ק.ג. במאמץ (ארגומטריה),
בדיקות מעבדה.

מכון לבריאות הלב
בית הרופאים, דיזינגוף 18 פינת פרישמן תל-אביב
טלפונים: 03-221227, 03-244294

מנחם גולן: מהמר

(המשך מעמוד 48)

גרכי משחקת קתרין הפבורן גברת זקנה המשתפת פעולה עם רוצח־שכיר. זוהי קומדיה שחורה שהגברת הפבורן רצתה לעשות מאז זרק המחזאי את דפי המחזה מעבר לגדר ביתה לפני עשר שנים.

סרטים אחרים, בכיכובם של ג'יימס מייסון, אליוט גולד, שלי ווינטרס ורוברט מיטצ'ם עומדים להשתחרר בקרוב, את חלקם ביים גולן. "רק משום שאנו מצליחים כל כך מבחינה מיסחרית, אנו יכולים להרשות לעצמנו להתמודד עם נושאים יצירתיים, וזו הסיבה שבגללה יכולנו ללקט תסריטים טובים שהתגלגלו עשרות שנים," הוא אומר: "איננו אנשי מינהל חסרי אומץ, המשיבים בשלילה, כדי לשמר את מישרותינו, ואיננו עורכי־דין או אנשי מימון. כייצרני סרטים אנו לוקחים סיכון עבור נושאים רציניים — ונותנים לאמנים חופש עבודה, שמעולם לא היה להם בהוליווד. מדוע לדעתך אנו הראשונים להציג את "סירטו של ג'ון קאסבטס" בסיגנון האירופאי, ולא סתם "בויים בידי" כפי שאירגון הבימאים דורש? משום שאנו יודעים שסרטים הם יצירות־הם של אמנים וזו הדרך שבה אנו פועלים — שאל אותם."

שקיקי קטשופ

ג'ייסון מילר מספר כי "אף אחד מלבדם לא היה עושה את עונת האלופים, ולאף אחד לא היה האומץ. אך השניים קיבלו את התסריט באחד מימי שישי בניו־יורק וצילצלו בשבת בבוקר לוס־אנג'לס עם עיסקה מוגמרת. התחלנו להסריט ששה חודשים לאחר מכן, והם דייקו במימון. כל לשון הרע שאתה שומע הוא היפוכו המוחלט של הניסיון שלי איתם. הם לקחו סיכון גדול איתי והניחו לי לעבוד בשקט, אלא אם כן נוקקתי לעזרתם."

משקיפים רציניים מנסים לנבא אם קאנון תוכל להצליח עם רשימת סרטים יומרניים הולכת וגדלה, וכישרונות מרשימים שנשכרו. "הם כמו הענינים החוטפים שקיקי קשטוף בדלפקי ההמבורגרים," טוען אחד הבימאים, "בעוד שהם צריכים היו לסעור בריץ. אם אומנם יאכלו בריץ, יהיה זה לאחר סגירת עיסקה איתם — וזה לא רע כשלעצמו — בהתחשב במחירי המנופחים של המלון. אך הם עלולים להתחסל, וזה דבר לא טוב, לפני שייצרו את הסרטים הגדולים באמת, שעליהם הם חולמים."

על חודו של סכין

מילותיו האחרונות של גולן נראות נקיות מכל יומרה. אנחנו עוד בעצם התהליך של מעבר מסירטי הישרדות. אנחנו מתעקשים לשמור את הוצאותינו נמוכות, לעבור בהוליווד בלי ליפול למלכודת שהיא טומנת לך. עם כל הכבוד לכך שאי־אפשר לנבא בעסקים אלה, אנחנו מאמינים שנצליח לעשות כמה סרטים שימלאו את אולמות־הקולנוע, דבר החביב עלינו, ושנעשה גם סרטים שיזכו באוסקרים.

"האמת היא שיצרני סרטים אינם יכולים להתקיים ללא מחיאות־הכפיים והתשואות שיורם אוהב מהבנקים. אך ארבעה מסרטינו היו מועמדים לאוסקר, וכמובן ברצוננו עתה לעשות סרטים טובים יותר — בעלי אתגר רב יותר, איכות גבוהה יותר ותסריטים מעולים יותר. אני צועד על חודו של סכין בין איכות אמנותית וכישלון מיסחרי, שלא להזכיר את השאלה של להיות נאמן לעצמי, ונוסף לכך הרס חיי המישפחה שלנו תמורת תחביבנו.

"היינו נוקשים לפעמים בהתייחסותינו לאחרים, אך תמיד נוקשים כלפי עצמנו, וכמו כל אחד שחתר קדימה בקצב כזה, הותרנו כמה דברים טובים מעבר לגבנו, אך איננו יכולים לחזור ולקחתם."

ספורט

(המשך מעמוד 23)

ב־1920, באולימפיאדה השישית, באנטוורפן הבלגית, ביקשו האוהדים הבלגים המאוכזבים להכות את שחקני הכדורמים הבריטיים, כאשר אלה ניצחו את הנבחרת הבלגית.

וכעבור 36 שנה זה באמת קרה, כאשר ההונגרים שיחקו נגד הסובייטים באולימפיאדה ה־13 במלבורן. כמה חודשים אחרי דיכוי המרד ההונגרי על־ידי טנקים סובייטים, היכו אנשי־הכדורמים ההונגרים את הספורטאים הסובייטים מכות־רצח, עד שהמים אדמו מדם. חוץ מזה, הם גם ניצחו את הסובייטים.

כעבור 16 שנים, באולימפיאדה ה־17, אירע הטבח במינכן, שבו שילמו 11 ספורטאים ישראליים בחייהם. אבל לאוהדי־ספורט רבים בעולם זכורה אולימפיאדת מינכן בגין אירוע אחר כדי לרצות את הסובייטים, החליטו השופטים במיפגש הכדורסל בין ברית־המועצות לארצות־הברית להחזיר את שעון־המישחק אחורה, למרות שזמן המישחק כבר תם.

עם ההארכה הזאת של המישחק בעזרת מחוג־שעון שנעו אחורה תוך קדימה, הצליחו הסובייטים, לראשונה בהיסטוריה של המישחקים האולימפיים, ליטול מהאמריקאים את הכבוד בכדורסל.

גולף

ההליכה בעיקבות הכדור

בארצות־הברית חובטים, לפחות פעם בשבוע, יותר מ־20 מיליון איש (ואשה) בכדור הקטן; ביפאן — יותר מ־10 מיליון; בארץ — אלף. הכוונה היא לגולף ובארץ עושים את זה עכשיו 800 הדונאמים־ המוריקים של מועדון הגולף היחיד במדינה, מועדון הגולף בקיסריה.

כידוע, תמצית מישחק הגולף היא להעביר את הכדור לאורך המסלול התיקני של ששת הקילומטרים (ליתר דיוק: 5956 מטר) במיספר חבטות הקטן ככל האפשר. השיא שהושג ביקסריה עד כה: 66 חבטות.

הוזלות לצעירים. הפן הספורטיבי של הגולף הוא, למעשה, בעיקר ההליכה בעיקבות הכדור. הליכה הנמשכת, בדרך־כלל, כארבע שעות. בהתחשב בזמן הדרוש לתכנון כל חבטה וחבטה (כגון, מהו הכיוון הנכון ליצירת זווית הפגיעה היעילה ביותר) ומדי פעם גם בחיפוש אחדי הכדור שסטה ממסלולו.

כדי לעבור את המסלול של קיסריה מוטב להיות חבר המועדון, אפילו אם משחקים רק פעם בשבוע (המינון המקובל על רוב חברים הוא פעמיים). כי לסתם גולפאי־אורח דמי המישחק הם כ־4,000 שקל ליום, שעה שחבר מן המניין, המשלם כמעט 180 אלף שקל דמי־מנוי לשנה, משלם, למעשה, רק כ־3,500 שקל ליום, אפילו ישחק רק פעם אחת בשבוע.

הסכומים האלה מסבירים מדוע נחשב הגולף ספורט של אנשי־עסקים אמידים או פנסיונרים עשירים. כדי לשנות את המגמה הזאת הנהיג המנהל של המועדון זה שנתיים, אלון בן־דור הצעיר (30), תעריף זול מיוחד לגילאי 35 ומטה.

בזכות רעיון זה הצליח בן־דור לשעבר חבר נבחרת־ישראל בכדורעף (ועד היום שחקן הפועל שדות־ים) כמעט להכפיל את מיספר חברי המועדון ועור ידו נטויה.

אבל גם לצעירים כדאי לעשות משהו לפני שהם רוכשים את המינוי המוזל: ללמוד את מישחק הגולף. וגם את זה אפשר לעשות במועדון ויחסית די בזול. שיעור (של חצי שעה) בגולף אצל צ'רלי, המיקצוען הדרום־אפריקאי במקום, עולה, בערך, 1,200 שקל.

• כמעט כשטח העיר העתיקה בירושלים, המשתרעת על 1000 דונם.

מאת מאיר תדמור

עצות פיננסיות לפני הבחירות

החודש, מי שהחזיק דולארים, היכה את הבורסה ואת כל מה ומי שאתם רוצים. הדולר עשה 12%: הבורסה נפלה שוב, המדד, ככל הנראה, יעשה רק 10% ואולי 11%. וחזק מזה, גם הביטחון שוה משהו.

בינתיים, כמו שאני טוען כבר כמה חודשים, הפת"ם הוא עדיין ההשקעה הטובה והבטוחה ביותר. יש לכם עוד לבטח חודשיים, ואולי אפילו שלושה, עד שהגזירות החדשות תתחלנה לנחת עלינו.

מי שנוסע לחו"ל, יודע מה לעשות. מי שלא יודע, או לא נוסע, או שאין לו שקלים — ימתין. בשיחיו לו שקלים, ימיר אותם לדולארים. הם עדיין המטבע המבוקש ביותר בעולם. למרות הסיפורים של כל מיני מומחים ויועצים ופרשנים, שעיקר מומחיותם היא לייעץ מה לעשות בכספם של אחרים, תמורת שברי־טירחה שאינו מתקבל על הדעת.

על פי החוק, מותר רק לבנקים ולסוחרים מוסמכים לסחור במט"ח. החלפנים של לילנבלום, בני־ברק, מאה שערים, העיר העתיקה, עזה ושכם, אינם סוחרים מוסמכים. אבל למרבית הפלא, הם עוסקים בעניין ללא הסמכה, אבל עם הרבה רצון. אל תקנו אצלם, אלא אם אין ברירה, וגם אז תשלחו אליהם את הבן־דוד שהגיע זה עתה מאמריקה. הוא רגיל לדולר.

עוד כמה עצות. אומרים שמחירי הדירות ירדו אחרי הבחירות. אומרים. תמברו עכשיו, תקנו אחרי. את הכסף תצמידו למטבע הבלתי־חוקי של ישראל, שהכל מדברים בו, חלקם רואים אותו ורובם מצטטים אותו. ניחשתם: הצבע יהיה.

מי שלא בטוח אם יטוס — יקנה כרטיס פתוח לשנה, המחיר הרי נקוב בדולארים. תקנו את ההקצבה. הנה יש לכם כבר השקעה טובה של איזה שלושת אלפים דולר, שאותה תוכלו להמיר בשקלים עד שנה אחרי. ואתם עדיין במיסגרת החוק.

בבורסה אין חדש

בבורסה אין חדש. המפליא הוא שגם כשהן, המניות, עולות במשהו, הן יורדות במשהו כפול. כלומר, אם עשה חשבון שהחודש ירד, או נפל, ערך המניות בבורסה, בעוד איזה 500 מיליון דולר. ואין סימן שיש עוד מה להפסיד.

אם אתם לא מוכרחים להפסיד, אל תיכנסו.

מי שחושב שהוא מתוחכם — שילך ויצוד מניות בקניה, או פילים בדרום־אפריקה. אחרי שיחזור, אחרי שנה וחצי, ימצא שמניותיו עלו, אפילו ריאלית. הנה, גם שר־האוצר יגאל הורוביץ, וגם המבקש לרשת את כיסאו, גד יעקובי, שניהם אומרים שיעודדו את הבורסה. הבעיה היא שהבורסה לא מתעודדת ערב בחירות.

יעקובי
כל אחד מבטיח

ואחרי הבחירות יהיו גזירות, והבורסה תיכנס לשינה־חורף ארוכה.

כשהבורסה באמת תתעורר, תכנסו לפני השלישי אם בכלל. בינתיים תעשו מה שעושים כל אותם שיש להם עודפי־כספים — שומרים על ערכם הריאלי, ותאמינו לי שזה קשה ויהיה עוד הרבה יותר קשה אחרי הבחירות.

השבוע הייתי בבורסה. שום רבר. באמת משעמם. אני כל הזמן חושב לעצמי מה יקרה לכל העיתונים המפרסמים מדי יום שני עמודים, או עמוד אחד, של שערי המניות והאג"ח, כאשר לא יהיה מה לפרסם. עד הבחירות אפשר, במקום שערים, להכניס מודעות של שתי המיפלגות הגדולות, המבטיחות הכל לכל ומכל כל. לפחות העיתונים ירוויחו משהו. אולי גם בעלי העניין. הם ימשיכו לקנות את המניות של עצמם במחירים מגוחכים ולמשכן את המניות לקבלת אשראי נוסף מהבנק, שבכספו קנו את החבילה הראשונה של המניות.

היה לי ויכוח, עם ידיד. לא הגענו לסיכום אבל משהו מנקר בראשי.

בהן־אורגד
כל אחד יעודד

המניות הבנקאיות שנותנות תשואה דולארית של 19% — למרות מה שעלול לקרות, כדאי היום לקנות. לא הרבה, לא מעט, נניח חמישית או רבע מהתיק. על מירווח כזה כדאי להסתכן, אפילו אם הבנקים בעוד חמש שנים יגנחו, אתם הרי תוכלו למכור אותם בכל עת.

ועכשיו, לקראת החג החלבי, אני מציע לכם לאכול הרבה גבינה, ולא חשוב הצבע, כי המחיר יעלה שוב — ואל תשכחו לקנות מיצרכי־מזון בסוף החודש, זה יותר טוב מבורסה.

דוגמה אמריקאית

אצל האנשים בוושינגטון אין חכמות. שם חייב כל פקיד בכיר, וזה כולל את נשיא ארצות־הברית, להצהיר, אחת לשנה, על כל הונו ועל כל הכנסותיו, מכל מקור שהוא.

השבוע פורסם הדוח של רונאלד רגן. זה שהוא מיליונר, זה כבר ידוע. אבל הוא גם לא הסתיר את העובדה שבשנת המס האחרונה הוא קיבל מתנות אישיות (החייבות במס) בשווי הכולל, והמדוייק, של 8336 דולר.

הנה הפירוט: עניבת־בוקרים עם סיכת־עניבות מזהב (300 דולר, שי של אוהדים); מעיל־עור (350 דולר, מתנת ידיד); מגפי־בוקרים (596 דולר, מיצרני מגפיים); שני מכשירי־שמיעה (1590 דולר, מחברות מיסחריות) ותשלום חלקי עבור ג'יפ משומש לחוותו בקליפורניה (5500 דולר), מתנת קבוצת ידידים קרובים.

איך לסדר את הבנק

להזדמנות זו חיכיתי. חיכיתי להזדמנות שמישהו יבוא, או יטלפן, או ילחש באוזן: איך אפשר לסדר את הבנק. והנה זה הגיע סוף־סוף. תחילה, כמנהגי, אני מבקש להודות למי שסיפר לי את הפטנט, ושמטעמים מובנים רוצה להישאר בעילום־שם. בעניין זה, המטרה איך לסדר את הבנק מקרשת את עילום־השם. ובמקום לבלבל הרבה את המוח, ניגש לעניין.

על תפ"ם שמעתם? ולאלה שלא שמעו, סכום שמעל 50 אלף שקל אפשר להפקיד בבנק תמורת ריבית יומית, זהו התפ"ם — או בלשון הבנקים, תעודות פיקדון סחירות. ככל שהסכום יותר גדול, הריבית היומית יותר גבוהה. והריבית שהבנקים נותנים יותר גדולה, ככל שהם יותר בגרעון נזילות.

תתפלאו. גם לבנקים יש בעיות של נזילות אצל בנק־ישראל. וכדי להימנע מקנסות יקרים, הם מוכנים לקחת את כספך ליום, יומיים, 10 ימים, כמה שתרצה, ומוכנים לשלם ריבית יומית של נניח, חצי אחוז, שהם היום ובכל חודש מאי שחלף, יותר משיעור האינפלציה, שאותה נדע בדיוק ב־15 לחודש זה.

נו, אז למי שיש כמה מיליונים ליום או יומיים כדאי להשקיע בתפ"ם. בפק"מ אתה חייב להודיע מראש לכמה ימים אתה מפקיד — ליתר דיוק, לשבוע, לשבועיים או לכפולות של שבוע. עוד משהו: אין עמלות, אין מיסים, ששוט אין. אז אם נניח שאתה מפקיד בבנק מיליון שקל לפני הצהריים ובערב אתה נותן צ'ק, הרווחת 5000 (חמשת אלפים) שקלים. זה לא הולך ברגל וגם, באמור, נקי ממס ועמלות.

זהו, יש חכמים, בעיקר מישוב בעל אופי חרדי צפונית לתל־אביב, המגיעים לבנק „שלהם", משהו לפני הסגירה בצהריים, עם מיזוודה שבתוכה נחים, בחבילות של מאה, שטרות של אלף שקל. בסך הכל צריך עשר חבילות, והנה יש מיליון במזומן. בשביל 10 מיליון שקלים צריך רק מאה חבילות ומיזוודה יותר גדולה, ואז גם מקבלים ריבית יומית יותר גבוהה.

אם יש לכם איזה מכר, או חבר, או ידיד, או סתם אחד שלא יודע מה לעשות עם מיליון שקל במשך היום, שילווה לכם. תבטיחו לו ארוחת־ערב דשנה למחרת. אני מקווה שהסרינצים מובן.

ובכן, בעיר הצפונית לתל־אביב פיתחו שיטה חדשה המאפשת תשואה — איזה מילה — של פי שלושה ביום אחד. כלומר, אני מקווה שאתם עוקבים אחרי, איך להפקיד מיליון ולקבל 15 אלף שקל ביום אחד — והכל „ושר וכושר".

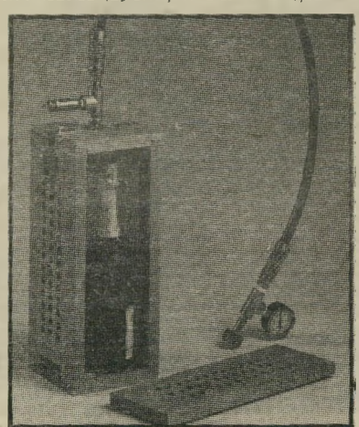
ובכן התהליך הוא זה, אבל תנאי ראשון שלושה חשבונות עו"ש בסניפי אותו בנק. אתה בא עם המיזוודה לסניף לפני הצהריים, מפקיד מיליון שקל במזומן. מקבל קבלה (עם חותמת). עם פתיחת הסניף השני, אחר־הצהריים, אתה מושך צ'ק ומפקיד אותו בתפ"ם. יש כיסוי. הרי יש לך קבלה ואפשר גם לשאול (אבל לא שואלים). יש לך שוב קבלה. הולכים לסניף השלישי, מראים קבלה על מזומן, או אפילו על המקדת צ'ק. בבוקר שלמחרת מגלגלים את הכל חזרה. גילגלת שלוש פעמים מיליון שקל בתפ"ם, מגיעים לך שלוש פעמים חצי אחוז ממיליון והרי לכם 15,000 שקלים על חשבון הבנק, בלי עמלה ובלי מס.

אתם רשאים לנסות. השיטה עובדת. עכשיו, אולי, אחרי שמנהלי הסניפים קראו את הסיפור, קצת פחות.

מקרר יינות מחייה עכברים

מה אתם עושים אם מגיעים אורחים באורח בלתי־צפוי, הא? ולמגינת־לי־בכם, אבוי לכם, אין תחת ידכם יין מתאים, שהוא גם מקורר כיאות לאניני־טעם. יש פיתרון, והוא נמצא, כמובן, אך ורק אצל הכולבו המפורסם בניו־יורק, הריהו האמאכר־שליימר.

ובכן, רבותי אניני־היין והטעם, שנתפסו ללא

מקרר־היינות המיידי
קן־ציפורים על הפסנתר

יין מקורר: הפיתרון בקצה אצבעותיכם. כל מה שעליכם לעשות הוא לשלוח 300 דולר לכולבו וזה ישלח לכם, ברואר־חבילות, את ההמצאה האחרונה בתחום קרור־יינות מיידי, ושוב לא תהיו במבוכה, כאשר אורחיכם תאבי־היין יבקשו את היין האהוב עליהם.

כל אשר תעשו הוא ללחוץ במקום הנכון במכשיר־הפלאים.

והנה שאר הפרטים של המצאת־המאה. דיי־תחמוצת הפחמן (גאז) דחוס, כמעט כמו בסודה, נדחס אל התא הפנימי של המכשיר המדולל, ובאשר הגאז מתפשט, הוא מקרר את הבקבוק. תוך כמה דקות הבקבוק מתקרר, וכך גם היין אשר בו.

ניתן לכוון את מידת הקור הרצויה, וגם זאת על פי חוברת מצורפת, המציידת את בעליה בכל הידע הדרוש כדי לדעת — אלא מה? — מהי הטמפרטורה הנכונה והמתאימה לכל סוג ומין של יין.

המיכל של המכשיר עשוי עץ משובח, כך כתוב, עם שיכבת פלסטיק בפנים, השומרת על הקור ומייצבת את הלחץ הגאזי. מד־לחץ ומדחום מצורפים למכשיר. מימדיו של המכשיר כמימדי בקבוק יין ראוי לשמו. המחיר כולל אחריות בלתי־מסויימת.

מותר להביא ארצה בתור קן לציפורים גוססות, או מכשיר הנשמה לעכברים שנתפסו במלכודת־עכברים והטעונים החייאה מהירה. איש לא יחשוד בכם שזהו מה שהוא מתיימר להיות. כדאי וראוי להצבה על הפסנתר בסלון, וכל מי שישאל מה זה — יאמרו לו זה סוד. אך כל הסיכוי שלא ישאלו, מחמת הבושה. כך גם במכס. מייד יראו שזה מכשיר החייאה לעכברים, ועליו אין משלמים מכס. כדאי.

(המשך מעמוד 10)

לקרובים להכניס לבני־מישפחתם הע־צורים מזון מכל טוב, מזון ששולחות נשים טובות בקיריית־ארבע ובהת־נחלויות אחרות, לפי תורנות, כל אשה מכינה את המטעמים המיוחדים שלה. חנויות רבות בירושלים נרתמו לי־מאמץ" והן שולחות כמויות של אוכל לעצירים. נראה כאילו המעצר הוא חגיגה אחת גדולה. בתום הדיון עטים העיתונאים על קרובי־המישפחה. אפ־שר לראות קבוצות קבוצות מתגודדות סביב בניין בית־המישפט, מישפחה מישפחה והעיתונאי שלה, או מישפחות המעודדות אלה את אלה. האווירה אינה אווירה של מי שמואשמים ברצח ובעבירות חמורות אחרות.

עורכי־דין, המייצגים נאשמים פלי־ליים „רגילים", מסתכלים בזעם על הטרור והעביר להם מידע חיוני לגבי כתובותיהם, מכוניותיהם ותנועותיהם של ראשי הערים.

גילה מואשם ביחד עם לויתן בגרימת חבלה חמורה, בהפרת אמונים ובאי מניעת פשע. הוא מואשם כי ידע על הימצאותו של מיטען החבלה במוסך של איברהים אל־טאוויל, ראש עיריית אל־בירה וכי לא הזהיר את סולימאן חירבאווי, חבלן מישמר־

לא לצלם אחד השוטרים מגרש בכעס את הצלמים הרבים, שעמדו ליד השער האחורי של בית־המישפט המחוזי בירוש־לים וחיכו שם כדי לצלם את הנאשמים במישפטי אירגון הטרור היהודי שצעדו לפניהם. ברקע: ה־אוטובוס המישטרתי האמור המוביל את העצורים.

סקרנים במדים שוטרי מישמר־הג־בול, ילדים ערביים שסיימו את לימודיהם, מבוגרים וסקרנים אחרים, עומדים בפתח בית־המישפט וצופים במחזה הבאתם של 24 עצורי אירגון הטרור היהודי. העצורים נראו כחבורת צעירים הנמצאים בטיול, בריאים ועליזים.

חגיגה גסטרונומית גדולה.

עצירים פלילים, שאינם שייכים לאירגון הטרור היהודי, מתלוננים כבר ימים רבים בפני פרקליטיהם על היחס המועדף המוענק לעצורי המחתרת. גם הם רוצים, אך אינם זוכים.

בני־מישפחותיהם של חברי אירגון הטרור מחכים לקרובים בתוך בניין בית־המישפט. והם נמצאים שם עוד שעה ארוכה אחרי תום הדיון, אחרי שקרוביהם הוסעו כבר בחזרה אל בית־המעצר. כל העניין נראה כמו עורכי־הדין של ה„מחתרתיים". הם יודעים שבעוד זמן קצר, כאשר יפגשו את לקוחותיהם יזכו לקיטונות של זעם על היחס המועדף שבו זוכים חבריהם לתא־המעצר.

שניים שגיליונות האישום שלהם הופרדו משל האחרים, ושמם הותר השבוע לפירסום, הם רס"ן שלמה לויתן וסרן אהרון („רוני") גילה. השניים קשורים לפיגוע בראשי־הערים. לויתן מואשם בניסיון לרצח מכיוון, שלפי כתב־האישום, עזר לחברי אירגון הטרור להעביר להם מידע חיוני לגבי כתובותיהם, מכוניותיהם ותנועותיהם של ראשי הערים.

גילה מואשם ביחד עם לויתן בגרימת חבלה חמורה, בהפרת אמונים ובאי מניעת פשע. הוא מואשם כי ידע על הימצאותו של מיטען החבלה במוסך של איברהים אל־טאוויל, ראש עיריית אל־בירה וכי לא הזהיר את סולימאן חירבאווי, חבלן מישמר־

(המשך מעמוד 13)

הצהרת, שעות מעטות אחרי רצח החוטפים, ש.על המחבלים לדעת ששום מחבל לא ייצא חי מפיגוע"?

● האם ידעת, בשעה שמסרת הצהרה חמורה זו, כי כמה שעות לפני כן הוצאר־להורג שני „מחבלים", שנתפסו כשהם חיים ושלמים?

● האם ביטאה הצהרתך מדיניות שהחלטת עליה, בעצה אחת עם שר־הביטחון, שלא להותיר בחיים ערבים המבצעים פיגועים בישראל — החלטה שהיא בלתי־חוקית בעליל והמהווה כשלעצמה פשע־מילחמה?

● **אם כן — מתי התקבלה החלטה זו, ומי היה שותף לה?**

● אם לא היתה החלטה כזאת, מדוע לא הבהרת מייד את כוונת דבריך, כאשר הסתבר לך כי הוצאו־להורג שבויים?

● מדוע לא הצעת לממשלה להחליט על הקמת ועדת־חקירה ממלכתית, על פי חוק ועדות־החקירה, הקובע כי ועדה כזאת תורכב על־ידי נשיא בית־המישפט העליון ושבראשה יעמוד שופט?

● **האם ברור לך כי הריגת שבויים אינה רק פשע־מילחמה על פי חוקי ישראל והחוק הבינלאומי, אלא שהיא עלולה לגרום למרחיקי־דמים ולהריגת ישראלים רבים, מאחר שלא יהיה כדאי עוד לחוטפים לחוס על חיי בני־ערובה ולהיכנע בלי קרב, ביודעם כי במילא דינם מוות?**

ראש־הממשלה: האם החלטת? שר־הבטחון: האם רמזת? הרמטכ"ל: האם פיקדת? היועץ המישפטי: האם ענית?

● שאלות ליועץ המישפטי לממשלה

● **מדוע לא נקט היועץ המישפטי לממשלה יוזמה, כדי להבטיח את ביצוע החוק, המחייב חקירה בידי שופט (חוקר־מיקרי־מוות) בכל מיקרה שבו מת אדם בהיותו נתון במשמורת חוקית?**

● מדוע לא העמיד היועץ המישפטי את הרמטכ"ל על חובתו לתבוע חקירה כזאת, מאחר שהוא היה האחראי הישיר במקום שבו הוחזקו שני החוטפים לפני הריגתם?

● מדוע לא ענה היועץ המישפטי עד היום למיכתבו של עורך־הדין אמנון זיכרוני, פרקליט העולם הזה, שהעמידו על צורך זה?

● **מדוע משתתף היועץ המישפטי לממשלה בפעולות לביצוע דוח ועדת־זורע, למרות הספקות החמורים שהועלו לגבי טיב חקירתה ולגבי מהימנות מימצאיה של ועדה זו?**

● מדוע לא התנגד היועץ מראש לנוהל הפסול, שבו אחד החשודים העיקריים בפרשה ממנה ועדת־חקירה הכפופה לו?

4000 מכשירי וידיאו הובחו ב־240 טיסות ועכשיו חובע המכס כ־5000 מיליון שקל

אלה שניחנו באוזן רגישה, ושהקשיבו לעדויותיהם של עדי־התביעה במישפטו של יוסף סוריה השבוע, יכלו להבין כי זה איננו המישפט האחרון בסידרה. מרמזים שונים בעדויות ניתן היה להבין כי בעיקבות מישפטי ההברחות מקפריסין צפויים עוד כמה וכמה מישפטים.

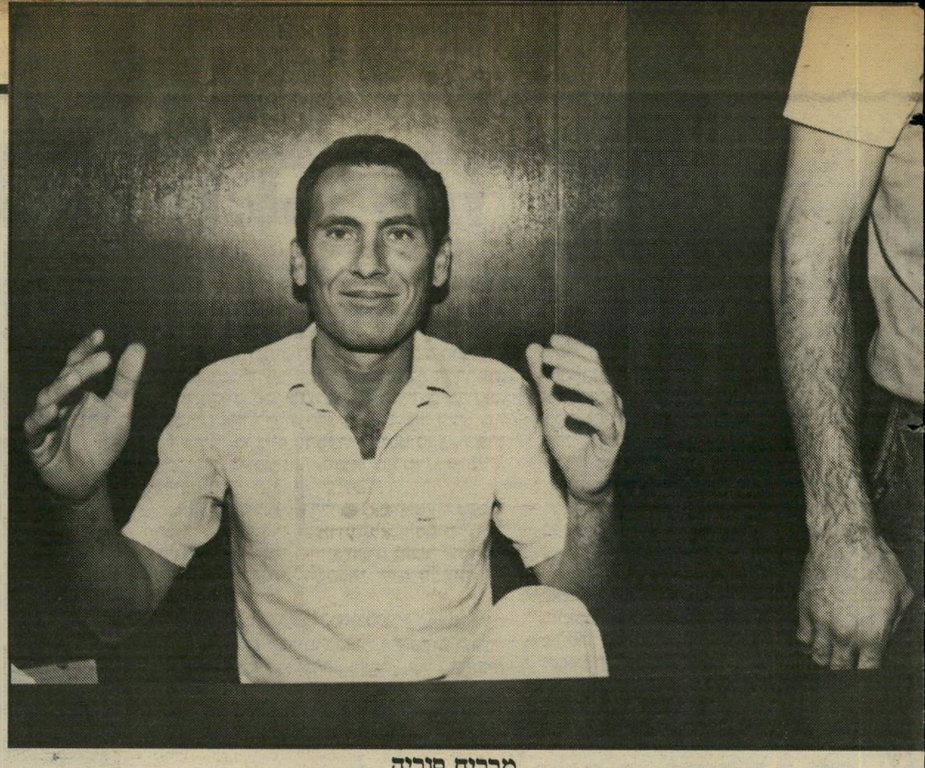
שלושת הטייסים שנאשמו והורשעו עד כה ברשת ההברחות הענקית, שפעלה יותר משלוש שנים, הם אנשים תרבותיים, העושים רושם מצויין. כדי לקבל רשיון־טייס זקוק אדם לתעודת־יושר מן המישטרה, ואכן כל הטייסים של הרשת היו בעלי עבר נקי, אזרחים מכובדים ומקובלים בחברה.

יש לשער כי תחילת הרשת היתה בהברחה מיקרית ובלתי־מיקצועית מקפריסין במטוס פרטי. הקלות שבה הצליחה ההברחה העלתה הרהורי עבירה. וכך, בשנת 1980, קשרו יוסף סוריה ונחשון לימור קשר להבריח לישראל מכשירי וידיאו יקרים מקפריסין. במטוסים הפרטיים שהיו בשליטת השניים, נעשו „שיפוצים", שיצרו בתוך חלל הזנב של המטוס מקום מיסתור שיכול היה להכיל כעשרה מכשירי וידיאו. את החלל כיסה פאנל ממתכת, ואותו כיסה פאנל נוסף, מרופד בריפוד המושבים. על פאנל מלאכותי זה היה מורכב מכשיר רמה והוא היה מחובר למטוס בברגים רבים, שרק ארבעה מהם ניתנו לפתיחה. כך יכלו בביטחה ובמיק־צועיות להכניס לארץ, בכל טיסה, כעשרה מכשירי וידיאו מסוג ג'י־וי־סי בלי לשלם עבורם מכס ומס בישראל.

בין השנים 1980 ועד סוף 1983 עשו המבריחים 240 טיסות בשני מטוסים שעמדו לרשותם, והבריחו לישראל יותר מ־4000 מכשירי וידיאו. הם גם הבריחו לארץ כמות ניכרת של שעונים ומישקפי־שמש. אך עיקר ההברחות היו מכשירי הווידאו. כדי לקנות את כל הסחורה הזאת בקפריסין, הוציא סוריה מישראל סכום של מיליון דולאר במטבע זר. המכס תובע מהנאשמים סכום של 600 מיליון שקל עבור המיסים והמכס, שמהם השתמטו בהברחות.

הכל התנהל על מי־מנוחות, אבל על ראש הגנב בער הכובע. סוריה החל חושש כי טייס פרטי אחד, מאיר הבר, יודע על ההברחות. כדי להשתיקו, פנה אליו סוריה באמצע שנת 1981 ושאל אותו אם הוא רוצה להצטרף להברחות. הבר, שהיה זקוק לכסף, הסכים. הוא הודה בבית־המישפט כי בשנת 1981 עשה ארבע טיסות לקפריסין וחזרה, והביא איתו מכשירי וידיאו. בפעם הראשונה נסע יחד עם סוריה, שלקח אותו לחנות של „כריס" שם קנה את המכשירים, אחר־כך שכר משאית, והוביל את המכשירים לנמל־התעופה. סוריה גם עשה את כל סידורי המכס הקפריסאי, מילא את הטפסים ושילם את האגרות. בטיסה השניה לא טס סוריה עצמו, הוא שלח את אשתו, נורית והיא אשר ערכה את קניית המכשירים בחנות של כריס. דאגה לאמצעי תובלה לנמל־התעופה וסידרה את סידורי המכס במקום. עבור טיסות אלה קיבל הבר, לדבריו, 600 דולר לטיסה.

כאשר חזר המטוס ארצה, היה סוריה

מבריח סוריה
בקפריסין הכירו את מיסטר ג'וזף

מלחמת רשתות ההברחה

פוגש אותו בנמל־התעופה במכונית האוטוביאנקי שלו. המכשירים היו מועמסים על המכונית וכך עזבו את נמל־התעופה. כאשר שאל הבר את סוריה מה עושים בסחורה, השיב לו סוריה כי מוטב שלא ידע, „כי אם תיתפס שלא יהיה לך מה לספר." הבר וטייסיו לאנשים מוכרים בנמל־התעופה בקפריסין. סוריה החל משתמש בשירותיו של עמיל־מכס קפריסאי, אנדריאו פרוטופאפאס. הוא נתן לו ייפוי־כוח לחתום בשמו על מיסמכי יבוא ויצוא. החנות של כריס פבר לא היתה מקור מספיק למכשירים הרבים במקומות שונים. רבים חשדו במעשיהם, והטיסות הרבות והקבועות לקפריסין דרשו הסבר. המכשירים שהובחרו דרשו קונים, והיה גם צורך בכסף למימון הברחות בסכומים כה ניכרים. חקירת המישטרה גילתה צ'קים במטבע זר, שהעבירו יהלומנים סוריה באמצעות סניגורו, עורך־הדין מיכה קירש. בכתב־האישום נותר רק סעיף אחד, הסעיף של פגיעה ברכוש. תוך כדי מילחמת המבריחים, כדי למנוע מהמטוס היריב להמריא, וכדי להפחיד את אנשי הרשת המתחרה, חתכו סוריה ואנשיו בסכין את צמיגי המטוס של בן־עזרא.

עוד סעיף שנמחק במהלך עיסקת הטיעון עסק בהברחת שלושה אקדחים מקפריסין על־ידי סוריה.

„יוסף הוא הבוס"

כ אשר נחשפה הפרשה הפך לימור לעד־מדינה נגד חבריו לרשת. הוא זכה לחסינות מוחלטת מאישומים פליליים, אך שילם כופר בסך 80 אלף דולר.

שני הטייסים, הנחשבים על־ידי התביעה כזוטרים ברשת, עוזי לוין ומאיר הבר, נשפטו בשבוע שעבר בפני השופטת ויקטוריה אוסטרובסקי־כהן. למרות שהתביעה לא ביקשה עבור הבר עונש מאסר העולה על שלושה חודשים, החליטה השופטת כי העבירות חמורות מאוד, כי הנזק הכלכלי למדינה הוא גדול, ודנה אותו לחצי שנה מאסר. לוין נידון לשנה וחצי מאסר בפועל. באופן מפתיע לא הוטל על איש מהם עונש כספי. אולם, שלטונות המכס תובעים בתביעה אזרחית מכל אנשי הרשת את הסכום שממנו התחמקו מתשלום, בסך הכולל של 600 מיליון שקל. אם לא יוכלו לשלם סכום זה, עלולים השלושה להיות מוכרזים כפושטי־רגל.

הסניגור, מיכה קירש, הוא עורך־דין אנשי המכס מקפריסין, שטיפלו אישית בייצוא מכשירי הווידאו על־ידי סוריה ואנשיו.

יום לפני מישפטו של סוריה, כאשר ראה את אנשי המכס מקפריסין במיסדרון פרקליטות המחוז, הגיע סוריה לעיסקת טיעון עם הפרקליטות. הוא הסכים להודות בקשירת קשר ל־240 הברחות, בהברחת מיליון דולר במט"ח לחו"ל, ובדקירת צמיגי המטוס המתחרה. תמורת הודאה זו ויתרה הפרקליטות על האישומים באיומים, הברחת־נשק וגניבת סחורה מהמתחרים.

אולם באופן מפתיע לא היה זה סוף המישפט. גם אחרי עיסקת טיעון זו מנהלים שני הצדדים מישפט ארוך הכולל חקירת עדים וחקירה נגדית שלהם. נקודת הוויכוח שנותרה בין הצדדים היא האם היה סוריה ראש־הרשת, היזום והמנהל, או שמא היה שותף בלבד, אחד משלושה שותפים שווים, כפי שטוען סניגורו.

קוסטאס גיאורגיו, איש מכס צעיר מקפריסין, העיד כי הוא הכיר היטב את „מיסטר ג'וזף", וידע כי כאשר יש בעיה צריך לפנות אליו. כאשר פנו פעם אל עוזי לוין בבעיה אמר לו לוין: „אני רק טייס, יוסף הוא הבוס."

הטייסים נתונים לאש צולבת בחקירה הנגדית של הסניגור קירש, והוא מנסה לשכנע את בית־המישפט כי היו שותפים שווים לסוריה וקיבלו חלקים שווים ברווחים.

בעוד מישפטם של אנשי הרשת הזו מעורר הדים נרחבים בעיתונות, עומדים לדין בצינעה אנשי רשת ההברחות המתחרה. מכיוון ששם היו רק ארבע טיסות, החליטה התובעת לחו"ל, אשר עליהם חתומה נורית סוריה.

ההצלחה הכלכלית של הרשת משכה גם מחקים. לסוריה ולאנשיו נודע כי טייס פרטי אחר החל גם הוא בשרשרת הברחות מקפריסין. אז החלה מילחמת הרשתות. בכתב־האישום המקורי, שהגישה התובעת הלנה ביילין נגד יוסף סוריה, היה גם סעיף־אישום נדבר איומים על אנשיו של מקסים בן־עזרא, ראש הרשת המתחרה. היה גם סעיף אישום על גניבת מכשירים שהבריח בן־עזרא לארץ מתוך מכוניתו, בנמל־התעופה. אולם שני סעיפים אלה נמחקו, בעיקבות עיסקת טיעון שעשה מנוסה, ששירת שנים רבות כפרקליט מחוז־ירושלים, והיה התובע במישפטים רבים וחשובים. הוא ניהל משא־ומתן, כדי להגיע לעיסקת טיעון, ממש עד הרגע האחרון. הלנה ביילין, שגם היא פרקליטה מנוסה ומוכשרת, ידעה כי עליה להכין היטב את כל הקלפים למישחק. לשם כך, נסעה יחד עם קצין־המישטרה אריה שגיא לקפריסין.

השניים ישבו שם ארבעה ימים ונברו במיסמכי המכס. הם מצאו את כל המיסמכים שלהם היו זקוקים ואישרו אותם אצל הקונסול הישראלי. כדי להגיש את המיסמכים הללו בבית־מישפט בישראל, הזמינה התובעת את להעמיד אותם לדין בפני בית־מישפט השלום ברמלה. מקסים בן־עזרא הפך לעד־מדינה, והנאשם הוא משה שלמה, אשר למרות גילו ומחלתו, נעצר עד תום ההליכים.

מי שמתלונן מאוד על מעשיהם של סוריה ואנשיו הם הטייסים הפרטיים במדינה, שכבר נפגעו מגילוי הרשתות הללו. „הם הפכו את כולנו לגנבים," אומר טייס פרטי. „כאשר אני חוזר כעת מטיסה מסתכלים עלי במכס כמו על גנב ומבריח. חלק גדול מההקלות שהיו לטייסים פרטיים בוטלו, וזה גרם לנו נזק רב."

■ אילנה אלון

הבר מצביע על מטוס־ההברחה
להפסיק לטוס

העיד כי הרגיש את עצמו בסך הכל כמו נהג מונית.

„יכולת להיות עשיר"

ב אותה שנה טס הבר ארבע טיסות והחליט להפסיק. הוא עמד להתחתן והחליט לחזור למוטב. איש לא לחץ עליו להמשיך והוא עזב את ההברחות ופתח לעצמו עסק פרטי.

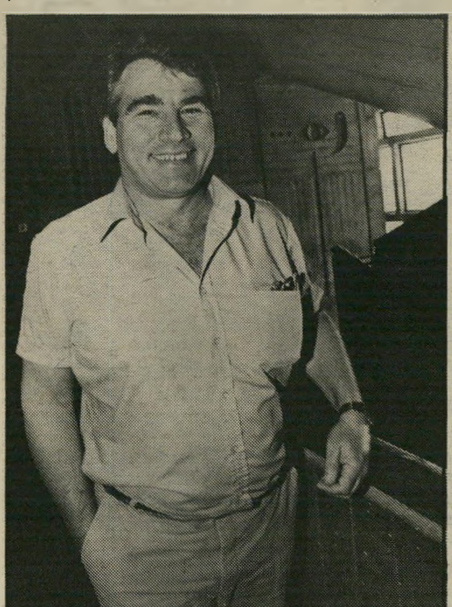
מכיוון ששיטת ההברחה הוכיחה את עצמה, החליטו אנשי הרשת להגדיל את מיספר הטיסות. היו שבועות שבהם טסו ארבע פעמים בשבוע לקפריסין. לעיתים היו שני מטוסים טסים באותו יום, מבריחים כמות כפולה וחוזרים יחד ארצה. לשם כך נזקקו לטייסים נוספים. בקיץ 1982 פנו אל הטייס עוזי לוין, וגייסו אותו לרשת.

הטיסות הרבות והעסקים המסוגפים במכס הקפריסאי, הפכו את סוריה שקנו אנשי הרשת, והם פתחו ערוץ יבוא חדש.

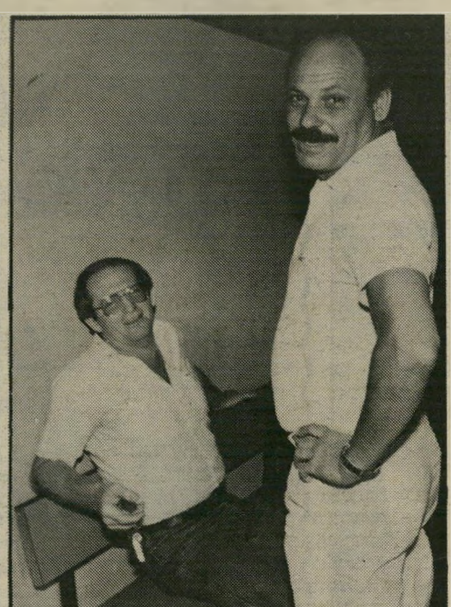
הם נהגו להזמין סחורה ישירות מאירופה ולקבל אותה בקפריסין. סחורה זו היתה מיועדת ליצוא לישראל ולכן לא שולם עליה המכס בקפריסין. כאשר היו מטעינים אותה על המטוסים הפרטיים, היה אישי־מכס קפריסאי נוכח במקום, לאשר כי כל הסחורה אומנם יוצאת מקפריסין, והיא איננה חייבת שם במכס. על כל הפעולות הללו מולו כל הטפסים הדרושים בקפריסין.

בשנת 1983 התחדש הקשר בין הבר ובין רשת ההברחות. הוא היה זקוק לכסף, והסכים להמשיך בטיסות. הפעם קיבל, לדבריו, אלף דולר לטיסה. „סוריה אמר לי, אם היית ממשיך איתנו, כבר היית היום אדם עשיר, תראה איך לימור ועוזי לוין עושים כסף!" העיד הבר. הוא התפתה ועשה עוד ארבע טיסות.

הצלחותיה של הרשת מצאו הדים

עד־מדינה לימור
80 אלף דולר כופר

טייסים לוין והבר (יושב)
1000 דולר לטיסה

הבית ברחוב ארנון

חשבתם שרק במיגדלים שמח? לפעמים במעוטי־קומות שמח יותר. אך יש בעיה. לך ושתול איזה שפיון רזה וקטן בחדר־מדרגות, שהדיירים לא יבחינו בו. או צפה לניסים.

ונס התרחש. תפסתי אחד העובר בחוש־הריח. תנו לו להריח או לרחרח, ויביא לכם סיפור. שילחתי אותו נגד הדיירים בבית הנאה ברחוב ארנון בתל־אביב.

לרחל שלום.

הגעתי לרחוב ארנון, כבקשתך, מחטתי את האף בשדרות בן־גוריון. הריחות שעולים מהבית מהממים.

באחת הדירות הרחתי ריח מרענן. הצמדתי אוזן, שמעתי את קולו של „יש עניין", הוא **גבי גזית** מיודענו.

מדירה אחרת הרחתי תבשיל ההולך ונשרף. נדמה לי ש**גילה אלמגור** הקריחה הפעם את תבשילה. נראה אם **יענקלה אגמון** יסכים לאכול.

מדירה שלישית הרחתי ריח צבעי־שמן, טרפנטין וגואש. הסתבר ש**משה גת** תקע בה יתד.

מדירה אחרת עלה ריח תרופות. מדי פעם הופיעו חתיכות בפתח. על הדלת כתוב „פרופסור **מוטי רביד**".

המשכתי לחפש. דירת־הגג הריחה מריח גנים. על הדלת כתוב **קונטיני**, אולי אלה מהסרט.

רוזנת כריסטינה פאולוצ'י
כסף בארגזים

מאחת הדירות הרחתי ריחות של אפטר־שייבים ודאודורנטים מכל הסוגים ומכל המינים. החלטתי לבלוש ולברר.

על הדלת כתוב **תמר מרוז**. השם מוכר לי. מיטב חתיכי־העיר עלו וירדו במעלה המדרגות, כולם נראים כמו בז'ורנאלים ומריחים בהתאם. הצמדתי אוזן לדלת, ושמעתי „ס, מיי דיר," „נו, מיי דיר," „סו נייס טו סי יו, כריסטינה," „יו לוק וונדרפול, כריסטינה." „ווט אר יו דואינג טו־נייט, כריסטינה?"

הצצתי שוב על הדלת, אך אין טעות: כתוב תמר מרוז. מאין צצה שם כריסטינה? עד ששמעתי את אחד הדון־ג'ואנים מזכיר את השם פאולוצ'י, והבנתי. המשכתי לרחרח עוד יום יומיים והסתבר:

הרוזנת **כריסטינה פאולוצ'י** קפצה ארצה לשלושה ימים קצרים, לראות מה שלום החברה ולהעיף מבט במיבחר השנה של חתיכים ישראליים חדשים. היא באה מפסטיבל־הסרטים בקאן, והמשיכה כעבור שלושה ימים לתחרות הגרנד־פרי, מרוץ־המכוניות הגדול במונטה־קרלו.

לניתוח, שבוצע בראשה, אין סימן וזכר. את מקום הקרחת הבוהקת שלאחר הניתוח תפשה רעמת שיער בלונדי. יפה כמו תמיד.

מפיטפוטיה שמעתי שנפרדה מבעלה, ד"ר **הווארד ביילין**, ומכרה את דירתה המפוארת בצידו המיזרחי של פרק־אווניו האלגנטי בניו־יורק, ורכשה דירה במקום הכי IN כיום ליד לינקולן־סנטר. דירה קטנה וצנועה, צירוף של שתי דירות דופלקס רב קומתיות והגגות שעליהן. הריהוט גם הוא צנוע, סתם רהיטים אולטרא־מודרניים של מעצבים ידועים.

לא הצלחתי לברר מאין סחבה את הכסף. תנסי לברר, או שילחי אותי לניו־יורק. אפשר היום להשיג כרטיס־טיסה זולים. עד כאן. מ. למ. שלום.

אני יכולה לשלוח אותך לכרכור, יש אוטובוס כל שעה. שפיון שאינו יודע שלכריסטינה פאולוצ'י יש כסף בארגזים לא יכול לעבוד אצלי. כל אחד יספר לך שאת התואר רוזנת ירשה מאביה האיטלקי, ואילו את שקי־הכסף הגדושים ירשה מאמה, יורשת למישפחת־הטייקונים האמריקאית ספולדינג. רק שהשקים רזו קצת עם השנים. היום נשארו רק ארגזים.

שלח חשבונית, טמבל אחד. רחל.

בון סואר, מדמואזל

ישר מהבר של אחד המקומות בעיר הלוהטת הזו.

ליד הבר התיישבה **דוגמנית־צמרת** ידועה ומוכרת, והרימה כוסית לכבוד עצמה. הבר המה אנשים, והרעש והמהומה היו, כרגיל, עזים. **גבר**, הנראה כזר, התקרב לאט־לאט לדוגמנית.

החלה סידרת דברי־נימוסין בצרפתית, כוסיות הונפו אל על, מבטים לוהטים הוחלפו, ומשא־ומתן מיסחרי הביא לסיום מוצלח של העיסקה.

תמורת 300 דולר במזומן — צ'קים לא מתקבלים — הלכה הצמרת לדגמן עבורו במשך לילה שלם.

בון נואי!

שיכון בסלמה ג'

על מי אתם מתים לשמוע את סיפור־השבוע? על מי לא קראתם במדור אולי חודשיים? אני יודעת! על **הנרי זימנר** ועל **אנדה** רעייתו, ועל בטנה התופחת שאו־טו־תו תתרוקן.

קחו סיפור: לפני שהתחתנו, כשהנרי ליקט כוכבים בשמיים ותכשיטים על פני הארץ, הירבה לחלום על ביתם הגדול שיבנה. על פי טעמו, נדרשו לווילת־חלומותיו לפחות 17 דונם, לא פחות.

אחר־כך התחתנו כשאנדה כבר בהריון. שטח הווילה שיבנו הלך והצטמק. תחילה ירד ל־10 דונם בחלומותיו, אחר־כך הזכיר חמישה, וכיום אני חרשת שיסתפק בחצי דונם.

הבעיה היא שאת חלומותיו הוא חייב לתאם עם מציאות שקוראים לה אבא'לה, ואבא'לה יושב קצת במונטה־חם־לו או באנטוורפן, וכל הצעה או רעיון שמעלה הנרי ווכים למקלחת צוננים (בגלל החם־לו, אולי?)

בינתיים נאלצים השניים להסתפק בדירה שכורה בכמה מאות דולר בשיכון הפרולטרי בנווה־אביבים, בין **שימעון (פרס) ליצחק (רבין)**.

ובאווירה פלבאית כזו יגיח לעולם, בעוד כחודש, הצאצא לבית זימנר. לא צאצאית, כי האולטרא־סאונד כבר הראה מין שפיץ קטן אי שם בתחתית התמונה.

כשסבא יגיע לברית אולי יתרכך ליבו, ויסכים לקנות איזו דירה קטנה בסלמה ג'.

אנדה והנרי זימנר
חלומות ומציאות

הבן יקיר לי

מזה חודשים מתגוררים זוג הורים קשישים במלון הילטון בתל־אביב. חשבון ההוצאות שלהם שולם עד לחודש אוגוסט. מדי שבוע מצלצל הבן להורים ומתחנן שיזמינו את ידידיהם למלון ושייהנו. באותו מלון מתגוררת גם אשתו לשעבר.

מיהו אותו בן, המציף את מישפחתו בפינוק ואהבה כזאת? המדובר ב**משולם ריקלים**. מספרת אמו **בטי**, בת ה־83, המתגוררת במלון, עם אביו, **פנחס**, בן ה־90: „אין כמוהו, הנכדים מטורפים

פיה ומשולם ריקלים
חבילה מההליקופטר

אחריו. הוא היה גם בעל נהדר במשך עשרות בשנים לאשתו הראשונה, **יהודית**. הוא הוריד לה מתנות מהשמיים. לעולם לא אשכח את יום־הולדתה, כשהליקופטר הטיס ברכת יום־הולדת וזרק חבילה לרגליה, ובה היתה מתנת יום־ההולדת שלו. עד היום הוא דואג לכולם. האמינו לי שחלקם של הילדים והנכדים לא ייגרע כשיוולד התינוק החדש. יש לו בשביל כולם."

רחל מרחלת על כל העולם

קראסוויצה, תני לי את הגבס

מרחתי את הפרצוף בצבעי־מילחמה ובאתי למערכת. ראיתי אור בחדרו של הבוס. העפתי מבט בוז חודר־שריון, נכנסתי לחדר הסמוך, הרמתי את השפופרת וביקשתי מהקראסוויצה שתעלה אותו על הקו.

„האלו?"

„זו אני, והיזהר ממני!"

„מה קרה היום?"

„ראית את הגיליון האחרון?"

„אז מה?"

„קראת על **גילה בוכמן**, והרגל השבורה?"

„אז מה?"

„אתה רוצה שאתחיל לכתוב על ענייני הגדה המערבית או כתבה על ענייני המיפלגות?"

„מדוע?"

גילה בוכמן
נתקלה בדג סקרן

„כי אתה הורס לי את האמינות!"

„מה את מקשקשת?"

„ממתי כותבים אצלנו על גילה במדורים אחרים?"

„מהגיליון הקודם!"

„רגע! אל תפסיק אותי! ומעלים נשכחות, שהיא אשתו או חברתו של **יוסקה בוכמן**, אחרי שאני כתבתי במדור כבר לפני שנה כימעט שהם נפרדו, ושהיא קבלה ממנו פיצוי בשווי של מיליונים רבים!"

„אה?"

„אה. בה. איך אצא עכשיו לרחוב?"

„לא נורא, כולם יודעים שזו לא את שכתבת."

„לא כולם יודעים, ולך יש אחריות מינס־טריאלית!"

„את שוב מתחילה?"

„שיידעו במערכת שיש אנשים שאסור לגעת בהם. אלה רכושי הפרטי!"

„שתית משהו לפני שבאת?"

„חכה עם החוכמות שלך, ואתה יודע מה הכי גרוע?"

„מיד אשמע."

„שיוסקה בוכמן נמצא עכשיו בארץ, ואין בינו ובין גילה כלום, אפילו לא התראו!"

„ואוו! איזה סנסציה! הכיני שער!"

„היזהר ממני, אתה שומע, או שאני נוסעת לג'נין!"

„סעי לג'נין! אבל נראה אותך משלימה את הסיפור, איך שברה את הרגל?"

„שום דבר מיוחד. הלכה לים ונתקלה בדג סקרן."

איזו הפקה!

את **מירי אלוני** ו**שמואל אומני** אני פוגשת ברחוב, נראים מצויין, על כל ישראל. שואלת מה הולך, משיבים תודה, הכל בסדר. שואלת וחוץ מזה? וחוץ מזה, הם אומרים, גם הכל בסדר, תודה!

„אז מה חדש?" אני שואלת.

„יש הפקה חדשה." הם משיבים.

„ספרו קצת!" אני מתחננת.

„שום דבר מיוחד," הם מפטירים.

„אז מה קורה?" אני מתעקשת.

„שמוליק מפיק, ואני אגיש."

„מתי?" אני רוצה לדעת.

„בעוד שיבעה וחצי חודשים." היא מסמיקה.

„איזה הפקה?" אני חושדת.

„זכר או נקבה!" הם מגחכים.

„השארתי את הראש בבית. למה אתם מתכוונים? שאת בהריון, מירי?"

„רואים ששכחת את הראש, כן!"

„שיגעון, איזה יופי!"

„חכי ותראי!"

„כמה זמן עברתם על ההפקה החדשה?"

„שנה וחצי של חזרות מייגעות יום־יום, אוף!" מתלונן המפיק.

„מירי בחרת מפיק עם נסיון קודם?" אני מחטטת.

„מה זה נסיון? יש לו שלוש הצלחות קופתיות." היא טוענת.

„בני כמה הילדים, שמוליק?" אני מקשה.

„הבכור חייל בצבא, שמו **להב**. הבת **מיכל** בת 16, ובן בשם **תומר** בן 11 וחצי."

„ואיך תקרא להצגה החדשה?"

„ירמי אם יהיה בן, על שם **ירמי בורדינוב** ז"ל מהצנחנים, או ירמה, אם תהיה זאת בת."

מירי אלוני
זכר או נקבה

„שניהם מזכירים את מירי. אותן האותיות כימעט," אני מחשבת לאט.

„נכון." הוא משיב, „זו ההצגה שלה."

זמר, זמר לך

אינני רוצה לשרוף את אצבעותי. יש לי עוד כוויות מפעמים קודמות.

לכן אל תצפו שאפוצץ לכם כאן איזה סנסציה על רומן־הדור, ההולך ומתרקם לנגד עינינו הבולשות בין **אילנה בנאי**, גרושתו של **יוסי**, ואמו של **יובל**, ובין **בני אמדורסקי**, הגרוש גם הוא.

בני אמדורסקי ואילנה בנאי
איזו סימפוניה!

גם משום שאינני בטוחה בכך. יתכן וזו ידידות־אמת בין אנשי־הבוהימה, שמצאו את עצמם מחוץ למיסגרת הנשואין, והמחפשים קצת חברה, ידידות וסימפטיה הדדית. ואת אלה יש לשניים בשפע.

בני חזר זה מקרוב מסיבוב־הופעות עם החצי השני, **ישראל גוריון**, מארצות־הברית. ואילנה עוקבת בשימחה אחרי ההצלחה העצומה של יובל בנה, שאחד משיריו צועד במצעד, והופעה בסרט כבר מאחוריו.

אילו היה לה ניסיון בניצוח, יכלה להרכיב להקה לא רגילה. ארבעה קולות: יוסי, ישראל, בני ויובל, כשישראל ובני מלווים את השירה בגיטרות.

איזה סימפוניה!

בראדר אנד סיס

דרינג, דרינג.

„המרחלת? מדברת **רחל הרמתי**."

„שלום רחל הרמתי."

„קראתי במדור על הרומן הגדול שלי עם סגן־ניצב **אריה עמית**."

„יופי."

„אבל לא דייקת."

„איך?"

„זה לא רומן גדול! פשוט אריה ואני חברים מצויינים המון שנים, והוא אף קורא לי 'סיס', וזה הכל."

„אז לא נפגשתם לראשונה באילת?"

„לא. זה כמו שאני מספרת לך. אך עכשיו אני לבד והוא התגרש, אז אנחנו באמת מרבים לצאת ביחד."

„ואין רומן?"

„אריה צעיר ממני ב־13 שנים!"

„אה."

„וגם בעניין **פסח בלקין** טעית. נכון שנראיתי בחברתו שלוש פעמים, אך בכל שלושת המיקרים נפגשתי איתו בענייני־עבודה."

„ורומנים חדשים?"

„חוץ מהרומן שהיה לי בזמנו עם **מיכה** מקול־ישראל, אין."

(המשך מעמוד 9)

על הטענות שהועלו אחת לאחת. הנה כמה מטענותיהם:

● המיסמך מרבר, בלשון של הלשנה, על כינוס מסויים — אך מבלי לציין את התאריך המדוייק ואת המקום. למעשה התקיימו בחודש אפריל פגישות רבות, במקומות שונים ובהרכבים שונים.

● מעולם לא היה בין מקימי הרשימה שום ויכוח על גבולות־המרינה. היה ויכוח על הצורך באיזכורם ועל הצורה הנאותה לעשות עות רבות אחרות, בשותפות עם יהודים בעלי עבר צבאי ומדיני ללא רבב, ודווקא ערב־בחירות, קבע השין־בית שהיא מסוכנת לביטחון המדינה.

קשה להעלות על הדעת הוכחה ברורה יותר לכוונות האמיתיות של יוזמי הפעולה — להשפיע על הבחירות לכנסת.

העובדה שהאזרחים הערביים בישראל הם חלק מן העם הפלסטיני היא עובדה היסטורית, שלא יתכן עליה ויכוח. כמעט כל הערבים בישראל רוצים בפיתרון הבעיה הפלסטינית הדמוקרטיים. קשה להעלות על הדעת הכרה שלמה יותר בקיום המדינה.

אך הפחד האמיתי של שמיר, ושל אנשיו בראש השין־בית, הוא מפני גיבוש כוח פוליטי ערבי בישראל, העשוי למלא תפקיד חשוב במדינה, שבה יש יותר אזרחים ערביים מאשר אזרחים דתיים. זהו העיקר — כל השאר הוא גיבוב של שטויות.

● בסעיפים ז' וח' נעשה ניסיון שקוף לצרף אמירת־אמת (שהרשימה רואה באש"ף את הנציג האמיתי של העם הפלסטיני, ורואה בהקמת מדינה פלסטינית לצד ישראל. אזרחים יהודיים רבים בישראל שותפים לדיעה שזהו הפיתרון הסביר לסיכסוך. דיעה זו היתה כלולה במצע של תנועת העולם הזה — כוח חרש, שהלכה לבחירות שלוש פעמים, ושל ש"י, שהלכה לבחירות פעמיים. גם רשימת רק"ח דוגלת בה רישמית. מעולם לא נפסלה בשל כך רשימה כלשהי, ואף לא עלה רעיון כזה.

הדיבורים על המאבק "ההירואי" (המרכאות במקור) הם הכפשה שפלה, מכיוון שזהו רמז מלוכלך — שלא נאמר בפה מלא — כאילו תומכת הרשימה בפעולות־טרור.

● המישפט הקובע ש־חלק מן הנציגים הערביים" רואים ברשימה זו „שרות לעם הפלסטיני" הוא חסר כל תוכן ממשי. כל מועמדי הרשימה תומכים בזכות הפלסטינים שמחוץ לגבולות ישראל להגדרה עצמית ולהקמת מדינה משלהם לצד ישראל. כולם רואים בכך שרות לעם הישראלי ולעם הפלסטיני כאחד, מכיוון שה־שלום משרת את שניהם.

● המחשבה המסתתרת מאחורי סעיף ה' קלוקלת כמו הלשון המשובשת בו. זהו הסעיף הגזעני ביותר. האמת היא שלא רק הערבים, אלא גם המועמדים היהודיים, האו"ם וכמעט כל העולם התרבותי רואה כיום באש"ף את הנציג הבלעדי של העם הפלסטיני שמחוץ לגבולות ישראל.

● המרצע יוצא מן השק בסעיף ו'. הדיבור על „זרמים פוליטיים קיצוניים" השוללים, כביכול, את „עצם קיומה של המדינה" הוא שקר גס.

לא זה בלבד שהמצע עומד בשתי רגליו על קיום המדינה בגבולותיה, אלא שעצם החלטה לבחירות היא הכרה במדינה והשתלבות בתהליכיה הבחירות. רק במישטרים של דיקטטורה סובייטית או פאשיסטית מוברעים ויכוחים כאלה באמצעות צו של שר־הביטחון והוראות הקג"ב.

● אברושמי בחליפה

למעשה אין לשר־הביטחון שום מעמד לגבי הבחירות.

הדמוקרטיה הישראלית מכירה בצורך לשמור על השיוויון המוחלט בין כל הבוחרות המתייצבים לבחירת הבוחר. מבחינה זו אין כל הבדל בין יצחק שמיר, ראש הליכוד, ובין מוחמד מיעארי, ראש הרשימה המתקדמת.

הנסיון של שמיר, ראש רשימת הליכוד, להשתמש בסמכויותיו השילטוניות כדי למנוע את הסעתתה של רשימה יריבה, או כדי לנהל נגדה מערכת־הכפשה, הוא שערוריה הסותרת את עצם מהות המישטר הדמוקרטי בישראל.

אם יפרסם השר צו המוציא את הרשימה אל מחוץ לחוק, אין לכך משמעות לגבי הבחירות. אך יש בכך כוונה: לספק לאנשי הליכוד בוועדת־הבחירות את העילה כדי לתבוע את מניעת הופעתה של הרשימה.

ועדת־הבחירות היא ריבונית. כך קבע המחוקק, כדי למנוע יתרון בעניני־הבחירות למיפלגות השולטות בממשלה.

אך ועדת־הבחירות מורכבת כולה מעסקני־מיפלגות, הנשלחים עליידי מיפלגותיהם כדי לשמור על האינטרסים שלהן. רק היו"ר, השופט גבריאל בך הוא ניטראלי.

הצעדים הצפויים:

● ביום השישי ייפגש שר־הביטחון משה ארנס עם שובו מארצות־הברית, עם ראשי הרשימה. הדבר דרוש לו כדי להוכיח לבית־המישפט העליון, בבוא העת, כי נקט בכל האמצעים הסבירים כדי לשמוע את טענות הרשימה, לפני שאסר אותה.

● אם השר יוציא את הרשימה אל מחוץ לחוק, כפי שאיים יועצו, תפנה הרשימה לבית־המישפט הגבוה לצדק, בעתירה לביטול הצו.

● בר־זמנית יידרשו נציגי הימין הקיצוני בוועדת־הבחירות שלא לאפשר לרשימה המתקדמת להופיע בבחירות. על כך תהיה הצבעה. יתכן כי האינטרס הגס של כמה מיפלגות, והאידיאולוגיה הפאשיסטית של אחרות, יביא לקבלת החלטה כזאת ברוב דיעות.

● אם כן, תפנה הרשימה לבית־המישפט העליון, שהוא המוסמך על פי החוק לבטל החלטה כזאת.

לאור גיבוב הטענות המגוחכות שבמיכתב מישרד־הביטחון, קשה להאמין שיימצא שופט בישראל אשר ימנע את הופעת הרשימה המתקדמת בבחירות אלה.

אך בינתיים כבר נקבעו כמה עובדות, שיטילו את צילן על מערכת־הבחירות:

● **הליכוד קבע כי הרשימה המתקדמת, למרות ממדיה הקטנים־יחסית, היא האוייבת האמיתית שלו בבחירות אלה. קביעה זו היא נכונה מעיקרה, כי רשימה זו היא היחידה בבחירות 1984 המציגה מול עמדות הליכוד עמדות נגדיות ברורות, עיקביות וחד־משמעיות.**

● כשם שמילחמת־הלבנון היתה „המשך המדיניות באמצעים אחרים", כך הניסיון לחבל בהופעת הרשימה בבחירות היא „המשך המילחמה באמצעים אחרים". מילחמה זו ביקשה להרוס כל אפשרות של שלום ישראלי־פלסטיני, שימנע את סיפוח השטחים לישראל — וזוהי גם כוונת הפעולה הזאת.

● מבחינת גישתם הגזענית שלו־חת־הרסן, ושינאתם העיוורת למחנה־השלום, אין יוזמי פעולה זו נבדלים מן המחתרת הטרוריסטית היהודית, העורכת עתה פסטיבל מישפטי בחסות השילטון. במקום רימוני־יד, מופעלים כאן חוקים קולוניאליים.

● **יצחק שמיר נהג כמו יונה אברושמי בעל חליפה ועניבה.**

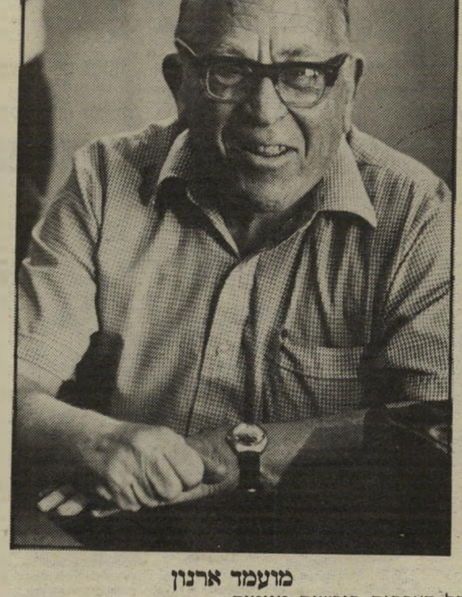
ראש לח"י משתמש בחקנות הקולוניאליות של הנציב העליון, שנחקקו נגדו לפני קום המדינה, כדי לשבש את התהליך הדמוקרטי בישראל

כן. היה זה ויכוח לגיטימי, מן הסוג הקיים בכל מיפלגה ובכל מערך, בעת חיבור מצע משותף. הניסוח הסופי התקבל פה אחד. מי שלא הסכימו לו — יהודים וערבים — פשוט לא הצטרפו לרשימה.

אשר לקביעה שנעשה שינוי בלשונו „באופן טאקטי בלבד" הרי זו שערוריה בפני עצמה. נראה כי לשין־בית יש עתה, נוסף על מכשירי־הציתות, גם מכשירים לציתות טלפאתי, המאפשרים לו לקרוא את המחשבות של בני־אדם.

בראש ממשלת־ישראל עומדים עתה שלושה אנשים, שהתנגדו ל־הסכמי קמפ־דייוויד. שלושה אלה מנהלים עתה מדיניות המבוססת על הסכמים אלה. האם ניתן לאמר שזהו שינוי „טאקטי בלבד", וכי בלינם פנימה הם חותרים תחת ההסכמים ומבקשים להרסם?

● **הקביעה כי „השותפים הערביים העיקריים הם חברי התנועה המתקדמת" אין לה על מה לסמוך. מבין 25 המועמדים הראשונים של הרשימה, רק א ח ד הוא חבר התנועה המת־**

מועמד ארנון

מועמד מיעארי

כל היהודים הם תמימים. כל הערבים חורשים מזימות

קדמת — הכומר אבו־אל־עסל, המועמד מס' 3.

יתר על כן: התנועה המתקדמת בנצרת קיימת מזה שנתיים. היא השתתפה בבחירות העירוניות שם וזכתה ברבע ממיספר הקולות. היא פועלת מאז בעירייה. מעולם לא נעשה ניסיון להוציאה אל מחוץ לחוק — גם לא אחרי שהשין־בית השתרל וחקר לפני שנה 30 מחבריה. לא נמצאה כל עילה.

דווקא עבשיו, כאשר אותה התנועה מופיעה, יחד עם תנו־

● מרק"ח עד כך

(המשך מעמוד 18)

אבחר," העיר ברצינות. „הייתי מוכרח לרוץ לכנסת. אחרת אני לא יודע מה הייתי עושה."

אחרי אתנחתא קצרה באו אנשי שינוי, בראשות המיזחן הפרופסור יהושע פורת. „מה תעשו אם תקבלו 120 מנדטים," שואל אלינסון את פורת. „הכנסת תהיה נהדרת." פורת רגיש מאוד לצילומים. למורת־רוחו, עטו עליו הצלמים בזה אחר זה.

בחוץ הסתודדו משה קצב ורוני מילוא מהליכוד. היו שמועות ששר־התיקשורת, מרדכי („מוטקה") ציפורי, הוקפץ למקום ה־20 ברשימה. מילוא התחייך, הוא לא שמע על כך. קצב נכנס לחדר, הציג את עצמו לפני כך ושוחח איתו.

גם הליכוד וגם המערך כיוונו את הופעתם לפני הוועדה לשעת שידור מהדורת מבט. בחדר הוצבו עמודי־תאורה לקראת השידור הישיר. אך עיצומי העובדים גרמו לשתי הגדולות לשנות את מועד הגשת רשימות־המועמדים שלהם.

בינתיים קיפץ פנימה ח"כ מרדכי בן־פורת, המוצב בראש התנועה לתת־חדשות, שהיא גוף מוזר ביותר. במקום השני ברשימה הוצב שלמה יפרח, יושב־ראש ועד עובדי בנק לאומי. צבי וילדר, איש־יחסי־ציבור של איש־הוועד, הוא גם איש־יחסי־הציבור של בן־פורת, האם זוהי הסיבה לשידוך ביניהם? במקום השלישי הוצב הרופא הטיבעוני אברהם אבדהן, כנציג הטיבעונים והצימחונים, שאחרי קולם מחזר בדפורת. טיבעוני בעצמו.

רק אלה יצאו ומייד נכנס תימהוני מעכו, אברהם ארג'ו. היו לו ארבעה מועמדים, 300 חתימות בסך־הכל ואף לא אגורה אחת. בך דחה אותו, ואז שואל אותו ארג'ו: „אתה השופט בך?" כשענה בחיוב, חייך ארג'ו, לחץ את ידו של בך ויצא. בחוץ הסביר שהוא ידע כי לא יקבלו את רשימתו. שלהבת שמה, אך למרות זאת בא, כי רצה לראות מה הלך־הרוח, איך נרשמים ומה קורה. בפעם הבאה, כך הוא מבטיח, הוא יבוא מאורגן יותר.

מעט אחרי השעה 8 נכנסו אנשי הליכוד, ואחריהם שלושה קשישים, נציגי רשימת הגמל הדייר, שהתפלגה מרשימה בעלת שם דומה של חי לטיף מירושלים, שלקחה טיפסי־הרשמה אך לבסוף לא הגישה את מועמדותה לבחירות.

מייד אחרי כן באו נציגי ר"ק, ואחד הנציגים, מרדכי („מורלה") בר־און, מס' 2 ברשימה, זכה בלחיצות־יד רבות.

אחר־כך נכנס המערך, וחברי הוועדה נדונים לשמוע את דיברי מגיש־הרשימה, חיים ברלב, שסיפר באריכות מי ומי ברשימה. „יש לו כבר 240 מועמדים," מעיר מישהו מחברי הוועדה, עד שברלב מיהר להסביר שחלק מהמועמדים הם בעלי כמה וכמה תכונות.

המערך יצא ונכנסו אנשי התחיה־צומת. סמוך לחצות הגיע מראשון־לציון תימני צנום. זהו שלום מנצורה, מהתאחדות התימנים בישראל. חסרו לו 70 שמות בפינקס, שבו חתמו ילדים רבים. בך החזיר לו את כספו, ואז פרץ מנצורה, שהיה מתוח מאוד, בצחוק גדול ומיהר לעזוב את החדר כשהצ'ק בידו.

השעה כבר רבע לפני חצות. מן המעלית נפלטה קבוצת צעירים הודיים. הם הגישו את רשימת התנועה לשילוב של יהדות הודו. בראשם עומד צפניה ברקטר מלוד, חבר מרכז מפ"ם, שפרש מהתנועה אחרי שמפ"ם לא הציבה אות במקום ריאלי לכנסת. הוא ובני עדתו, עדת־בני־ישראל, הגיעו למפ"ם במיקרה. הח"כית לשעבר ממפ"ם, אמה תלמי, טיפלה בהכרת המימסד הישראלי ביהדותם. כאות־הוקרה הצטרפו כאיש אחד למפ"ם. עתה הם נשבעו ש־20 אלף מבני קהילתם לא יצביעו עבור המערך.

בשבע דקות לפני אחת־חצות נעל בך את הישיבה. ההתמודדות הרישמית בבחירות לכנסת ה־11 החלה.

■ בן־ציון ציטרין
■ צילם: ציון צפריר

אוכל קדימה

אוכל!

דיזנגוף סנטר-עלהיון

זה היה השולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גיליון "העולם הזה", שראה־אור השבוע לפני 25 שנה, הקדיש את כתבת־השער שלו לשערוריית ביזבוז המיליונים, במהלך חגיגות העשור לקיומה של מדינת ישראל, ולאחראי על הביזבוז — אלוף־משנה דויד ניב ● במישאל מיוחד תחת הכותרת "אתם גברים — אתם?!" ענו נשים בולטות על שאלות "העולם הזה": בין המשיבות: השחקנית אלישבע מיכאלי, הזמרת אולי שוקן והאומנאית קטי מטמור ● יעקב גולדמן, בעליו של בית־החרושת ליצור קוסות "מגן גולדמן", הגיב על האשמות שהוטחו בפניו, בעזרת תשלום 10.000 ל"י לפורץ ● תחת הכותרת "נבחרת נסטרת" מובא סיפור על עוד אחד מהספדיה של נבחרת ישראל בכדורגל, והפעם מול קבוצת "סטאנדארד ליאז'".

בן־גוריון ופרס מבשלים דיקטטורה ★ ניצול־שואה נוקם בלגיון־הזרים ★ חיים ברלב רושם רפורט למטוס

"העולם הזה" 1132
תאריך: 9.6.1959

העם

ניטוש ביטחוני

בתוקף סמכותי לפי סעיף 23 (ד) לחוק תיקון דיני העונשין (ביטחון המדינה) תשי"ז – 1957, ובאישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, מצווה הממשלה לאמור:

נאומי ראש־הממשלה ומנהל מישרד־הביטחון מוכרזים כעניינים סודיים לעניין החוק האמור".

חוק זה, בשינויי נוסח קלים, חוקק השבוע בישראל. אחרי שדויד בן־גוריון ושימעון פרס דיברו על עליית המיליונים, ואחרי ששנוררים באמריקה הרעישו עולמות על העליה, תוך השמצת הממשלה שהתירה את העליה, בא עתה החוק להכריז על העליה כעל סוד ביטחוני, שאסור לפרסם את פרטיו, אפילו הורשו על־ידי הצנזורה הביטחונית של ישראל. על הביצוע מונה הצנזור הצבאי.

ייתכן כי אין דרך אחרת לבלום את פיהם של ראשי המדינה. אולם לבריחה העגומה יש לפחות שתי מסקנות חמורות ביותר:

● מדינת ישראל הודיעה עתה, למעשה, כי העליה היא עניין ביטחוני — ובזאת אישרה רישמית את כל טענות הערבים, המפעילים לחץ עצום על מדינות הגוש הקומוניסטי כדי למנוע את העליה ההמונית, בטענה כי העולים יהוו מחר חיילים נגד המחנה הלאומי הערבי.

● בפעם הראשונה נקבע תקרים מפורש כי עניין שאין לו שום קשר לענייני צבאיים ניתן להעלמה רישמית, בטענה ביטחונית כוזבת. תקדים זה של החנקת חופש־הדעה והפירסום יכול לחול מחר על כל עניין אחר. כי במדינת ישראל אפילו עיטושו של דויד בן־גוריון הוא עניין ביטחוני, העשוי לערער את המוראל.

אם תיכנס הוראה זו לתוקפה ללא קרב, תהיה זאת התקדמות נוספת של הרודנות הזוחלת בישראל.

עיתונות

הסקופ הגדול

אחד הסיפורים הסנסציוניים ביותר, שהתפר־סמו בשבועות האחרונים בארץ, היה סיפור שהודפס לפני שבועיים בידיעות אחרונות אודות איש חיל־הים הישראלי, שערק מאונייתו באירופה כדי לנקום ברוצח הוריו. כאשר נתנו עורכי ידיעות אחרונות כותרת בעמוד הראשון לסיפור המישון, ששלבו האחרון — מישפטו של החייל שחזר לארץ — התרחש לפני שנתיים, הם לא ידעו בעצמם את עוצמתו של הסיפור שנפל לידיהם.

אליהו איצקוביץ, שבני מישפחתו ניספו בשואה במחנה־הריכוז שאליו נשלחו על־ידי מפקד מישמר הברזל ברומניה, נאמר באותה ידיעה, גילה כי האיש האחראי למישלוח הוריו למחנה־הריכוז משרת בלגיון־הזרים הצרפתי. כחייל צה"ל ביקש העברה לחיל־הים, ערק מאונייתו באיטליה, התגייס ללגיון־הזרים הצרפתי, לחם במילחמת הודו־סין, פגש שם את רוצח הוריו, הרגו בשעת קרב מבלי שאיש ירגיש בכך. מאוחר יותר חזר איצקוביץ לארץ, הועמד לדין על עריקה, הצליח לשכנע את שופטיו להתחשב במטרת עריקתו, ונידון רק לשלושה חודשי מאסר.

תמורת סיפור אישי, 500 לירות. הסי־פור שפורסם בידיעות אחרונות הועבר על־ידי סוכנויות טלגרפיות לחוץ לארץ וזכה דווקא בצרפת להדים בלתי־משוערים. העיתונות הצרפתית היתה מעוניינת בסיפור סנסציוני, על רצח מתוך נקמה, שבוצע בשורות הלגיון. כבר למחרת קיבלו כתבי העיתונות הצרפתים בארץ הוראה למצוא את האיש, לשלוח סיפורים מלאים אודותיו.

הידיעה על כך הגיעה גם לידיעות אחרונות, שאחד מכתביו, אראל גינאי, משמש גם ככתבו של פראנס־סואר הצרפתי בישראל. מערכת העיתון הועמדה מייד על רגליה, החליטה למצוא את האיש שהיה מבוקש אותה שעה על־ידי כתבי־החוץ בישראל. ארבעה כתבים עסקו במשך חמישה ימים בחיפושים נמרצים אחרי האיש, לבסוף מצאו אותו בדירה בת חדר בנחלת־יצחק.

למרות היותו מחוסר־עבודה, לא התלהב איצקוביץ לחזור באוזני העיתונות, תמורת כסף, על הסיפור שסיפר לבית־המישפט הצבאי. הוא רחה את רם אורן, כתב ידיעות אחרונות, סירב למסור לו את הסיפור. אולם מערכת ידיעות אחרונות לא נכנעה. משלחת מורכבת מאראל גינאי, ראש־המערכת דוב יודקובסקי ורם אורן, חזרה אל איצקוביץ, הציעה לו שוב הצעות קוסמות. ליתר ביטחון הוזמן לארוחה במיסעדה. כטוב־ליבו ביין, הסכים למכור סיפור אכסקלו־סיבי. תמורת 200 לירות דמי־קדימה.

במקום מיסמכים, מדליות. מה שאירע אחר־כך דמה למיבצע צבאי חשאי. איצקוביץ ורם אורן התחפשו ונסעו עם מישמר־ראש לפנסיון בחיפה, נרשמו שם בשמות בדויים. כשהיה נדמה להם כי כתבי־החוץ מתחקים על עקבותיהם, העבירו את מקום מגוריהם למלון אחר, בכפר־שמריהו.

בינתיים מכר ידיעות את זכויות הפירסום של הסיפור לחוץ לארץ, לפראנס־סואר הצרפתי. לפי ההסכם, קיבל ידיעות 50 אחוז מהסכומים שגבה פראנס־סואר, ושילם מזה לאיצקוביץ עצמו 25 אחוז, שהסתכמו בשבוע הראשון בסכום שהתקרב לאלף לירות.

הסיפור הסנסציוני זכה להדים בכל רחבי העולם. חברת סרטים צרפתית אף שלחה מישלחת מיוחדת לארץ, כדי לרכוש את זכויות ההסרטה לסרט, שיתבסס על סיפורו של איצקוביץ.

היה זה סיפור גדול לכל הדעות, אלא שהעוקץ בו היה, שאיש לא יכול היה להוכיח אם הוא אמיתי, או פרי דמיונו של איצקוביץ בלבד. איצקוביץ היה בעל עבר פלילי לפני שערק מאונייתו. גם בעת פירסום סיפורו עדיין היה תלוי ועומד נגדו מישפט, בעוון גניבת מכונית. בסיפור עצמו היו פרטים מוזרים רבים. איצקוביץ בן ה־28 זכר בדייקנות פרטים, שאירעו לו או התרחשו בסביבתו, בהיותו בן תשע, בגיל שבו הופרד מהוריו בבוקארשט. לא היו לו כל מיסמכים או תעודות על הקורות אותו, מלבד מיספר מדליות סתמיות, וכרטיס־זיהוי על שם טוני נלסון

אנשים

● את סלידתו הגדולה ממילחמה הפגין השבוע נשיא המדינה **יצחק בן־צבי**, שעה שנכח בתימרון שיריוני צה"ל שנערך אי־שם בדרום. הנשיא שהגיע למקום בהליקופטר, נחת בין השיריונאים, ונוכח, כי התימרון נערך על שטח שבו פוזרה להקת ארבה ענקית. מאותו רגע ועד לסיום התימרון היו מרבית שאלותיו של הנשיא מוקדשות יותר לארבה מאשר לתימרון.

● ענייני יותר באותו תימרון היה הרמטכ"ל, רב־אלוף **חיים לסקוב**. כאשר הבחין במטוס מנמיד־טוס, הציא מייד את פינקסו כדי לרשום דוח. עזר לו בתפקיד זה מפקד גייסות השיריון, אלוף **חיים בר לב**, שהספיק להבחין במיספר המטוס.

● חבר הנהלת הסוכנות היהודית **ליאון דולצ'ין** החליט לרזות ולשמור על דיאטה. למרות זאת לא פחת היקפו במאום. כאשר נשאל דולצ'ין כיצד זה הוא עושה דיאטה שאינה מורגשת כלל, השיב: "אני שומר על זה בסוד."

הווי

לא לפירסום

ב **תל־אביב** נתפס צעיר בניסיון להיכנס ללא כרטיס לתערוכת תחביב, טען כי כניסה בלי כרטיס היא התחביב שלו.

התקפת גזים

ב **חיפה** נתפס ישראלי שהבריח 880 דולארים בתוך גרביים מלוכלכים, שטמן בין חפציו, הסביר כי קיווה שהריח יניא את פקידי־המכס מעריכת החיפוש.

"אבל יש לה גוף מחוקן!"

"אקמן" היה "המשביר לצרכן" ל־עניים, של שנות ה־40, ה־50 וה־60 של תל־אביב. זאת היתה רשת־חנויות בבעלות יוצאי־גרמניה, שהתרבדה, כי מידה רבה, במבירת סדקית. חנות־היצוג שלה היתה בכיכר דיזנגוף וחנות שניה בלב רחוב אלנבי. באשר בחירת נעריות־בעלות־תואר נבנתה לאורמנד, החליטו "אקמן" לרכוב על הגל ובחר ב"נערת־אקמן" באחד האמצעים במיבצע לעידוד־מכירות.

והגיבורה הכמעט־שבועית של מדור ההתפתבויות "מכתבים לחתי", הלא היא "הטיפש־עשרה", הזמנה לשקם. הנה דיווחה כדרכה, ללא השפעת־נשימה:

איפוא היית אתמול? חיפשתי אותך רציתי אותך לקחת אותך איתי לראות את בחירת נערת אקמן זה היה מצחיק נורא, בחיי. גועל נפש איך הן לא מתביישות. חתיכות די איומות אבל שתיים נחמדות. אחת ליביה ואיזו אליס אחת עם שערות בלונדיניות שהיא בטח צבעה אותן כל־כך הרבה שהן נראות כבר כמו צמר־גפן אבל יש לה גוף מתוק.

היה שם איזה מנחה אחד יקה ששמו שמשון שרון הוא היה נורא מצחיק. הוא לבש חליפה שחורה עם מיכנסיים בלי קפל ונעליים שחור־לבן ואמר כל הזמן חוכמות נורא טיפשיות וזייבר גם ייקית. או מה אמרתי לך כן, הבחורות היו נורא סתמיות והן לבשו כל מיני דברים של אקמן שבאמת לא עלו וכל אחת עלתה למסלול עם מחזיר לא שלה, של השימלה. והן היו מקושקשות לא יפה והאליס הזותי אפילו קרצה פעם לחבר שלה כאילו שלא ראיתי. מה. זה אסור לדוגמנית. אסור לה להבליט את עצמה רק את השימלה קראתי את זה באיזה מקום לא זוכרת איפה. אז אם הן יכולות להיות נערת אקמן אני יכולה להיות מלכת העולם. מה. פשוט אין לי חשק.

אין דגים, יש דורה

פרדי דורה, המרבה להופיע כיום במרכז־אירופה (ושהתראיין ב"העולם הזה" 22.2.84, באחד מביקוריו התכופים בארץ, והודיע "היה נפלא – לפני הקמת המדינה!") היה ב־1959 אלוף הבדרנים־זמרים של עיר־הקייט נהריה. בעת הנחיית־טקס לעידוד־התיירות בשבי־ציון הסמוכה הוא נפל קורבן לדייגי עכו, אשר הטילו אותו לבריכה, מאחר שתוכניתם לתצוגת־דיג עלתה על שירטון. הקרפיונים שהדייגים הטילו לבריכה, כדי לדוגם לראווה, נחנקו מהכלור שהיה בבריכה ומתו, ואז החליטו הדייגים לצרף את דורה אל הדגים.

KENT

מפעם לפעם מגיע לי...

מפעם לפעם אני מרשה לעצמי
משהו מיוחד. כמו קנט למשל.
אני מדליק לי קנט ונהנה מהשילוב
הנפלא של רעננות וטעם עדין, נקי ורך.

הטעם המיוחד של תערובת הטבק
האמריקאית ופילטר המיקרונייט
המפורסם. קנט.
מפעם לפעם מגיע לי.

KENT
שווה כל מחיר.

אזהרה: משרד הבריאות קובע
כי — העישון מזיק לבריאות

קשר בראל&שות'

מיספר 2440 ה' סיוון תשמ"ד, 5.6.1984 300 שקלים (כולל מע"מ)

העולם

מאחורי הקלעים של האימפריה הקולנועית של המפיק מטבריה

מנחם גולן – אדרה אמריקאי